

Editor

KALYAN

Sub Editors

MANJUNATH

venu gopal

SAIKISHORE

LOKESH

Dtp & Design

Sandeep Veligeti

Address :

Beside Subregistrar Office,
Ashok Nagar, Hyderabad

Email :

Amigosias1@gmail.com

website :

www.amigosias.com

Contact :

9000230735, 04035052121

Social Media

AMIGOSIAS

For more copies :

Contact

8885707366, 9000230734

Dear Readers,

In the February 2024 issue of AMIGOS IAS Magazine, we address pressing global concerns that have far-reaching implications for India and the world. As UPSC aspirants, understanding these complex issues is crucial for those who will shape India's future policies.

The attacks on maritime routes by the Houthi militia in the Red Sea have emerged as a strategic concern, disrupting essential global trade pathways. This challenge to international security and the economies of the Red Sea littoral states, including India, has prompted a robust response with the U.S.-led Operation Prosperity Guardian. This initiative, backed by the Combined Maritime Forces, exemplifies the collaborative security efforts required to secure these vital waterways.

Concurrently, geopolitical shifts are evident in the Maldives, with the 'India-out' policy introduced by President Mohamed Muizzu reflecting a change in regional dynamics. This policy, coupled with the non-renewal of a hydrography agreement with India, signals a potential shift in the Indian Ocean's power structure. India's commitment to maintaining strong bilateral relations and continuing infrastructure investments is crucial in navigating this diplomatic shift.

The issue also touches upon the peace agreements in Northeast India, emphasizing their role in fostering stability and development. These agreements, aiming to resolve disputes and assimilate insurgent groups, are pivotal for the region's future.

Significant cultural events have also captured the nation's attention, including the consecration of the Ram Temple in Ayodhya, symbolizing a milestone in India's cultural heritage. This event, marked by the participation of various dignitaries, signifies India's diverse yet unified identity.

Additionally, National Youth Day on January 12, celebrating Swami Vivekananda's birth anniversary, inspired the youth with the theme "Viksit Yuva-Viksit Bharat," underscoring the importance of youth in national development.

This issue of AMIGOS IAS Magazine is designed to enrich UPSC aspirants' understanding, preparing them for their roles in upholding India's interests and fostering a peaceful global community.

With comprehensive coverage of these topics, AMIGOS IAS Magazine wishes its readers insightful learning and success in their endeavors.

Best wishes,

AMIGOSIAS Editorial Team

Jai Hind!

Disclaimer : The views and opinions in this magazine belong to the authors and don't necessarily reflect those of CURRENT AFFAIRS Magazine or AMIGOS IAS. They are the personal opinions of the author/ authors. AMIGOS IAS doesn't take responsibility for these views and opinions, nor does it endorse any claims made in the advertisements in the Magazine.

AMIGOS IAS has made every effort to ensure the accuracy of the data in this book. However, if any inaccuracies or printing errors occur, AMIGOS IAS is not responsible. We'd appreciate your help in pointing out any such errors. Your suggestions are welcome. © All rights reserved by AMIGOS IAS. No part of this book may be used or reproduced without written permission from the publisher.

While painstaking effort has been made to ensure the accuracy and authenticity of the information published in the Magazine, neither the Publisher, Editor, nor any of its employees does not accept any claim for compensation if any data is wrong, incorrect, abbreviated, cancelled, omitted, misprinted, misinterpreted, misplaced, or erroneously inserted.

INDEX

ప్రత్యేక కథనాలు

★ ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ మరియు ఇతర ఎన్నికల కమిషనర్ల (నియామకం, సర్టిఫైడ్ నిబంధనలు మరియు పదవీకాలం) చట్టం, 2023	7
★ టెలికమ్యూనికేషన్స్ చట్టం, 2023	9
★ సుప్రీంకోర్ట్ న్యాయసేవల కమిటీ	11
★ ఎర్ర సముద్ర ఉద్రిక్తతలు	13
★ కౌశాన్య ప్రాంతంలో శాంతి ఒప్పందాలు	16
★ మాల్దీవుల 'ఇండియా అవుట్' ప్రణాళిక	18

1. రాజకీయాలు మరియు పాలన

★ ఎంపీల సస్పెన్షన్ నియమాలు	21
★ కార్మికతపై పార్లమెంటరీ స్థాయి సంఘం	22
★ బ్రిటిష్ కాలం నాటి క్రిమినల్ చట్టాల స్థానంలో బిల్లులకు లోక్ సభ ఆమోదం	22
★ పాలనా పథకం	23
★ పిఎం - డివైన్ పథకం	23
★ గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ మరియు జయో మార్ట్ మధ్య అవగాహన ఒప్పందం	23
★ మిషన్ కర్మయోగి యొక్క మొదటి ఎడిషన్	24
★ కేంద్ర వస్తువులు మరియు సేవల పన్ను (రెండవ సవరణ) బిల్లు, 2023	24
★ పిఎం జన్ జాతి ఆదివాసీ న్యాయ మహా అభియాన్	25
★ శ్రేష్ట పథకం	25
★ ఉపాధి హామీ పథకం కార్మికుల కోసం ఆధార్ ఆధారిత చెల్లింపు వ్యవస్థ	26
★ స్కార్ట్ 2.0 కార్యక్రమం	26
★ ఆర్టిఐ నిబంధనలను కఠినతరం చేసిన రైల్వేలు	27
★ ప్రేరణ కార్యక్రమం	27
★ జనవరి 9 నుండి జమ్ము కాశ్మీర్ లో స్థానిక సంస్థల ప్రతినిధులు ఉండరు	28
★ నూతన హిట్ అండ్ రన్ చట్టం	28
★ అనర్హత పిటిషన్లను మహారాష్ట్ర స్పీకర్ కొట్టివేయడం	29
★ బిల్కిస్ బానో కేసుపై సుప్రీంకోర్టు	29

2. అంతర్జాతీయ సంబంధాలు

★ భారత్తో హైడ్రోగ్రాఫిక్ సర్వే ఒప్పందాన్ని రద్దు చేసిన మాల్దీవులు	31
★ భారతదేశం మరియు ఎఫ్డె దేశాల మధ్య ఆర్థిక ఒప్పందం	31
★ భారతదేశం-ఒమన్ సంబంధాలు	32
★ జాతీయ భద్రత కారణాలతో అరుదైన మృత్తికా మూలకాల శుద్ధి సాంకేతికతను ఎగుమతిని నిషేధించిన చైనా	33
★ ఒపెక్ నుండి వైదొలగిన అంగోలా	34
★ భారతదేశం మరియు ఇటలీ మధ్య వలసల మరియు రాకపోకల ఒప్పందం	34
★ విదేశాంగ మంత్రి రష్యా పర్యటన	35
★ ఇండియా-పాకిస్తాన్ న్యూక్లియర్ ఇన్ స్టాల్మెంట్స్ ఎక్స్ ఛేంజ్	36
★ ఇక్స్	37
★ మయన్మార్తో స్వేచ్ఛాయుత సంచార పాలనను ముగించడానికి భారతదేశం యొక్క ప్రణాళిక	37
★ ఐరాస యొక్క జాతి నిర్మూలన ఒప్పందం	38
★ భారతదేశం-ఆస్ట్రేలియా ఆర్థిక సహకారం మరియు వాణిజ్య ఒప్పందం	38
★ భారతదేశం-నేపాల్ జాయింట్ కమిషన్ సమావేశం	39
★ దిగుమతి సుంకాలను తొలగించడానికి స్విట్జర్లాండ్ నిర్ణయం	39
★ యుఎకె-భారత్ సమగ్ర ఆర్థిక భాగస్వామ్య ఒప్పందం (సిపా) కౌన్సిల్	40

3. ఆర్థిక వ్యవస్థ

★ సెయింట్ లూసియాలో ట్యాక్స్ ఇన్ స్పెక్షన్స్ విశాల్ బోర్డర్స్ కార్యక్రమం	41
★ కోల్ 2023 అనాలిసిస్ అండ్ ఫోర్ కాస్ట్ టూ 2026 నివేదిక	42
★ లీడ్స్ ర్యాంకింగ్	42
★ రాష్ట్ర రుణాలపై కేంద్రం నిర్ణయం	43
★ సార్వభౌమ రుణ రేటింగ్ ప్రక్రియను సంస్కరించడం ఇప్పుడు అవసరం: ప్రధాన ఆర్థిక సలహాదారు	43
★ అంతర్జాతీయ రుణ నివేదిక 2023	44
★ స్టాగ్ ఫ్లేషింగ్	44
★ క్రూడ్ ఆయిల్ కోసం రూపాయలలో చెల్లింపు	44
★ యుపిఐ ట్యాప్ అండ్ పీ సౌకర్యం	45

INDEX

- ★ పారిశ్రామిక కారిడార్ అభివృద్ధి కోసం భారత ప్రభుత్వం మరియు ఆసియా అభివృద్ధి బ్యాంక్ ఒప్పందం 46
- ★ భారతీయ బ్యాంకుల ఆస్తుల నాణ్యతపై ఆర్బిఐ యొక్క నివేదిక 46
- ★ గవర్నమెంట్ సెక్యూరిటీల లెండింగ్ మరియు బారోయింగ్ కు వీలు కల్పించిన ఆర్బిఐ 47
- ★ ఆర్థిక స్థిరత్వ నివేదిక 2023 48
- ★ చెల్లింపుల మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి నిధి పథకం 48
- ★ అర్బిఐఐసీ- భారతదేశం లిఖితం ఒప్పందం 49
- ★ పైనాన్షియల్ ఇంటెలిజెన్స్ యూనిట్ ఇండియా 50
- ★ అయోధ్య ధామ్ జంక్షన్ రైల్వే స్టేషన్ ప్రారంభోత్సవం 50
- ★ ఆటోమొబైల్ రంగానికి ఉత్పత్తి అనుసంధానిత ప్రోత్సాహక పథకం పథకం 51
- ★ కొచ్చి-లక్షద్వీప్ దీవుల సబ్మెరైన్ ఆఫ్షికల్ ఫైబర్ కనెక్షన్ 52
- ★ ఇనుప ఖనిజ మార్కెట్పై కాంటిపిషన్ కమిషన్ ఆఫ్ ఇండియా అధ్యయనం 52
- ★ హరిత డిపాజిట్ల అంగీకారం కోసం రిజర్వు బ్యాంకు ఫ్రీమ్ వర్క్ 53
- ★ భౌగోళిక సూచిక హెబాదా 53
- ★ భారతదేశ జీడీపీ వృద్ధి 54
- ★ అంతర్గత జలమార్గాల అభివృద్ధి మండలి 55
- ★ అభివృద్ధి కొరకు డిజిటల్ వాణిజ్యం నివేదిక 55
- ★ వరల్డ్ ఎకనామిక్ ఫోరమ్ “ట్రాన్స్ఫార్మింగ్ ఎనర్జీ డిమాండ్” శ్లేషపత్రం 56
- ★ ల్యాండ్ పాకింగ్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా 56
- ★ ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ రంగంలో వృద్ధి 57
- ★ ఇండియా క్లబ్ 57

4. సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ

- ★ జె.ఎన్.1 కోవిడ్-19 ఉపరకం 58
- ★ క్రిటికాలిటీని సాధించిన కాక్రపార్-4 న్యూక్లియర్ రియాక్టర్ 58
- ★ నేషనల్ జయోసైన్స్ డేటా రిపోజిటరీ పోర్టల్ 58
- ★ ఆస్ట్రోసాట్ 59
- ★ కొత్త నాన్-ఇన్వ్యాసివ్ ఫార్మ్యూలైషన్ సెన్సార్ 60
- ★ ఫిస్ట్ సాప్టవేర్ 60
- ★ హంటింగ్స్ వ్యాధి 60
- ★ స్లిమ్ మిషన్ 61
- ★ అంటార్జిటిక్ సర్కంపాళార్ కరెంట్ 61

- ★ అంతర్జాతీయ అంతరిక్ష కేంద్రం 62
- ★ రేడియోకార్బన్ డేటింగ్ 62
- ★ స్పేస్ కిలోమీటర్ అరే అబ్జర్వేటరీ 63
- ★ మొబైల్ ఫోన్ల కోసం డి2 ఎం సాంకేతికత 63
- ★ జూబ్-20 కమ్యూనికేషన్స్ శాటిలైట్ 64
- ★ జోసురాబాల్విన్: ఔషధ నిరోధక బాక్టీరియంకు వ్యతిరేకంగా నూతన యాంటిబయాటిక్ 64
- ★ మొక్క కణాల నుండి క్యాన్సర్ ఔషధం 64
- ★ బెన్ సాంకేతికతతో లక్షద్వీప్ యొక్క మొదటి సోలార్ ప్రాజెక్టు 65
- ★ రోడ్డు నిర్మాణంలో రెజుపేవ్ సాంకేతికత 65
- ★ పృథ్వి విజ్ఞాన్ (పృథ్వి) పథకం 66
- ★ అంగారకుని ఎగువ వాతావరణంలో ప్లాస్మా తరంగాలు 66
- ★ పాయెమ్3 పై పాలిమర్ ఎలక్ట్రోలైట్ మెంబ్రేన్ ప్యూయల్ సెల్ యొక్క ఇస్రో యొక్క విజయవంతమైన పరీక్ష 67
- ★ ఏఐ వాయిస్ క్లోనింగ్ యొక్క చీకటి కోణం 67
- ★ క్యాన్సర్ గుర్తింపు కోసం ఏఐ బయో-ఇమేజింగ్ బ్యాంక్ 68
- ★ డి ఆర్ డి ఓ యొక్క డ్రోన్ నిరోధక వ్యవస్థ అభివృద్ధి 69
- ★ ఎల్ కె-99లో సూపర్ కండక్టివిటీ 69
- ★ పివిటిజేల నివాసాలు/గ్రామాల కోసం నూతన సౌర విద్యుత్ పథకం 70
- ★ ఎఫ్ఎల్ 2027 బంగాళా దుంప రకం 70
- ★ పెరెగ్రెన్ మిషన్ వన్ 71
- ★ ప్రోబా-3 మిషన్ 71

5. పర్యావరణం మరియు జీవవైవిధ్యం

- ★ పంగోలాఖా వన్యప్రాణుల భయారణ్యం 72
- ★ జాతీయంగా నిర్ణయించబడిన సహకారం లక్ష్యాలు 72
- ★ భారతదేశం యొక్క మొదటి శీతాకాలపు ఆర్కీటిక్ యాత్ర 73
- ★ సముద్ర జాతుల పరిరక్షణ కోసం నిబంధనలు 73
- ★ ర్యాంప్ కార్యక్రమం 74
- ★ హైడ్రోపానిక్ సాగు కోసం 'ఎలక్ట్రానిక్ నేల' అభివృద్ధి 74
- ★ పాంగ్ డ్యామ్ ఎకో-సెన్సిటివ్ జోన్ 75
- ★ నేషనల్ బైగర్ కన్జర్వేషన్ అథారిటీ యొక్క విజయాలు 76
- ★ నేషనల్ ట్రాన్సిట్ పాస్ సిస్టమ్ 76
- ★ యురేషియన్ ఓటర్ 77
- ★ బయోడైవర్సిటీ క్రెడిట్ అలయన్స్ 77

INDEX

★ వెట్‌ల్యాండ్ సిటీ అక్రిడిటేషన్ పథకం	77
★ రవాణాను ఆకర్షణీకరణ చేయడంలో ఈ-ఇంధనాల పాత్ర	78
★ ఐరోపా సమాఖ్య యొక్క కార్బన్ బోర్డర్ అడ్జస్ట్‌మెంట్ మెకానిజం	79
★ పర్యవేక్షణ పక్షులపై ఇండియన్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్స్ అధ్యయనం	80
★ ట్రికోలైమ్ అభివృద్ధి	80
★ హరిత హైడ్రోజన్‌పై ప్రపంచ ఆర్థిక వేదిక నివేదిక	81
★ నేషనల్ క్లీన్ ఎయిర్ ప్రోగ్రామ్	82
★ నేషనల్ మిషన్ ఫర్ క్లీన్ గంగా	83

6. అంతర్గత భద్రత

★ కీలక మంత్రిత్వ శాఖల కొరకు సురక్షితమైన ఇమెయిల్ నెట్‌వర్క్	84
★ సల్యా జుడుం	84
★ రాస్‌మ్ వేర్ దాడులు	85
★ పెగాసస్ స్పైవేర్	85
★ జాతీయ దర్యాప్తు సంస్థ	86
★ తెహ్రాక్-ఎ-హురియత్, జమ్మూ మరియు కాశ్మీర్	86
★ కెమెరియాన్ ట్రోజన్ మాల్వేర్	86

7. సమాజం - సామాజిక న్యాయం

★ నోమా వ్యాధి	88
★ మానవ అక్రమ రవాణా	88
★ మెడ్‌టెక్ మిత్ర	89
★ భారతదేశంలో బాల్య వివాహాలు	89
★ ప్రసాదం	90
★ ప్రపంచ ఉపాధి మరియు సామాజిక ముఖచిత్రం నివేదిక	90

8. భౌగోళిక శాస్త్రం మరియు విపత్తు నిర్వహణ

★ రైల్వే భద్రతను మెరుగుపరచడం	92
★ కులల్ దీవులు	92
★ కర్ణాటకలోని కేఆర్ఎస్ డ్యామ్ దగ్గర మైనింగ్‌పై నిషేధం	93

9. సంస్కృతి మరియు చరిత్ర

★ పాంపీ యొక్క పురాతన వస్తు అద్దకం కళ పునరుద్ధరణ	94
★ యునెస్కో ఆసియా-పసిఫిక్ అవార్డ్స్ ఫర్ కల్చరల్ హెరిటేజ్ కన్సర్వేషన్ 2023	94

★ పండిట్ మదన్ మోహన్ మాలవీయ	95
★ వీర్ బాల్ దివస్	95
★ తాన్ సేన్ సమారోహ్	96
★ సావిత్రి బాయి పూలే మరియు రాణి వేలు నాచియార్	96
★ వార్లీ తెగ	97
★ గోవాలో కనుగొనబడిన కదంబ శాసనం	97

10. ఇతరాలు

★ స్వదేశీ హై-స్పీడ్ ప్లయింగ్-వింగ్ మానవరహిత విమానం యొక్క విజయవంతమైన పరీక్ష	98
★ సాహిత్య అకాడమీ అవార్డులు 2023	98
★ ఐఎన్ఎస్ ఇంఫోల్	99
★ సెంట్రల్ ఇండస్ట్రియల్ సెక్యూరిటీ ఫోర్స్	100
★ ఆర్సెనిక్ మరియు ఫ్లోరైడ్ కాలుష్యం	100
★ డెజర్ట్ సైక్లోన్	100
★ ఇరాన్‌లోని కెర్మాన్‌లో జంట పేలుళ్లు	101
★ ఒడిశా నుండి ఏడు ఉత్పత్తులకు జబ్ ట్యూన్ లు	101
★ స్వచ్ఛ సర్వేక్షన్ అవార్డులు 2023	101
★ అటల్ సేతు	102
★ నృత్య కళానిధి అవార్డు	102

11. ఆంధ్రప్రదేశ్ అంశాలు

★ ఎస్టీఆర్ రంగస్థల అవార్డు-2022	103
★ ప్రవాసాంధ్ర భరోసా బీమా	103
★ జిందాల్ స్టీల్ తో విశాఖ స్టీల్ ప్లాంట్ అవగాహనా ఒప్పందం	103
★ వరల్డ్ కెటిల్‌బెల్ ఛాంపియన్ షిప్	103
★ వాడ్‌నగర్ కు ఆహ్వానం	104
★ ఐఎన్ఎస్ సుమేధ	104
★ జగనన్న విద్యా దీవెన	104
★ ఏపీలో పెరిగిన తలసరి విద్యుత్ వినియోగం	104
★ కళా దిశ ప్రాజెక్ట్	104
★ జగనన్న ఆరోగ్య సురక్ష రెండవ దశ	104
★ ఒక జిల్లా ఒక ఉత్పత్తి అవార్డును గెలుచుకున్న అరకు కాఫీ	105
★ జాతీయ యువజన అవార్డు 2024	105

INDEX

★ ఆసియా నీటి పక్షుల గణన 2024	105
★ నాగార్జున సాగర్ - శ్రీశైలం టైగర్ రిజర్వ్ లో సింగిల్ యూజ్ ప్రాజెక్ట్ పై నిషేధం	105
★ ఆంధ్రప్రదేశ్ కు ఒక జిల్లా ఒక ఉత్పత్తిలో 50% అవార్డులు	105
★ జాతీయ పక్షుల దినోత్సవం	105
★ వీధి దీపాల ప్రాజెక్టులో ఏపీకి మొదటి స్థానం	105
★ కృష్ణా-గోదావరి బెసిన్ లోని డీప్ వాటర్ బ్లాక్ నుండి చమురు ఉత్పత్తి	105
★ జల్ జీవన్ మిషన్ క్రింద ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని 72.6% ఇళ్ళు	106
★ గుంటూరు రైతుకు ప్రపంచ ప్రశంసలు	106
★ తమిళుని సెలెబ్రిటీ కి సత్కారం	106
★ ఎస్సీ యూనివర్సిటీ క్యాంపస్ లో ఐటీ కేంద్రం	106
★ జగనన్న తోడు పథకం	106
★ రైతు సాధికార సంస్థకు అవార్డులు	106
★ స్వచ్ఛ సర్వేక్షన్ అవార్డులు-2023 లో ఆంధ్ర ప్రదేశ్	106
★ బాపనపల్లిలో 8వ శతాబ్దపు తెలుగు శాసనాలు	106
★ నాసిన్ కేంద్రాన్ని సందర్శించిన ప్రధాని	107
★ ఏపీలో పరిశ్రమలు, మౌలిక సదుపాయాల్లో అద్భుత వృద్ధి	107
★ సెజ్ యూనిట్లకు జీఎస్టీ కింద పరిహారం సెన్ నుండి మినహాయింపు లేదు	107
★ స్టేమ్ వైపి మళ్లీ ఆంధ్రప్రదేశ్ కు ఉన్నత విద్య	107

12. తెలంగాణ ప్రాంతీయ అంశాలు

★ ఐటీఐల కొరకు టాటా టెక్నాలజీస్ తో భాగస్వామ్యం	108
★ జాతీయ లోక్ అదాలత్	108
★ హైదరాబాద్ లో కార్ టి సెల్ థెరపీ సెంటర్ ప్రారంభం	108
★ అవయవదానాల్లో తెలంగాణ అగ్రస్థానం	108
★ టి ఎస్ న్యూజ్ మరింత బలోపేతం	108
★ తెలంగాణ నూతన అడ్వకేట్ జనరల్	108
★ గృహ లక్షి పథకం రద్దు	108
★ ఐఐటీ హైదరాబాద్ చే వ్యర్థాల నుంచి ఇటుకలు, సేంద్రియ ఎరువులు	108
★ డేటా సెంటర్, ఏరోస్పేస్ పార్క్ ఏర్పాటు చేయనున్న అదానీ గ్రూప్	108
★ సంగారెడ్డి జిల్లాలో లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ పథకాల రీడిజైన్	109

★ సమయపాలనలో ప్రపంచవ్యాప్తంగా రెండవ స్థానంలో నిలిచిన హైదరాబాద్ విమానాశ్రయం	109
★ ప్రజావాణి కార్యక్రమాన్ని పునరుద్ధరించేందుకు జిహెచ్ఎంసీ ప్రణాళికలు	109
★ తెలంగాణలో క్షిపణులను తయారుచేయనున్న అదానీ గ్రూప్	109
★ భారతదేశంలో మహిళల కోసం హైదరాబాద్ ఐదవ స్థానంలో ఉంది	109
★ అసిస్టివ్ టెక్నాలజీ సమ్మిట్ ముగింపు	109
★ ఇన్వెంటీవ్-2024	109
★ తెలంగాణ ఐటీ రంగంలో వెల్స్ఫేర్ గ్రూప్ పెట్టుబడులు	109
★ గిట్టే కార్టిక్ కు భీష్మ వశిష్ట పురస్కారం	109
★ బీబీసీలో ఎయిమ్స్ మరియు నిట్-వరంగల్ మధ్య అవగాహన ఒప్పందం	109
★ 2023లో హైదరాబాద్ రెండో అతిపెద్ద రియల్ ఎస్టేట్ హబ్	110
★ "రీడిజైన్ ది వరల్డ్" పుస్తకం తెలుగు వెర్షన్ విడుదల	110
★ ప్రైవేట్ అగ్రికల్చర్	110
★ ఫార్మా మరియు బయోటెక్ కోసం కృత్రిమ మేధ పై వర్క్ షాప్	110
★ స్వచ్ఛ సర్వేక్షన్ లో నగరానికి ఐదు అవార్డులు	110
★ తెలంగాణ జీఎస్టీ వసూళ్లు ఆర్డర్ లో 63 శాతం పెరుగుదల	110
★ ఆసియన్ మెట్ టెక్ ఇన్నోవేషన్ సమ్మిట్ 2024	110
★ నిక్సార్, హైదరాబాద్	110
★ దక్షిణాదిలో పరిశుభ్రమైన మున్సిపాలిటీగా సిద్దిపేట	110
★ తెలంగాణ శాసన వ్యవస్థకు సలహాదారుగా సూర్యదేవర పి. కుమార్	110
★ నూతన సంక్షేమ పథకం కిందకు తెలంగాణలో 468 గిరిజన గ్రామాలు	110
★ అన్న క్షిపణులు	111
★ సి4ఐఆర్ కోసం తెలంగాణతో ప్రపంచ ఆర్థిక వేదిక ఒప్పందం	111
★ తెలంగాణలో గణనీయంగా తగ్గిన బహుమితీయ పేదరికం	111
★ పాలమూరు రంగారెడ్డి ఎత్తిపోతల పథకం	111
★ తెలంగాణ మూడు కొత్త విమానాశ్రయాల కోసం ప్రణాళికలు	111
★ వింగ్స్ ఇండియా 2024	111
★ 40,000 కోట్ల పెట్టుబడుల ఒప్పందాలతో దావోస్ సదస్సు ముగించిన తెలంగాణ	111
★ లండన్ లోని థెమ్స్ తరహాలో మూసీ పునరుద్ధరణ	111
★ దేశీయంగా అభివృద్ధి చేసిన హెపటైటిస్ ఎ వ్యాక్సిన్	111

ప్రధాన ఎన్నికల కమీషనర్ మరియు ఇతర ఎన్నికల కమీషనర్ల (నియామకం, సర్వీస్ నిబంధనలు మరియు పదవీకాలం) చట్టం, 2023

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

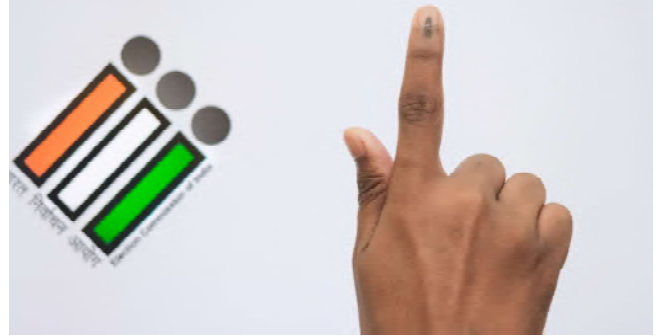
- ప్రధాన ఎన్నికల కమీషనర్ మరియు ఇతర ఎన్నికల కమీషనర్ల (నియామకం, సర్వీస్ నిబంధనలు మరియు పదవీకాలం) చట్టం, 2023, ఇటీవల రాష్ట్రపతి ఆమోదం పొందింది.

లనూవ్ బరన్వాల్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా కేసులో సుప్రీంకోర్టు తీర్పు, 2023

- మార్చి 2023లో, స్వేచ్ఛాయుతమైన మరియు నిష్పక్షపాతమైన ఎన్నికలను నిర్ధారించడానికి స్వతంత్ర ఎన్నికల కమిషన్ ఆఫ్ ఇండియా అవసరాన్ని సుప్రీంకోర్టు నొక్కి చెప్పింది.
- పార్లమెంటరీ చట్టం అమలులోకి వచ్చే వరకు ప్రధాన ఎన్నికల కమీషనర్ మరియు ఇతర ఎన్నికల కమీషనర్లను నియమించడం కోసం ప్రధానమంత్రి, భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి, మరియు ప్రతిపక్ష నేతతో కూడిన ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేయాలని సుప్రీం కోర్టు ఆదేశించింది.
- ఎన్నికల సంస్కరణలపై దినేష్ గోస్వామి కమిటీ (1990) మరియు ఎన్నికల సంస్కరణలపై లా కమిషన్ యొక్క 255వ నివేదిక (2015) చేసిన సిఫార్సులు ఈ తీర్పులో ఉదహరించబడినవి.

చట్టం యొక్క ముఖ్య నిబంధనలు :

- ఈ చట్టం ఎన్నికల సంఘం (ఎన్నికల కమీషనర్ల సర్వీస్ నిబంధనలు మరియు కార్యకలాపాలు) చట్టం, 1991 స్థానంలో తీసుకురాబడినది.
- 1991 చట్టం ప్రధాన ఎన్నికల కమీషనర్ మరియు ఇతర ఎన్నికల కమీషనర్ల జీతాన్ని సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తి వలె అదే స్థాయిలో నిర్ణయించింది. ఇది వారి నియామక ప్రక్రియను పేర్కొనలేదు. వారి నియామకం రాష్ట్రపతిచే నిర్ణయించబడే కొనసాగింది.
- ప్రధాన ఎన్నికల కమీషనర్ మరియు ఇతర ఎన్నికల కమీషనర్ల నియామకం, సర్వీస్ నిబంధనలు మరియు పదవీకాలం, అలాగే ఎన్నికల సంఘం పనితీరుకు సంబంధించిన విధానాలను సమగ్రంగా నియంత్రించడం దీని లక్ష్యం.
- ప్రధాన ఎన్నికల కమీషనర్ మరియు ఎన్నికల కమీషనర్ల నియామకాన్ని సిఫార్సు చేయడానికి ఎంపిక (సెలక్షన్) కమిటీ బాధ్యత వహిస్తుంది. ఈ కమిటీకి ప్రధానమంత్రి అధ్యక్షత వహిస్తారు మరియు ప్రధానమంత్రి నామినేట్ చేసిన కేంద్ర క్యాబినెట్ మంత్రితో పాటు ప్రతిపక్ష నాయకుడు లేదా లోక్ సభలో అతిపెద్ద ప్రతిపక్ష పార్టీ నాయకుడు కూడా ఉంటారు.
- శోధన (సెర్చ్) కమిటీ కేంద్ర న్యాయ శాఖ మంత్రి నేతృత్వంలో, మరియు భారత ప్రభుత్వ కార్యదర్శి స్థాయి కంటే తక్కువ కాని మరో ఇద్దరు సభ్యులతో కూడి ఉంటుంది. ఇది ఎంపిక కమిటీ పరిశీలన కోసం ఐదుగురు వ్యక్తుల ప్యానెల్ ను సిద్ధం చేస్తుంది.
- ఈ చట్టం ప్రధాన ఎన్నికల కమీషనర్ మరియు ఇతర ఎన్నికల కమీషనర్ల నియామకం కోసం అర్హత ప్రమాణాలను నిర్దేశిస్తుంది, వ్యక్తులు భారత ప్రభుత్వ కార్యదర్శి హోదాకు సమానమైన పదవిని నిర్వహించి లేదా నిర్వహిస్తూ ఉండాలి.
- దీనితో పాటు, నియమితులైనవారు ఎన్నికల నిర్వహణలో పరిజ్ఞానం మరియు అనుభవం ఉన్న సమగ్రత కలిగిన వ్యక్తులుగా ఉండాలి.
- ప్రధాన ఎన్నికల కమీషనర్ మరియు ఇతర ఎన్నికల కమీషనర్లు సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తి అందుకునే వేతనానికి సమానమైన వేతనానికి అర్హులు.
- ప్రధాన ఎన్నికల కమీషనర్ మరియు ఇతర ఎన్నికల కమీషనర్లు వారు పదవీ బాధ్యతలు స్వీకరించిన తేదీ నుండి ఆరు సంవత్సరాల కాలానికి లేదా అరవై ఐదు సంవత్సరాల వయస్సు వచ్చే వరకు, ఏది ముందైతే అంతవరకు పదవిలో కొనసాగుతారు.

- ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ మరియు ఇతర ఎన్నికల కమీషనర్లు వారి పదవీకాలం పూర్తయిన తర్వాత పునర్నియామకానికి అర్హులు కాదని చట్టం స్పష్టంగా పేర్కొంది.
- ఒక సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తిని ఏ ప్రక్రియను మరియు ఏ కారణాలను అనుసరించి పదవి నుండి తొలగించవచ్చో అదే ప్రక్రియ మరియు కారణాలతో మాత్రమే ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ ను పదవి నుండి తొలగించవచ్చు. ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ సిఫార్సుపై ఎన్నికల కమిషనర్ ని పదవి నుండి తొలగించవచ్చు.
- ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ లేదా ఎవరైనా ఎన్నికల కమిషనర్ రాష్ట్రపతికి లేఖ రాయడం ద్వారా ఎప్పుడైనా రాజీనామా చేసే అవకాశం ఉంది.

ప్రస్తుతం ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ మరియు ఇతర ఎన్నికల కమీషనర్లు ఎలా నియమితులవుతున్నారు?

- ప్రకరణలు 324-329 ప్రకారం రాజ్యాంగపరమైన నిబంధనలు కేంద్ర మంత్రి మండలి సలహా ఆధారంగా ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ మరియు ఎన్నికల కమీషనర్లను నియమించడానికి రాష్ట్రపతికి అధికారం కల్పిస్తాయి.
- న్యాయ శాఖా మంత్రి ప్రధానమంత్రికి తగిన అభ్యర్థులను సూచిస్తారు. ప్రధాన మంత్రి రాష్ట్రపతికి సలహా ఇస్తారు.

చట్టం గురించి ఆందోళనలు :

ఎన్నికల సంఘం స్వతంత్రత :

- పాలక ప్రభుత్వానికి చెందిన మెజారిటీ సభ్యులతో కూడిన ఎంపిక (సెలక్షన్) కమిటీ ఎన్నికల కమిషన్ స్వతంత్రతపై రాజీ పడవచ్చని విమర్శకులు వాదిస్తున్నారు.

సెలక్షన్ కమిటీలో ఖాళీ :

- కమిటీని ఏర్పాటు చేయడంలో ఖాళీ లేదా లోపం ఉన్నప్పటికీ, ఎంపిక కమిటీ యొక్క చెల్లుబాటును చట్టం సమర్థిస్తుంది.
- ప్రతిపక్ష నాయకుడు లేనప్పుడు, ఎంపిక కమిటీలో ప్రధానమంత్రి మరియు కేంద్ర క్యాబినెట్ మంత్రి మాత్రమే ఉంటారు.
- **సెర్వ్ కమిటీ పాత్రను అణగదొక్కడం:** సెర్వ్ కమిటీ సూచించిన పేర్లనే కాకుండా ఇతర పేర్లను కూడా పరిగణనలోనికి తీసుకునేందుకు సెలక్షన్ కమిటీని అనుమతించడం అనేది అర్హత కలిగిన అభ్యర్థులను గుర్తించడంలో సెర్వ్ కమిటీ యొక్క పాత్రను దెబ్బతీయవచ్చని విమర్శకులు వాదిస్తారు.
- **పరిమిత అర్హత ప్రమాణాలు:** ఈ చట్టం అర్హత ప్రమాణాలను కేవలం సివిల్ సర్వెంట్లకు మాత్రమే పరిమితం చేయడం ఇతర అర్హత కలిగిన వ్యక్తులను ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ మరియు ఎన్నికల కమీషనర్ల స్థానాలకు పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా మినహాయించవచ్చు.
- **తొలగింపులో సమానత్వం లేకపోవడం:** ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ మరియు ఎన్నికల కమీషనర్ల తొలగింపు ప్రక్రియలో ప్రస్తుతం ఉన్న అసమానత్వాన్నే నూతన చట్టం కూడా కొనసాగిస్తుంది.
- **పదవీ విరమణ అనంతర ఉద్యోగాలపై మౌనం:** ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ మరియు ఎన్నికల కమీషనర్లను వారి పదవీ విరమణ తర్వాత ప్రభుత్వ పరిధిలోని ఏదైనా ఉద్యోగం లేదా పదవిలో నియమించవచ్చా అనే దానిపై 1991 చట్టం మాదిరిగానే, 2023 చట్టం కూడా మౌనంగా ఉంది.

ఎన్నికల సంస్థ సభ్యుల నియామకంలో ప్రపంచ పద్ధతులు

- **దక్షిణాఫ్రికా సమూహం:** రాజ్యాంగ న్యాయస్థానం అధ్యక్షుడు, మానవ హక్కుల న్యాయస్థానం ప్రతినిధులు మరియు విభిన్న ప్రాతినిధ్యం కోసం లింగ సమానత్వం కోసం వాదించే కీలక వ్యక్తులతో కూడి ఉంటుంది.
- **యునైటెడ్ కింగ్డమ్ విధానం:** ఎంపిక ప్రక్రియకు పరిశీలన మరియు జవాబుదారీతనం జోడిస్తూ, అభ్యర్థులు హౌస్ ఆఫ్ కామన్స్ ఆమోదానికి లోబడి ఉంటారు.
- **యునైటెడ్ స్టేట్స్ విధానం:** అధ్యక్షుడు సభ్యులను నియమిస్తాడు మరియు సెనేట్ నిర్ధారణ అధికార సమతుల్యతను నిర్ధారిస్తుంది మరియు ఏకపక్ష నిర్ణయాలను నిరోధిస్తుంది.

ముందుకు మార్గం :

- ఎన్నికల సంస్కరణలపై గోస్వామి కమిటీ (1990) మరియు 255వ లా కమిషన్ నివేదిక యొక్క సిఫార్సులు ప్రధానమంత్రి, లోక్ సభలో ప్రతిపక్ష నాయకుడు మరియు భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తితో కూడిన ఎంపిక కమిటీ యొక్క మరింత సమతుల్య కూర్పును సూచిస్తున్నాయి.
- పదవీ విరమణ తర్వాత గవర్నర్ పదవితో సహా తదుపరి ఏదైనా ప్రభుత్వ పదవికి ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ మరియు ఎన్నికల కమీషనర్ల అర్హతపై గోస్వామి కమిటీ పరిమితులను ప్రతిపాదించింది.
- గోస్వామి కమిటీ మరియు భారత ఎన్నికల సంఘం రెండూ ఎన్నికల సంఘం యొక్క పరిపాలనా స్వాతంత్ర్యాన్ని నిర్ధారించడానికి ఒక స్వతంత్ర సెక్రటేరియట్ ను ఏర్పాటు చేయాలని సిఫార్సు చేశాయి.
- 255వ లా కమిషన్ నివేదిక రాజ్యాంగంలోని ప్రకరణ 324(5) ని సవరించి, ప్రధాన ఎన్నికల కమీషనర్ కు వర్తించే విధంగానే ఎన్నికల కమీషనర్లకు సమానమైన తొలగింపు విధానాలను అందించాలని సూచించింది.

(గమనిక : ప్రధాన ఎన్నికల కమీషనర్ మరియు ఇతర ఎన్నికల కమీషనర్ల (నియామకం, సర్వీస్ నిబంధనలు మరియు పదవీకాలం) బిల్లును రాజ్యసభ 12 డిసెంబర్ 2023న లోక్ సభ 21 డిసెంబర్ 2023న ఆమోదించగా రాష్ట్రపతి 28 డిసెంబర్ 2023న ఆమోదించారు).

టెలికమ్యూనికేషన్స్ చట్టం, 2023

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- టెలికాం బిల్లు 2023కి రాష్ట్రపతి ఆమోదం 1885 నాటి పురాతన ఇండియన్ టెలిగ్రాఫ్ చట్టం స్థానంలో ఒక చారిత్రాత్మక చర్యను సూచిస్తుంది.

భారత దేశంలో టెలికాం నియంత్రణ				
1850	1885	1933	1997	2000
కలకత్తా (ప్రస్తుత కోల్ కతా) లో మొదటిసారిగా ఎలెక్ట్రిక్ టెలిగ్రాఫ్ ప్రారంభించబడినది.	ఇండియన్ టెలిగ్రాఫ్ యాక్ట్, 1885 ప్రాథమిక శాసనం అయింది.	ది ఇండియన్ టెలిగ్రాఫ్ యాక్ట్ 1933 (ది వైర్ లెస్ యాక్ట్) రూపొందించబడినది.	టెలికాం రెగ్యులేటరీ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా చట్టం 1997ని అనుసరించి ట్రాయ్ స్థాపించబడినది.	ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ చట్టం, సైబర్ రంగంలో ఒక నియంత్రణా ఫ్రేమ్వర్క్ను అందించింది.

మరింత సమాచారం :

- భారతదేశంలో టెలికమ్యూనికేషన్లను నియంత్రించే చట్టపరమైన ఫ్రేమ్వర్క్ను ఆధునికీకరించడానికి టెలికాం బిల్లు 2023 ప్రవేశపెట్టబడింది.
- ఇది 1885 నాటి ఇండియన్ టెలిగ్రాఫ్ చట్టం, 1933 నాటి ఇండియన్ వైర్లెస్ టెలిగ్రాఫ్ చట్టం మరియు 1950 నాటి టెలిగ్రాఫ్ వైర్స్ (చట్టవిరుద్ధంగా కలిగిఉండటం) చట్టం వంటి కాలం చెల్లిన చట్టాల స్థానాన్ని భర్తీ చేయడం ద్వారా నిర్మాణాత్మక మార్పులను తీసుకురావడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.
- ముఖ్యంగా, ఈ నూతన చట్టం టెలికాం రెగ్యులేటరీ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా (ట్రాయ్) చట్టం, 1997లో సవరణలను ప్రవేశపెట్టింది. ఈ సవరణలు ట్రాయ్ లో పనిచేస్తున్న వ్యక్తులకు సంబంధించిన అర్హత ప్రమాణాలను పునర్నిర్వచించాయి, గణనీయమైన వృత్తిపరమైన అనుభవం ఉన్నవారు కీలక పదవులను నిర్వహించేందుకు వీలు కల్పిస్తాయి.

చట్టం యొక్క ముఖ్య నిబంధనలు	
ముఖ్య నిబంధనలు	వివరాలు
స్పెక్ట్రమ్ కేటాయింపు	<ul style="list-style-type: none"> స్పెక్ట్రమ్ కేటాయింపుకు నిర్మాణాత్మక విధానం. ఎంపికలలో పేర్కొన్న ఉపయోగాల కోసం వేలం లేదా పరిపాలనా కేటాయింపులు ఉంటాయి. ప్రపంచ నిబంధనలకు సరితూగే విధంగా పరిపాలనా కేటాయింపు శాటిలైట్ బ్రాడ్ బ్యాండ్ సేవలకు విస్తరించబడింది.
ట్రాయ్ కి నియామకాలు	<ul style="list-style-type: none"> ట్రాయ్ చట్టానికి సవరణలు గణనీయమైన వృత్తిపరమైన అనుభవం ఉన్న వ్యక్తులు (ఛైర్పర్సన్ కు 30 సంవత్సరాలు, సభ్యులకు 25 సంవత్సరాలు) నియంత్రణా అధికారంలోని కీలక పాత్రలలో పనిచేయడానికి అనుమతిస్తాయి.
న్యాయపరమైన విధానం	<ul style="list-style-type: none"> సివిల్ నేరాలపై విచారణ కోసం న్యాయనిర్ణేత అధికారిని ఏర్పాటు చేయడం. నిబంధనలు మరియు షరతుల ఉల్లంఘనలకు సంబంధించిన కమిటీ ఆదేశాలపై అప్పీళ్లను 30 రోజుల్లోపు (టెలికాం వివాదాల పరిష్కార మరియు అప్పీలేట్ ట్రిబ్యూనల్ - టిడిసాట్) లో దాఖలు చేయవచ్చు.
వినియోగదారుల రక్షణ	<ul style="list-style-type: none"> వినియోగదారుల ప్రయోజనాలను కాపాడే చర్యలను అమలు చేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అధికారం ఇస్తుంది. కొన్ని నిర్దిష్ట సందేశాలను పంపడం కోసం ముందస్తు సమ్మతిని పొందడం, డు నాట్ డిస్టర్బ్ రిజిస్టర్లను సృష్టించడం మరియు మాలవేరీని నివేదించడానికి యంత్రాంగాలు వంటి చర్యలు ఉంటాయి.

రైట్ ఆఫ్ వే	<ul style="list-style-type: none"> టెలికాం మౌలిక సదుపాయాలను నిర్మించే సంస్థలు ప్రభుత్వ లేదా ప్రైవేట్ ఆస్తిపై హక్కును పొందవచ్చు. అవసరమైన మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి ప్రక్రియను క్రమబద్ధీకరిస్తుంది.
ఇంటర్నెట్ మెంట్ మరియు సెర్వీస్ యొక్క అధికారాలు	<ul style="list-style-type: none"> నిర్దిష్ట కారణాలతో సందేశాలను ఇంటర్ నెట్ చేయడం, పర్యవేక్షించడం లేదా నిరోధించడాన్ని అనుమతిస్తుంది. ఈ కారణాలలో దేశ భద్రత, ప్రజా శాంతి మరియు నేరాలకు పురిగొల్పడాన్ని నిరోధించడం వంటి అంశాలు ఉన్నాయి.
టెలికాం సంబంధిత కార్యకలాపాలకు అనుమతి	<ul style="list-style-type: none"> కొత్త టెలికమ్యూనికేషన్ సేవలు మరియు రేడియో పరికరాలను కలిగిఉండటానికి సంబంధించి ఏర్పాట్లు, కార్యకలాపాలు, నిర్వహణ లేదా విస్తరణ కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి ముందస్తు అనుమతిని తప్పనిసరి చేస్తుంది.
ఓటిటి ల నియంత్రణ	<ul style="list-style-type: none"> ఓవర్-ది-టాప్ (ఓటిటి) ప్లాట్‌ఫారమ్లు టెలికాం చట్టం 2023 ప్రకారం నియంత్రణకు లోబడి ఉండవని పేర్కొంటుంది.
ఇతర నిబంధనలు	<ul style="list-style-type: none"> యూనివర్సల్ సర్వీస్ ఆర్గిగేషన్ నిధి పేరును డిజిటల్ భారత్ నిధిగా మారుస్తుంది. టెలికాం రంగంలో పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి కొరకు నిధుల వినియోగానికి వీలు కల్పిస్తుంది. శత్రు దేశాల నుండి టెలికాం పరికరాల దిగుమతులను పరిమితం చేయడానికి విశ్వసనీయ మూలాల వ్యవస్థని కలిగి ఉంటుంది.

టెలికమ్యూనికేషన్స్ బిల్లు, 2023పై ఆందోళనలు :

- ఈ బిల్లు సామూహిక నిఘా మరియు ఇంటర్నెట్ షట్‌డౌన్ల కొరకు చట్టబద్ధమైన ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ను అందిస్తుంది, ఇది వ్యక్తిగత గోప్యత మరియు స్వేచ్ఛ గురించి ఆందోళనలను పెంచుతుందని విమర్శకులు వాదించారు.
- బిల్లు “దృవీకరించదగిన బయోమెట్రిక్-ఆధారిత గుర్తింపు”ని తప్పనిసరి చేస్తుంది, ఇది వినియోగదారుల గోప్యతను రాజీ పరిచే అవకాశాన్ని అధికంగా కలిగిఉంది మరియు అజ్ఞాత మునుగులో పనిచేసే విజిల్‌బోయర్లు మరియు జర్నలిస్టులను ప్రభావితం చేస్తుంది.
- గుర్తింపు ఆవశ్యకాలను పాటించడంలో విఫలమైన వినియోగదారులు రూ. 25,000 నుండి రూ. 1,00,000 వరకు భారీ జరిమానాలను ఎదుర్కోవచ్చు, ఇది భావ ప్రకటనా స్వేచ్ఛను మరియు అసమ్మతి తెలిపే స్వేచ్ఛను నిరుత్సాహపరిచే అవకాశం ఉంది.
- అధ్యాయం 4 అత్యవసర సమయాల్లో టెలికమ్యూనికేషన్ సేవలు మరియు నెట్‌వర్క్‌లను తాత్కాలికంగా స్వాధీనం చేసుకోవడానికి అనుమతించడం ద్వారా ప్రజా భద్రత మరియు జాతీయ భద్రత దృష్ట్యా కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అత్యవసర అధికారాలను మంజూరు చేస్తుంది.
- సెక్షన్ 19 (ఎఫ్) ఎన్‌క్రిప్షన్ మరియు డేటా ప్రాసెసింగ్ కొరకు ప్రమాణాలను నిర్ణయించడానికి ప్రభుత్వానికి అధికారం ఇస్తుంది, ముఖ్యంగా ఇటీవలి స్పెషల్ వివాదాల సందర్భంలో, ఇది ఎన్‌క్రిప్షన్‌ను విచ్ఛిన్నం చేయడం మరియు నిఘా అధికారాలను దుర్వినియోగం చేయడానికి సంబంధించిన ఆందోళనలకు దారితీస్తుంది.
- ఈ బిల్లు నేరాలను ప్రేరేపించడాన్ని నిరోధించడానికి సందేశాలను అడ్డగించడాన్ని అనుమతిస్తుంది మరియు మణిపూర్ మరియు జమ్మూ మరియు కాశ్మీర్‌లో కమ్యూనికేషన్ స్వేచ్ఛను ప్రభావితం చేసే గత ఉదాహరణల మాదిరిగానే టెలికమ్యూనికేషన్ సేవలను నిలిపివేయడానికి ప్రభుత్వానికి అధికారం ఇస్తుంది

అంతర్జాతీయ సంస్థలు మరియు నిపుణుల నుండి విమర్శలు

- మెసేజ్ ఇంటర్ నెట్ అనునది విచక్షణారహితంగా నిఘాకు దారితీస్తుందని, వ్యక్తులు, వ్యాపారాలు మరియు ప్రభుత్వాల యొక్క ఆన్‌లైన్ భద్రతను నిర్వీర్యం చేయవచ్చని సిగ్నల్ ఫౌండేషన్, ఇంటర్నెట్ ఫ్రీడమ్ ఫౌండేషన్ మరియు ఇంటర్నెట్ ప్రెస్ ఇన్స్టిట్యూట్ వంటి అంతర్జాతీయ సమాహాలు ఆందోళన వ్యక్తం చేస్తున్నాయి.

- పరిమితులు లేకుండా ఎన్‌క్రిప్షన్ ప్రమాణాలను నోటిఫై చేయడానికి ప్రభుత్వాన్ని అనుమతించే బిల్లు యొక్క నిబంధన సర్వీస్ ప్రొవైడర్లకు అనిశ్చితిని సృష్టిస్తుంది, డిజిటల్ యుగంలో మానవ హక్కులను మరియు భారతీయ మార్కెట్లో డిజిటల్ సేవలపై విశ్వాసాన్ని ప్రభావితం చేస్తుంది.
- ఇంటర్నెట్‌ను సస్పెండ్ చేయడానికి బిల్లు ఇచ్చిన అధికారంలో సుప్రీంకోర్టు మరియు ఇన్ఫర్మేషన్ అండ్ టెక్నాలజీపై పార్లమెంటరీ స్టాండింగ్ కమిటీ సిఫార్సు చేసిన విధానపరమైన భద్రతలు లేవు, ఇది మానవ హక్కులు మరియు డిజిటల్ సేవలపై నమ్మకాన్ని ప్రభావితం చేసే అవకాశాన్ని కలిగిఉంది.
- అంతర్జాతీయ సంస్థలు మరియు నిపుణులు మానవ హక్కులు, ఆన్‌లైన్ భద్రత మరియు డిజిటల్ సేవలపై విశ్వాసానికి ముప్పుగా భావించినందున ప్రస్తుత రూపంలో బిల్లును ఉపసంహరించుకోవాలని డిమాండ్ చేశారు.

ముగింపు

- వినియోగదారుల గోప్యత మరియు పరిశ్రమ ప్రయోజనాలను కాపాడుతూ టెలికాం రంగంలో ఆవిష్కరణలు మరియు వృద్ధిని పెంపొందించడానికి సమతుల్య మరియు పారదర్శక నియంత్రణ వాతావరణం చాలా కీలకం.

భారతదేశంలో టెలికాం రంగం స్థితి

- భారతదేశంలోని టెలికాం పరిశ్రమ ప్రపంచంలో రెండవ అతిపెద్దది.
- ఈ పరిశ్రమ ఆగస్టు 2023 నాటికి 1.179 బిలియన్ల సబ్‌స్క్రిబర్ బేస్‌ను కలిగి ఉంది (వైర్‌లెస్ మరియు వైర్‌లైన్ చందాదారులతో సహా).
- ఇది విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడుల ప్రవాహాల పరంగా 4వ అతిపెద్ద రంగం, ఇది మొత్తం ఎఫ్.డి.ఐ ప్రవాహంలో 6% వాటా ఉంది.
- భారతదేశం మొత్తం 84.69% టెలి సాంద్రతను కలిగి ఉంది, ఇది అధిక స్థాయి టెలికాం వ్యాప్తిని సూచిస్తుంది.
- వైర్‌లెస్ డేటా సబ్‌స్క్రిబర్‌కు సగటు నెలవారీ డేటా వినియోగం గణనీయంగా పెరిగింది, ఇది మార్చి 2014లో 61.66 ఎంబి నుండి మార్చి 2023లో 17.36 జిబికి చేరుకుంది.

సుప్రీంకోర్ట్ న్యాయసేవల కమిటీ

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఇటీవల, జస్టిస్ బిఆర్ గవాయ్ సుప్రీంకోర్టు న్యాయ సేవల కమిటీ చైర్మన్ గా నామినేట్ అయ్యారు.

మరింత సమాచారం

- ఈ కమిటీ లీగల్ సర్వీసెస్ అథారిటీస్ యాక్ట్, 1987లోని సెక్షన్ 3వ ప్రకారం పనిచేస్తుంది.
- దీని ప్రాథమిక లక్ష్యం సమాజంలోని బలహీన వర్గాలకు, ప్రత్యేకించి సుప్రీం కోర్టు పరిధిలోకి వచ్చే కేసులలో ఉచిత మరియు సమర్థవంతమైన న్యాయ సేవలను అందించడం.
- లీగల్ సర్వీసెస్ కమిటీలో కేంద్ర ప్రాధికార సంస్థ (నేషనల్ లీగల్ సర్వీసెస్ అథారిటీ లేదా నల్సా) నిర్దేశించిన అనుభవం మరియు అర్హతలను కలిగి ఉన్న ఇతర సభ్యులతో పాటు సుప్రీంకోర్టు ప్రస్తుత న్యాయమూర్తి చైర్మన్ గా ఉంటారు.
- చైర్మన్ మరియు ఇతర సభ్యులు భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి చే నామినేట్ చేయబడతారు.

రాజ్యాంగ మద్దతు

- భారత రాజ్యాంగంలోని ప్రకరణ 39వది, న్యాయ వ్యవస్థ యొక్క పనితీరు సమాన అవకాశాల ఆధారంగా న్యాయాన్ని ప్రోత్సహిస్తున్నట్లు రాజ్యం నిర్ధారించుకోవాలి.
- ఆర్థిక లేదా ఇతర వైకల్యాల కారణంగా ఏ పౌరుడికీ న్యాయం పొందే అవకాశాలు నిరాకరించబడకుండా ఉండేలా తగిన చట్టం లేదా పథకాల ద్వారా ఉచిత న్యాయ సహాయాన్ని అందించడాన్ని ఇది ప్రత్యేకంగా పేర్కొంటుంది. దీనితో పాటు, ప్రకరణలు 14 (సమానత్వ హక్కు) మరియు 22(1) (అరెస్టుకు గల కారణాల గురించి తెలుసుకోవడానికి హక్కు) చట్టం ముందు సమానత్వాన్ని మరియు సమాన అవకాశాల ఆధారంగా న్యాయాన్ని ప్రోత్సహించే న్యాయ వ్యవస్థను నిర్ధారించడం రాజ్యానికి తప్పనిసరి.

న్యాయ సేవల ప్రాధికార సంస్థల చట్టం

- 1987లో రూపొందించబడిన న్యాయ సేవల ప్రాధికార సంస్థల చట్టం (లీగల్ సర్వీసెస్ అథారిటీస్ యాక్ట్) భారతదేశంలో న్యాయ సహాయ కార్యక్రమాలకు చట్టబద్ధమైన వునాదిని అందిస్తుంది.
- చట్టం ఈ క్రింది వారికి ఉచిత మరియు సమర్థ న్యాయ సేవలను అందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది: మహిళలు మరియు పిల్లలు, ఎస్సీ/

ఎస్టీ సభ్యులు, పారిశ్రామిక కార్మికులు, సామాజిక విపత్తు, హింస, వరదలు, కరువు, భూకంపం, పారిశ్రామిక విపత్తుల బాధితులు, వికలాంగులు, నిర్బంధంలో ఉన్న వ్యక్తులు, సంబంధిత రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్దేశించిన మొత్తం కంటే తక్కువ వార్షికాదాయం కలిగి ఉన్న వ్యక్తులు, సుప్రీం కోర్టు కాకుండా మరే ఇతర కోర్టులో కేసు రూ. 5 లక్షల కంటే తక్కువ ఉంటే మరియు, కేసు సుప్రీంకోర్టులో ఉంటే, మరియు మనుషుల అక్రమ వ్యాపార బాధితులు లేదా బిచ్చగాళ్ళు.

నేషనల్ లీగల్ సర్వీసెస్ అథారిటీ (నల్సా)

- జాతీయ న్యాయ సేవల ప్రాధికార సంస్థ (నేషనల్ లీగల్ సర్వీసెస్ అథారిటీ) 1995లో ఈ చట్టం కింద న్యాయ సహాయ కార్యక్రమాల అమలును పర్యవేక్షించడానికి మరియు మూల్యాంకనం చేయడానికి మరియు న్యాయ సేవలను అందుబాటులో ఉంచడానికి విధానాలను రూపొందించడానికి ఏర్పాటు చేయబడింది.
- చట్టపరమైన సహాయం మరియు సహాయాన్ని అందించడం కోసం చట్టం కింద దేశవ్యాప్తంగా నెట్వర్క్ ఏర్పాటుకు ఉద్దేశించబడినది.
- నల్సా రాష్ట్ర న్యాయ సేవల అధికారులు మరియు ప్రభుత్వేతర సంస్థలు న్యాయ సహాయ పథకాలు మరియు కార్యక్రమాలను అమలు చేయడం కోసం నిధులు మరియు సహాయ గ్రాంట్లను కూడా అందజేస్తుంది.

రాష్ట్ర న్యాయ సేవల ప్రాధికార సంస్థలు

- ప్రతి రాష్ట్రంలో, నల్సా యొక్క విధానాలు మరియు ఆదేశాలను అమలు చేయడానికి స్టేట్ లీగల్ సర్వీసెస్ అథారిటీ స్థాపించబడింది.
- రాష్ట్ర న్యాయ సేవల ప్రాధికార సంస్థ ప్రజలకు ఉచిత న్యాయ సేవలను అందిస్తుంది మరియు లోక్ అదాలత్లను (ప్రజల న్యాయస్థానాలను) నిర్వహిస్తుంది.
- రాష్ట్ర న్యాయ సేవల ప్రాధికార సంస్థకి సంబంధిత రాష్ట్ర హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి నేతృత్వం వహిస్తారు మరియు సీనియర్ హైకోర్టు న్యాయమూర్తి దాని కార్య నిర్వాహక చైర్మన్ గా వ్యవహరిస్తారు.
- భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి నల్సా యొక్క పాట్రన్-ఇన్-చీఫ్ గా వ్యవహరిస్తారు మరియు హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి రాష్ట్ర న్యాయ సేవల ప్రాధికార సంస్థ యొక్క పాట్రన్-ఇన్-చీఫ్ గా వ్యవహరిస్తారు.

జిల్లా న్యాయ సేవల ప్రాధికార సంస్థలు మరియు తాలూకా న్యాయ సేవల కమిటీలు

- ఈ చట్టం జిల్లాల్లో డిస్ట్రిక్ట్ లీగల్ సర్వీసెస్ అధికారిలను మరియు తాలూకాలు లేదా సబ్-డివిజన్లలో తాలూకా లీగల్ సర్వీసెస్ కమిటీలను కూడా ఏర్పాటు చేస్తుంది.
- ప్రతి డిస్ట్రిక్ట్ లీగల్ సర్వీసెస్ అధికారికి సంబంధిత జిల్లా జిల్లా జడ్జి అధ్యక్షత వహిస్తారు.
- తాలూకా లేదా సబ్-డివిజన్లలో లీగల్ సర్వీసెస్ కమిటీలకు సీనియర్ సివిల్ జడ్జి నేతృత్వం వహిస్తారు.

ఎ) నేషనల్ లీగల్ సర్వీసెస్ అధికారికి సంబంధించి, కింది ప్రకటనలను పరిగణించండి: (ప్రిలిమ్స్ 2013)

- 1) సమాన అవకాశాల ఆధారంగా సమాజంలోని బలహీన వర్గాలకు ఉచిత మరియు సమర్థ న్యాయ సేవలను అందించడం దీని లక్ష్యం.
- 2) ఇది దేశవ్యాప్తంగా చట్టపరమైన కార్యక్రమాలు మరియు పథకాలను అమలు చేయడానికి రాష్ట్ర న్యాయ సేవల అధికారులకు మార్గదర్శకాలను జారీ చేస్తుంది.

పైన ఇచ్చిన ప్రకటనలలో ఏది/ ఏవి సరైనది/సరైనవి?

- (ఎ) 1 మరియు 2 మాత్రమే   (బి) 2 మాత్రమే
(సి) 1 మరియు 2 రెండూ   (డి) 1 కాదు 2 కాదు

సమాధానం (సి)

బి) భారతదేశంలో, లీగల్ సర్వీసెస్ అధికారిలు కింది ఏ రకమైన పాఠకులకు ఉచిత న్యాయ సేవలను అందిస్తారు? (ప్రిలిమ్స్ 2020)

1. వార్షిక ఆదాయం రూ. 1,00,000 కంటే తక్కువ ఉన్న వ్యక్తి.
2. వార్షిక ఆదాయం రూ. 2,00,000 కంటే తక్కువ ఉన్న ట్రాన్స్ జెండర్.
3. వార్షిక ఆదాయం రూ. 3,00,000 కంటే తక్కువ ఉన్న ఇతర వెనుకబడిన తరగతుల సభ్యుడు.
4. సీనియర్ సిటిజన్లందరూ

దిగువ ఇచ్చిన కోడ్‌ని ఉపయోగించి సరైన సమాధానాన్ని ఎంచుకోండి:

- (ఎ) 1 మరియు 2 మాత్రమే   (బి) 3 మరియు 4 మాత్రమే
(సి) 2 మరియు 3 మాత్రమే   (డి) 1 మరియు 4 మాత్రమే

సమాధానం: (ఎ)

ఓబీసీ కోసం ప్రత్యేకంగా ఉచిత న్యాయ సహాయం అందించడం లేదు. వృద్ధులందరికీ ఉచిత న్యాయ సహాయం ఉచితంగా అందుబాటులో ఉండదు.

AMIGOS IAS
.... The Journey To Achievement Starts Here

www.amigosias.com

CIVILS 2025
PRELIMS CUM MAINS
ONLINE / OFFLINE

New Batch Starts From
5th FEBRUARY 2024

ADMISSIONS ARE IN PROGRESS

Contact :
04035052121,
9000230735

AMIGOS IAS

AMIGOS IAS

APPSC
GROUP-1 & 2
ENGLISH MEDIUM   OFFLINE / ONLINE

Our Groups Faculty

 C Hari Krishna Sir S&T and Ecology	 Ramesh Sir Geography	 Naga Sridhar Sir History	 Ishaq Sir Mental Ability	 Fazal Sir Economy
 Satish Sir Polity & Social Issues	 Kalyan Sir Ethics and General Essay	 Chaitanya Dev Sir Polity	 Rafi Ahmed Sir General Essay	 A. Sudheer Sir General Essay
 Chouti Prabhakar Sir Economy	 Shiva Charan Sir History	 Jagadeesh Sir Geography	 Janardhan Sir Social Issues & General Science	 Vijay Prasad Sir Arithmetic and Reasoning

04035052121
9000230734

Admissions Open

AMIGOS IAS
amigosias.com

ఎర్ర సముద్ర ఉద్రిక్తతలు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- నవంబర్ నుండి ఎర్ర సముద్రంలో హౌతీ విలీపియా సరకు రవాణా నౌకలపై దాడులను అధికం చేసింది. ఇది సూయజ్ కాలువ ద్వారా ఆసియాను యూరప్ తో కలిపే కీలకమైన సముద్ర మార్గాన్ని గణనీయంగా దెబ్బతీసింది.

ISRAEL-GAZA WAR

Red Sea patrol force to counter Houthi attacks

The United States has announced a 10-nation force to protect trade in the Red Sea after attacks by Yemen's Houthi rebels forced shipping companies to halt operations.

హౌతీ నేపథ్యం

- హౌతీల ఉద్యమం 1990లలో అలీ అబ్దుల్లా సలేహ్ నియంతృత్వానికి వ్యతిరేకంగా ఆవిర్భవించింది.
- ప్రస్తుతం 2014 నుండి వారు యెమెన్ అంతర్భద్రంలో పాల్గొంటున్నారు, రాజధాని సనాతో సహా పశ్చిమ మరియు వాయువ్య ప్రాంతాలను నియంత్రిస్తున్నారు.
- ఇరాన్ మద్దతుతో, హౌతీలు సౌదీ అరేబియా మరియు యునైటెడ్ అరబ్ ఎమిరేట్స్ మద్దతుతో సున్నీ నేతృత్వంలోని యెమెన్ ప్రభుత్వంతో విభేదిస్తున్నారు.

హౌతీ దాడులకు కారణాలు :

- హమాస్ కు మద్దతు : ముఖ్యంగా అక్టోబర్ 7న హమాస్ దాడులకు ప్రతిస్పందనగా గాజాలో ఇజ్రాయెల్ సైనిక చర్యల తర్వాత హౌతీలు హమాస్ కు సంఘీభావం ప్రకటించారు.

- ఇజ్రాయెల్ ను లక్ష్యంగా చేసుకోవడం: హౌతీ దాడులు ప్రత్యేకించి ఇజ్రాయెల్ కు ప్రయాణించే నౌకలను లక్ష్యంగా చేసుకున్నాయి, ఇందులో డ్రోన్లు మరియు రాకెట్లను విదేశీ యాజమాన్యంలోని నౌకలపైకి ఉపయోగించారు.
- దాడుల తీవ్రత: హౌతీలు తమ దాడులను ఉధృతం చేశారు, ఎర్ర సముద్రంలో ప్రయాణిస్తున్న నౌకలపై డ్రోన్లు మరియు క్షిపణులను ఉపయోగిస్తున్నారు.

హౌతీ దాడుల ప్రభావాలు :

- ప్రపంచ వాణిజ్యానికి అంతరాయం: ప్రపంచ వాణిజ్య పరిమాణంలో దాదాపు 12% మరియు ప్రపంచ కంటైనర్ ట్రాఫిక్ లో 30% సాధారణంగా ఎర్ర సముద్రం గుండా పయనిస్తుంది. హౌతీలు ఈ ప్రాంతంలో నౌకలపై దాడులు చేయడంతో, ఈ ముఖ్యమైన వాణిజ్య మార్గానికి అంతరాయం ఏర్పడింది.
- సైనికపరమైన ఉద్రిక్తతలు పెరగడం: హౌతీలకు వ్యతిరేకంగా సైనిక చర్యలను చేపట్టి, స్వేచ్ఛా మార్గాన్ని నిర్ధారించడానికి పాశ్చాత్య దేశాలు మధ్యప్రాచ్యంలో నౌకాదళ కార్యకలాపాలను ముమ్మరం చేశాయి.
- ఆర్థిక పరిణామాలు: సూయజ్ కాలువ ద్వారా వచ్చే ఆదాయంపై ఎక్కువగా ఆధారపడిన ఈజిప్ట్ ఆర్థిక సవాళ్లను ఎదుర్కొంటుంది. ఇజ్రాయెల్ యొక్క వాణిజ్యంలో కేవలం 5% మాత్రమే ఐలత్ పోర్టు ద్వారా జరగడంవలన, అది తులనాత్మకంగా తక్కువ ప్రభావం చూపుతుంది.
- సరఫరా గొలుసు అంతరాయాలు: సూయజ్ కాలువను సుదీర్ఘంగా మూసివేయడం కారణంగా ఆఫ్రికా చుట్టూ నౌకామార్గం మళ్లించబడినందున వాణిజ్య ఖర్చులు పెరుగుతాయి.

భారతీయ వాణిజ్యంపై ప్రభావం :

- ప్రధాన కార్గో షిప్పింగ్ లైన్లు ఈ మార్గంలో కార్యకలాపాలను నిలిపివేయాలని నిర్ణయించుకున్నాయి మరియు చిన్న ఫీడర్ నౌకలు కూడా ఈ జలాల్లో ప్రయాణించడం మానివేశాయి.
- పెరిగిన సరుకు రవాణా ఖర్చులను పూర్ణుకునేందుకు తగిన లాభాలు లేకపోవడం వల్ల రసాయనాలు, ప్లాస్టిక్లు మరియు పెట్రోకెమికల్స్ తో సహా అనేక రకాల వస్తువులు తీవ్రంగా ప్రభావితమయ్యాయి.
- భారత దేశం పశ్చిమార్దగోళానికి రవాణా చేసే మరియు అక్కడి నుండి ఇక్కడికి రవాణా చేయబడే దాదాపు 90% కార్గో కొరకు ఎర్ర సముద్ర

మార్గాన్నే ఉపయోగించుకునేది. అది ఇప్పుడు గుడ్ హెంప్ అగ్రం ద్వారా మళ్లించబడుతోంది.

- సంక్షోభం కారణంగా దాని కంటైనర్లలో 25% భారతీయ ఎగుమతిదారులచే వెనక్కి తీసుకోబడ్డాయని కంటెయినర్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా పేర్కొంది.
- సుదీర్ఘ మార్గం ప్రయాణించడానికి అదనపు సమయం పడుతుంది, ఇది దిగుమతులను మరింత ఖరీదైనవిగా చేస్తుంది మరియు మెరుగైన నిల్వల నిర్వహణ అవసరం అవుతుంది.
- సరుకు రవాణా ఖర్చులు కొన్ని సందర్భాల్లో ఆరు రెట్లు పెరిగే అవకాశముంది. సుదీర్ఘ ప్రయాణ సమయాల్లో పాటు, తక్కువ-విలువ, అధిక-పరిమాణంలోని మరియు త్వరగా పాడైపోయే సరుకు రవాణా వ్యవస్థ తీవ్రంగా ఇబ్బంది పడుతుంది.
- ఏప్రిల్-సెప్టెంబర్ 2023 కాలంలో వినియోగం ఆధారంగా ముడి చమురు మరియు పెట్రోలియం ఉత్పత్తులపై భారతదేశం 87.6% దిగుమతులపైనే ఆధారపడుతున్నది.
- ఎర్ర సముద్రంలో సంక్షోభం భారతదేశం యొక్క ఇంధన భద్రతకు సవాళ్లను కలిగిస్తుంది మరియు అవసరమైన ఇంధనాల ధరలను ప్రభావితం చేయవచ్చు.

హాతీ దాడులను ఎదుర్కోవడానికి ఆపరేషన్ ప్రాస్పెరిటీ గార్డియన్

- ఎర్ర సముద్రంలో హాతీ దాడులను పరిష్కరించడానికి యూఎస్ మరియు అనేక దేశాలు ఆపరేషన్ ప్రాస్పెరిటీ గార్డియన్‌ను ప్రారంభించాయి.
- యెమెన్‌లోని హాతీ-నియంత్రిత ప్రాంతాల్లో డ్రోన్లు మరియు బాలిస్టిక్ క్షిపణుల నుండి ముప్పులను ఎదుర్కొంటున్న నౌకలను రక్షించడానికి ఈ చొరవ 10-దేశాల దళాన్ని కలిగి ఉంది.
- హాతీ దాడులకు వ్యతిరేకంగా సామూహిక భద్రత కల్పించడం దీని లక్ష్యం. ఇది నిర్దిష్ట నౌకలకు రక్షణ కల్పించదు కానీ దక్షిణ ఎర్ర సముద్రం ప్రాంతంలోని నౌకలకు గొడుగు రక్షణను అందిస్తుంది.
- యుకె, బహ్రాయిన్, కెనడా, ఫ్రాన్స్, ఇటలీ, నెదర్లాండ్స్, నార్వే, సీషెల్స్ మరియు స్పెయిన్ సముద్ర భద్రతా మిషన్‌లో చేరాయి. చైనా, ఈ ప్రాంతంలో యుద్ధనౌకలను కలిగి ఉన్నప్పటికీ, ఈ కార్యక్రమానికి దూరంగా ఉంది.
- ఎర్ర సముద్రం, బాబ్ అల్-మండేబ్ మరియు ఏడెన్ సింధుశాఖలో సముద్ర భద్రతను మెరుగుపరచడానికి ఏప్రిల్ 2022లో స్థాపించబడిన కంటైన్డ్ టాస్క్ ఫోర్స్ 153 ద్వారా కొత్త చొరవ సమన్వయం చేయబడింది.

కంటైన్డ్ టాస్క్ ఫోర్స్ 153

- నిర్దేశిత ప్రాంతాల్లో సముద్ర భద్రత మరియు సామర్థ్యం పెంపుదలపై దృష్టి సారీస్తుంది. ఏప్రిల్ 17, 2022న స్థాపించబడిన సంయుక్త నౌకాదళాల (కంటైన్డ్ మారిటైమ్ ఫోర్సెస్) ద్వారా నిర్వహించబడే ఐదు టాస్క్ ఫోర్స్‌లలో ఇది ఒకటి.

కంటైన్డ్ మారిటైమ్ ఫోర్స్

- సముద్ర భద్రత మరియు స్థిరత్వాన్ని నిర్ధారించడానికి అంతర్జాతీయ నౌకాదళ భాగస్వామ్యం పనిచేస్తోంది.
- ఎర్ర సముద్రం, బాబ్ అల్-మండేబ్ మరియు ఏడెన్ గల్ఫ్‌లోని సవాళ్లను ప్రత్యేకంగా ఎదుర్కోవే సిబిఎఫ్ 153తో పాటు ఇది వివిధ టాస్క్ ఫోర్స్‌లను కలిగి ఉంటుంది.

భారతదేశం యొక్క ప్రతిస్పందన :

- పశ్చిమాసియాలోని ఎర్ర సముద్రం వాణిజ్య మార్గంలో నౌకలపై దాడులకు ప్రతిస్పందనగా ఐఎన్ఎస్ మోర్చుగావ్, ఐఎన్ఎస్ కొచ్చి మరియు ఐఎన్ఎస్ కోల్ కతా అరేబియా సముద్రంలో మోహరించబడ్డాయి. భారతదేశం ఈ పరిణామాలను నిశితంగా పరిశీలిస్తోంది. భారత వాణిజ్య కార్యదర్శి అధికారులు మరియు వాణిజ్య సంస్థలతో చర్చలు జరుపుతున్నారు.

సంబంధిత అంతర్జాతీయ సమావేశాలు

- **యునైటెడ్ నేషన్స్ కన్వెన్షన్ ఆన్ ది లా ఆఫ్ ది సీ (అన్ క్లాస్), 1982:** ఇది సముద్ర దోపిడీ (పైరసీ) ని ప్రస్తావిస్తుంది, సముద్రాలకు సంబంధించిన హక్కులు మరియు బాధ్యతలను నిర్వచిస్తుంది.
- **యుఎన్ భద్రతా మండలి తీర్మానాలు:** పైరసీ చర్యలతో వ్యవహరించడంలో అంతర్జాతీయ సహకారానికి వీలు కల్పిస్తాయి.
- **సముద్ర నౌకాయాన భద్రతకు వ్యతిరేకంగా చట్టవిరుద్ధమైన చర్యలను అణిచివేసేందుకు ఒప్పందం (సువా కన్వెన్షన్), 1988:** సముద్రయాన భద్రతకు సంబంధించిన నేరాలను నేరపూరితం చేస్తుంది.
- **ఐఎంఓ సమావేశాలు మరియు మార్గదర్శకాలు:** ఓడలపై పైరసీ మరియు సాయుధ దోపిడీ చర్యలను నిరోధించడానికి మరియు ప్రతిస్పందించడానికి చర్యలను చేర్చడం.
- **ది ఇంటర్నేషనల్ కన్వెన్షన్ ఎగ్జిక్యూట్ డి టేకింగ్ ఆఫ్ హోస్టేజెస్, 1979:** బందీలుగా పట్టుకోవడాన్ని అంతర్జాతీయ ఉగ్రవాదం యొక్క వ్యక్తీకరణలుగా పరిగణిస్తూ బందీలుగా పట్టుకునే అన్ని చర్యలను నిరోధించడం, విచారించడం మరియు శిక్షించడం దీని లక్ష్యం.
- **యునైటెడ్ నేషన్స్ కన్వెన్షన్ ఆన్ ట్రాన్స్నేషనల్ ఆర్గనైజ్డ్ క్రైమ్, 2000:** ఇది అంతర్జాతీయ స్థాయిలో వ్యవస్థీకృత నేర కార్యకలాపాల ద్వారా ఎదురయ్యే సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి ప్రపంచ ప్రయత్నాలకు ప్రేమేవర్కగా పనిచేస్తుంది.

ఎర్ర సముద్రం గురించి

- ఎర్ర సముద్రం, ఈజిప్ట్ యొక్క సూయజ్ కెనాల్ నుండి ఇరుకైన బాబ్ ఎల్-మండేబ్ జలసంధి వరకు విస్తరించి ఉంది, ఇది ప్రపంచ షిప్పింగ్ మరియు ఇంధన సరఫరాలకు కీలకమైన వాణిజ్య మార్గంగా పనిచేస్తుంది.
- ఈజిప్ట్, సూడాన్, ఎరిట్రీయా, జిబౌటీ, సోదీ అరేబియా మరియు యెమెన్ దాని సముద్ర తీర దేశాలు.
- 1869 నుండి పని చేస్తున్న సూయజ్ కెనాల్ ప్రపంచవ్యాప్తంగా అత్యంత రద్దీగా ఉండే కాలువలలో ఒకటిగా ఉంది, 2022లో 23,583 నౌకలు దీనిని ఉపయోగిస్తూ ప్రపంచ వాణిజ్యంలో 12% కు వీలు కల్పించింది.
- ఎర్ర సముద్రం తూర్పు మరియు పడమరల మధ్య వారధిగా పనిచేస్తుంది, యూరప్, ఆఫ్రికా, మధ్యప్రాచ్యం మరియు ఆసియాలను కలుపుతూ మరింత నేరుగా మరియు తక్కువ సముద్ర వాణిజ్య మార్గాన్ని అందిస్తుంది.
- సూయజ్ కాలువ, ఎర్ర సముద్రాన్ని మధ్యధరా సముద్రానికి కలుపుతుంది, ఇది ఒక ముఖ్యమైన కృత్రిమ జలమార్గం, ఇది ప్రపంచ వాణిజ్య సామర్థ్యాన్ని పెంచుతుంది, షిప్పింగ్ సమయాలను మరియు ఖర్చులను తగ్గిస్తుంది.

- ఈ ప్రాంతం చమురు మరియు సహజవాయువు యొక్క ముఖ్యమైన మూలం, ఇంధన వనరులను రవాణా చేయడంలో ఎర్ర సముద్రం కీలక పాత్ర పోషిస్తోంది.
- ఎర్ర సముద్రం గుండా ఉన్న వాణిజ్య మార్గాలు ఉపాధిని సృష్టించడం, ఆర్థిక కార్యకలాపాలను ప్రేరేపించడం మరియు అంతర్జాతీయ సంబంధాలను పెంపొందించడం ద్వారా దాని తీరాన ఉన్న దేశాల ఆర్థిక వ్యవస్థలకు దోహదం చేస్తాయి.
- బాబ్ ఎల్ మాండేబ్ మరియు సూయజ్ కెనాల్ వంటి వ్యూహాత్మక ఇరుకైన మార్గాల నియంత్రణ ప్రపంచ వాణిజ్యం మరియు భద్రతకు చిక్కులను కలిగిస్తుంది.

- సరకు రవాణా సజావుగా కొనసాగడానికి ఎర్ర సముద్రం సరిహద్దులో ఉన్న దేశాల మధ్య రాజకీయ స్థిరత్వం మరియు సహకారం అవసరం.
- ఎర్ర సముద్రం భారతదేశం, ఆస్ట్రేలియా, ఫ్రాన్స్, యుకె, సౌదీ అరేబియా మరియు యెమెన్ యొక్క నౌకాదళాలతో సహా 39-దేశాల భాగస్వామ్యంతో కూడిన కంబైన్డ్ మారిటైమ్ ఫోర్సెస్ చేత రక్షించబడుతుంది.

బాబ్ ఎల్-మండేబ్ గురించి

- ఆఫ్రికా మరియు అరేబియా ద్వీపకల్పం మధ్య ఇరుకైన జలసంధి, ఎర్ర సముద్రాన్ని ఏడెన్ సింధుశాఖకు కలుపుతుంది.
- దీన్ని గేట్ ఆఫ్ టీయర్స్ అని కూడా అంటారు.
- దక్షిణం నుండి సూయజ్ కెనాల్ కు వెళ్లే నౌకలకు కీలకమైన మార్గం.

AMIGOS IAS

TSPSC

గ్రూప్ - I

Longterm Batch

తెలుగు మీడియం బ్యాచ్

ఫిబ్రవరి 6

ప్రారంభం

Online / Offline

**ADMISSIONS
OPEN**

Venue : AMIGOS IAS,
Beside Sub Registrar Office, Ashok Nagar, Hyderabad

Call us : 04035052121, 9000230734

www.amigosias.com

ఈశాన్య ప్రాంతంలో శాంతి ఒప్పందాలు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతదేశంలోని ఈశాన్య ప్రాంతం చారిత్రాత్మకంగా తిరుగుబాటు, సాంస్కృతిక వైవిధ్యం మరియు ప్రాదేశిక వివాదాలకు సంబంధించి ఎన్నో సవాళ్లను ఎదుర్కొంది.
- శాంతి ఒప్పందాలు మరియు ఇతర కార్యక్రమాల ద్వారా ఈ సమస్యలను పరిష్కరించడానికి భారత ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకున్నందున ఇటీవలి పరిణామాలు ఈ ప్రాంతాన్ని వార్తల్లోకి తెస్తున్నాయి.

శాంతి ఒప్పందాలు

యునైటెడ్ నేషనల్ లిబరేషన్ ఫ్రంట్ (యుఎన్ఎల్ఎఫ్) ఒప్పందం:

- మణిపూర్ లోని పురాతన లోయ-ఆధారిత తిరుగుబాటు బృందం అయిన యుఎన్ఎల్ఎఫ్ 1964లో ఏర్పడినది. ఇది భారత ప్రభుత్వం మరియు మణిపూర్ తో శాంతి ఒప్పందంపై సంతకం చేసింది.
- యుఎన్ఎల్ఎఫ్ యొక్క సాయుధ విభాగం అయిన మణిపూర్ పీపుల్స్ ఆర్మీ, ఈ ప్రాంతంలో ఒక ముఖ్యమైన సంస్థ.
- యుఎన్ఎల్ఎఫ్ లో అంతర్గత విభేదాలు ఉన్నప్పటికీ, కొయిరెంగ్ నేతృత్వంలోని ఒక వర్గం శాంతి చర్చల్లో పాల్గొనలేదు.

యునైటెడ్ లిబరేషన్ ఫ్రంట్ ఆఫ్ అస్సాం (ఉల్ఫా) పరిష్కార ఒప్పందం:

- ఉల్ఫా, సార్వభౌమ అస్సాం డిమాండ్ తో 1979లో ఏర్పడింది. ఇది 2011లో చీలిపోయింది.
- చర్చలకు అనుకూల వర్గం 2011 నుండి శాంతి చర్చల్లో నిమగ్నమై ఉండగా, ఉల్ఫా (ఇండిపెండెంట్) శాంతి ప్రక్రియలో చేరలేదు.
- ఇటీవలి మెమోరాండం లో ఉల్ఫా ప్రతినిధులతో పాటు భారతదేశం మరియు అస్సాం ప్రభుత్వాలు కూడా ఉన్నాయి.

ఇటీవలి శాంతి మరియు సరిహద్దు ఒప్పందాలు

- గత ఐదు సంవత్సరాలుగా, ఈశాన్య ప్రాంతంలోని వివిధ సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ప్రభుత్వం అనేక ఒప్పందాలను అనుసరించింది.
- అస్సాం-అరుణాచల్ సరిహద్దు ఒప్పందం (2023): అస్సాం మరియు అరుణాచల్ ప్రదేశ్ మధ్య పెండింగ్ లో ఉన్న సరిహద్దు వివాదం పరిష్కరించబడినది.
- అస్సాం-మేఘాలయ అంతర్గత సరిహద్దు ఒప్పందం (2022): అస్సాం మరియు మేఘాలయ మధ్య అంతర్గత సరిహద్దు వివాదంలో మొత్తం పన్నెండు ప్రాంతాలలో ఆరు ప్రాంతాలపై వివాదాలు పరిష్కరించబడ్డాయి.

- ఆదివాసీ శాంతి ఒప్పందం (2022): అస్సాంలో దశాబ్దాల నాటి సంక్షోభానికి ముగింపు పలికేందుకు ఎనిమిది ఆదివాసీ గ్రూపుల ప్రతినిధులతో ఒక పరిష్కార ఒప్పందం సంతకం చేయబడింది.
- కర్ణీ అంగ్లాంగ్ ఒప్పందం (2021): అస్సాంలోని కర్ణీ అంగ్లాంగ్ ప్రాంతంలో దీర్ఘకాలిక సంక్షోభానికి ముగింపు పలికేందుకు కర్ణీ గ్రూపులతో ఒక పరిష్కార ఒప్పందం సంతకం చేయబడింది.
- బోడో ఒప్పందం (2020): ప్రత్యేక రాష్ట్రం (బోడోలాండ్) డిమాండ్ నుండి ఉత్పన్నమైన బోడో సమస్యను పరిష్కరించడానికి అస్సాంలోని బోడో గ్రూపులతో ఒక పరిష్కార ఒప్పందం సంతకం చేయబడింది.
- బ్రూ-రియాంగ్ ఒప్పందం (2020): త్రిపురలో 37,000 మందికి పైగా అంతర్గతంగా నిరాశ్రయులైన 23 ఏళ్ల బ్రూ-రియాంగ్ శరణార్థుల సంక్షోభం పరిష్కరించబడినది.
- నేషనల్ లిబరేషన్ ఫ్రంట్ ఆఫ్ త్రిపుర (ఎస్.డి) ఒప్పందం (2019): నేషనల్ లిబరేషన్ ఫ్రంట్ ఆఫ్ త్రిపుర (ఎస్.డి) తో ఒక పరిష్కార ఒప్పందం సంతకం చేయబడింది.

ఈశాన్య ప్రాంతంలో శాంతి మరియు స్థిరత్వానికి సవాళ్లు:

- సాంస్కృతిక విభేదాలు: విభిన్న భాషలు, ఆచారాలు మరియు సంప్రదాయాలతో ఈశాన్య ప్రాంతంలో 247కు పైగా జాతి సంఘాలు ఉండటం వలన వివిధ సమాహాల మధ్య వెలివేయడం మరియు పరాయీకరణకు దారితీశాయి.
- తిరుగుబాట్లు: అనేక సాయుధ సమాహాలు మరియు వర్గాలను కలిగి ఉన్న ఈ ప్రాంతం స్వాతంత్ర్య కాలం నుండి తిరుగుబాట్లకు కేంద్రంగా ఉంది.
- చొరబడగలిగిన సరిహద్దులు: అక్రమ చొరబాట్లకు దుర్బలంగా ఉండటం అనేది ఆర్థిక మరియు పర్యావరణ వనరులపై మరింత ఒత్తిడిని పెంచుతున్నది. ఇంకా, ఇది తిరుగుబాటుదారులు, నేరస్థులు, ఆయుధాలు మరియు మాదక ద్రవ్యాల అక్రమ రవాణాదారులకు సరిహద్దు మార్గానికి వీలు కల్పిస్తున్నది.
- ప్రాదేశిక వైరుధ్యాలు: అస్సాం-మిజోరాం సరిహద్దు వివాదం వంటి ఇప్పటికే ఉన్న అంతర్గత మరియు అంతర్జాతీయ ప్రాదేశిక వివాదాలు.
- మిలిటెంట్ గ్రూపులలో శతృత్వాలు: మిలిటెంట్ గ్రూపుల్లోని అంతర్గత శతృత్వాలు మరియు చీలికలు చర్చలను క్లిష్టతరం చేస్తాయి. ఉదాహరణకు, నేషనల్ సోషలిస్ట్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ నాగాలిమ్ లో ముయివా మరియు ఖిషాంగ్ వర్గాల మధ్య పోటీ.

- సమగ్రవంతమైన మౌలిక సదుపాయాలు లేకపోవడం: రోడ్లు, జలమార్గాలు, విద్యా సంస్థలు మరియు ఆరోగ్య సదుపాయాలతో సహా తగినంత భౌతిక మరియు సామాజిక మౌలిక సదుపాయాలు లేవు.

శాంతి మరియు స్థిరత్వం కోసం కార్యక్రమాలు :

- సాయుధ దళాల ప్రత్యేక అధికారాల చట్టం క్రింది కల్లోలీత ప్రాంతాల తగ్గింపు: సాయుధ దళాల ప్రత్యేక అధికారాల చట్టం క్రింది కల్లోలీత ప్రాంతాలను పెద్ద ఎత్తున తగ్గించడం.
- ఈశాన్య ప్రాంత ప్రత్యేక మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి పథకం: ఈశాన్య రాష్ట్రాలలో అనుసంధానతతో సహా మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధికి తోడ్పడే కేంద్ర ప్రభుత్వ పథకం.
- లొంగిపోవడం మరియు పునరావాస పథకం: మిలిటెంట్లకు పునరావాసం కల్పించడానికి మరియు తప్పుదారి పడుతున్న యువతను మిలిటెంట్ కార్యకలాపాల్లో చేరకుండా నివారించడానికి ప్రోత్సాహక ఆధారిత పథకం.
- పిఎం డివైస్: మౌలిక సదుపాయాలు మరియు సామాజిక అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులకు నిధులు అందించడం ద్వారా ఈశాన్య ప్రాంతం యొక్క వేగవంతమైన మరియు సమగ్ర అభివృద్ధికి కేంద్రప్రభుత్వ పథకం.
- ఈశాన్య సహజ వాయువు పైప్‌లైన్ గ్రిడ్ ప్రాజెక్ట్: ఎనిమిది రాష్ట్రాలను కలుపుతూ సహజ వాయువు పైప్‌లైన్ అభివృద్ధి, కార్యకలాపాలు మరియు నిర్వహణను కలిగి ఉంటుంది.
- నీతి ఫోరమ్ ఫర్ నార్త్ ఈస్ట్: ఈశాన్య ప్రాంతంలో సమ్మిళిత మరియు స్థిరమైన ఆర్థిక వృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి స్థాపించబడింది.
- యాక్ట్ ఈస్ట్ పాలసీ: ఆసియా-పసిఫిక్ ప్రాంతంతో ఆర్థిక, వ్యూహాత్మక మరియు సాంస్కృతిక సంబంధాలను పెంపొందిస్తుంది, ఈశాన్య ప్రాంతం యొక్క ఏకీకరణకు వీలుకల్పిస్తుంది.

ముందుకు మార్గం :

- సమగ్ర దృక్పథం: ఈ ప్రాంతాన్ని భారతదేశంలోని మిగిలిన ప్రాంతాలతో కలుపుతూ రోడ్లు మరియు రైల్వే లైన్లు వంటి మౌలిక సదుపాయాల ప్రాజెక్టులతో శాంతి ప్రయత్నాలకు తోడ్పాటు అందించడం.
- ప్రాంతీయ పారిశ్రామిక విలువ గొలుసులను ప్రోత్సహించడం: ఆగ్రో-ప్రాసెసింగ్, హార్టికల్చర్ మరియు టెక్స్టైల్స్ వంటి పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించడం, ఈ ప్రాంతం యొక్క పోటీ ప్రయోజనాలను పెంచడం.

- శాంతి చర్చల కొనసాగింపు: తిరుగుబాటు గ్రూపులతో శాంతి చర్చలు కొనసాగించడానికి మరియు అంతర్-రాష్ట్ర సరిహద్దు వివాదాల సామరస్య పరిష్కారాల కోసం ప్రభుత్వం ఒక సహకారిగా వ్యవహరించాలి.
- సంస్కృతిని సంరక్షించండి: సాంస్కృతిక భేదాలను తగ్గించడానికి ఈశాన్యంలోని ప్రత్యేక మాండలికాలు, భాషలు, నృత్యం, సంగీతం, ఆహారం మరియు సంస్కృతిని సంరక్షించడం మరియు ప్రచారం చేయడంపై దృష్టి పెట్టాలి.
- అక్రమ వలసలను నిరోధించడం: అక్రమ వలస సమస్యలను పరిష్కరించడానికి విదేశీ వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ, హోం వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్య సమన్వయ ప్రయత్నాలను చేయడం.
- సరిహద్దు నిర్వహణ: అక్రమ రవాణా మరియు తిరుగుబాటును ఎదుర్కోవడానికి అధునాతన సాంకేతికత, సిబ్బంది పెంపు మరియు మెరుగైన మౌలిక సదుపాయాల ద్వారా సరిహద్దు భద్రతను బలోపేతం చేయాలి.
- ఈశాన్య ప్రాంత మండలి చట్టం, 1971కి సవరణలు: ప్రాంతీయ సమస్యలను పరిష్కరించడంలో నార్త్ ఈస్టర్న్ కౌన్సిల్ పాత్రను పెంపొందించడం ద్వారా అసలైన సంఘర్షణ పరిష్కార నిబంధనలను పునరుద్ధరించడానికి సవరణలను పరిగణించాలి.

ప్రస్తుత పురోగతి

- సాయుధ దళాల (ప్రత్యేక అధికారాలు) చట్టం కవరేజీలో అస్సాం 60% తగ్గింపును చూసింది.
- అరుణాచల్ ప్రదేశ్‌లో ఇప్పుడు మూడు జిల్లాల్లో మరియు ఒక జిల్లాలో రెండు పోలీస్ స్టేషన్ల పరిధిలో మాత్రమే సాయుధ దళాల (ప్రత్యేక అధికారాలు) చట్టం అమలులో ఉంది.
- త్రిపుర మరియు మేఘాలయ సాయుధ దళాల (ప్రత్యేక అధికారాలు) చట్టాన్ని పూర్తిగా ఉపసంహరించుకున్నాయి.

మాల్టీవుల 'ఇండియా అవుట్' ప్రణాళిక

వార్షికో ఎందుకు ఉంది?

- మాల్టీవుల అధ్యక్షుడు మొహమ్మద్ ముయిజ్జు తన మొదటి విదేశీ గమ్యస్థానంగా టర్కీని ఎంచుకుని 'ఇండియా-అవుట్' విధానాన్ని అనుసరించారు. ఇది మాల్టీవుల విదేశాంగ విధానంలో గణనీయమైన మార్పును సూచిస్తుంది.

ముయిజ్జు అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత మాల్టీవులు తీసుకున్న చర్యలు

- ముయిజ్జు అధ్యక్షుడిగా బాధ్యతలు స్వీకరించిన తర్వాత తన మొదటి అధికారిక పర్యటన కోసం టర్కీని ఎంచుకుని, భారతదేశాన్ని ఎన్నుకునే సంప్రదాయాన్ని వదిలివేశాడు.
- జాతీయ భద్రతా సలహాదారుల స్థాయి కౌలంబో భద్రతా సమావేశంలో పాల్గొనకుండా మాల్టీవులు దూరంగా ఉన్నాయి. దీనిలో భారతదేశం, శ్రీలంక మరియు మారిషస్లతో పాటు మాల్టీవులు కూడా ఒక సభ్య దేశం.
- సోలిహ్ అనుసరించిన 'ఇండియా ఫస్ట్' విధానాన్ని మార్చాలని మరియు ద్వీప దేశం నుండి భారత సైనిక సిబ్బందిని తొలగించాలనే ఉద్దేశాన్ని ముయిజ్జు వ్యక్తం చేశాడు.
- భారతదేశం తన ప్రాదేశిక జలాల్లో హైడ్రోగ్రాఫిక్ సర్వేలను నిర్వహించడానికి వీలు కల్పిస్తూ 2019లో సంతకం చేసిన భారతదేశంతో హైడ్రోగ్రఫీ సహకార ఒప్పందాన్ని వునరుద్ధరించకూడదని మాల్టీవులు నిర్ణయించాయి. జూన్ 7, 2024న ఈ ఒప్పందం గడువు ముగుస్తుంది.

భారతదేశం స్పందన

- భారతదేశం మాల్టీవులతో బలమైన బంధాన్ని కొనసాగించాలనే కోరికను వ్యక్తం చేసింది మరియు ముఖ్యమైన కనెక్టివిటీ ప్రాజెక్టులకు నిధులు సమకూర్చింది.
- 2018లో మకునుధూ అటోల్లో సముద్ర అబ్జర్వేటరీ కోసం చైనా ప్రణాళికలు సిద్ధం చేసిన తర్వాత, మాల్టీవులలో చైనా నౌకా స్థావరాన్ని అభివృద్ధి చేయడం గురించి భారతదేశంలో ఊహాగానాలు తలెత్తాయి.

లక్షద్వీప్ లో నరేంద్ర మోదీ పర్యటన

- ప్రధాన మంత్రి నరేంద్ర మోదీ లక్షద్వీప్ పర్యటన అనునది ఈ ప్రాంతంలో పర్యాటక అవకాశాలు మరియు రాజకీయ కారణాల వల్ల పర్యాటకాన్ని ప్రోత్సహించే ప్రయత్నంతో జరిగింది.
- లక్షద్వీప్ యొక్క అందాన్ని ప్రదర్శించడానికి మోదీ సోషల్ మీడియాను ఉపయోగించడం భారతీయ పర్యాటకులను లక్షద్వీపులను ఒక విహార ప్రదేశంగా పరిగణించేలా ప్రోత్సహించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది, ఇది

ఈ ప్రాంతంలో ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలకు ప్రాచుర్యం కల్పించడం ద్వారా రాజకీయ ప్రయోజనాలకు కూడా ఉపయోగపడింది.

పెద్ద యెత్తున పర్యాటకం కోసం లక్షద్వీప్ సంసిద్ధత

- ప్రధానంగా కొచ్చి నుండి నౌకలు మరియు విమానాల ద్వారా మాత్రమే పర్యాటకులు లక్షద్వీప్ ను చేరుకోవచ్చు. ఇది వారి రాకను పరిమితం చేస్తుంది.
- జనాభా కలిగిన ద్వీపాలను సందర్శించడానికి అనుమతులు తీసుకొనవలసి ఉంటుంది. ఇది పర్యావరణ మరియు సాంస్కృతిక పరిరక్షణకు భరోసానిస్తూ పర్యాటకానికి నియంత్రిత విధానాన్ని సూచిస్తుంది.

నిపుణులు మరియు పరిరక్షకులు లేవనెత్తిన ఆందోళనలు

- ఏది ఏమైనప్పటికీ, ప్రత్యేక భౌగోళిక, పర్యావరణ మరియు సామాజిక అంశాల కారణంగా లక్షద్వీప్ భారీస్థాయి పర్యాటకానికి అనుకూలం కాకపోవడంపై నిపుణులు మరియు పరిరక్షకులు ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు.
- లక్షద్వీప్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ రెగ్యులేషన్ స్కీమ్ పై వ్యతిరేకత పర్యావరణం మరియు స్థానిక కమ్యూనిటీలపై ప్రతికూల ప్రభావాలకు సంబంధించిన భయాలను నొక్కి చెబుతుంది.

జీవావరణ శాస్త్రంపై భారీస్థాయి పర్యాటకం ప్రభావం:

- డ్రెడ్జింగ్ మరియు డీసిల్లింగ్ వంటి భారీస్థాయి పర్యాటక కార్యకలాపాలు లక్షద్వీప్ యొక్క దుర్బల జీవావరణ వ్యవస్థకు, ముఖ్యంగా పగడపు దిబ్బలు మరియు సముద్ర జీవవైవిధ్యానికి గణనీయమైన ముప్పును కలిగిస్తాయి.
- డ్రెడ్జింగ్ చేపలు పెరిగే ప్రదేశాలకు అంతరాయం కలిగిస్తుంది మరియు నదీ తీరాలను అస్థిరపరుస్తుంది, ఇది దీర్ఘకాలిక పర్యావరణ నష్టానికి దారి తీస్తుంది.

గోవా మరియు మాల్టీవుల నుండి పారాలాలు:

- గోవా ప్రశాంతమైన తీరప్రాంతం నుండి సందడిగా ఉండే పర్యాటక గమ్యస్థానంగా మారడం పర్యావరణ క్షీణత మరియు సాంస్కృతిక విఘాతంతో సహా అనియంత్రిత పర్యాటక అభివృద్ధి ప్రమాదాలను ఎత్తిచూపుతుంది.
- వ్యర్థాల నిర్వహణ మరియు పెరుగుతున్న సముద్ర మట్టాలతో సహా మాల్టీవుల పర్యావరణ సవాళ్లు, నిలకడలేని పర్యాటక పద్ధతుల యొక్క పరిణామాలకు హెచ్చరిక ఉదాహరణలుగా ఉపయోగపడతాయి.

లక్షద్వీప్ పర్యాటకానికి ప్రాచుర్యం కల్పించడంపై మాల్దీవుల ప్రతిస్పందన:

- భారతదేశం లక్షద్వీప్ పర్యాటకానికి ప్రాచుర్యం కల్పించడాన్ని మాల్దీవులు ఒక పోటీగా భావించింది, పర్యాటక అభివృద్ధి యొక్క స్థిరత్వం మరియు పర్యావరణంపై దాని ప్రభావం గురించి ఆందోళనలను పెంచుతుంది.
- భారతదేశం మరియు మాల్దీవుల మధ్య పర్యాటక ప్రచారంపై ఉద్రిక్తతలు దౌత్య సంబంధాలు మరియు ప్రాంతీయ గతిశీలత సంక్లిష్టతలను నొక్కి చెబుతున్నాయి.

లక్షద్వీప్ లో భారీ స్థాయి పర్యాటకానికి సవాళ్లు:

- భారీ విమానాలకు సదుపాయం కల్పించే సామర్థ్యం గల విమానాశ్రయం లేకపోవడంతో సహా భారీ పర్యాటక రంగానికి సంబంధించిన మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధిలో లక్షద్వీప్ సవాళ్లను ఎదుర్కొంటోంది.
- ఎయిర్ కనెక్టివిటీ మరియు క్రూయిజ్ టూరిజం కొరకు ప్రతిపాదనలు పర్యావరణ క్షీణత మరియు సహజ వనరుల కోలుకోలేని నష్టం గురించి ఆందోళనలను పెంచుతాయి.

భారతీయ పర్యాటకం మరియు దౌత్య సంబంధాలపై ప్రభావం:

- భారతదేశం మరియు మాల్దీవుల మధ్య పర్యాటక ప్రాచుర్యం విషయంలో ఉద్రిక్తతలు భారతీయ ప్రయాణికుల ప్రాధాన్యతలను ప్రభావితం చేయగలవు మరియు దౌత్య సంబంధాలపై ప్రభావం చూపుతాయి.
- భారతదేశం తన పర్యాటక లక్ష్యాలను దౌత్యపరమైన పరిశీలనలతో సమతుల్యం చేసుకోవాలి మరియు వైరుధ్యాల అవకాశాన్ని తగ్గించడానికి స్థిరమైన పర్యాటక పద్ధతులకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి.

అధిక అభివృద్ధి మరియు పర్యావరణ క్షీణత ప్రమాదం:

- లాభాపేక్షతో నడిచే అధిక అభివృద్ధి లక్షద్వీప్ యొక్క సున్నితమైన పర్యావరణ వ్యవస్థ మరియు సాంస్కృతిక వారసత్వానికి కోలుకోలేని నష్టం కలిగించే ప్రమాదాన్ని కలిగిస్తుంది.
- పర్యావరణ క్షీణత నుండి రక్షించడానికి మరియు పర్యాటకం యొక్క దీర్ఘకాలిక స్థిరత్వాన్ని నిర్ధారించడానికి ద్వీపాల జీవావరణ వ్యవస్థను మరియు వనరులను రక్షించడం అత్యవసరం.

ముగింపు

- పర్యావరణ పరిరక్షణ, కమ్యూనిటీ ప్రమేయం మరియు స్థిరమైన పద్ధతులను ఉద్ఘాటిస్తూ, లక్షద్వీప్ లో పర్యాటక అభివృద్ధికి భారతదేశం బాధ్యతాయుతమైన విధానాన్ని అనుసరించాలి.
- భవిష్యత్ తరాలకు లక్షద్వీప్ యొక్క సహజ సౌందర్యం మరియు సాంస్కృతిక సమగ్రతను కాపాడేందుకు లాభదాయకమైన విస్తరణ కంటే బాధ్యతాయుతమైన పర్యాటకానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం చాలా అవసరం.

భారత్-మాల్దీవుల సంబంధాలలో ఆందోళనలు :

- ప్రభుత్వంలో మార్పులు మరియు రాజ్యాంగ సంక్షోభాలు రాజకీయ అస్థిరతకు దారితీశాయి.
- భారీ చైనీస్ మౌలిక సదుపాయాల ప్రాజెక్టులు మరియు రుణాల గురించి ఆందోళనలు.
- బెల్ట్ అండ్ రోడ్ ఇనిషియేటివ్ మరియు ఇతర చైనీస్ ప్రాజెక్టులలో చిన్న దేశాలు చిక్కుకుపోవడం పెరుగుతున్నది.
- మాల్దీవులు ఆర్థిక సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కొంటున్నాయి, ఇది ప్రాజెక్ట్ ఆలస్యం మరియు రుణ సమస్యలకు దారి తీస్తుంది.

- పెరుగుతున్న తీవ్రవాదానికి వ్యతిరేకంగా గట్టి చర్యలు తీసుకోవాలని భారతదేశం కోరడంతో తీవ్రవాద వ్యతిరేక విధానంలో తేడాలు.

మాల్దీవులకు భారతదేశం ఎందుకు అవసరం?

- భారతదేశం మాల్దీవులకు రోజువారీ అవసరాలు, మందులు మరియు నిర్మాణ సామగ్రిని సరఫరా చేస్తుంది.
- మాల్దీవుల విద్యార్థులకు భారతదేశం ప్రధాన విద్యా ప్రదాత.
- వాణిజ్య అగ్ర భాగస్వామిగా భారతదేశంపై ఆర్థికపరంగా ఆధారపడటం.
- భారతదేశం 2022లో మాల్దీవుల రెండవ అతిపెద్ద వాణిజ్య భాగస్వామి, రూ. 50 కోట్ల మొత్తం వ్యాపారంలో రూ. 49 కోట్లు భారతదేశం యొక్క ఎగుమతులు ఉన్నాయి.
- 2004 సునామీ మరియు 2014 తాగునీటి సంక్షోభంతో సహా సంక్షోభ సమయంలో భారతదేశం అవసరమైన సహాయాన్ని అందిస్తుంది.
- భద్రతా సహకారంలో ఉమ్మడి వ్యాయామాలు మరియు ఈ ద్వీప దేశాన్ని రక్షించడానికి ఇండియన్ నేవీ సంసిద్ధంగా ఉంటుంది.

ముందుకు మార్గం

- మాల్దీవుల దేశీయ రాజకీయాల్లో భారతదేశానికి మరింత నిమగ్నత అవసరం.
- టర్కీ ద్వారా అస్థిరత ఏర్పడే అవకాశాన్ని నిరోధించడానికి గల్ఫ్ భాగస్వాములతో సహకరించడం అవసరం.
- భౌగోళిక రాజకీయ రంగంలో భారతదేశ స్థానాన్ని బలోపేతం చేయడానికి టర్కీ పొరుగు ప్రాంతంలో చురుకుగా పాల్గొనడం.
- భారతదేశం-మాల్దీవుల సంబంధాలను బలోపేతం చేసే మార్గాలను చర్చించడం, ఆర్థిక సహకారం, అభివృద్ధి మరియు ప్రజల మధ్య సంబంధాలను నొక్కి చెప్పడం.

భారతదేశం మరియు మాల్దీవుల సంబంధాలు

- లక్షద్వీప్ లోని మినికాయ్ నుండి 70 నాటికల్ మైళ్ల దూరంలో మరియు ప్రధాన భూభాగం యొక్క పశ్చిమ తీరం నుండి 300 నాటికల్ మైళ్ల దూరంలో మాల్దీవులు భారతదేశానికి దగ్గరగా ఉండటం వ్యూహాత్మకంగా ముఖ్యమైనది.
- మాల్దీవుల విదేశాంగ విధానంలో మార్పులు వచ్చినప్పటికీ మాల్దీవులకు భారతదేశం యొక్క భౌగోళిక సామీప్యత కీలకంగా ఉంటుందని భావించబడుతున్నది.

రాజకీయ సంబంధాలు:

- 1965లో మాల్దీవులు స్వాతంత్ర్యం పొందిన తర్వాత, జాతి, భాషా, సాంస్కృతిక, మతపరమైన మరియు వాణిజ్య సంబంధాలను పంచుకుంటూ మాల్దీవులను గుర్తించిన మొదటి దేశాలలో భారతదేశం ఒకటి.
- రెండు దేశాలు సార్వే వ్యవస్థాపక సభ్యులు మరియు బహుపార్టీక రంగాల్లో ఒకదానికొకటి మద్దతునిచ్చాయి.

వ్యూహాత్మక సంబంధం:

- మాల్దీవులు హిందూ మహాసముద్రంలోని 1,200 వ గడపు ద్వీపాలను కలిగి ఉన్నది. ఇది చైనా, జపాన్ మరియు భారతదేశానికి నిరంతరాయ ఇంధన సరఫరాలకు కీలకమైన షిప్పింగ్ మార్గాలకు సమీపంలో ఉంది. ఇది భారతదేశ దృష్టిలో 'సాగర్' (ప్రాంతంలోని అందరికీ భద్రత మరియు వృద్ధి) మరియు 'నైబర్ హుడ్ ఫస్ట్ పాలసీ'లో ప్రత్యేక స్థానాన్ని కలిగి ఉంది.

రక్షణ:

- భారత నౌకాదళం మరియు మాల్దీవుల జాతీయ రక్షణ దళం మధ్య 'వైట్ పిప్పింగ్ ఇన్ఫర్మేషన్ భాగస్వామ్యంపై సాంకేతిక ఒప్పందం సంతకం చేయబడింది.
- 'ఎకువెరిస్' అనేది భారతదేశం మరియు మాల్దీవుల మధ్య సంయుక్త సైనిక వ్యాయామం.

వాణిజ్యం మరియు ఆర్థిక వ్యవస్థ:

- భారతదేశం మరియు మాల్దీవులు 1981లో నిత్యావసర వస్తువుల ఎగుమతి కోసం వాణిజ్య ఒప్పందంపై సంతకాలు చేశాయి.

- భారతదేశం మాల్దీవులకు అవసరమైన ఆహార పదార్థాలు మరియు నిర్మాణ సామగ్రిని అనుకూలమైన నిబంధనలపై అందిస్తుంది, ఫలితంగా వాణిజ్యంలో సానుకూల సమతుల్యత ఏర్పడుతుంది.

అభివృద్ధి సహాయ కార్యక్రమం:

- 'ఆపరేషన్ కాక్టస్' వంటి కార్యకలాపాలతో సహా ఆరోగ్య సంరక్షణ, విద్య, మౌలిక సదుపాయాలు మరియు విపత్తు నివారణ వంటి వివిధ రంగాలలో భారతదేశం కీలక పాత్ర పోషించింది.

The road to UPSC starts at here

UPSC CIVILS

IAS | IPS | IRS | IFS

- ✓ **GENERAL STUDIES**
Prelims Cum Mains
(Includes NCERT Foundation Course)
- ✓ **OPTIONALS**
Telugu Literature
Public Administration, Anthropology,
History, PSIR, Sociology & Geography

- ✓ Experienced Faculty
- ✓ Daily & Weekly Tests
- ✓ Free Study Hall
- ✓ ONE - TO - ONE Mentorship
- ✓ Tests Series

OUR CIVILS FACULTY

 E. Seenaiah Sir History	 C. Hari Krishna Sir S & T, Environment	 Dr. Ramesh Sir Geography	 Dr. Naga Sridhar Sir History	 Neeraj Nachiketa Sir Environment	 Kalyan Sir Ethics and Essay
 A Sudheer Kumar Sir Anthropology / Economy	 S. RAFI AHMED Sir History	 Gautham Sir Environment & Ecology	 Fazal Sir Economy	 Adnan Sir Polity & PSIR	 Dr. Raj Kumar Sharma Sir Internal Security
 P. Satish Sir Polity & Pub Adm	 Chandra Shekhar Sir Governance	 Janardhan Sir Sociology & Social Issues	 Vittal Reddy Sir ESAT	 www.amigosias.com	

APPSG TSPSC GROUP - I & GROUP - II
EM & TM • TEST SERIES

ADMISSIONS ARE OPEN
☎ : 040-35052121 | 9000230734

AMIGOS IAS

1. ఎంపీల సస్పెన్షన్ నియమాలు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఒక ముఖ్యమైన పరిణామంలో, పార్లమెంటరీ కార్యకలాపాలకు అంతరాయం కలిగించడంలో ప్రమేయం ఉన్నందున లోక్ సభ మరియు రాజ్యసభ రెండింటి నుండి 78 మంది ప్రతిపక్ష పార్లమెంటు సభ్యులు (ఎంపీలు) సస్పెన్షన్ కు గురయ్యారు.

మరింత సమాచారం

- లోక్ సభ స్పీకర్ మరియు రాజ్యసభ చైర్మన్ ఆయా సభల ప్రిసైడింగ్ అధికారులుగా పార్లమెంటరీ కార్యకలాపాల సమయంలో సభను సజావుగా నిర్వహించే బాధ్యతను కలిగి ఉంటారు.
- ఈ విధినిర్వహణలో లోక్ సభ స్పీకర్ నిబంధనలు 373, 374, మరియు 374వ ప్రకారం వ్యవహరిస్తారు మరియు రాజ్యసభ చైర్మన్ నిబంధనలు 255 మరియు 256 ప్రకారం వ్యవహరిస్తారు.

క్రమరహిత ప్రవర్తన

- నిబంధన 373 (లోక్ సభ) మరియు నిబంధన 255 (రాజ్యసభ) ఒక ఎంపీ క్రమరహితంగా ప్రవర్తించినప్పుడు జోక్యం చేసుకునేందుకు ప్రిసైడింగ్ అధికారులకు అధికారం ఇస్తుంది.
- సభ యొక్క సాధారణ కార్యకలాపాలకు అంతరాయం కలిగించే చర్యలు, అరవడం, వికృత ప్రవర్తన లేదా కార్యకలాపాలకు ఆటంకం కలిగించే ఏదైనా చర్య క్రమరహిత ప్రవర్తన క్రిందికి వస్తాయి.

సభ్యుని సంబోధించడం

- క్రమరహిత ప్రవర్తన కొనసాగితే, నిబంధన 374 (లోక్ సభ) మరియు నిబంధన 256 (రాజ్యసభ) బాధ్యత వహించే శాసనసభ్యుని “పేరు” ను సంబోధించడానికి ప్రిసైడింగ్ అధికారికి వీలు కల్పిస్తాయి.
- “పేరును సంబోధించడం” అనేది అంతరాయం కలిగించే ఎంపీని బహిరంగంగా గుర్తించడాన్ని అనగా క్రమశిక్షణ చర్య యొక్క మరింత తీవ్రమైన దశను సూచిస్తుంది.

నిబంధన 374వ (లోక్ సభ)

- నిబంధన 374వ, లోక్ సభలో 2001లో చేర్చబడింది, ఇది తీవ్రమైన మరియు అస్తవ్యస్త ప్రవర్తనను పరిష్కరించడానికి రూపొందించబడింది.
- స్పీకర్ ఈ నిబంధన క్రింద ఒక ఎంపీని “పేరు పెట్టి సంబోధించినట్లయితే”, ఈ ఎంపీ స్వయంచాలకంగా నిర్దిష్ట వ్యవధి (ఐదు రోజులు లేదా సెషన్ లో మిగిలిన భాగం) వరకు సస్పెండ్ చేయబడతాడు.

- సస్పెన్షన్ కోసం ప్రత్యేక తీర్మానాన్ని సభ ఆమోదించాల్సిన అవసరాన్ని తొలగించడం ద్వారా ఈ నియమం ప్రక్రియను క్రమబద్ధీకరిస్తుంది. ఈ నిబంధన లోక్ సభకు ప్రత్యేకమైనది, రాజ్యసభలో దీనికి సమానమైన నియమం ఏదీ లేదు.

సస్పెన్షన్ వ్యవధి

- ఆ సమావేశంలో గరిష్టంగా మిగిలిన భాగం వరకు ఎంపీలను సస్పెండ్ చేయవచ్చు.
- పార్లమెంటరీ వ్యవహారాల్లో పాల్గొనకుండా సభ్యుడిని శాశ్వతంగా మినహాయించకుండా సభాక్రమాన్ని పునరుద్ధరించడానికి ఇది ఒక చర్యగా పనిచేస్తుంది.
- అయితే, సెషన్ లో ఎప్పుడైనా సస్పెండ్ చేయబడిన సభ్యుడిని తిరిగి చేర్చుకునే అధికారం సభకు ఉంటుంది. పునఃస్థాపన అనేది సాధారణంగా సస్పెన్షన్ ను ఎత్తివేయడానికి సభ ద్వారా ఒక తీర్మానాన్ని ఆమోదించడం. ఇది ఆ ఎంపీ తన విధులను తిరిగి చేపట్టడానికి అనుమతిస్తుంది.

న్యాయస్థానం జోక్యం

- రాజ్యాంగంలోని ప్రకరణ 122 ఏదైనా న్యాయస్థానంలో పార్లమెంటరీ కార్యకలాపాలను ప్రశ్నించడాన్ని నిషేధిస్తుంది.
- ఈ రాజ్యాంగ నిబంధన ఉన్నప్పటికీ, ప్రత్యేకించి చట్టసభల విధానపరమైన పనితీరు రాజ్యాంగ సూత్రాలు లేదా ప్రాథమిక హక్కులను ఉల్లంఘించినట్లు కనిపించిన సందర్భాల్లో న్యాయస్థానాలు జోక్యం చేసుకున్న సందర్భాలు ఉన్నాయి.

2. కార్మికతపై పార్లమెంటరీ స్థాయి సంఘం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- పార్లమెంటరీ స్టాండింగ్ కమిటీ ఆఫ్ లేబర్ 52వ నివేదిక, ఇటీవల పార్లమెంట్లో సమర్పించబడింది, 2025 నాటికి బాల కార్మికుల నిర్మూలన లక్ష్యాన్ని సాధించడంలో నిరంతర లోపాలను నొక్కి చెబుతుంది. బాల కార్మికుల నిర్మూలనకు సంబంధించిన నిబద్ధతను నెరవేర్చడం కొరకు సవాళ్లను పరిష్కరించవలసిన అవసరాన్ని ఇది నొక్కి చెబుతుంది.

కమిటీ పరిశీలనలు:

- వివిధ చట్టాలలో 'బాలలు/ పిల్లలు' అనే నిర్వచనంలో వ్యత్యాసాలను కమిటీ పేర్కొంది. ఉదాహరణకు, బాల మరియు కౌమార కార్మిక (నిషేధం మరియు నియంత్రణ) చట్టం (చైల్డ్ అండ్ అడోలెసెంట్ లేబర్ ప్రొహిబిషన్ అండ్ రెగ్యులేషన్ యాక్ట్- కాలే ప్రా), 1986 పిల్లలను 14-18 సంవత్సరాల మధ్య వయస్సు గల వ్యక్తిగా నిర్వచించగా, విద్యా హక్కు చట్టం దానిని 6-14 సంవత్సరాలుగా నిర్వచిస్తుంది.
- పిల్లలను పనిలో పెట్టుకోవడం ఎలా నేరంగా వర్గీకరించబడుతుందనే విషయంలో అస్థిరత ఉంది. బాల కార్మిక నిషేధ చట్టం దీనిని గుర్తించదగిన నేరంగా పరిగణిస్తుంది, అయితే జువెనైల్ జస్టిస్ చట్టం దీనిని గుర్తించలేనిదిగా పరిగణిస్తుంది, ఇది అస్పష్టతకు దారి తీస్తుంది మరియు బాధిత పిల్లలకు న్యాయం చేయడంలో ఆలస్యం అవుతుంది.

ముఖ్య సూచనలు/సిఫార్సులు

- గందరగోళాన్ని నివారించడానికి మరియు చట్టపరమైన ఫ్రేమ్వర్క్లలో స్థిరత్వాన్ని నిర్ధారించడానికి వివిధ చట్టాల క్రింద 'బాలలు/ పిల్లలు' అనే నిర్వచనంలో ఏకరూపతను తీసుకురావాలని కమిటీ సిఫార్సు చేసింది.
- ఆమోదించబడిన ఉద్యోగాల జాబితా నుండి ప్రమాదకర వృత్తులను తొలగించాలని మరియు యుక్తవయస్సు వారి కోసం ప్రక్రియలు, సురక్షితమైన పని వాతావరణాలను ప్రోత్సహించాలని ప్రతిపాదిస్తుంది.
- లైసెన్సులను రద్దు చేయడం, ఆస్తులను స్వాధీనం చేసుకోవడం మరియు జరిమానాలను భారీగా పెంచడం వంటి చర్యలతో సహా నేరస్థులకు కఠినమైన శిక్షలను చేర్చాలని సిఫార్సు చేస్తుంది.
- ప్రత్యక్ష యజమానిని మాత్రమే కాకుండా ప్రధాన యజమాని మరియు బాలకార్మికుల విస్తరణలో పాల్గొన్న అక్రమార్కులను కూడా జవాబుదారీగా ఉంచాలని సూచిస్తుంది.
- బాలకార్మికులను పనిలో పెట్టుకున్న యజమానుల నుండి జరిమానాలుగా వసూలు చేసిన నిధులను సక్రమంగా వినియోగించుకోవడానికి మార్గదర్శకాల రూపకల్పన కొరకు సూచనలు.
- సమగ్ర మద్దతు అవశ్యకతను గుర్తించి బాల కార్మికులకు తక్షణ ఉపశమనం మరియు పునరావాసం అందించడానికి జిల్లా స్థాయి నిధిని ఏర్పాటు చేయాలని సిఫార్సు చేసింది.
- ఎఫ్ఐఆర్లను నమోదు చేయడంలో విఫలమైన పోలీసు అధికారులపై చర్యలు తీసుకోవడానికి, లైంగిక నేరాల నుంచి పిల్లల రక్షణ చట్టం, 2012లోని నిబంధనల వంటి నిబంధనలనే కాలే ప్రా చట్టంలో చేర్చాలని ప్రతిపాదించింది.

- బాల కార్మికతను సమర్థవంతంగా పరిష్కరించేందుకు మరియు నిరోధించడానికి ప్రయత్నాలను మెరుగుపరచడం కొరకు రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్రం మధ్య సమన్వయానికి వీలుగా జాతీయ స్థాయి చైల్డ్ ట్రాకింగ్ యంత్రాంగాన్ని రూపొందించాలని సిఫార్సు చేస్తుంది.

3. బ్రిటిష్ కాలం నాటి క్రిమినల్ చట్టాల స్థానంలో బిల్లులకు లోక్సభ ఆమోదం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతీయ చట్టపరమైన ఫ్రేమ్వర్క్ లో గణనీయమైన సంస్కరణలను ప్రవేశపెట్టడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుని, కాలం చెల్లిన బ్రిటిష్ కాలం నాటి నేర చట్టాల స్థానంలో లోక్సభ మూడు బిల్లులను ఆమోదించింది. అవి: భారతీయ న్యాయ సంహిత బిల్లు, భారతీయ సాక్షాధార బిల్లు, మరియు భారతీయ నాగరిక్ సురక్ష సంహిత బిల్లు.

భారతీయ న్యాయ సంహిత బిల్లు గురించి

- ఇండియన్ పీనల్ కోడ్, 1860 స్థానంలో తీసుకురాబడుతున్నది.
- ఐపీసీలోని చాలా నేరాలే ఈ బిల్లులోకూడా ఉన్నాయి మరియు సమాజ సేవను కూడా ఒక శిక్షా రూపంగా ఈ బిల్లు ప్రవేశపెడుతుంది.
- దేశద్రోహం నేరం తొలగించబడుతుంది మరియు భారతదేశ సార్వభౌమాధికారం, ఐక్యత మరియు సమగ్రతకు హాని కలిగించే చర్యలకు సంబంధించి దాని స్థానంలో కొత్త నేరం తీసుకురాబడుతుంది.
- మొదటిసారిగా, ఈ బిల్లు తీవ్రవాదాన్ని నిర్వచించింది మరియు సాధారణ క్రిమినల్ చట్టంలో దానిని ఒక ప్రత్యేక నేరంగా చేర్చింది. ఉగ్రవాదం అనేది దేశ ఐక్యత, సమగ్రత, భద్రత లేదా ఆర్థిక భద్రతకు ముప్పు కలిగించే చర్యగా నిర్వచించబడింది.
- మూక దాడి చేసే చంపే నేరానికి ఉరిశిక్షను ప్రవేశపెట్టింది.

భారతీయ సాక్షాధార బిల్లు గురించి

- ఇండియన్ ఎవిడెన్స్ యాక్ట్, 1872 స్థానంలో తీసుకురాబడుతున్నది.
- ఈ బిల్లు ప్రాథమిక సాక్ష్యం (అసలు పత్రాలు) మరియు ద్వితీయ సాక్ష్యం (అసలు పత్రాలలోని సమాచారాన్ని రుజువు చేసే) రెండింటి మధ్య వ్యత్యాసాన్ని కొనసాగిస్తుంది.
- సెమికండక్టర్ మెమరీ లేదా కమ్యూనికేషన్ పరికరాలలో నిల్వ చేయబడిన సమాచారంతో సహా ఎలక్ట్రానిక్ రికార్డులను ప్రాథమిక సాక్ష్యంగా వర్గీకరిస్తుంది.
- మౌఖిక మరియు వ్రాతపూర్వక రుజువులు మరియు పత్రాలను పరిశీలించడంలో నైపుణ్యం కలిగిన వ్యక్తి యొక్క సాక్ష్యాలను కూడా ద్వితీయ సాక్ష్యం క్రిందికి తెస్తుంది, అనగా ద్వితీయ సాక్ష్యం యొక్క పరిధిని విస్తరిస్తుంది.

భారతీయ నాగరిక్ సురక్ష సంహిత బిల్లు గురించి

- క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1973 (సి ఆర్ పీసీ) స్థానంలో తీసుకురాబడుతున్నది.
- బిల్లు ఏడు సంవత్సరాల జైలు శిక్ష లేదా అంతకంటే ఎక్కువ శిక్ష విధించదగిన నేరాలకు ఫోరెన్సిక్ విచారణను తప్పనిసరి చేస్తుంది.
- అన్ని విచారణలు, ఇంక్వెరీలు మరియు ప్రొసీడింగ్లు ఎలక్ట్రానిక్ విధానంలో నిర్వహించబడవచ్చు.

- ఒక ప్రకటిత నేరస్థుడు విచారణ నుండి తప్పించుకోవడానికి పరారీలో ఉండి, అతడిని వెంటనే అరెస్టు చేసే అవకాశం లేకుంటే, అతను గౌరవాజ్ఞదెసపుడు కూడా విచారణను నిర్వహించి, తీర్పును ప్రకటించవచ్చు.
- ఇప్పటి వరకు అనుమతించబడిన 15 రోజుల కస్టడీతో పోలిస్తే ఈ బిల్లు 90 రోజుల వరకు కూడా పోలీసు కస్టడీని అనుమతిస్తుంది.

4. పాలనా పథకం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- అంగన్వాడీ-మరియు-క్రెమ్ లపై జాతీయ కార్యక్రమాన్ని కేంద్ర మహిళా మరియు శిశు అభివృద్ధి మంత్రి ప్రారంభించారు.

మరింత సమాచారం :

- పాలనా పథకంలో భాగంగా దేశవ్యాప్తంగా 17,000 క్రెమ్ లను ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- అంగన్వాడీ-కమ్-క్రెమ్ సెంటర్ల కోసం ఒక నూతన ప్రామాణిక కార్యాచరణ విధానం విడుదల చేయబడినది.
- ఈ విధానం, పథకం యొక్క పరిపాలన మరియు అమలు కొరకు ఒక సమగ్ర ఫ్రేమ్వర్క్ను వివరిస్తుంది.
- ఇది పరిపాలనా క్రమానుగత శ్రేణి, పాత్రలు, కార్మికుల బాధ్యతలు మరియు పర్యవేక్షణా చెక్లిస్ట్ పై వివరాలను కలిగి ఉంటుంది.

పాలనా పథకం అంటే ఏమిటి?

- ఇది మొదట్లో నేషనల్ క్రెమ్ స్కీమ్ అని పిలవబడేది. ఇది 'మిషన్ శక్తి' యొక్క ఉప పథకం 'సామర్థ్య' కింద పునర్వ్యవస్థీకరించబడింది మరియు పాలనా పథకంగా పేరు మార్చబడింది.
- పని చేసే మహిళల పిల్లలకు నాణ్యమైన క్రెమ్ కేర్ సదుపాయాన్ని అందించడంపై దృష్టి సారీస్తుంది.
- పిల్లల పోషకాహారం, ఆరోగ్యం మరియు అభిజ్ఞా వికాసానికి తోడ్పాటు అందించడం లక్ష్యం.
- తల్లులు లాభదాయకమైన ఉపాధిలో పాల్గొనేలా చేస్తుంది.
- కీలక సేవలు: పిల్లలు నిద్రపోవడానికి సౌకర్యం, 3 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు ఉన్న పిల్లలకు ప్రారంభ ప్రేరణ, 3 నుండి 6 సంవత్సరాల మధ్య పిల్లలకు ప్రీ-స్కూల్ విద్య, అనుబంధ పోషణ (స్థానికంగా సేకరించబడిన పదార్థాలతో), పోషణ 2.0తో సమ్మిళితమైన పెరుగుదల పర్యవేక్షణ, ఆరోగ్య పరీక్షలు మరియు టీకాలు ఇవ్వడం.
- కేంద్రం మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మధ్య 60:40 నిధుల నిష్పత్తిలో పనిచేస్తుంది.

మిషన్ శక్తి

- ఇది మహిళల రక్షణ, భద్రత మరియు సాధికారత లక్ష్యంగా ఉన్న పథకం. మిషన్ శక్తికి రెండు ఉప పథకాలు ఉన్నాయి. అవి - సంబల్ మరియు సమర్థు.
- సంబల్ మహిళల రక్షణ మరియు భద్రత కోసం మరియు వన్ స్టాప్ సెంటర్, ఉమెన్ హెల్ప్లైన్, బేటీ బచావో బేటీ వధావో వంటి పథకాలను కలిగి ఉంటుంది.
- సమర్థు అనేది మహిళల సాధికారత కోసం ఉద్దేశించబడింది మరియు దీనిలో ఉజ్వల, స్వధార్ గృహ్, మొదలైనవి ఉన్నాయి.

5. పిఎం - డివైన్ పథకం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఈశాన్య ప్రాంతంలో సమగ్ర అభివృద్ధి కోసం 1,500 కోట్ల ప్రారంభ బడ్జెట్తో రూపొందించబడిన పిఎం-డివైన్ పథకం (ప్రైమ్ మినిస్టర్స్ డెవలప్మెంట్ ఇనిషియేటివ్ ఫర్ నార్త్ ఈస్ట్ ఈస్ట్ రీజియన్) లో జాప్యాన్ని పరిష్కరించడానికి ఈశాన్య ప్రాంత అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ ఈశాన్య రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులతో సమావేశమైంది.

పథకం గురించి

- ఇది 100% కేంద్ర నిధులతో కూడిన కేంద్ర ప్రభుత్వ పథకం.
- ఈశాన్య ప్రాంతం యొక్క వేగవంతమైన మరియు సమగ్ర అభివృద్ధి వైపు దృష్టి సారించింది. ప్రధానమంత్రి గతిశక్తి చొరవతో సమీకృతంగా మౌలిక సదుపాయాల ప్రాజెక్టులకు నిధులు సమకూరుస్తుంది.
- ఈశాన్య ప్రాంతం యొక్క గుర్తించబడిన అవసరాల ఆధారంగా సామాజిక అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులకు మద్దతు ఇస్తుంది.
- యువత మరియు మహిళలకు జీవనోపాధి కార్యకలాపాలకు వీలుకల్పిస్తుంది.
- వివిధ రంగాలలో అభివృద్ధి అంతరాలను పరిష్కరించడం.
- పిఎం-డివైన్ పథకంలోని ప్రాజెక్టుల కాలపరిమితి: 2023-24 నాటికి మంజూరు, 2025-26 నాటికి పూర్తి.
- ఈశాన్య ప్రాంతం అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ చేత అమలు చేయబడుతుంది.
- ఈశాన్య మండలి లేదా కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖలు/ఏజెన్సీలు లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఏజెన్సీల ద్వారా అమలుచేయబడుతుంది.

6. గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ మరియు జియో మార్ట్ మధ్య అవగాహన ఒప్పందం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ జియో మార్ట్తో ఒక అవగాహన ఒప్పందాన్ని కుదుర్చుకుంది.

మరింత సమాచారం :

- దీనదయాళ్ అంత్యోదయ యోజన-జాతీయ గ్రామీణ జీవనోపాధి మిషన్ తో అనుబంధించబడిన స్వయం-సహాయ బృందాల యొక్క ఉత్పత్తులను జియో మార్ట్ ఇ-కామర్స్ ప్లాట్ఫారమ్లోకి చేర్చడం ఈ సహకారం ఒప్పందం యొక్క లక్ష్యం.
- స్వయం-సహాయ బృందాల విక్రేతలు, ఈ ప్లాట్ ఫారంలోకి చేరిన తర్వాత, ప్రయోజనాలు పొందడానికి మరియు వారి ఆన్లైన్ వ్యాపార ఉనికిని మరియు వృద్ధిని మెరుగుపరచుకోవడానికి మార్గదర్శకత్వం పొందేందుకు సిద్ధంగా ఉన్నారు.
- ఈ భాగస్వామ్యం జియో మార్ట్ ఇ-కామర్స్ ప్లాట్ఫారమ్లో స్వయం-సహాయ బృందాలచే రూపొందించబడిన ఉత్పత్తులు వినియోగదారులకు బాగా కనపడటాన్ని పెంచుతుందని భావిస్తున్నారు.
- దీనదయాళ్ అంత్యోదయ యోజన-జాతీయ గ్రామీణ జీవనోపాధి మిషన్ తో అనుబంధించబడిన స్వయం-సహాయ బృందాల ఆన్లైన్లో స్థిరమైన వ్యాపార వృద్ధి ద్వారా పెరిగిన ఆదాయంతో ప్రయోజనం పొందుతాయి.

- గ్రామీణ ఎస్ హెచ్ జిలు ఉత్పత్తి చేసే రోజువారీ వినియోగ ఉత్పత్తులను గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ యొక్క ప్లాట్ ఫారమ్ అయిన సరస్ కలెక్షన్ ప్రదర్శిస్తుంది. జియోమార్ట్ తో జట్టు కట్టడం ద్వారా వాటిని వినియోగదారులకు మరింత అందుబాటులోకి తేవడం ఈ సహకారం లక్ష్యం.
- కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ కొనుగోలుదారులతో సహా ఒక పెద్ద వినియోగదారుల సమాహానికి స్వయం-సహాయ బృందాల ఉత్పత్తుల మార్కెట్ ను విస్తరించడంలో ఇది కీలకమైన ప్రాముఖ్యత కలిగి ఉంది.

సరస్ కలెక్షన్ గురించి :

- సరస్ కలెక్షన్ గ్రామీణ స్వయం-సహాయ బృందాలచే రూపొందించబడిన రోజువారీ వినియోగ ఉత్పత్తులను ప్రదర్శించే వేదికగా పనిచేస్తుంది.
- ఇది కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ కొనుగోలుదారులను చేరుకోవడానికి ఒక నిర్దిష్ట లక్ష్యంతో గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో స్వయం-సహాయ బృందాలచే రూపొందించబడిన ఉత్పత్తులకు మార్కెట్ ప్రాప్యతను అందించడానికి రూపొందించబడింది.

7. మిషన్ కర్మయోగి యొక్క మెరుగైన ఎడిషన్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- కేంద్ర మంత్రి డాక్టర్ జితేంద్ర సింగ్, సివిల్ సర్వెంట్ల సామర్థ్య నిర్మాణం కోసం ఐగాట్ ప్లాట్ ఫారమ్ లో నూతన ఫీచర్లను ప్రవేశపెడుతూ, మిషన్ కర్మయోగి యొక్క మెరుగైన ఎడిషన్ ను ప్రారంభించడం ద్వారా సుపరిపాలన దినోత్సవాన్ని గుర్తు చేసుకున్నారు.

మరింత సమాచారం

- మిషన్ కర్మయోగి అనేది సివిల్ సర్వెంట్ల సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడానికి పునాది వేయడానికి అంకితమైన దేశవ్యాప్త కార్యక్రమం.
- ఇది సాంకేతికత, ఆవిష్కరణ, ప్రగతిశీలత మరియు పాలనలో పారదర్శకత యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తిస్తూ, తదుపరి తరం సివిల్ సర్వెంట్లను రూపొందించడానికి సమగ్ర విధానాన్ని సూచిస్తుంది.
- ఆన్లైన్ లెర్నింగ్ ప్లాట్ ఫారమ్ అయిన ఐగాట్ కర్మయోగి, మిషన్ కర్మయోగి యొక్క విద్యాపరమైన వెన్నెముకగా పనిచేస్తుంది, సివిల్ సర్వెంట్లు వారి నిరంతర అభివృద్ధి కోసం శిక్షణ మరియు వనరులను యాక్సెస్ చేయడానికి డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలను అందిస్తుంది.

మై ఐగాట్ :

- ఈ ఫీచర్ పౌర సేవకులకు వ్యక్తిగతీకరించిన మరియు లక్ష్య శిక్షణను అందించడానికి రూపొందించబడింది. అధికారులు నిర్దిష్ట శిక్షణా కోర్సులను నేరుగా వారి హోమ్ పేజీలో యాక్సెస్ చేయవచ్చు, వారి ప్రత్యేక సామర్థ్య నిర్మాణ అవసరాలను తీర్చవచ్చు.
- ప్లాట్ ఫారమ్ లో 28 లక్షల మంది వినియోగదారులతో, ఇది దాదాపు 830 అధిక-నాణ్యత ఇ-లెర్నింగ్ కోర్సుల విస్తృత శ్రేణిని అందిస్తుంది.
- బ్లెండెడ్ లెర్నింగ్ అనేది ఆన్లైన్ లెర్నింగ్ అంశాలతో సాంప్రదాయక వ్యక్తిగత క్లాస్ రూమ్ కోర్సులను మిళితం చేసి, సౌకర్యవంతమైన మరియు డైనమిక్ శిక్షణ వాతావరణాన్ని సృష్టిస్తుంది.
- క్యూరేటెడ్ ప్రోగ్రామ్లు మంత్రిత్వ శాఖలు, విభాగాలు మరియు శిక్షణా సంస్థల నిర్దిష్ట అభ్యాస అవసరాలకు అనుగుణంగా రూపొందించబడ్డాయి.

- కోర్సు ప్రొవైడర్లు ఐగాట్ రిపోజిటరీ నుండి సంబంధిత కంటెంట్, రీ-సోర్స్ లు మరియు అసెస్ మెంట్ లను ఎంచుకోవడం ద్వారా అభ్యాస ప్రయాణాలను రూపొందించడానికి సౌలభ్యాన్ని కలిగి ఉంటారు.

12 డొమైన్-నిర్దిష్ట ఈ-లెర్నింగ్ కోర్సులు:

- ఈ కోర్సులు డిపార్ట్ మెంట్ ఆఫ్ పర్సనల్ అండ్ ట్రైనింగ్ లో సివిల్ సర్వెంట్ల నిర్దిష్ట యోగ్యత అవసరాలను తీర్చడానికి రూపొందించబడ్డాయి.
- డివోపిటి యొక్క కర్మయోగి డిజిటల్ లెర్నింగ్ ల్యాబ్ ద్వారా అభివృద్ధి చేయబడిన ఈ కోర్సులు రోజువారీ క్రియాత్మక విషయాలను నిర్వహించడంలో సివిల్ సర్వెంట్ల సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరచడానికి లక్ష్యంగా మరియు ప్రత్యేక శిక్షణను అందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి.
- డొమైన్-నిర్దిష్ట జ్ఞానంపై దృష్టి కేంద్రీకరించడం వలన శిక్షణ యొక్క ఆచరణాత్మక అనువర్తనాన్ని పెంచుతుంది, ఇది సివిల్ సర్వెంట్ల బాధ్యతలకు మరింత సందర్భోచితంగా ఉంటుంది.

వికాస్ (వెలియబుల్ అండ్ ఇమ్ప్లైవ్ కర్మయోగి అడ్వాన్స్డ్ సహాఫ్ట్):

- వికాస్ అనేది కేంద్ర సచివాలయంలోని మధ్య స్థాయి సివిల్ సర్వెంట్ల సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడానికి ప్రత్యేకంగా రూపొందించబడిన బ్లెండెడ్ లెర్నింగ్ ప్రోగ్రామ్.
- ఈ కార్యక్రమం కేంద్ర ప్రభుత్వంలో అవసరమైన క్రియాత్మక, ప్రవర్తనా మరియు సాంకేతిక సామర్థ్యాల అభివృద్ధిపై దృష్టి పెడుతుంది.

8. కేంద్ర వస్తువులు మరియు సేవల పన్ను (రెండవ సవరణ) బిల్లు, 2023

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- కేంద్ర వస్తువులు మరియు సేవల పన్ను చట్టం, 2017ను సవరిస్తూ సిజీఎస్ టీ బిల్లు, 2023ను లోక్ సభ ఆమోదించింది. సవరణలు ప్రధానంగా జీఎస్ టీ అప్యెల్లేట్ ట్రిబ్యూనల్ సభ్యుల అర్హత ప్రమాణాలలో మార్పులను లక్ష్యంగా చేసుకుంటాయి మరియు జీఎస్ టీ అప్యెల్లేట్ ట్రిబ్యూనల్ అధ్యక్షుడు మరియు సభ్యులకు వయోపరిమితిని పెంచుతాయి.

సిజీఎస్ టీ చట్టం, 2017

- వస్తువులు మరియు సేవల అంతర్-రాష్ట్ర సరఫరాపై సిజీఎస్ టీ విధింపు మరియు వసూలుకు వీలు కల్పిస్తుంది.
- ఈ చట్టం జీఎస్ టీ కొన్సిల్ యొక్క సిఫార్సు ఆధారంగా జీఎస్ టీ అప్యెల్లేట్ ట్రిబ్యూనల్ ని ఏర్పాటు చేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అధికారాన్నిస్తుంది.

- జీఎస్టీ ఫ్రీమ్ వర్క్ లో రెండవ అప్పీలేట్ అధికారిగా జీఎస్టీ అప్పెలేట్ ట్రిబ్యూనల్ పనిచేస్తుంది. సిజీఎస్టీ చట్టం, 2017 మరియు రాష్ట్ర జీఎస్టీ చట్టాల ప్రకారం అప్పీలేట్ అధికారి ఆమోదించిన ఉత్తర్వులపై అప్పీళ్లను విచారిస్తుంది.

జీఎస్టీ అప్పెలేట్ ట్రిబ్యూనల్ కుర్సు

- ఒక అధ్యక్షుడు, ఒక న్యాయ సభ్యుడు మరియు ఇద్దరు సాంకేతిక సభ్యులను కలిగి ఉంటుంది. ఈ బిల్లు కనీసం 10 సంవత్సరాల అనుభవం ఉన్న న్యాయవాదులను జీఎస్టీ అప్పెలేట్ ట్రిబ్యూనల్ యొక్క న్యాయ సభ్యులుగా నియమించడానికి అనుమతిస్తుంది. ఈ న్యాయవాదులు పరోక్ష పన్నులకు సంబంధించిన విషయాలలో గణనీయమైన అనుభవం కలిగి ఉండాలి.
- జీఎస్టీ అప్పెలేట్ ట్రిబ్యూనల్ సభ్యుడు లేదా అధ్యక్షుడిగా నియామకం కోసం కనీస వయస్సు 50 సంవత్సరాలుగా నిర్ణయించబడింది.
- ఈ బిల్లు జీఎస్టీ అప్పెలేట్ ట్రిబ్యూనల్ అధ్యక్షుని గరిష్ట వయో పరిమితిని 67 నుండి 70 సంవత్సరాలకు పెంచుతుంది.
- జీఎస్టీ అప్పెలేట్ ట్రిబ్యూనల్ సభ్యుల వయస్సు పరిమితి 65 నుండి 67 సంవత్సరాలకు పెంచబడింది.

9. పిఎం జన్ జాతి ఆదివాసీ న్యాయ మహా అభియాన్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- గిరిజన వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ “ప్రధాన్ మంత్రి జనజాతి ఆదివాసీ న్యాయ మహా అభియాన్” (పిఎం-జన్ మన్) ని ప్రారంభించింది.

మరింత సమాచారం

- ఈ ప్రచారం అవగాహన పెంచడం మరియు ప్రభుత్వ పథకాల వూర్తి కవరేజీని, ప్రత్యేకించి దుర్బల గిరిజన సమూహాలు అధికంగా గల గిరిజన ఆవాసాలలో నిర్ధారించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- ప్రచారం సమయంలో ఆధార్ కార్డ్, కమ్యూనిటీ సర్టిఫికేట్ మరియు జన్ ధన్ ఖాతాలతో సహా అవసరమైన పత్రాలను అందిస్తుంది.
- ఆయుష్మాన్ కార్డ్, పిఎం కిసాన్ సమ్మాన్ నిధి మరియు కిసాన్ క్రెడిట్ కార్డ్ వంటి వివిధ ప్రభుత్వ పథకాలను పొందడానికి ఈ పత్రాలు అవసరం.

పిఎం జన్ మన్ గురించి

- వివిధ మంత్రిత్వ శాఖలు/విభాగాల పథకాలు అందని 75 ప్రత్యేక దుర్బల గిరిజన సమూహాల అభివృద్ధిని లక్ష్యంగా చేసుకుంది.
- నిధులు: రూ. 24,104 కోట్లు (కేంద్ర వాటా: రూ. 15,336 కోట్లు, రాష్ట్ర వాటా: రూ. 8,768 కోట్లు).

- **లక్ష్యం :** పిఎం జీ కుటుంబాలకు సురక్షిత గృహాలు, స్వచ్ఛమైన తాగునీరు, పారిశుధ్యం, విద్య, ఆరోగ్యం, పోషణ, రోడ్డు మరియు టెలికాం అనుసంధానత మరియు స్థిరమైన జీవనోపాధి అవకాశాలతో సహా ప్రాథమిక సౌకర్యాలు కల్పించడం.
- పిఎం జన్ మన్ లో గిరిజన వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖతో సహా 9 మంత్రిత్వ శాఖలు ఉంటాయి. వాటితో పాటు 9-లైన్ మంత్రిత్వ శాఖల ద్వారా 11 కీలకమైన కార్యక్రమాలు ప్రణాళిక చేయబడ్డాయి.
- ఆయుష్ వెల్ఫేర్ కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయడం మరియు మొబైల్ మెడికల్ యూనిట్ల ద్వారా పిఎం జీ నివాసాలకు ఆయుష్ సౌకర్యాలను విస్తరించడం.
- కమ్యూనిటీ నైపుణ్యాల ఆధారంగా పిఎం జీ నివాసాలు, బహుళార్థసాధక కేంద్రాలు మరియు హాస్టళ్లలో నైపుణ్యం మరియు వృత్తిపరమైన శిక్షణను నైపుణ్యభివృద్ధి మరియు వ్యవస్థాపకత మంత్రిత్వ శాఖ అందిస్తుంది.
- భారత దేశంలోని 75 పిఎం జీలు 18 రాష్ట్రాలు మరియు అండమాన్ మరియు నికోబార్ దీవుల కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలలో విస్తరించి ఉన్నాయి.

10. శ్రేష్ట పథకం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- 2023-24 విద్యా సంవత్సరంలో, సి.బి.ఎస్.సి/స్టీట్ బోర్డులకు అనుబంధంగా ఉన్న 142 ప్రైవేట్ రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలల్లో 2,564 మంది షెడ్యూల్డ్ కులాల విద్యార్థుల నమోదుకు శ్రేష్ట పథకం దోహదపడింది.

పథకం గురించి

- లక్షిత ప్రాంతాలలోని ఉన్నత పాఠశాలల్లోని విద్యార్థుల కోసం రెసిడెన్షియల్ ఎడ్యుకేషన్ స్కీమ్ (శ్రేష్ట) దేశవ్యాప్తంగా సి.బి.ఎస్.సి-అనుబంధ ప్రసిద్ధ రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలల్లో ప్రతిభావంతులైన కానీ అర్హులుగా వెనుకబడిన షెడ్యూల్డ్ కులాల విద్యార్థులకు అధిక-నాణ్యత గల విద్యను అందిస్తుంది.
- నోడల్ మంత్రిత్వ శాఖ: సామాజిక న్యాయం మరియు సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ.

అమలు విధానాలు :

మొదటి విధానం: శ్రేష్ట పాఠశాలలు

- సుమారు 3000 %నాజు% విద్యార్థులు సి.బి.ఎస్.సి/రాష్ట్ర బోర్డుల అనుబంధ అగ్రశ్రేణి ప్రైవేట్ రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలల్లో 9వ మరియు 11వ తరగతులలో 12వ తరగతి వరకు విద్యనభ్యసించడానికి ప్రవేశం పొందారు. నేషనల్ టెస్టింగ్ ఏజెన్సీ నిర్వహించే శ్రేష్ట కొరకు జాతీయ ప్రవేశ పరీక్ష (నెట్స్) ద్వారా ఎంపిక.
- తల్లిదండ్రుల వార్షిక ఆదాయం 2.5 లక్షల వరకు ఉన్న ఎస్సీ విద్యార్థులు అర్హత కలిగి ఉంటారు.
- పాఠశాల (ట్యూషన్ ఫీజులు) మరియు హాస్టల్ ఫీజులు (మెన్ ఛార్జీలతో సహా) మొత్తం విద్యార్థుల ఫీజులను ఈ శాఖ చెల్లిస్తుంది.

రెండవ విధానం: ఎస్సీవో నిర్వహించే పాఠశాలలు/హాస్టళ్లు

- ఎస్సీవోలు మరియు స్వచ్ఛంద సంస్థలు 12 వరకు తరగతులతో పాఠశాలలు/హాస్టళ్లను నిర్వహిస్తాయి, ప్రభుత్వ గ్రాంట్-ఇన్-ఎయిడ్ అందుకుంటున్నాయి.

- సంశ్లేషణకరమైన పనితీరు ఆధారంగా కొనసాగింపు.
- గ్రాంట్ల ద్వారా ఎస్సీ విద్యార్థులకు పాఠశాల ఫీజులు మరియు నివాస ఛార్జీలు చెల్లించబడతాయి.
- పథకం కింద ప్రవేశం పొందిన ఎస్సీ కాకుండా ఇతర విద్యార్థుల నుండి ఫీజులు వసూలు చేయడానికి పాఠశాలలు అనుమతించబడతాయి.

అర్హత

- ప్రస్తుత విద్యా సంవత్సరంలో 8వ మరియు 10వ తరగతి చదువుతున్న ఎస్సీ విద్యార్థులు.

11. ఉపాధి హామీ పథకం కార్మికుల కోసం ఆధార్ ఆధారిత చెల్లింపు వ్యవస్థ

వార్షికో ఎందుకు ఉంది?

- జనవరి 1, 2024 నాటికి, మహాత్మా గాంధీ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం కార్మికులకు సమర్థవంతమైన మరియు పారదర్శకమైన వేతనాల చెల్లింపుల కొరకు ఆధార్ ఆధారిత చెల్లింపు వ్యవస్థ తప్పనిసరి చేయబడినది.

మహాత్మా గాంధీ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం (సరేగా) గురించి

- గ్రామీణ కుటుంబాలలోని వయోజన సభ్యులకు సంవత్సరానికి 100 రోజుల వేతన ఉపాధికి చట్టపరమైన హామీ.
- 2017 నుండి ఆధార్ చెల్లింపు బ్రిడ్జ్ సిస్టమ్ ని ఉపయోగించబడుతుండగా, జనవరి 1 నుండి తప్పనిసరి చేయబడింది.
- సాంకేతిక లేదా ఆధార్ సంబంధిత సమస్యలను ఎదుర్కొంటున్న గ్రామ పంచాయతీలకు కేసుల వారీగా మినహాయింపులు ఇవ్వబడతాయి.

ఆధార్ ఆధారిత చెల్లింపు వ్యవస్థ గురించి

- శ్రామికుని యొక్క ప్రత్యేక 12-అంకెల ఆధార్ నంబర్‌ను వారి ఆర్థిక చిరునామాగా ఆధార్ ఆధారిత చెల్లింపు వ్యవస్థ ఉపయోగిస్తుంది.
- ఆధార్ ఆధారిత చెల్లింపు వ్యవస్థ కింద చెల్లించడానికి, ఆధార్ వివరాలను తప్పనిసరిగా జాబ్ కార్డ్, బ్యాంక్ ఖాతాకు అనుసంధానించాలి మరియు నేషనల్ పేమెంట్స్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా డేటాబేస్‌తో జత చేయాలి.

ఈ చర్య యొక్క ప్రాముఖ్యత :

- నకిలీ లబ్ధిదారులను తొలగించడం ద్వారా అవినీతిని అరికడదుతుంది.
- వేగవంతమైన చెల్లింపులను నిర్ధారిస్తుంది మరియు లబ్ధిదారుల బ్యాంక్ ఖాతాలలో మార్పుల కారణంగా తిరస్కరణలను తగ్గిస్తుంది.

సరేగా సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరచడానికి ఇటీవలి మార్పులు :

- సరేగా శ్రామికుల హాజరు కోసం నేషనల్ మొబైల్ మానిటరింగ్ సిస్టమ్ యాప్.
- సరేగా పనుల అంచనా తయారీ మరియు ఆమోదం కోసం సెక్యూర్ అప్లికేషన్.
- జియో-ట్యాగింగ్ పూర్తయిన పనుల కోసం జియో-ఎంజిఎన్ఆర్ఈజిఎస్.
- సరేగా కార్మికుల నైపుణ్యాన్ని మెరుగుపరచడానికి ప్రాజెక్ట్ “ఉన్నతి”.

ఇతర ప్రభుత్వ పథకాలలో ఆధార్ :

- కేంద్రం మరియు రాష్ట్రాలలో 1100 పైగా ప్రభుత్వ పథకాలు మరియు కార్యక్రమాలు ఆధార్‌ను ఉపయోగిస్తాయి.

- ఉదాహరణలలో ప్రధాన్ మంత్రి ఉజ్వల యోజన, ప్రధాన మంత్రి ఆవాస్ యోజన, ప్రధాన మంత్రి ఫసల్ బీమా యోజన మరియు అటల్ పెన్షన్ యోజన మొదలైనవి ఉన్నాయి.

12. స్టార్ట్ 2.0 కార్యక్రమం

వార్షికో ఎందుకు ఉంది?

- ఇటీవల స్టార్ట్ 2.0 (స్కోప్ ఫర్ మెయిన్ స్ట్రీమింగ్ ఆయుర్వేద రీసర్చ్ అమాంగ్ టీచింగ్ ప్రొఫెషనల్స్) కార్యక్రమాన్ని సెంట్రల్ కౌన్సిల్ ఫర్ రీసెర్చ్ ఇన్ ఆయుర్వేద సైన్సెస్ మరియు నేషనల్ కమిషన్ ఫర్ ఇండియన్ సిస్టమ్ ఆఫ్ మెడిసిన్ సంయుక్తంగా ప్రారంభించాయి.

మరింత సమాచారం

- విద్యాసంస్థలు మరియు అనుపత్రుల సహకారంతో ఆయుర్వేదంలోని ప్రాధాన్యతా రంగాలలో దృఢమైన క్లినికల్ అధ్యయనాలను ప్రోత్సహించడం లక్ష్యంగా ఉంది.
- ప్రజారోగ్య సంరక్షణలోకి ప్రవేశపెట్టడానికి ఆయుర్వేద విధానాల యొక్క సమర్థత మరియు భద్రతను ప్రదర్శించే ప్రత్యక్ష సాక్ష్యాలను రూపొందించడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.
- పోషకాహార లోపం, తగినంత చనుబాలివ్వలేకపోవడం, అసాధారణ గర్భాశయ రక్తస్రావం మొదలైన ప్రాధాన్యత గల పరిశోధనా రంగాలలో భద్రత, ఇబ్బంది కలిగించకపోవడం మరియు ఆయుర్వేద సూత్రీకరణలకు కట్టుబడి ఉండటంపై దృష్టి సారిస్తుంది.
- స్టార్ట్ 1.0 కింద, దాదాపు 10 వ్యాధులు ఉన్నాయి, ఇందులో 38 కళాశాలల్లోని బోధనా నిపుణులు చురుకుగా పాల్గొంటారు.

సెంట్రల్ కౌన్సిల్ ఫర్ రీసెర్చ్ ఇన్ ఆయుర్వేదిక్ సైన్సెస్

- ఆయుష్ మంత్రిత్వ శాఖ కింద పనిచేస్తున్న అగ్రశ్రేణి సంస్థ.
- ఆయుర్వేదంలో శాస్త్రీయ మార్గాలపై పరిశోధనను రూపొందించడం, సమన్వయం చేయడం, అభివృద్ధి చేయడం మరియు ప్రోత్సహించడం కోసం అంకితం చేయబడింది.

నేషనల్ కమిషన్ ఫర్ ఇండియన్ సిస్టమ్ ఆఫ్ మెడిసిన్

- ఇది నేషనల్ కమిషన్ ఫర్ ఇండియన్ సిస్టమ్ ఆఫ్ మెడిసిన్ చట్టం, 2020 ప్రకారం ఏర్పాటు చేయబడిన చట్టబద్ధమైన సంస్థ.
- నాణ్యమైన మరియు సరసమైన ఆయుర్వేదం, యునాని, సిద్ధ, మరియు సోవా-రిగ్నా వైద్య విద్యకు అందుబాటును మెరుగుపరచడం లక్ష్యంగా ఉంది.
- దేశవ్యాప్తంగా నిష్ణాతులైన ఆయుర్వేదం, యునాని, సిద్ధ, మరియు సోవా-రిగ్నా వైద్య నిపుణుల లభ్యతను నిర్ధారించడానికి కృషి చేస్తుంది.
- సమాజ ఆరోగ్య దృక్పథంతో సమానమైన మరియు సార్వత్రిక ఆరోగ్య సంరక్షణను ప్రోత్సహిస్తుంది.
- ఆయుర్వేదం, యునాని, సిద్ధ, మరియు సోవా-రిగ్నా లో నూతన వైద్య పరిశోధనను స్వీకరించడాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది.
- జాతీయ ఆయుర్వేదం, యునాని, సిద్ధ, మరియు సోవా-రిగ్నా మెడికల్ రిజిస్టర్‌ను నిర్వహిస్తుంది.
- అధిక నైతిక ప్రమాణాలను అమలు చేస్తుంది.
- సమర్థవంతమైన ఫిర్యాదుల పరిష్కార యంత్రాంగాన్ని ఏర్పాటు చేస్తుంది.

13. ఆర్ట్స్ నిబంధనలను కఠినతరం చేసిన రైల్వేలు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతీయ రైల్వేలు సమాచార హక్కు చట్టం క్రింద అభ్యర్థనలను నిర్వహించడానికి కఠినమైన నిబంధనలను అమలు లోనికి తీసుకువచ్చాయి.
- ఆర్ట్స్ దరఖాస్తుకు ప్రతిస్పందనగా సెల్ఫీ పాయింట్లను ఏర్పాటు చేయడానికి అయిన ఖర్చును సెంట్రల్ రైల్వే వెల్లడించిన నేపథ్యంలో ఈ చర్య తీసుకోబడింది.

మరింత సమాచారం

- నూతన నిబంధనల ప్రకారం జోన్ జనరల్ మేనేజర్ లేదా డివిజనల్ రైల్వే మేనేజర్ క్రియరెస్ కోసం అన్ని ఆర్ట్స్ సమాధానాలను తప్పనిసరిగా ఆమోదించాలి. ఇందులో ఆర్ట్స్ చట్టం కింద మొదటి అప్పీల్ కు సమాధానాలు ఉన్నాయి.
- ఆర్ట్స్ చట్టం యొక్క సాధారణ నిబంధనలు జనరల్ మేనేజర్ లేదా డివిజనల్ రైల్వే మేనేజర్ ని అప్పీలేట్ లేదా కాంపిటెంట్ అధికారులుగా పేర్కొనలేదు. అయితే ఈ నిబంధనలకు విరుద్ధంగా, ఈ అధికారులు ఇప్పుడు సమాధానాలు మరియు అప్పీళ్లను ఆమోదించడంలో నిమగ్నమై ఉన్నారు.
- జోన్ల రైల్వేలు మరియు ఇతర ఫీల్డ్ యూనిట్లు నిర్వహించే ఆర్ట్స్ దరఖాస్తులకు ఇచ్చే సమాధానాల నాణ్యత క్షీణించడం గురించిన ఆందోళనలను పరిష్కరించడమే ఈ మార్పులు లక్ష్యం.
- సెప్టెంబరు 27న, భారతీయ రైల్వే అన్ని 19 జోన్ల రైల్వేలు మరియు జనరల్ మేనేజర్లను వివిధ స్టేషన్లలో తక్షణమే సెల్ఫీ బూత్లను ఏర్పాటు చేయాలని ఆదేశించింది.
- సెల్ఫీ బూత్లు మన్నికైన 3డి ఫైబర్ శిల్పాలు, యాక్రిలిక్ బోర్డులు, గాజు మరియు ఇంటిగ్రేటెడ్ లైటింగ్ను కలిగి ఉంటాయి.
- అవి సిల్లో ఇండియా, ఉజ్జ్వల యోజన, చంద్రయాన్ మిషన్ మరియు ఇతర కేంద్ర ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలను ప్రదర్శిస్తాయి.
- సెంట్రల్ రైల్వే ఒక ఆర్ట్స్ దరఖాస్తుకు ప్రతిస్పందనగా, ప్రధాన మంత్రి నరేంద్ర మోదీని కలిగి ఉన్న శాశ్వత సెల్ఫీ బూత్ ధర రూ. 6.25 లక్షలు, తాత్కాలిక బూత్లకు రూ. 1.25 లక్షలు అని సమాధానమివ్వడం రాజకీయపరమైన వివాదానికి దారితీసింది.
- సెల్ఫీ పాయింట్లకు సంబంధించిన ఖర్చుల వెల్లడి రాజకీయ చర్చలకు దారితీసింది. దీనికి ప్రతిస్పందనగా రైల్వేలు ఆర్ట్స్ నిబంధనలను కఠినతరం చేశాయి.
- అందువల్ల, ఆర్ట్స్ అభ్యర్థనలకు ప్రతిస్పందించడంలో పారదర్శకత మరియు జవాబుదారీతనాన్ని పెంపొందించడానికి, ప్రత్యేకించి వివాదాస్పద వెల్లడి నేపథ్యంలో కఠినతరమైన నిబంధనలు ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి.

14. ప్రేరణ కార్యక్రమం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- విద్యా మంత్రిత్వ శాఖ 'ప్రేరణ' కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించింది, ఇది 9 నుండి 12 తరగతుల విద్యార్థులను లక్ష్యంగా చేసుకుని వారం రోజుల పాటు సాగే గురుకుల కార్యక్రమం.

మరింత సమాచారం

- ఈ కార్యక్రమం గుజరాత్ లోని మెహసానా జిల్లా వాడ్ నగర్ లో 1888లో స్థాపించబడిన స్థానిక భాషా పాఠశాలలో జరుగుతుంది. భారతదేశంలోని పురాతన నగరాల్లో వాద్ నగర్ ఒకటి.
- ప్రతి వారం, 10 మంది బాలురు మరియు 10 మంది బాలికలతో కూడిన 20 మంది విద్యార్థుల బ్యాచ్ దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల నుండి కార్యక్రమానికి హాజరయ్యేందుకు ఎంపిక చేయబడుతుంది.
- ప్రేరణ అత్యాధునిక సాంకేతికతను కలుపుకొని, వారసత్వ-యుగాన్ని ఆవిష్కరణతో అనుసంధానించే అనుభవమార్పక మరియు స్ఫూర్తిదాయకమైన అభ్యాస విధానాన్ని అవలంబిస్తుంది.

ఈ కార్యక్రమం సమగ్ర అభివృద్ధికి ఉద్దేశించిన వివిధ కార్యకలాపాలను కలిగి ఉంటుంది:

- శారీరక మరియు మానసిక శ్రేయస్సును ప్రోత్సహించడానికి యోగా, మైండ్ ఫుల్ నెస్ మరియు ధ్యాన సెషన్లు.
- ఆచరణాత్మక జ్ఞానాన్ని మెరుగుపరచడానికి అనుభవపూర్వక అభ్యాసం మరియు నేపథ్య సెషన్లు.
- సృజనాత్మక మరియు లీనమయ్యే అభ్యాస అనుభవంలో పాల్గొనేవారిని నిమగ్నం చేయడానికి ఆసక్తికరమైన అభ్యాస కార్యకలాపాలను నిర్వహించడం.
- ప్రేరణ కార్యక్రమం తొమ్మిది కీలక ఇతివృత్తాల చుట్టూ నిర్మించబడింది, ప్రతి ఒక్కటి నిర్దిష్ట విలువలు మరియు లక్షణాలను నొక్కి చెబుతుంది:
  1. స్వాభిమానం మరియు వినయం
  2. శౌర్యం మరియు సాహసం
  3. కృషి మరియు అంకితభావం
  4. కరుణ మరియు సేవ
  5. వైవిధ్యత మరియు ఐక్యత
  6. సత్యనిష్ఠ మరియు శుచిత
  7. నవాచార్ మరియు జిగ్యాస
  8. శ్రద్ధ మరియు విశ్వాసం
  9. స్వతంత్రత మరియు కర్తవ్యం

ప్రయోజనం మరియు లక్ష్యాలు :

- దీనిలో పాల్గొనేవారికి అర్థవంతమైన, ప్రత్యేకమైన మరియు స్ఫూర్తిదాయకమైన అనుభవాన్ని అందించడం ఈ కార్యక్రమం యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం.
- నాయకత్వ లక్షణాలతో విద్యార్థులను శక్తివంతం చేయడం, బాధ్యతాయుత భావాన్ని పెంపొందించడం.
- యువతలో స్ఫూర్తిని నింపడం మరియు భిన్నత్వంలో భారతదేశం యొక్క ఏకత్వం పట్ల గౌరవాన్ని నింపడం.
- "చనుదైన కుటుంబం" (ప్రపంచం ఒకే కుటుంబం) తత్వశాస్త్రాన్ని మూర్తిభవినస్తూ, అభివృద్ధి చెందిన భారతదేశం కోసం యువతను జ్యోతులుగా తీర్చిదిద్దేందుకు తోడ్పడటం.

15. జనవరి 9 నుండి జమ్మూ కాశ్మీర్ లో స్థానిక సంస్థల ప్రతినిధులు ఉండరు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- జనవరి 9 నుండి, జమ్మూ మరియు కాశ్మీర్ లో దాదాపు 30,000 మంది స్థానిక ప్రతినిధుల పదవీకాలం ముగుస్తుంది, ఫలితంగా అట్టడుగు స్థాయిలో ఎన్నికల ప్రాతినిధ్యాన్ని కోల్పోతారు.

మరింత సమాచారం

- జూన్ 2018లో బిజెపి-పిడిపి సంకీర్ణ ప్రభుత్వం పతనం అయినప్పటి నుండి జమ్మూ కాశ్మీర్ కేంద్ర పాలనలో ఉంది.
- సెప్టెంబర్ 2018లో, కేంద్ర ప్రభుత్వం 73వ సవరణ ప్రకారం ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు మరియు పాఠశాలలతో సహా 29 విషయాలను పంచాయతీలకు బదిలీ చేసింది.
- 73వ రాజ్యాంగ సవరణ చట్టం 1993 ను ఆమోదించిన తర్వాత జమ్మూ కాశ్మీర్ పాక్షికంగా ఈ మార్పులను ఆమోదించింది.
- 2020లో, కేంద్ర కేబినెట్ జమ్మూ మరియు కాశ్మీర్ పంచాయతీరాజ్ చట్టాన్ని ఆమోదించింది. ఈ కేంద్ర పాలిత ప్రాంతంలో ప్రజలచే నేరుగా ఎన్నుకోబడిన సభ్యులతో కూడిన జిల్లా అభివృద్ధి మండలిని సృష్టించింది, మరియు దీనికి సంబంధించి శాసనసభకు ఎటువంటి ప్రమేయం లేదు.
- కొనసాగుతున్న డీలిమిటేషన్ కసరత్తు తర్వాత జమ్మూ కాశ్మీర్ లో నూతన పంచాయతీ ఎన్నికలు నిర్వహించబడతాయి.

స్థానిక సంస్థల ఎన్నికలకు సంబంధించిన రాజ్యాంగ నిబంధనలు

73వ సవరణ చట్టం, 1992 (పంచాయతీ రాజ్):

- గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పంచాయతీ రాజ్ వ్యవస్థను పటిష్టం చేసేందుకు ఈ చట్టం చేయబడినది.
- పంచాయతీలకు (గ్రామ, మధ్య స్థాయి మరియు జిల్లా స్థాయిలలో స్థానిక స్వపరిపాలన సంస్థలు) రాజ్యాంగ హోదాను అందిస్తుంది.
- రాజ్యాంగంలోని 9 వ భాగం పంచాయతీలకు సంబంధించిన నిబంధనలను కలిగి ఉంది.
- పంచాయతీలకు సంబంధించిన రాజ్యాంగ 11 వ షెడ్యూల్ లో 29 సబ్జెక్టులు ప్రస్తావించబడ్డాయి.

74వ సవరణ చట్టం, 1992 (పట్టణ స్థానిక సంస్థలు):

- ఈ చట్టం పట్టణ ప్రాంతాల్లో పట్టణ స్థానిక సంస్థలను బలోపేతం చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- మునిసిపాలిటీలకు (పట్టణ ప్రాంతాల్లోని స్థానిక స్వప్రభుత్వ సంస్థలు) రాజ్యాంగ హోదాను అందిస్తుంది.
- రాజ్యాంగంలోని 9వ భాగం మున్సిపాలిటీలకు సంబంధించిన నిబంధనలను కలిగి ఉంది.
- మున్సిపాలిటీలకు సంబంధించిన రాజ్యాంగ 12 వ షెడ్యూల్ లో 18 సబ్జెక్టులు ఉన్నాయి.

16. నూతన హిట్ అండ్ రన్ చట్టం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- మహారాష్ట్ర, ఛత్తీస్ గఢ్, పశ్చిమ బెంగాల్ మరియు పంజాబ్ వంటి రాష్ట్రాల నుండి రవాణాదారులు మరియు వాణిజ్య డ్రైవర్లు హిట్ అండ్ రన్ (ఢీకొట్టి పరారయ్యే) సంఘటనలకు సంబంధించి ఇటీవలి చట్టానికి వ్యతిరేకంగా నిరసన వ్యక్తం చేశారు.

కొత్త శాసనం (భారతీయ న్యాయ సంహిత, 2023)

- సెక్షన్ 106 (2) ఒక పోలీసు అధికారికి లేదా మేజిస్ట్రేట్ కు నివేదించకుండా ప్రమాదం జరిగిన ప్రదేశం నుండి పారిపోయినందుకు గరిష్టంగా 10 సంవత్సరాల జైలు శిక్ష మరియు రూ. 7 లక్షల జరిమానాను నిర్దేశిస్తుంది.
- ఈ చట్టం ప్రమాదకర లేదా నిర్లక్ష్యపు చర్యల కారణంగా మరణానికి కారణమవడానికి సంబంధించిన భారతీయ శిక్షాస్మృతి, 1860లోని వలసరాజ్యాల కాలం నాటి సెక్షన్ 304ఎ కు అనుబంధం.

నిరసనకు కారణాలు

- అనుకోకుండా జరిగే ప్రమాదాలకు కూడా ఈ చట్టం కఠినమైన శిక్షను విధిస్తుందని రవాణాదారులు వాదిస్తున్నారు.
- జరిమానా అధికంగా ఉండటం, సవాలుతో కూడిన పని పరిస్థితులు, సుదీర్ఘమైన డ్రైవింగ్ గంటలు మరియు కష్టమైన రోడ్లను పరిగణనలోకి తీసుకోకపోవడం గురించి ఆందోళనలు వ్యక్తమయ్యాయి.
- పొగమంచు కారణంగా సరిగా కనబడకపోవడం వంటి నియంత్రణకు మించిన కారకాల వల్ల ప్రమాదాలు సంభవించవచ్చని డ్రైవర్లు వాదిస్తున్నారు.
- చట్టాన్ని అమలు చేసే సంస్థలు చట్టాన్ని దుర్వినియోగం చేస్తారనే భయం కూడా నెలకొని ఉంది.

చట్టం యొక్క ఆవశ్యకత

- 2022లో భారతదేశంలో రోడ్డు ప్రమాదాల కారణంగా 1.68 లక్షల మరణాలు సంభవించాయి అనే భయంకరమైన గణాంకాలకు ప్రతిస్పందనగా ఈ చట్టం తీసుకురాబడినది.
- మరణానికి దారితీసే విధంగా ప్రమాదకరంగా మరియు నిర్లక్ష్యంగా డ్రైవింగ్ చేయకుండా డ్రైవర్లను అరికట్టడం లక్ష్యం.
- ప్రమాద బాధితుడి పట్ల నైతిక బాధ్యతను అమలు చేస్తూ, సంఘటనను నివేదించడానికి అపరాధిపై చట్టపరమైన విధిని విధిస్తుంది.

దేటా విశ్లేషణ

- జాతీయ క్రైమ్ రికార్డ్స్ బ్యూరో 2022లో 50,815 మరణాలకు కారణమైన 47,806 హిట్ అండ్ రన్ సంఘటనలను నమోదు చేసింది.
- రోడ్డు ప్రమాద మరణాలలో ప్రపంచవ్యాప్తంగా 5% తగ్గుదల ఉన్నప్పటికీ, అదే సంవత్సరంలో భారతదేశంలో రోడ్డు ప్రమాదాలలో 12% పెరుగుదల మరియు మరణాలలో 9.4% పెరుగుదల ఉంది.
- ప్రపంచంలోని వాహనాల్లో 1% ఉన్న భారతదేశం, రోడ్డు ప్రమాదాల కారణంగా 5-7% వార్షిక జీడీపీ నష్టాన్ని కలిగించే ప్రమాద సంబంధిత మరణాలలో 10% వాటాను కలిగి ఉంది.

సూచనలు :

- ట్రాక్ డ్రైవర్లు మరియు వ్యక్తిగత వాహన డ్రైవర్ల పట్ల న్యాయబద్ధంగా వ్యవహరించడానికి నిబంధనలను వుసవరిశీలించడం మరియు వుససమీక్షించడం కోసం సూచించబడినది.
- సెక్షన్ 106 (1) లో వైద్యులకు మినహాయింపును గమనించాలి, దీనిలో ప్రమాదకర లేదా నిర్లక్ష్య చర్యలకు జరిమానాతో పాటు రెండు సంవత్సరాలకు శిక్ష పరిమితం చేయబడింది.
- చిన్న గాయాలు తగిలినప్పుడు వాటిని నేరపూరిత చర్యలతో సమానం కాకుండా సమాజ సేవ, లైసెన్స్ రద్దు లేదా తప్పనిసరి డ్రైవింగ్ వుస పరీక్షల వంటి ప్రత్యామ్నాయాలను ప్రతిపాదించడం.

17. అనర్హత పిటిషన్లను మహారాష్ట్ర స్పీకర్ కొట్టివేయడం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- మహారాష్ట్ర శాసన సభ సభ్యులపై (ఎమ్మెల్యేలపై) అనర్హత వేటు వేయాలని కోరుతూ దాఖలైన అన్ని పిటిషన్లను మహారాష్ట్ర స్పీకర్ తోసిపుచ్చారు. ఫిరాయింపుల నిరోధక చట్టం ప్రకారం అనర్హత వేటును స్పీకర్ తిరస్కరించారు.
- సంబంధిత ఎమ్మెల్యేలకు విప్ భౌతికంగా అందించకపోవడంతో పాటు ఇతర సరైన కారణాలు లేకపోవడమే దీనికి ప్రధాన కారణం.

వివ్ గురించి

పార్లమెంటరీ భాషలో, విప్ క్రింద వాటిని సూచించవచ్చు:

- పార్టీ సభ్యులను ఒక నిర్దిష్ట చర్య కొరకు నిర్దేశించే ఒక వ్రాతపూర్వక ఆదేశం. అటువంటి ఆదేశాలను జారీ చేయడానికి అధికారం కలిగిన, నియమించబడిన పార్టీ అధికారి.
- పార్టీ క్రమశిక్షణను నిర్ధారించడానికి చట్టసభ సభ్యులను “కొరడాతో కొట్టడం” అనే బ్రిటిష్ పద్ధతి నుండి ఈ పదం ఉద్భవించింది.

పార్టీ ఫిరాయింపుల నిరోధక చట్టం గురించి :

- రాజ్యాంగంలోని 10వ షెడ్యూల్లో పొందుపరచబడిన ఫిరాయింపు నిరోధక చట్టం, రాజ్యాంగం (52వ సవరణ) చట్టం, 1985 ద్వారా ప్రవేశపెట్టబడింది. ఎన్నికైన ప్రతినిధులలో రాజకీయ ఫిరాయింపులను నిరోధించడం దీని ఉద్దేశం.

అనర్హత కోసం షరతులు :

ఈ క్రింది సందర్భాలలో సభ్యునికి అనర్హత ఏర్పడుతుంది:

- పార్టీ సభ్యత్వాన్ని స్వచ్ఛందంగా వదులుకున్నప్పుడు.
- పార్టీ నిర్దేశానికి వ్యతిరేకంగా ఓట్లు వేసినా లేదా దూరంగా ఉంటే, 15 రోజులలోపు అట్టి చర్యను పార్టీ క్షమించనప్పుడు.
- స్వతంత్ర సభ్యుడు ఎన్నికల తర్వాత ఏదైనా రాజకీయ పార్టీలో చేరిన తర్వాత అనర్హుడవుతాడు.
- నామినేట్ చేయబడిన సభ్యుడు సీటు తీసుకున్న 6 నెలల తర్వాత రాజకీయ పార్టీలో చేరితే అనర్హత వేటు పడుతుంది.
- ఒక రాజకీయ పార్టీ శాసనసభ్యులలో కనీసం 2/3 వంతు మంది అనుకూలంగా ఉన్నట్లయితే, అటువంటి కేసులను నిర్ణయించడంలో స్పీకర్కు సంపూర్ణ అధికారం కల్పిస్తూ, విలీనం చేయడానికి చట్టం అనుమతినిస్తుంది.
- అయితే, కిహెాటో హెాలోహాన్ వర్సెస్ జచిల్టు (1992) కేసులో, ఫిరాయింపుల నిరోధక చట్టం ప్రకారం స్పీకర్ నిర్ణయం న్యాయ సమీక్షకు లోబడి ఉంటుందని సుప్రీంకోర్టు పేర్కొంది.

18. బిల్లిస్ బానో కేసుపై సుప్రీంకోర్టు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- బిల్లిస్ బానో కేసులో 11 మంది దోషులకు గుజరాత్ ప్రభుత్వం మంజూరు చేసిన రెమిషన్ ను సుప్రీంకోర్టు రద్దు చేసింది.
- మహారాష్ట్రలో విచారణ జరిగినప్పటి నుండి రెమిషన్ పిటిషన్పై నిర్ణయం తీసుకునే అధికారం గుజరాత్కు లేదని కోర్టు పేర్కొంది. పర్యవసానంగా, ఉపశమన ఉత్తర్వులు చెల్లవని ప్రకటించారు.

రెమిషన్

- రెమిషన్ అనేది శిక్ష యొక్క స్వభావాన్ని మార్చకుండా శిక్షకాలాన్ని తగ్గించడాన్ని సూచిస్తుంది.
- ఇది రాష్ట్ర రెమిషన్ విధానం ప్రకారం దోషులను ముందుగానే విడుదల చేయడానికి అనుమతిస్తుంది.

- ప్రకరణ 72 నిర్దిష్ట నేరాలకు పాల్పడిన వ్యక్తికి క్షమాభిక్ష పెట్టడానికి (పార్డన్), సస్పెండ్ చేయడానికి, శిక్ష రకంలో మార్పు లేకుండా శిక్షకాలంలో మార్పులు చేసే తగ్గించడానికి (రెమిషన్), శిక్ష యొక్క అమలును వాయిదా వేయడానికి (రిఫ్రైవ్), శిక్షకాలంలో మార్పులు

లేకుండా శిక్ష రకంలో మార్పు చేయడానికి (రిస్పెట్), పెద్ద శిక్షను చిన్న శిక్షగా మార్పు చేయడానికి (కమ్యూటేషన్) భారత రాష్ట్రపతికి అధికారం ఇస్తుంది. ఈ అధికారం కోర్టు మార్షల్ ద్వారా విధించబడిన నేరాలకు, యూనియన్ యొక్క కార్యనిర్వాహక అధికారం క్రింద ఉన్న చట్టాలకు వ్యతిరేకంగా నేరాలకు మరియు మరణ శిక్షలకు వర్తిస్తుంది.

- ప్రకరణ 161 గవర్నర్ కు పై విధమైన అధికారాలను అందిస్తుంది కానీ అది రాష్ట్ర కార్యనిర్వాహక అధికారం కింద ఉన్న అంశాలకు మాత్రమే పరిమితమై ఉంటుంది.
- క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ 1973లోని సెక్షన్ 432, శిక్షలను సస్పెండ్ చేయడానికి లేదా రద్దు చేయడానికి ప్రభుత్వానికి అధికారం ఇస్తుంది.
- సెక్షన్ 433వ 14 సంవత్సరాల జైలు శిక్ష తర్వాత మాత్రమే రెమిషన్ ను కల్పించాలని నిర్దేశిస్తుంది.

రెమిషన్ పై సుప్రీంకోర్టు తీర్పులు

- లక్ష్మణ్ నస్ర్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా (2000) కేసులో, సుప్రీంకోర్టు రెమిషన్ ను పరిగణనలోకి తీసుకోవడానికి ఐదు కారణాలను నిర్దేశించింది.
  1. సమాజంపై నేరం యొక్క ప్రభావం.
  2. నేరం పునరావృతమయ్యే అవకాశం.
  3. భవిష్యత్తులో దోషి నేరాలు చేసే అవకాశం.
  4. దోషిని జైలులో ఉంచడం ద్వారా ఏదైనా ప్రయోజనం నెరవేరుతుందా.
  5. దోషి కుటుంబం యొక్క సామాజిక-ఆర్థిక స్థితి.

స్టేట్ ఆఫ్ హర్యానా వర్సెస్ రాజ్ కుమార్ (2021):

- సి.ఆర్.పి.సి లోని సెక్షన్ 433వ అధికరణలు 72/161 ప్రకారం రాష్ట్రపతి/గవర్నర్ కు అందించబడిన రాజ్యాంగ అధికారాలను ప్రభావితం చేయదని సుప్రీంకోర్టు స్పష్టం చేసింది.
- ఇది రెమిషన్ కు సంబంధించిన విషయాలలో రాష్ట్రపతి మరియు గవర్నర్ యొక్క ప్రత్యేక రాజ్యాంగ అధికారాన్ని బలపరుస్తుంది.

AMIGOS IAS

TSPSC

గ్రూప్ - 2

తెలుగు మీడియం బ్యాచ్

ఫిబ్రవరి

5

ప్రారంభం

Online / Offline

Admissions Open

Venue : AMIGOS IAS,
Beside Sub Registrar Office, Ashok Nagar, Hyderabad

Call us : 04035052121, 9000230734

www.amigosias.com

1. భారత్తో హైడ్రోగ్రాఫిక్ సర్వే ఒప్పందాన్ని రద్దు చేసిన మాల్దీవులు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- 2019లో ఇటలీ సోలివో అధ్యక్షుడిగా ఉన్న సమయంలో సంతకం చేసిన ఒప్పందం నేపథ్యంలో హైడ్రోగ్రాఫిక్ సర్వేల కోసం భారత్తో ఒప్పందాన్ని పునరుద్ధరించకూడదని మాల్దీవుల ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకుంది.

మరింత సమాచారం

- నీటి లోతు, సముద్రపు అడుగుభాగం మరియు తీరప్రాంత ఆకృతి మరియు అవరోధాలుండే అవకాశాలతో సహా జల వనరుల లక్షణాలను అర్థం చేసుకోవడానికి హైడ్రోగ్రాఫిక్ సర్వేలు చాలా ముఖ్యమైనవి. ఈ సర్వేలు సముద్ర రవాణా సామర్థ్యాన్ని మరియు భద్రతను పెంచుతాయి.
- 2021, 2022 మరియు 2023లో నిర్వహించిన ఉమ్మడి హైడ్రోగ్రాఫిక్ సర్వేలు పర్యాటకం, మత్స్య పరిశ్రమ మరియు వ్యవసాయం వంటి వివిధ రంగాల కోసం నవీకరించబడిన నావిగేషనల్ చార్ట్లు/ఎలక్ట్రానిక్ నావిగేషనల్ చార్ట్లను రూపొందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి.
- భారతదేశం మాల్దీవుల నేషనల్ డిఫెన్స్ ఫోర్స్ లోనే హైడ్రోగ్రాఫిక్ సౌకర్యాల స్థాపనకు మద్దతు ఇచ్చింది. ఇది దాని సముద్ర సామర్థ్య-బంధాలను బలోపేతం చేయడంలో మాల్దీవులు సహాయం చేయడానికి దాని విధానానికి అనుగుణంగానే ఉంది.

హైడ్రోగ్రాఫిక్ సర్వేలలో భారతదేశం యొక్క చారిత్రక ప్రమేయం

- భారతదేశం, దాని పురాతన హైడ్రోగ్రాఫిక్ సర్వే నౌక ఐఎన్ఎస్ సంధాయక్ ద్వారా, భారత ద్వీపకల్పంలోని పశ్చిమ మరియు తూర్పు తీరాలు, అండమాన్ సముద్రం మరియు పొరుగు దేశాలైన శ్రీలంక, మయన్మార్ మరియు బంగ్లాదేశ్లో 200కి పైగా ప్రధాన హైడ్రోగ్రాఫిక్ సర్వేలను చేపట్టింది.
- హైడ్రోగ్రాఫిక్ సర్వేలను నిర్వహించడంలో కెన్యా, మారిషస్, మొజాంబిక్, మాల్దీవులు, ఒమన్, సేషెల్స్, శ్రీలంక మరియు టాంజానియాతో సహా పలు దేశాలకు సహాయం చేయడంలో భారతీయ సర్వే నౌకలు కీలక పాత్ర పోషించాయి.

ఒప్పందాన్ని పాడిగించకపోవడానికి కారణాలు

- ఈ నిర్ణయం రాజకీయ నాయకత్వంలో మార్పుతో ముడిపడి ఉంది, అధ్యక్షుడు ఇటలీ సోలివో తర్వాత అధ్యక్షుడు మొహమ్మద్ ముయిజ్జు

బాధ్యతలు చేపట్టారు. ఆయన తన మునుపటి నాయకులకు భారతదేశం పట్ల ఉన్న అనుకూల వైఖరికి భిన్నంగా చైనా వైపు ఎక్కువ మొగ్గు చూపుతున్నట్లు గుర్తించబడింది.

- హిందూ మహాసముద్రంలో చైనా యొక్క పెరుగుతున్న ఉనికి మరియు ప్రభావం, ముఖ్యంగా బెల్ట్ అండ్ రోడ్ ఇనిషియేటివ్ ద్వారా ఈ ప్రాంతం యొక్క భౌగోళిక రాజకీయ గతిశీలతను మార్చింది.
- ఎన్నికల ప్రచార సమయంలో, ప్రెసిడెంట్ ముయిజ్జు మాల్దీవులకు ప్రయోజనకరంగా ఉంటే తప్ప, విదేశాలతో ఒప్పందాలను రద్దు చేసుకోవడాన్ని నొక్కిచెప్పారు. ఇది భారతదేశంతో సహా దేశం యొక్క విదేశీ సంబంధాలపై పునఃమూల్యాంకనం చేసుకోవడాన్ని సూచిస్తుంది.

భారతదేశం-మాల్దీవులు సంబంధాలు

- భారతదేశం మరియు మాల్దీవుల మధ్య తొలి దౌత్య సంబంధాలు 1965లో బ్రిటిష్ పాలన నుండి మాల్దీవులు స్వాతంత్ర్యం పొందినప్పటి నుండి కొనసాగుతున్నాయి.
- హిందూ మహాసముద్రంలో మాల్దీవులు వ్యూహాత్మక ప్రాముఖ్యతను కలిగి ఉంది మరియు ఈ ప్రాంతం యొక్క స్థిరత్వం మరియు భద్రతపై భారతదేశం స్థిరంగా ఆసక్తిని వ్యక్తం చేసింది.
- ఆర్థిక సహకారం, రక్షణ మరియు భద్రతా సహకారం, మాల్దీవుల జాతీయ రక్షణ దళం కోసం సామర్థ్యం పెంపుదల/శిక్షణ, మరియు పర్యాటకం భారతదేశం-మాల్దీవుల సంబంధానికి కీలక మూలస్థంభాలు.
- 2021లో, ద్వైపాక్షిక వాణిజ్యం 300 మిలియన్ డాలర్ల మార్కును దాటడంతో మాల్దీవులకు భారతదేశం మూడవ అతిపెద్ద వాణిజ్య భాగస్వామిగా అవతరించింది.

2. భారతదేశం మరియు ఎఫ్ఛా దేశాల మధ్య ఆర్థిక ఒప్పందం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతదేశం మరియు ఎఫ్ఛా మధ్య వాణిజ్య మరియు ఆర్థిక భాగస్వామ్య ఒప్పందం చర్చలు స్విట్జర్లాండ్ ఆందోళనలను తేవనెత్తినందున అడ్డంకులను ఎదుర్కొన్నాయి. దీని వలన వాణిజ్య ఒప్పంద చర్చలలో ప్రతిష్టంభన ఏర్పడింది.

మరింత సమాచారం

- భారతదేశం మరియు యూరోపియన్ ఫ్రీ ట్రేడ్ అసోసియేషన్ (ఎఫ్ఛా) మధ్య వాణిజ్య మరియు ఆర్థిక భాగస్వామ్య ఒప్పందం (టెపా) కోసం

చర్చలు 2008లో ప్రారంభమయ్యాయి మరియు కొంత విరామం తర్వాత 2016లో పునఃప్రారంభించబడినవి.

- ఇటీవలి చర్చలు వస్తువులు మరియు సేవలలో వాణిజ్యం, మూలాలకు సంబంధించిన నిబంధనలు, మేధో సంపత్తి హక్కులు, వాణిజ్యం మరియు సుస్థిరాభివృద్ధి, సానిటరీ మరియు ఫైటోసానిటరీ చర్చలు, వాణిజ్యానికి సాంకేతిక అడ్డంకులు, వాణిజ్య పరిహారాలు మరియు కస్టమ్స్ మరియు వాణిజ్య సౌకర్యాలతో సహా సమగ్ర శ్రేణి అంశాలను కలిగి ఉన్నాయి.

యూరోపియన్ ఫ్రీ ట్రేడ్ అసోసియేషన్

- యూరోపియన్ స్వేచ్ఛా వాణిజ్య కూటమి అనేది ఐస్‌లాండ్, లీచెన్‌స్టెయిన్, నార్వే మరియు స్విట్జర్లాండ్లతో కూడిన అంతర్ ప్రభుత్వ సంస్థ. 1960లో స్థాపించబడిన దీని ప్రాథమిక లక్ష్యం దాని సభ్య దేశాల మధ్య స్వేచ్ఛా వాణిజ్యం మరియు ఆర్థిక ఏకీకరణను పెంపొందించడం.
- 2022లో, సంయుక్త ఎఫ్‌ఐఐ-భారత వాణిజ్య వాణిజ్యం 6.1 బిలియన్ డాలర్లను అధిగమించింది. ఎఫ్‌ఐఐ దేశాలకు ముఖ్యమైన దిగుమతులలో సేంద్రీయ రసాయనాలు (27.5%) ఉండగా, ఎఫ్‌ఐఐ దేశాల నుండి యంత్రాలు (17.5%) మరియు ఔషధ ఉత్పత్తులు (11.4%) భారతదేశానికి ప్రధాన ఎగుమతులుగా ఉన్నాయి.

వాణిజ్య మరియు ఆర్థిక భాగస్వామ్య ఒప్పందం (టిపా) యొక్క ప్రాముఖ్యత

- ఎఫ్‌ఐఐ దేశాలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా సరుకుల వ్యాపారంలో 10వ స్థానంలో మరియు సేవల వ్యాపారంలో 8వ స్థానంలో ఉన్నాయి, ఇది వాటి గణనీయమైన మార్కెట్ సామర్థ్యాన్ని ప్రధానంగా చూపుతుంది.
- కొన్ని కీలక వ్యాపార భాగస్వాములపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గించడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తిస్తూ, నిర్దిష్ట ప్రాంతాలలో ఆర్థిక ఒడిదుడుకులతో సంబంధం ఉన్న సవ్యాలను తగ్గించడం టెపా లక్ష్యం.
- భాగస్వామ్య దేశాల మధ్య వర్తకం చేసే వస్తువులపై సుంకాలను తగ్గించడం లేదా తొలగించడం వాణిజ్య ఒప్పందాల కీలక అంశం. ఈ వ్యూహాత్మక చర్య ఎఫ్‌ఐఐ మార్కెట్‌లలో భారతీయ వస్తువులను మరింత పోటీగా మార్చగలదు, ఎగుమతులను పెంచుతుంది.

- ఎఫ్‌ఐఐ కంపెనీలు ఫార్మాస్యూటికల్స్, బయోటెక్నాలజీ, మెషినరీ తయారీ, పరిశోధన- అభివృద్ధి ఆధారిత సాంకేతిక ఉత్పత్తులు, భూఉష్ణ సంబంధిత సాంకేతికతలు, సముద్ర సాంకేతికత, శక్తి సంబంధిత సేవలు, ఆర్థిక సేవలు, బ్యాంకింగ్ మరియు బీమాతో సహా వివిధ రంగాలలో రాణిస్తున్నాయి.
- టెపా యొక్క సానుకూల వ్యాపార వాతావరణం పెట్టుబడిదారులకు స్థిరత్వం మరియు అంచనాలను అందించడం ద్వారా విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులను ఆకర్షించగలదు.

- ఎఫ్‌ఐఐ 40 భాగస్వామ్య దేశాలతో 29 స్వేచ్ఛా వాణిజ్య ఒప్పందాల విస్తృతమైన నెట్‌వర్క్‌ను తెలియజేస్తూ పరస్పర ప్రయోజనకరమైన వాణిజ్య ఒప్పందాలను చర్చించడంలో విజయవంతమైన గత చరిత్రను కలిగి ఉంది.

ఆందోళనలు:

- ఉత్పత్తి నాణ్యత, భద్రత మరియు పర్యావరణ నిబంధనలకు సంబంధించిన ప్రమాణాలను సమన్వయం చేయడం సాఫీ వాణిజ్యానికి కీలకం. ఏవైనా వ్యత్యాసాలు వ్యాపారాలకు అదనపు అనుగుణ్యతా వ్యయాలకు దారితీయవచ్చు.
- విజయవంతమైన టెపా కోసం పేటెంట్లు, కాపీరైట్‌లు, ట్రేడ్ మార్కులు మరియు ఇతర మేధో సంపత్తి సమన్వయం కోసం ప్రమాణాలు మరియు అమలు విధానాలపై ఒప్పందం అవసరం.
- ఉచిత సేవల ప్రవాహానికి అడ్డంకులు లేదా నిర్దిష్ట రంగాలలో విదేశీ పెట్టుబడులపై పరిమితులు తగినంతగా పరిష్కరించబడకపోతే ఆందోళనలు తలెత్తవచ్చు.
- వాణిజ్య ఒప్పందంలో కార్మిక హక్కులు మరియు పర్యావరణ పరిరక్షణలను నిర్ధారించడం లేదా మెరుగుపరచడం కోసం నిబంధనలు ఉన్నాయని నిర్ధారించడం స్థిరమైన మరియు నైతిక వాణిజ్య పద్ధతులకు కీలకం.

ముగింపు :

- భారతదేశం మరియు ఎఫ్‌ఐఐ దేశాల మధ్య వాణిజ్య ఒప్పందం వలన కలిగే ప్రయోజనాలు ముఖ్యమైనవి. ఇది బలమైన భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది మరియు స్థిరమైన అభివృద్ధి మరియు లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం వంటి విలువలను పంచుకునే విశ్వసనీయ ప్రజాస్వామ్య భాగస్వాముల మధ్య వాణిజ్యాన్ని పెంచుతుంది. ఎఫ్‌ఐఐ మరియు భారతదేశం బలమైన రాజకీయ ప్రమేయం మరియు మార్గదర్శకత్వంతో సమతుల్య ఒప్పందం దిశగా వేగవంతమైన ప్రక్రియను లక్ష్యంగా చేసుకుని, ఈ వాణిజ్య చర్చలను ప్రాధాన్యతగా మార్చడానికి కట్టుబడి ఉన్నాయి.

3. భారతదేశం-ఒమన్ సంబంధాలు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- 2020లో అధికారం చేపట్టిన తర్వాత మొట్టమొదటిసారిగా ఒమన్ సుల్తాన్ భారతదేశంలో పర్యటించడం, ద్వైపాక్షిక సంబంధాలపై ఇరు దేశాలు ఇచ్చే ప్రాముఖ్యతను సూచిస్తుంది.

ఒమన్-ఇండియా ఉమ్మడి పెట్టుబడి నిధి

- రెండు దేశాల మధ్య ఆర్థిక సహకారం పట్ల నిబద్ధతను ప్రదర్శిస్తూ మూడవ విడత 300 మిలియన్ డాలర్లు ప్రకటించబడింది.
- స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఒమన్ ఇన్వెస్ట్‌మెంట్ అథారిటీ మధ్య ఉమ్మడి వెంచర్, సమతుల్య భాగస్వామ్యాన్ని నొక్కి చెబుతుంది.
- పరస్పర ఆర్థిక వృద్ధిని పెంపొందించుకుంటూ, భారత ఆర్థిక వ్యవస్థలో వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న రంగాలలోకి నిధులను పంపడం దీని లక్ష్యం.

ఉమ్మడి దార్శనికత పత్రం

- “భారత్-ఒమన్ జాయింట్ విజన్: భవిష్యత్తు కోసం భాగస్వామ్యం” ను స్వీకరించడం అనునది దీర్ఘకాలిక సహకారం కోసం భాగస్వామ్య నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తుంది.

- ఒమన్ విజన్ 2040 మరియు 2047 వరకు భారతదేశం యొక్క అభివృద్ధి విజన్ తో ఇది సమలేఖనం చేయబడింది, భవిష్యత్తు సంబంధాలకు వ్యూహాత్మక ఫ్రేమ్ వర్క్ ను అందిస్తుంది.

మనీలాండరింగ్ పై ఒప్పందం

- ఫైనాన్షియల్ ఇంటెలిజెన్స్ యూనిట్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు నేషనల్ సెంటర్ ఫర్ ఫైనాన్షియల్ ఇన్ఫర్మేషన్ ఆఫ్ ఒమన్ మధ్య ఒప్పందంపై

- సంతకం చేయడం ఆర్థిక నేరాలను ఎదుర్కోవడానికి ఉమ్మడి ప్రయత్నాలను నొక్కి చెబుతుంది.
- మనీలాండరింగ్ నిరోధించడంపై దృష్టి పెట్టడం ఆర్థిక సహకారాన్ని బలపరుస్తుంది.
- దేశాధినేత పర్యటన సందర్భంగా సమగ్ర ఆర్థిక భాగస్వామ్య ఒప్పందంపై సంతకం చేయడం లోతైన ఆర్థిక ఏకీకరణకు నిబద్ధతను ఎత్తిచూపుతుంది.

భారతదేశం-ఒమన్ సంబంధాలు	
ఆర్థిక సహకారం	<ul style="list-style-type: none"> • 2022-23లో ద్వైపాక్షిక వాణిజ్యం 12.3 బిలియన్ డాలర్లు, ఈ సంబంధం యొక్క ఆర్థిక ప్రాముఖ్యతను ప్రదర్శిస్తుంది. • ఒమన్ యొక్క ముడి చమురు ఎగుమతులకు భారతదేశం 2వ అతిపెద్ద మార్కెట్ మరియు చమురుయేతర ఎగుమతుల కోసం 4వ అతిపెద్ద మార్కెట్ గా ఉండటం ఆర్థిక సంబంధాల వైవిధ్యతను సూచిస్తుంది.
రక్షణ సహకారం	<ul style="list-style-type: none"> • క్రమం తప్పని ద్వైపాక్షిక ద్వైపాక్షిక వ్యాయామాలు (అల్ నజా, ఈస్ట్రన్ ట్రిస్ట్, నసీమ్ అల్ బహర్) రెండు దేశాల మధ్య సైనిక సహకారాన్ని బలోపేతం చేస్తాయి. • సాయుధ దళాల మధ్య పరస్పర అవగాహన మరియు పరస్పర చర్యను మెరుగుపరుస్తుంది.
ఒమన్ లో భారత సంతతి	<ul style="list-style-type: none"> • ఒమన్ లో కార్మికులు మరియు నిపుణులతో సహా దాదాపు 700,000 మంది భారతీయులు ఉండటం రెండు దేశాల ప్రజల మధ్య సంబంధాలను నొక్కి చెబుతుంది. • 150-200 సంవత్సరాలకు పైగా నివసిస్తున్న కొన్ని భారతీయ కుటుంబాలు అనుబంధాల యొక్క చారిత్రాత్మక లోతుకు ఉదాహరణ.
సముద్ర సహకారం	<ul style="list-style-type: none"> • హార్ముజ్ జలసంధి యొక్క ముఖ ద్వారం వద్ద ఒమన్ యొక్క వ్యూహాత్మక స్థానం భారతదేశ చమురు దిగుమతులకు ఎంతో కీలకమైనది. • 2018 ఒప్పందం భారతదేశానికి డుక్స్ నౌకాశ్రయానికి ప్రవేశం కల్పిస్తూ సముద్ర సహకారాన్ని మరియు వాణిజ్య సౌలభ్యాన్ని పెంచుతుంది.

ఒప్పందాలు

- సెంట్రల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఒమన్ మరియు ఎన్.పి.సి.ఐ: చెల్లింపు వ్యవస్థలను అనుసంధానించడానికి 2022లో సంతకం చేసిన అవగాహన ఒప్పందం ఆర్థిక అనుసంధానతను మెరుగుపరుస్తుంది. సులభతరమైన లావాదేవీలు మరియు ఆర్థిక సహకారానికి వీలు కల్పిస్తుంది.
- ఒమన్ న్యూస్ ఏజెన్సీ మరియు ఆసియా న్యూస్ ఇంటర్నేషనల్: అవగాహన ఒప్పందాల యొక్క పరస్పర మార్పిడి రెండు దేశాల మధ్య సమాచార మార్పిడికి వీలు కల్పిస్తుంది మరియు సాంస్కృతిక మరియు మీడియా సంబంధాలను పెంపొందిస్తుంది.

ముగింపు

- భారతదేశ పశ్చిమాసియా విధానంలో కీలక స్తంభంగా ఒమన్ పాత్ర దాని వ్యూహాత్మక ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతుంది.
- దీని వ్యూహాత్మక స్థానం పరస్పర భద్రత మరియు ఆర్థిక ప్రయోజనాలను పెంచుతుంది.
- చారిత్రక సంబంధాలను నిర్మించడం మరియు మారుతున్న ప్రపంచ ప్రకృతి దృశ్యానికి అనుగుణంగా, భారతదేశం మరియు ఒమన్ సంయుక్తంగా ప్రాంతీయ స్థిరత్వం మరియు శ్రేయస్సుకు దోహదపడతాయి.

4. జాతీయ భద్రత కారణాలతో అరుదైన మృత్తికా మూలకాల శుద్ధి సాంకేతికతను ఎగుమతిని నిషేధించిన చైనా

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఈ కీలకమైన పదార్థాలను సంగ్రహించే మరియు వేరు చేసే సాంకేతికతపై ఇప్పటికే ఉన్న పరిమితులతోపాటు అరుదైన మృత్తికా అయస్కాంతాల తయారీ సాంకేతికత యొక్క ఎగుమతిని కూడా చైనా నిషేధించింది.

చైనా నిర్ణయానికి కారణాలు

- చైనా తన “ఎగుమతి నుండి నిషేధించబడిన మరియు పరిమితం చేయబడిన సాంకేతికతల కేటలాగ్”లో అరుదైన మృత్తికా అయస్కాంతాలను తయారు చేసే సాంకేతికతను కూడా చేర్చింది.

- ఇది జాతీయ భద్రత మరియు ప్రజా ప్రయోజనాలను పరిరక్షించే లక్ష్యంతో ఉంది. అరుదైన మృత్తికా కార్నియం ఆక్సిజోరేట్ మరియు అరుదైన భూమి లోహాలను ఉత్పత్తి చేసే సాంకేతికతపై నిషేధం అయస్కాంతాలకు మించి విస్తరించింది,
- అరుదైన మృత్తికా మిశ్రమ పదార్థాల ఉత్పత్తిపై గతంలో ఉన్న నిషేధాలు కూడా చేర్చబడ్డాయి.
- ముందుగా ఆగస్టు 2023లో, గాలియం మరియు జెర్మేనియం వంటి చిప్ తయారీ పదార్థాల ఎగుమతి అనుమతులు అమలు చేయబడ్డాయి. తరువాత, ఇలాంటి పరిమితులు వివిధ రకాల గ్రాఫైట్లకు విస్తరించాయి.
- అరుదైన మృత్తికా మూలకాల శుద్ధిలో ప్రపంచంలోనే అగ్రగామిగా ఉన్న చైనా, అటువంటి పరిమితులను విధించడం వల్ల ఈ కీలకమైన ఖనిజాల సరఫరా గొలుసులో అంతరాయాలు ఏర్పడే అవకాశాల గురించి ఆందోళనలు వ్యక్తమవుతున్నాయి.

అరుదైన మృత్తికా అయస్కాంతాల గురించి

- ఇవి అరుదైన మృత్తికా మూలకాల మిశ్రమాల నుండి తయారు చేయబడిన శక్తివంతమైన శాశ్వత అయస్కాంతాలు.
- ముఖ్యంగా నియోడైమియం అయస్కాంతాలు మరియు సమారియం కోబాల్ట్ అయస్కాంతాలు.
- ఇవి అసాధారణమైన బలం మరియు అయస్కాంత లక్షణాలకు ప్రసిద్ధి చెందాయి.

అరుదైన మృత్తికా లోహాలు

- విద్యుచ్ఛక్తిని చలనంగా మార్చే అయస్కాంతాలను రూపొందించడానికి కీలకమైన 17 లోహాల సమూహం.
- ఎలక్ట్రిక్ వాహనాలు, విండీ టువైన్లు మరియు ఎలక్ట్రానిక్స్ తో సహా వివిధ అనువర్తనాలకు ఇవి ఎంతో అవసరం.

5. ఒపెక్ నుండి వైదొలగిన అంగోలా

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- పెట్రోలియం ఎగుమతి చేసే దేశాల సంస్థ (ఒపెక్) నుండి వైదొలగాలని అంగోలా నిర్ణయించింది.

ఒపెక్:

- ఇరాన్, ఇరాక్, కువైట్, సౌదీ అరేబియా మరియు వెనిజులా ద్వారా 1960లో బాగ్దాద్ కాన్ఫరెన్స్ లో స్థాపించబడింది.
- ఇతర సభ్యులలో అల్జీరియా, ఈక్వటోరియల్ గినియా, గాబన్, లిబియా, నైజీరియా, రిపబ్లిక్ ఆఫ్ కాంగో మరియు యునైటెడ్ అరబ్ ఎమిరేట్స్ ఉన్నాయి.
- సభ్య దేశాల మధ్య పెట్రోలియం విధానాలను సమన్వయం చేయడం మరియు ఏకీకృతం చేయడం ఒపెక్ యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం.
- పెట్రోలియం ఉత్పత్తిదారులకు న్యాయమైన మరియు స్థిరమైన ధరలను పొందడం మరియు వినియోగించే దేశాలకు సమర్థవంతమైన, సరసమైన మరియు క్రమబద్ధమైన పెట్రోలియం సరఫరాను నిర్ధారించడం దీని లక్ష్యం.
- ఒపెక్ యొక్క ప్రధాన కార్యాలయం ఆస్ట్రీయాలోని వియన్నాలో ఉంది.

ఒపెక్ యొక్క ప్రాముఖ్యత

- ఒపెక్ ప్రపంచంలోని మొత్తం ముడి చమురు నిల్వలలో 80% కంటే ఎక్కువ కలిగి ఉంది.
- ఒపెక్ ప్లస్ (ఒపెక్ మరియు రష్యాతో సహా 10 ఇతర ప్రధాన చమురు-ఎగుమతి దేశాలు) ప్రపంచ చమురు ఉత్పత్తిలో దాదాపు 40% వాటాను కలిగి ఉన్నాయి.
- చమురు ధరలు ప్రధానంగా డిమాండ్ మరియు సరఫరా మార్పుల ద్వారా నిర్ణయించబడతాయి. ఒపెక్ ధరల నియంత్రణ కోసం తక్షణ లేదా భవిష్యత్తు విక్రయ యంత్రాంగాన్ని ఉపయోగిస్తుంది. (స్పాట్ ధరలు: తక్షణమే చమురు కొనుగోలు లేదా అమ్మకం ఖర్చును సూచిస్తాయి, చమురు ఫ్యూచర్స్: నిర్దిష్ట తేదీలో ముందుగా నిర్ణయించిన ధరకు నిర్ణయించిన మొత్తంలో చమురును మార్పిడి చేసుకోవడానికి వక్షాలు అంగీకరించే ఒప్పందాలు).
- ఒపెక్ ముడి చమురు నాణ్యతను అంచనా వేయడానికి క్రింట్ క్రూడ్ ను బెంచ్మార్క్ గా ఉపయోగిస్తుంది.
- మరొక ప్రధాన ప్రమాణం వెస్ట్ టెక్సాస్ ఇంటర్మీడియట్.

ఒపెక్ ప్లస్ పాత్ర

- ఒపెక్ ప్లస్ అనేది ఒపెక్ మరియు రష్యాతో సహా 10 ఇతర ప్రధాన చమురు ఎగుమతి దేశాల కూటమి.
- మొత్తంగా, ఒపెక్ ప్లస్ ప్రపంచ చమురు ఉత్పత్తి మరియు ధరలను ప్రభావితం చేయడంలో ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తుంది.
- ఒపెక్ ప్లస్ ప్రపంచ చమురు ఉత్పత్తిలో గణనీయమైన భాగాన్ని సమిష్టిగా నియంత్రిస్తుంది, ఇది ప్రపంచ ఇంధన మార్కెట్ లపై ప్రభావం చూపుతుంది.
- ఒపెక్ యొక్క ప్రభావం ప్రపంచవ్యాప్తంగా విస్తరించింది, ఇది ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఇంధన విధానాలు మరియు ఆర్థిక వ్యవస్థలను ప్రభావితం చేస్తుంది.

6. భారతదేశం మరియు ఇటలీ మధ్య వలసల మరియు రాకపోకల ఒప్పందం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతదేశం మరియు ఇటలీ మధ్య మైగ్రేషన్ మరియు మొబిలిటీ ఒప్పందం అధికారికంగా నవంబర్-2, 2023న సంతకం చేయబడింది.

ముఖ్య సమాచారం

- భారతదేశం మరియు ఇటలీ మధ్య కార్మికులు, విద్యార్థులు మరియు నిపుణులతో సహా వివిధ వర్గాల వ్యక్తుల యొక్క నిరంతరాయ రాకపోకలకు వీలు కల్పించడం ఈ ఒప్పందం యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం. దీనితో పాటు, అక్రమ వలసలకు సంబంధించిన సమస్యలను పరిష్కరించడం మరియు సహకారాన్ని మెరుగుపరచడం కూడా దీని లక్ష్యం.
- ఈ ఒప్పందం భారతీయ పౌరులకు ప్రస్తుతం ఉన్న ఇటాలియన్ వీసా పాలనను పరిరక్షిస్తుంది.
- ఇది విద్యాభ్యాస అనంతర అవకాశాలు, ఇంటర్నెషియల్ మరియు వృత్తిపరమైన శిక్షణను పెంపొందించడానికి రూపొందించబడిన నిర్దిష్ట యంత్రాంగాలను కలిగి ఉంటుంది. ఇటలీలో అవకాశాలు కోరుకునే

భారతీయ పౌరులకు ఈ అంశం ప్రత్యేకంగా ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది. పాల్గొనే రెండు దేశాలు ఆమోదించిన తర్వాత, మైగ్రేషన్ మరియు మొబిలిటీ ఒప్పందం 5 సంవత్సరాల కాలానికి అమలులో ఉంటుంది.

- ముఖ్యంగా, భారతదేశం లేదా ఇటలీ తమ భాగస్వామ్యాన్ని రద్దు చేయాలని నిర్ణయించుకుంటే తప్ప, ఈ ఒప్పందం నిరంతర కాలాల పాటు స్వయంచాలకంగా పునరుద్ధరించబడేలా రూపొందించబడింది.

ఒప్పందం యొక్క ముఖ్య నిబంధనలు :

- ఇటలీలో అకడమిక్ లేదా వృత్తిపరమైన శిక్షణ పూర్తి చేసిన భారతీయ విద్యార్థులు 12 నెలల వరకు దేశంలో తాత్కాలిక నివాసం పొందేందుకు ఒక ముఖ్యమైన నిబంధన అనుమతిస్తుంది. ఇది భారతీయ విద్యార్థుల మొత్తం కదలికలు మరియు వైపుణ్యాభివృద్ధికి దోహదపడడం ద్వారా ప్రారంభ వృత్తిపరమైన అనుభవాన్ని పొందడానికి వీలు కల్పిస్తుంది.
- ప్రస్తుతం ఉన్న షోస్ డిక్రీ ప్రకారం, ఇటలీ కాలానుగుణ మరియు నాన్-సీజనల్ వర్కర్లకు పెరిగిన రిజర్వేషన్ కోటాలను అందించడానికి కట్టుబడి ఉంది. ఈ నిబంధన 2023 నుండి 2025 వరకు ఉంటుంది, ఈ సమయ వ్యవధిలో ఇటలీకి భారతీయ కార్మికుల వలసలకు వీలు కల్పించడం మరియు నిర్వహించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- ఈ ఒప్పందం అక్రమ వలసలను ఎదుర్కోవడానికి వారి ఉమ్మడి ప్రయత్నాలలో భారతదేశం మరియు ఇటలీ మధ్య సహకారం మరియు సహకారాన్ని అధికారికం చేస్తుంది. నిర్మాణాత్మక ఫ్రేమ్వర్క్ను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా, రెండు దేశాలు అక్రమ వలసలతో సంబంధం ఉన్న సహజ్జను మరింత సమర్థవంతంగా పరిష్కరించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి.
- ఒప్పందం యొక్క ప్రభావవంతమైన అమలు మరియు కొనసాగుతున్న అంచనాను నిర్ధారించడానికి, జాయింట్ వర్కింగ్ గ్రూప్ రూపంలో ఒక అధికారిక పర్యవేక్షణ విధానం ఏర్పాటు చేయబడింది. ఒప్పందం అమలును పర్యవేక్షించడానికి, ఉద్భవిస్తున్న సమస్యలను చర్చించడానికి మరియు మైగ్రేషన్ మరియు మొబిలిటీ రంగంలో భారతదేశం మరియు ఇటలీ మధ్య నిరంతర సహకారాన్ని పెంపొందించడానికి ఈ బృందం కాలానుగుణంగా వర్చువల్గా లేదా భౌతికంగా సమావేశమవుతుంది.

7. విదేశాంగ మంత్రి రష్యా పర్యటన

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతదేశ విదేశాంగ మంత్రి ఐదు రోజుల రష్యా పర్యటనను ముగించారు, కీలకమైన భౌగోళిక రాజకీయ సమస్యలపై చర్చలు జరిపారు.
- ఈ చర్చలు ఇండో-పసిఫిక్ ప్రాంతంలోని ఆందోళనలు, ఉక్రెయిన్ సంక్షోభం మరియు ఇజ్రాయెల్-గాజా వివాదంతో సహా అనేక అంశాలకు సంబంధించినవి.

సందర్భంలోని కీలకాంశాలు

- ఆర్థిక, శక్తి, అనుసంధానత, సైనిక-సాంకేతికత మరియు ప్రజల మధ్య పరస్పర సంబంధాలలో సహకారం కోసం ప్రణాళికలను వివరిస్తూ, తదుపరి నాలుగు సంవత్సరాలకు (2024-2028) సంప్రదింపులపై ప్రోటోకాల్ సంతకం చేయబడింది.
- కుడంకుళమ్ అణు విద్యుత్ కేంద్రంలో భవిష్యత్తులో విద్యుత్ ఉత్పత్తి చేసే యూనిట్ల నిర్మాణానికి సంబంధించిన ముఖ్యమైన ఒప్పందాలపై సంతకాలు జరిగాయి.

భారత్-రష్యా సంబంధాలు

నేపథ్యం

- భారతదేశం మరియు రష్యా మధ్య చారిత్రక సంబంధాలు 1950ల మధ్యలో స్థాపించబడ్డాయి మరియు ప్రచ్ఛన్న యుద్ధ కాలంలో ముఖ్యంగా పాకిస్తాన్తో విభేదాల కారణంగా బలపడ్డాయి.
- సోవియట్ యూనియన్ కాలపుల విరమణలకు మధ్యవర్తిత్వం వహించడంలో మరియు సంఘర్షణల సమయంలో ఐక్యరాజ్యసమితిలో భారతదేశానికి మద్దతు ఇవ్వడంలో కీలక పాత్ర పోషించింది.
- 1971లో శాంతి, స్నేహం మరియు సహకార ఒప్పందంపై సంతకం చేయడంతో ఈ సంబంధం అధికారికం చేయబడింది, తర్వాత 1993లో ఇండో-రష్యాన్ స్నేహం మరియు సహకార ఒప్పందం ద్వారా మార్పు చేయబడింది.
- 2000లో భారత్-రష్యా వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్య ప్రకటన ద్వైపాక్షిక సంబంధాన్ని మరింత పటిష్టం చేసింది.

భద్రతా మండలి సహకారం

- జాతీయ భద్రతా సలహాదారుల నేతృత్వంలోని వాటి భద్రతా మండలి సెక్రటేరియట్ల మధ్య రెండు దేశాలు సన్నిహిత సహకారాన్ని కొనసాగిస్తాయి.
- క్రమబద్ధమైన ద్వైపాక్షిక సంప్రదింపులు జరుగుతాయి మరియు వివిధ బహుపాక్షిక అంశాల నేపథ్యంలో సమావేశాలు జరుగుతాయి.

వాణిజ్యం మరియు ఆర్థిక సహకారం

- ఇండియా-రష్యా ఇంటర్గవర్నమెంటల్ కమీషన్ ఫర్ ట్రేడ్, ఎకనామిక్, సైంటిఫిక్ అండ్ కల్చరల్ కోఆపరేషన్ వాణిజ్యం మరియు ఆర్థిక సహకారాన్ని పెంపొందించడానికి ప్రాథమిక యంత్రాంగంగా పనిచేస్తుంది.
- భారతదేశం-రష్యా వ్యూహాత్మక ఆర్థిక సంభాషణ మరొక ముఖ్యమైన ప్రభుత్వ యంత్రాంగం.
- ద్వైపాక్షిక వాణిజ్యం 2022 ఏప్రిల్ నుండి ఆగస్టు వరకు 18.23 బిలియన్ డాలర్ల గరిష్ట స్థాయికి చేరుకుంది, భారతదేశం యొక్క దిగుమతులు 17.23 బిలియన్ డాలర్లు మరియు రష్యాకు ఎగుమతులు 992.73 మిలియన్ డాలర్లు.
- రష్యా భారతదేశానికి ముడి చమురు యొక్క ముఖ్యమైన సరఫరాదారు.

రక్షణ

- భారతదేశం మరియు రష్యాలు రక్షణ రంగంలో సుదీర్ఘమైన మరియు సమగ్రమైన సహకారాన్ని కలిగి ఉన్నాయి.
- ఈ సంబంధం సాంప్రదాయ కొనుగోలుదారు-విక్రేత ఫ్రేమ్వర్క్ నుండి ఉమ్మడి పరిశోధన, అభివృద్ధి మరియు అధునాతన రక్షణ సాంకేతికతలు మరియు వ్యవస్థల ఉత్పత్తికి అభివృద్ధి చెందింది.
- 2004లో రష్యా నుండి విమాన వాహక నౌక ఐఎన్ఎస్ విక్రమాదిత్యను భారతదేశం కొనుగోలు చేయడం గుర్తించడగిన రక్షణ కొనుగోళ్లలో ఒకటి.

అణు శక్తి

- అణుశక్తిని శాంతియుత ప్రయోజనాల కొరకు ఉపయోగించడంలో భారత్కు రష్యా కీలక భాగస్వామి.
- కూడంకుళం న్యూక్లియర్ పవర్ ప్లాంట్ ఒక ప్రధాన ప్రాజెక్ట్, దీని నిర్మాణం మార్చి 2002లో ప్రారంభమవుతుంది.

అంతరిక్ష సహకారం

- బాహ్య అంతరిక్షాన్ని శాంతియుతంగా ఉపయోగించడంలో రెండు దేశాలకు సహకార చరిత్ర ఉంది.
- భారతదేశం యొక్క మొట్టమొదటి మానవసహిత అంతరిక్ష యాత్ర కార్యక్రమం “గగన్ యాన్” వరకు ఈ సహకారం విస్తరించింది.

సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ

- భారతదేశం మరియు రష్యాలు సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ సహకారంలో సుదీర్ఘ చరిత్రను కలిగి ఉన్నాయి.
- ద్వైపాక్షిక శాస్త్ర, సాంకేతిక మరియు ఆవిష్కరణ సహకారం కోసం నూతన రోడ్ మ్యాప్ అభివృద్ధి చేయబడింది మరియు తదుపరి 5 సంవత్సరాలకు అంగీకరించబడింది.

కోవిడ్-19కి వ్యతిరేకంగా పోరాటంలో సహకారం

- టీకా ఉత్పత్తి రంగంలో దేశాలు సన్నిహితంగా సహకరించుకున్నాయి. 2021లో భారతదేశంలో అత్యవసర ఉపయోగం కోసం స్పృత్లిక్ -వి అనుమతిని పొందడం దీనికి ఉదాహరణ.

పుట్టుకొస్తున్న సమస్యలు

- రక్షణ సామాగ్రి, దిగుమతుల కోసం చెల్లింపు సమస్యలు మరియు ఇతర ద్వైపాక్షిక సంబంధాలలో సాధారణ క్షీణతపై ఆందోళనలు తలెత్తుతున్నాయి.
- భారతదేశం తన రక్షణ కొనుగోళ్లను వైవిధ్యపరచడం, రష్యా ఆయుధాలపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గించడం మరియు యూఎస్, ఇజ్రాయెల్, ఫ్రాన్స్ మరియు ఇటలీ వంటి ఇతర దేశాలతో సంబంధాలు పెట్టుకోవడం.
- రష్యా నరభరాలు మరియు విడిభాగాలపై ఆధారపడటాన్ని అధిగమించడానికి భారతదేశానికి రెండు దశాబ్దాలు పట్టవచ్చు కాబట్టి సవాళ్లు కొనసాగుతూనే ఉంటాయి.

ముగింపు

- భారతదేశం-రష్యా సంబంధాల అభివృద్ధి భారతదేశ విదేశాంగ విధానానికి కీలక మూల స్తంభం.
- చారిత్రక కూటమి రక్షణ, చమురు, అణుశక్తి మరియు అంతరిక్ష అన్వేషణలో సహకారం ద్వారా వర్ధిల్లించబడుతుంది.
- ఉక్రెయిన్ పై రష్యా దాడిని భారతదేశం ఖండించనప్పటికీ, దౌత్యం మరియు చర్చల ద్వారా పరిష్కారం కోసం ఒక వైఖరిని కొనసాగిస్తూ, భారతదేశం మరియు రష్యా మధ్య సంబంధాలు అభివృద్ధి చెందుతూనే ఉన్నాయి.
- రెండు దేశాల మధ్య ప్రత్యక్ష అవగాహన కీలకమైనది, బాహ్య అవగాహనలు మరియు భౌగోళిక రాజకీయ మార్పుల నుండి ఇది స్వతంత్రంగా ఉంటుంది.

8. ఇండియా-పాకిస్తాన్ న్యూక్లియర్ ఇన్ స్టాల్మెంట్స్ ఎక్స్ ప్లోజ్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతదేశం మరియు పాకిస్తాన్ న్యూ క్లియర్ మరియు ఇన్ స్టాల్మెంట్ లో దౌత్య మార్గాల ద్వారా అణు వ్యవస్థాపనలు మరియు సదుపాయాల జాబితాలను పరస్పరం మార్చుకున్నాయి.

- భారతదేశం మరియు పాకిస్తాన్ మధ్య అణు స్థాపనలు మరియు సదుపాయాలపై దాడి నిషేధంపై ఒప్పందం కింద ఈ మార్పిడి చేసుకోబడింది.
- ఇది జనవరి 01, 1992 నుండి ప్రారంభమై, రెండు దేశాల మధ్య వరుసగా 33వ అటువంటి జాబితాల మార్పిడిని తెలియజేస్తుంది.

అణు వ్యవస్థాపనలు మరియు సదుపాయాలపై దాడి నిషేధం (నాన్-ఎటాక్) ఒప్పందం:

- ఈ ఒప్పందం డిసెంబర్ 31, 1988న సంతకం చేయబడింది మరియు జనవరి 27, 1991న అమల్లోకి వచ్చింది.
- ఒప్పందం ప్రకారం ప్రతి క్యాలెండర్ సంవత్సరంలో జనవరి 1న ఒప్పందం పరిధిలోకి వచ్చే అణు వ్యవస్థాపనలు మరియు సదుపాయాల గురించి భారతదేశం మరియు పాకిస్తాన్లు పరస్పరం తెలియజేసుకోవాలి.
- ఇతర దేశంలోని అణు స్థాపనలు లేదా సదుపాయాలకు విధ్వంసాన్ని లేదా నష్టాన్ని కలిగించే లక్ష్యంతో ఏదైనా చర్యను చేపట్టడం, ప్రోత్సహించడం లేదా పాల్గొనడం నుండి దూరంగా ఉండటానికి ఇరు పక్షాలూ కట్టుబడి ఉంటాయి.
- ‘న్యూక్లియర్ ఇన్ స్టాల్మెంట్ ఆర్ ఫెసిలిటీ’ అనే పదంలో అణుశక్తి మరియు పరిశోధన రియాక్టర్లు, ప్యూయల్ ఫ్యూబ్రికేషన్, యురేనియం శుద్ధి, ఐసోటోప్ల విభజన, రీప్రాసెసింగ్ సౌకర్యాలు మరియు అణు ఇంధనం మరియు మెటీరియల్లతో ఏదైనా ఇతర వ్యవస్థాపనలు ఉంటాయి.

ఒప్పందం యొక్క ప్రాముఖ్యత

- ఈ ఒప్పందం మన్నికైన శాంతి మరియు స్నేహపూర్వక ద్వైపాక్షిక సంబంధాల అభివృద్ధికి నిబద్ధతను బలపరుస్తుంది.
- పరస్పర విశ్వాసం మరియు సద్భావన ఆధారంగా ద్వైపాక్షిక సంబంధాలను ప్రోత్సహించడంలో విశ్వాసాన్ని పెంపొందించే చర్యల పాత్రను గుర్తిస్తుంది.

భారతదేశంలో అణుశక్తి

- భారతదేశం తన మొదటి అణ్వాయుధాన్ని 1974లో పరీక్షించి, అణ్వాయుధాన్ని పేల్చిన ఆరవ దేశంగా అవతరించింది.
- భూ ఆధారిత, సముద్ర-ఆధారిత మరియు వాయు-ప్రయోగ సామర్థ్యాలతో సుమారు 164 అణు వార్ హెడ్లను కలిగిఉంది.
- చారిత్రాత్మకంగా, భారతదేశం ముందుగా ఉపయోగించని విధానాన్ని కలిగి ఉంది, అయితే ఆగస్టు 2019 నాటికి ఈ విధానం యొక్క పునఃమూల్యాంకనానికి సంబంధించిన పరిశీలనలు ఉన్నాయి.
- న్యూక్లియర్ సప్లయర్స్ గ్రూప్ సభ్యత్వాన్ని కొనసాగించడం, 2016లో మిస్సైల్ టెక్నాలజీ కంట్రోల్ రెజిమ్ లో సభ్యుడిగా మారింది.
- భారతదేశం అణ్వస్త్ర వ్యాప్తి నిరోధక ఒప్పందం లేదా సమగ్ర పరీక్ష నిషేధ ఒప్పందంపై సంతకం చేయలేదు.

పాకిస్తాన్ లో అణుశక్తి :

- పాకిస్తాన్ 1998లో అణుశక్తిగా అవతరించింది, దాని మొదటి అణ్వాయుధాన్ని పరీక్షించింది మరియు సుమారుగా 170 వార్ హెడ్లను కలిగి ఉంది.
- యూఎస్ డిఫెన్స్ ఇంటెలిజెన్స్ ఏజెన్సీ 2020 నాటికి పాకిస్తాన్ వద్ద 60-80 వార్ హెడ్లను అంచనా వేసింది, అయితే పాకిస్తాన్ ఆయుధాలు 2025 నాటికి 220-250 వార్ హెడ్లకు పెరుగుతాయి.

- భారతదేశం వలె కాకుండా, పాకిస్తాన్ నో ఫస్ట్ యూజ్ పాలసీని ప్రకటించలేదు కానీ భారతదేశం యొక్క సాంప్రదాయక దళాలకు ప్రతిగా చిన్న వ్యూహాత్మక న్యూక్లియర్ ఆయుధాలను నొక్కి చెప్పింది.
- అణ్వాయుధ రహిత దేశాలకు వ్యతిరేకంగా ' నో ఫస్ట్ యూజ్ ' అనే వైఖరిని అవలంబిస్తుంది మరియు భారతదేశానికి వ్యతిరేకంగా కనీస విశ్వసనీయమైన ప్రతిఘటనను కొనసాగించడానికి 'పూర్తి స్పెక్ట్రమ్ డిటరెన్స్' విధానాన్ని అనుసరిస్తుంది.
- పాకిస్తాన్ క్షిపణుల నుండి విడిగా అణు వార్ హెడ్లను నిల్వ చేస్తుంది మరియు వాటిని ఉపయోగించినప్పుడు మాత్రమే వాటిని ఒక్కటిగా చేస్తుంది.
- భారతదేశం వలె, పాకిస్తాన్ కూడా అణు వ్యాప్తి నిరోధక ఒప్పందంపై సంతకం చేయలేదు.

9. బ్రిక్స్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఈజిప్ట్, ఇథియోపియా, ఇరాన్, సౌదీ అరేబియా మరియు యునైటెడ్ అరబ్ ఎమిరేట్స్ అనే ఐదు కొత్త దేశాలను చేర్చడానికి బ్రిక్స్ తన సభ్యత్వాన్ని విస్తరించింది.
- **బ్రిక్స్ అసలు సభ్యులు:** బ్రెజిల్, రష్యా, భారతదేశం, చైనా, దక్షిణ ఆఫ్రికా.
- అర్జెంటీనా బ్రిక్స్ లో తన ప్రణాళికాబద్ధ ప్రవేశం నుండి వైదొలగాలని నిర్ణయించుకుంది.
- బ్రిక్స్ యొక్క చివరి విస్తరణ 2010లో దక్షిణాఫ్రికా ఈ కూటమిలో చేరినప్పుడు జరిగింది.

విస్తరణ యొక్క ప్రాముఖ్యత

- నూతన సభ్యుల చేరిక బహుళ ద్రువణతను పెంచుతుంది, స్థాపించబడిన పాశ్చాత్య నేతృత్వంలోని క్రమాన్ని సవాలు చేస్తుంది మరియు మరింత సమతుల్య ప్రపంచ శక్తి నిర్మాణాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది.
- ఈ విస్తరణ అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల మధ్య దక్షిణ-దక్షిణ సహకారాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది, మరియు ఒకే విధమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాలతో కూడిన దేశాల మధ్య ప్రయోజనాలను పంచుకుంటుంది.
- అంతర్జాతీయ రంగంలో తన ప్రభావాన్ని ప్రదర్శిస్తూ, ప్రపంచ దక్షిణాదికి అగ్రగామిగా తన వాదనను ముందుకు తీసుకెళ్లడం ద్వారా భారతదేశం ప్రయోజనం పొందుతుంది.

- అభివృద్ధి చెందుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థల ప్రయోజనాలను మరింత మెరుగ్గా ప్రతిబింబించేలా ప్రపంచ సంస్థల పునర్నిర్మాణం కోసం వాదించడంలో సామూహిక స్వరాన్ని నొక్కిచెప్పడానికి విస్తరించిన బ్రిక్స్ కూటమి మెరుగైన స్థానంలో ఉంది.

- సౌదీ అరేబియా మరియు యునైటెడ్ అరబ్ ఎమిరేట్స్ వంటి చమురు-ఉత్పత్తి దేశాలను చేర్చడం, బ్రిక్స్ సభ్యులలో చమురు ఉత్పత్తి పెరుగుదలకు దోహదపడుతుంది, ఇది ప్రపంచ శక్తి గతిశీలతను సమర్థవంతంగా ప్రభావితం చేస్తుంది.

బ్రిక్స్ సవాళ్లు

- బ్రిక్స్ దేశాలు తమ ప్రపంచ దృక్పథంలో భిన్నత్వాన్ని ప్రదర్శిస్తాయి. ఉదాహరణకు, భారతదేశం బ్రిక్స్ ను పాశ్చాత్యేతరమైనదిగా పరిగణిస్తుంది, సహకారాన్ని నొక్కి చెబుతుంది, అయితే చైనా దానిని పాశ్చాత్య వ్యతిరేకతగా పరిగణించవచ్చు, ఇది మరింత ఘర్షణాత్మక వైఖరిని సూచిస్తుంది.
- నిర్దిష్ట బ్రిక్స్ సభ్యులపై ఆర్థిక మరియు రాజకీయ ఆంక్షలు కూటమి యొక్క మొత్తం స్థిరత్వాన్ని ప్రభావితం చేసే వాణిజ్య మరియు ఆర్థిక కార్యకలాపాలలో అంతరాయాలకు కారణం కావచ్చు.
- సభ్య దేశాల మధ్య అంతర్గత విశ్వాస లోపం ఉంది మరియు విస్తరణ కోసం ప్రమాణాలు మరియు విధానాలపై సాధారణ అవగాహన లేకపోవడం సాఫీ సహకారానికి అటంకం కలిగించవచ్చు.
- ఇబ్నా (భారతదేశం, బ్రెజిల్ మరియు దక్షిణాఫ్రికా) వంటి ఇతర కూటమిలతో అతివ్యాప్తి చెందడం సభ్యత్వాల సంక్లిష్టతలకు మరియు ప్రయోజనాల యొక్క వైరుధ్యాల అవకాశానికి దారితీయవచ్చు.

10. మయన్మార్ తో స్వేచ్ఛాయుత సంచార పాలనను ముగించడానికి భారతదేశం యొక్క ప్రణాళిక

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతదేశం మయన్మార్ తో అంతర్జాతీయ సరిహద్దు వెంబడి స్వేచ్ఛాయుత సంచార ప్రాంతాన్ని రద్దు చేయాలని భావిస్తోంది.
- దీనిరద్దం, మయన్మార్ నుండి గతంలో భారతదేశంలోకి ప్రవేశించడానికి స్వేచ్ఛ ఉన్న వ్యక్తులు ఇప్పుడు వీసాలు పొందవలసి ఉంటుంది.

స్వేచ్ఛాయుత సంచార పాలన గురించి

- ఇండో-మయన్మార్ ఇరువైపులా 16 కి.మీ లోపల ఫ్రీ మూవ్ మెంట్ రేజీమ్ తో బహిరంగ సరిహద్దును కలిగి ఉంది.
- ఇరువైపులా పౌరుల మధ్య నెలకొనియున్న కుటుంబ మరియు జాతి సంబంధాలు 1970లలో (చివరిగా 2016లో సవరించబడింది) ఈ ఏర్పాటును ప్రేరేపించాయి.
- కొండ తెగలకు చెందిన ప్రతి సభ్యుడు, భారతదేశం లేదా మయన్మార్ పౌరుడైనా, ఇరువైపులా 16 కి.మీ.లోపు నివసిస్తున్నట్లయితే, సరిహద్దు పాస్ తో సరిహద్దును దాటవచ్చు, సాధారణంగా ఒక సందర్భానికి రెండు వారాలపాటు బస చేయడానికి వీలు కల్పిస్తుంది.
- ఇటీవల, మణిపూర్ భారతదేశం-మయన్మార్ సరిహద్దులో ఈ స్వేచ్ఛాయుత రాకపోకలను రద్దు చేయాలని కేంద్ర హోం మంత్రిత్వ శాఖను కోరింది.
- సరిహద్దు వెంబడి ఫెన్సింగ్ ను పూర్తి చేయాలనే పిలుపు కూడా ఉంది.

ఇండో-మయన్మార్ సరిహద్దు నేపథ్యం

- భారతదేశం అరుణాచల్ ప్రదేశ్ (520 కి.మీ), నాగాల్యాండ్ (215 కి.మీ), మణిపూర్ (398 కి.మీ), మరియు మిజోరాం (510 కి.మీ)

ద్వారా మయన్మార్‌తో 1,643 కి.మీ-పొడవు సరిహద్దును పంచుకుంటుంది.

- మయన్మార్ భారతదేశం యొక్క ఈశాన్య ప్రాంతానికి ప్రత్యామ్నాయ మార్గాన్ని అందిస్తుంది.
- రెండు దేశాలు మతపరమైన, భాషాపరమైన మరియు జాతి సంబంధాలతో వారసత్వాన్ని పంచుకుంటాయి మరియు మయన్మార్‌లో భారతీయ మూలాలు కలిగిన గణనీయమైన జనాభా ఉంది.
- భారతదేశం యొక్క 'లుక్ ఈస్ట్' మరియు 'యాక్ట్ ఈస్ట్' పాలసీకి అనుగుణంగా మయన్మార్ ఆగ్నేయాసియా మరియు ఆసియాన్ లకు భారతదేశం యొక్క ముఖ ద్వారంగా పనిచేస్తుంది.
- మయన్మార్‌లో 2021 సైనిక తిరుగుబాటు తరువాత, 40,000 మంది శరణార్థులు మిజోరంలో ఆశ్రయం పొందారు మరియు దాదాపు 4,000 మంది శరణార్థులు మణిపూర్‌లోకి ప్రవేశించారు.
- ఈ వలసదారులలోని కుక్-చిన్-జో జాతి సమూహం మిజోరం మరియు మణిపూర్‌లోని కమ్యూనిటీలతో జాతి సంబంధాలను పంచుకుంటుంది.
- అస్సాం రైఫిల్స్ ఈ సరిహద్దులో చొరబాట్లను పర్యవేక్షిస్తుంది మరియు నిరోధిస్తుంది.
- సరిహద్దు భద్రత కేంద్ర జాబితా (భారత రాజ్యాంగంలోని 7 వ షెడ్యూల్) కింద అంశంగా ఉంది.

11. ఐరాస యొక్క జాతి నిర్మూలన ఒప్పందం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- దక్షిణాఫ్రికా ఇటీవల అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానాన్ని ఆశ్రయించింది, 1948 జాతి నిర్మూలన ఒప్పందం ప్రకారం ఇజ్రాయెల్ తన కట్టుబాట్లను ఉల్లంఘిస్తోందని ఆరోపించింది.

యుఎన్ కన్వెన్షన్ ఆన్ ది ప్రీవెన్షన్ అండ్ పనిషింగ్ ఆఫ్ ది క్రైమ్ ఆఫ్ జెనోసైడ్ :

- జెనోసైడ్ కన్వెన్షన్ అనేది అంతర్జాతీయ చట్టం యొక్క ముఖ్యమైన సాధనం, ఇది మొదటిసారిగా జాతి నిర్మూలన / మారణహోమం నేరాన్ని అధికారికంగా క్రోడీకరించింది.
- ఐక్యరాజ్యసమితి సాధారణ సభ డిసెంబర్ 9, 1948న ఆమోదించింది, ఇది ప్రారంభ మానవ హక్కుల ఒప్పందం.
- మారణహోమం అనేది యుద్ధం మరియు శాంతి సమయాల్లో సంభవించే నేరమని ఈ ఒప్పందం నిర్దేశిస్తుంది.
- ఇది జాతి నిర్మూలనకు సమగ్ర నిర్వచనాన్ని అందిస్తుంది, జాతీయ, జాతి లేదా మతపరమైన సమూహాన్ని పూర్తిగా లేదా పాక్షికంగా నాశనం చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో చేసిన చర్యలను కలిగి ఉంటుంది.
- సంతకం చేసిన దేశాలు మారణహోమ చర్యలను నిరోధించడానికి మరియు అణచివేయడానికి అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవాలని సంబంధిత యుఎన్ అంగాలను అభ్యర్థించవచ్చు.
- మారణహోమం నేరాన్ని నిరోధించడం మరియు శిక్షించడం లక్ష్యంగా చట్టాన్ని రూపొందించడానికి మరియు నేరస్థులను శిక్షించడానికి దేశాలపై ఈ ఒప్పందం ఒక బాధ్యతను ఉంచుతుంది.

ఈ ఒప్పందం మారణహోమాలను నిరోధించడానికి చర్యలను నిర్దేశిస్తుంది:

- సమూహంలోని సభ్యులను చంపడం.
- సమూహంలోని సభ్యులకు తీవ్రమైన శారీరక లేదా మానసిక హాని కలిగించడం.
- మొత్తంగా లేదా పాక్షికంగా దానిని భౌతికంగా నిర్మూలించడానికి పక్కా ప్రణాళికతో వ్యవహరించడం.
- సమూహంలో జననాలను నిరోధించడానికి ఉద్దేశించిన చర్యలను విధించడం.
- సమూహంలోని పిల్లలను బలవంతంగా మరొక సమూహం లోకి చేర్చడం.

అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానం

- అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానం అనేది ఐక్యరాజ్యసమితి యొక్క ప్రధాన న్యాయవ్యవస్థ.
- యుఎన్ చార్టర్ ద్వారా జూన్ 1945లో స్థాపించబడింది మరియు ఏప్రిల్ 1946లో దాని కార్యకలాపాలను ప్రారంభించింది.
- సభ్య దేశాలు సమర్పించిన చట్టపరమైన వివాదాలను పరిష్కరించడం అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానం యొక్క ప్రాథమిక పాత్ర.
- ఇది అధికృత యుఎన్ అంగాలు మరియు ప్రత్యేక-ఆధారిత ఏజెన్సీలచే సూచించబడిన చట్టపరమైన ప్రశ్నలపై సలహా అభిప్రాయాలను కూడా అందిస్తుంది.
- అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానంలో 15 మంది న్యాయమూర్తులు ఐరాస సాధారణ సభ మరియు భద్రతా మండలిచే తొమ్మిదేళ్లపాటు కొనసాగే పదవీకాలానికి ఎన్నికవుతారు.
- అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానం నెదర్లాండ్స్‌లోని హేగ్‌లోని పీస్ ప్యాలెస్‌లో ఉంది, ఐరాస యొక్క ఆరు ప్రధాన అంగాలలో న్యూయార్క్‌లో లేనిది ఇదొక్కటి మాత్రమే.
- అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానం యొక్క అధికారిక భాషలు ఇంగ్లీష్ మరియు ఫ్రెంచ్.

12. భారతదేశం-ఆస్ట్రేలియా ఆర్థిక సహకారం మరియు వాణిజ్య ఒప్పందం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతదేశం-ఆస్ట్రేలియా ఆర్థిక సహకారం మరియు వాణిజ్య ఒప్పందం (ఎక్టా), ఇటీవల ఒక సంవత్సరం పూర్తి చేసుకుంది. ఇది డిసెంబర్ 2, 2022న సంతకం చేయబడిన ఒక ద్వైపాక్షిక స్వేచ్ఛా వాణిజ్య ఒప్పందం, మరియు డిసెంబర్ 29, 2022 నుండి అమలులోకి వచ్చింది.

ఎక్టా యొక్క లక్ష్యాలు

- సుంకాలు మరియు వాణిజ్య అడ్డంకులను తొలగించడం ద్వారా ద్వైపాక్షిక వాణిజ్యం మరియు పెట్టుబడిని పెంచడం.
- ఒకరికొకరు తమ మార్కెట్‌లలో భారతీయ మరియు ఆస్ట్రేలియన్ వస్తువులు మరియు సేవలకు మార్కెట్ లభ్యతను మెరుగుపరచడం.
- ప్రతికూల జాబితాలో చేర్చబడిన మినహాయింపులతో, దిగుమతి చేసుకున్న మరియు స్థానికంగా ఉత్పత్తి చేయబడిన వస్తువులు/సేవలను సమానంగా పరిగణిస్తూ, 5 సంవత్సరాల తర్వాత ప్రతికూల జాబితాకు భారతదేశం అంగీకరిస్తుంది.

- దేశాల మధ్య వాణిజ్యం కొరకు సమయం మరియు ఖర్చులను ఆదా చేసేందుకు కస్టమ్స్ విధానాలను క్రమబద్ధీకరించడం లక్ష్యంగా ఉంది.
- సాంకేతిక ప్రమాణాలు మరియు నిబంధనల సమన్వయంతో సహా నియంత్రణ సహకారాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది.

భారతదేశానికి ఆశించిన ప్రయోజనాలు

- వస్త్రాలు, వ్యవసాయం మరియు తోలు ఉత్పత్తులతో సహా ఆస్ట్రేలియాకు భారతదేశం యొక్క 96.4% ఎగుమతులకు సుంక రహిత ప్రాప్యత.
- 2026-27 నాటికి ఎగుమతులు 10 బిలియన్ డాలర్లకు పెరుగుతాయని అంచనా.
- మొత్తం ద్వైపాక్షిక వాణిజ్యం 2035 నాటికి 45-50 బిలియన్ డాలర్లను అధిగమించగలదని అంచనా.
- భారతదేశంలో వివిధ రంగాలలో సుమారు 10 లక్షల నూతన ఉద్యోగాల కల్పన ఊహించబడింది.
- మెరుగైన మార్కెట్ ప్రాప్యత మరియు మరింత ఊహించదగిన నియంత్రణ వాతావరణం కారణంగా విదేశీ పెట్టుబడులు పెరిగే అవకాశం.

ఇప్పటివరకు సాధించిన విజయాలు

- ఏప్రిల్ మరియు నవంబర్ 2023 మధ్య ఆస్ట్రేలియాకు భారతదేశ ఎగుమతులు సంవత్సరానికి 14% పెరిగి 5.87 బిలియన్ డాలర్లకు చేరుకున్నాయి.
- అదే కాలంలో దిగుమతులు సంవత్సరానికి 19% తగ్గి 11.46 బిలియన్ డాలర్లకు చేరుకున్నాయి.
- వాణిజ్య లోటు ఏడాది క్రితం 8.6 బిలియన్ డాలర్లతో పోలిస్తే, 2023 ఏప్రిల్ మరియు నవంబర్ మధ్య 5.2 బిలియన్ డాలర్లకు తగ్గింది.
- ఒప్పందం అమల్లోకి వచ్చినప్పటి నుండి ఆస్ట్రేలియా నుండి భారతదేశానికి వ్యవసాయ ఎగుమతులు 50% పెరిగాయి.
- అయితే, నియంత్రణ ప్రమాణాలలో వ్యత్యాసాలు మరియు అమలు సమస్యలు సహకృత్యా ఉండే అవకాశం ఉంది.

ముగింపు

- ఒప్పందం యొక్క ప్రయోజనాలను పెంచడానికి భారతదేశం మరియు ఆస్ట్రేలియా మధ్య నిరంతర చర్చలు మరియు సహకారం చాలా కీలకం.
- విజయవంతమైన అమలు మరింత సహకారానికి మార్గం సుగమం చేస్తుంది, ప్రాంతీయ ఆర్థిక వృద్ధి మరియు అభివృద్ధికి దోహదపడుతుంది.
- భారతదేశం మరియు ఆస్ట్రేలియా మధ్య సమగ్ర ఆర్థిక సహకార ఒప్పందం (సెసా) కుదుర్చుకోవడం కోసం చర్చలు కొనసాగుతున్నాయి, కానీ ప్రస్తుతం నిర్దిష్ట గడువు లేదు.

13. భారతదేశం-నేపాల్ జాయింట్ కమిషన్ సమావేశం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- 7వ భారతదేశం-నేపాల్ జాయింట్ కమిషన్ సమావేశం ఖాట్మందులో జరిగింది, ఫలితంగా ముఖ్యమైన ఒప్పందాలు కుదిరాయి.

కీలక ఒప్పందాలు

- పునరుత్పాదక ఇంధన వనరుల అభివృద్ధిపై సహకరించుకోవడానికి రెండు దేశాలు అంగీకరించాయి.

- భారతదేశం మరియు నేపాల్ రాబోయే దశాబ్దంలో 10,000 మెగావాట్ల విద్యుత్ను ఎగుమతి చేసే ప్రణాళికలను వివరించాయి.
- ఇండియన్ స్పేస్ రీసెర్చ్ ఆర్గనైజేషన్ (ఇస్రో) పోలార్ శాటిలైట్ లాంచ్ వెహికల్ (పిఎస్ఎల్వి)ని ఉపయోగించి నేపాల్ యొక్క మునల్ ఉపగ్రహాన్ని ప్రయోగిస్తుంది.

భారతదేశం-నేపాల్ సంబంధాలపై సంక్షిప్త అవలోకనం

- 1950లో ఏర్పాటైన భారత్-నేపాల్ శాంతి మరియు స్నేహ ఒప్పందం రెండు దేశాల మధ్య సంబంధాలకు పునాదిగా పనిచేస్తుంది.
- 'నైబర్హూడ్ ఫస్ట్' పాలసీ కింద భారతదేశానికి ప్రాధాన్యత కలిగిన భాగస్వామిగా నేపాల్ వ్యూహాత్మక స్థానాన్ని కలిగి ఉంది.
- నేపాల్ యొక్క అతిపెద్ద వాణిజ్య భాగస్వామిగా భారతదేశం ఉంది. 2019-20 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ద్వైపాక్షిక వాణిజ్యం 7 బిలియన్ డాలర్లకు మించి పోయింది.
- ద్వైపాక్షిక రక్షణ సహకారంలో భారత సైన్యంలోని గూరా? రెజిమెంట్లలోకి నేపాల్ సైనికుల నియామకం ఉంటుంది.
- సూర్య కిరణ్ వంటి ఉమ్మడి సైనిక విన్యాసాలు సైనిక సంబంధాలను బలోపేతం చేస్తాయి.
- దీర్ఘకాల విద్యుత్ మార్పిడి ఒప్పందం, 1971 నుండి అమలులో ఉంది. ఇది సరిహద్దు ప్రాంతాలలో విద్యుత్ అవసరాలను పరిష్కరిస్తుంది.
- మహంకాళి ఒప్పందం (6,480 మెగావాట్ల) మరియు అప్పర్ కర్నాళీ ప్రాజెక్ట్ (900 మెగావాట్ల) వంటి ప్రముఖ జలవిద్యుత్ సహకార ప్రాజెక్టులు శక్తి సహకారాన్ని మెరుగుపరుస్తాయి.
- భారతదేశంలోని మోతిహారిని నేపాల్లోని అష్టేభగంజ్ అనుసంధానం చేస్తూ దక్షిణాసియాలోని మొదటి సరిహద్దుల గుండా పెట్రోలియం ఉత్పత్తుల పైప్లైన్ నిర్మాణం ఇండియన్ ఆయిల్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ ద్వారా చేపట్టబడింది మరియు నిధులు సమకూర్చబడుతుంది.

రెండు దేశాలు ప్రాంతీయ మరియు బహుపాక్షిక ఫోరమ్లలో చురుకుగా పాల్గొంటాయి:

- బిబిబిఎన్ (బంగ్లాదేశ్, భూటాన్, భారతదేశం మరియు నేపాల్) కార్యక్రమాలలో భాగస్వామ్యం.
- ప్రాంతీయ సహకారాన్ని మెరుగుపరుస్తూ బిమ్సెట్ (బీ ఆఫ్ బెంగాల్ ఇనిషియేటివ్ ఫర్ మల్టీ సెక్టోరల్ టెక్నోకల్ అండ్ ఎకనామిక్ కోఆపరేషన్) ప్రయత్నాలకు సహకారం అందించబడుతుంది.

14. దిగుమతి సుంకాలను తొలగించడానికి స్విట్జర్లాండ్ నిర్ణయం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- అన్ని దేశాల నుండి సుంకం రహిత ప్రవేశానికి వీలు కల్పిస్తూ, దిగుమతి సుంకాలను తొలగించడానికి స్విట్జర్లాండ్ నిర్ణయించింది అని గ్లోబల్ ట్రేడ్ రీసెర్చ్ ఇనిషియేటివ్ పేర్కొంది.
- ఈ నిర్ణయం యూరోపియన్ ట్రీ ట్రేడ్ అసోసియేషన్ (ఎఫ్టా)తో కొనసాగుతున్న వాణిజ్య చర్చల కింద భారతదేశం లాభాలు పొందే అవకాశంపై గణనీయమైన ప్రభావాలను కలిగి ఉంది.

యూరోపియన్ ఫ్రీ ట్రేడ్ అసోసియేషన్ (ఎఫ్టా) :

- ఎఫ్టాలో ఐస్లాండ్, లీచ్ టెన్ స్వెయిన్, నార్వే మరియు స్విట్జర్లాండ్ ఉన్నాయి. దాని సభ్య దేశాల మధ్య స్వేచ్ఛా వాణిజ్యం మరియు ఆర్థిక ఏకీకరణను ప్రోత్సహించడానికి 1960లో స్థాపించబడింది.
- 2022లో, ఎఫ్టా-ఇండియా సరుకుల వాణిజ్యం 6.1 బిలియన్ డాలర్లను అధిగమించింది, ఇది భారతదేశానికి కీలకమైన వాణిజ్య భాగస్వామిగా మారింది.

మరింత సమాచారం :

- భారతదేశం మరియు యూరోపియన్ ఫ్రీ ట్రేడ్ అసోసియేషన్ (ఎఫ్టా) మధ్య వాణిజ్య మరియు ఆర్థిక భాగస్వామ్య ఒప్పందం (ఐపా) కోసం చర్చలు 2008లో ప్రారంభమయ్యాయి మరియు కొంత విరామం తర్వాత 2016లో పునఃప్రారంభించబడినవి. ఇటీవలి చర్చలు వస్తువులు మరియు సేవలలో వాణిజ్యం, మూలాలకు సంబంధించిన నిబంధనలు, మేధో సంపత్తి హక్కులు, వాణిజ్యం మరియు సుస్థిరాభివృద్ధి, సానిటరీ మరియు ఫైటోసానిటరీ చర్చలు, వాణిజ్యానికి సాంకేతిక అడ్డంకులు, వాణిజ్య పరిహారాలు మరియు కస్టమ్స్ మరియు వాణిజ్య సౌకర్యాలతో సహా సమగ్ర శ్రేణి అంశాలను కలిగి ఉన్నాయి.
- స్విట్జర్లాండ్ యొక్క నిర్ణయం కొనసాగుతున్న చర్చల గతిశీలతను మారుస్తుంది, ప్రతిపాదిత వాణిజ్య ఒప్పందం ప్రకారం భారతదేశం యొక్క లాభాలను ప్రభావితం చేసే సంక్లిష్టతలను ముందుకు తెస్తుంది.
- స్విట్జర్లాండ్, ఎఫ్టాలో భారతదేశం యొక్క అగ్ర ఎగుమతి గమ్యస్థానంగా, దిగుమతి సుంకాలను తొలగించడం అంటే భారతీయ ఉత్పత్తులకు షోటీ పెరుగుతుంది. ఈ షోటీతత్వం ఎఫ్టాలో స్వేచ్ఛా వాణిజ్య ఒప్పందం ప్రభావాన్ని సవాలు చేస్తుంది.
- అంతేకాకుండా, స్విట్జర్లాండ్కు వ్యవసాయ ఉత్పత్తులను ఎగుమతి చేయడం ఇప్పటికే ఉన్న సుంకాలు, కఠినమైన నాణ్యతా ప్రమాణాలు మరియు సంక్లిష్టమైన అనుమతుల కారణంగా ఒక సవాలుగా ఉంది.
- స్విట్జర్లాండ్తో సహా ఎఫ్టా వ్యవసాయ సుంకాలను రద్దు చేయడంలో విముఖతను చూపుతుంది. ఇది ఈ రంగంలో భారతదేశం లాభాలను పొందే అవకాశాన్ని పరిమితం చేస్తుంది.
- 2023ఆర్థిక సంవత్సరంలో, భారతదేశం స్విట్జర్లాండ్తో గణనీయమైన వాణిజ్య లోటును చూసింది, దిగుమతుల విలువ 15.79 బిలియన్ల కాగా ఎగుమతుల విలువ 1.34 బిలియన్లు. స్విట్జర్లాండ్ యొక్క టారిఫ్ తొలగింపు ఈ వాణిజ్య లోటును మరింత విస్తరిస్తుందని అంచనా వేయబడింది.

ముగింపు :

- వాణిజ్య ఒప్పందం యొక్క ప్రస్తుత పథం భారతీయ ఎగుమతులకు అనుకూలంగా ఉండకపోవచ్చు, ఇది అధిక దిగుమతులు మరియు విస్తరించిన వాణిజ్య లోటుతో అసమతుల్యతకు దారి తీస్తుంది.
- స్విట్జర్లాండ్ టారిఫ్ విధానం మార్పు ద్వారా ఉద్భవిస్తున్న మార్పులను పరిగణనలోకి తీసుకుంటూ వాణిజ్యం, దేశీయ ప్రయోజనాలను కాపాడుకోవడం మరియు పరస్పర ప్రయోజనకరమైన ఒప్పందాన్ని రక్షించుకోవడం వంటి వాటి అవసరాన్ని నొక్కి చెబుతూ, ఈ చర్చలను జాగ్రత్తగా నిర్వహించాలని భారతదేశాన్ని కోరబడినది.

14. యుఎఈ-భారత్ సమగ్ర ఆర్థిక భాగస్వామ్య ఒప్పందం (సిపా) కౌన్సిల్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఇండియా-యునైటెడ్ అరబ్ ఎమిరేట్స్ వ్యాపార సదస్సులో యుఎఈ-ఇండియా సమగ్ర ఆర్థిక భాగస్వామ్య ఒప్పందం (కాంప్రిహెన్సివ్ ఎకనామిక్ పార్టనర్షిప్ అగ్రిమెంట్-సిపా) కౌన్సిల్ ప్రారంభించబడింది.
- ఇది యుఎఈ మరియు భారతీయ వ్యాపార సంఘాలలోని అన్ని స్థాయిలలో సన్నిహిత భాగస్వామ్యాలు మరియు ప్రత్యక్ష సహకారాన్ని పెంపొందించుకోవడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- స్టార్టప్లు, మహిళా పారిశ్రామికవేత్తలు, సూక్ష్మ, చిన్న మరియు మధ్య తరహా పరిశ్రమలు మరియు సేవల రంగాలలో సహకారాన్ని నొక్కి చెబుతుంది.

భారతదేశం-యుఎఈ సమగ్ర ఆర్థిక భాగస్వామ్య ఒప్పందం గురించి

- ఇది 2022లో అమల్లోకి వచ్చింది.
- గత దశాబ్దంలో ఏ దేశంతోనైనా భారతదేశం సంతకం చేసిన మొదటి పూర్తి స్వేచ్ఛా వాణిజ్య ఒప్పందం.
- ఇతర అంశాలతోపాటు వస్తువులు మరియు సేవలలో వాణిజ్యం, మూలానికి సంబంధించిన నియమాలు, కస్టమ్స్ సహకారం మరియు వివాద పరిష్కారాన్ని కలిగి ఉంటుంది.
- సిపా అమల్లోకి వచ్చినప్పటి నుండి ద్వైపాక్షిక వాణిజ్యం సుమారుగా 15% పెరిగింది.

సిపా యొక్క ప్రాముఖ్యత

- ముఖ్యంగా ఔషధ రంగానికి ప్రయోజనం చేకూర్చే సేవల్లో దేశాల మధ్య వాణిజ్యం కోసం మెరుగైన ప్రాప్యతను అందిస్తుంది.
- 2021 ఆర్థిక సంవత్సరంలో దాదాపు 43 బిలియన్ డాలర్ల నుండి ఐదేళ్లలో ద్వైపాక్షిక సరుకుల వాణిజ్యాన్ని 100 బిలియన్ డాలర్లకు పెంచాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- సుంకాల రాయితీల కారణంగా యుఎఈ నుండి దిగుమతులు పెరగకుండా రక్షించడానికి ప్రత్యేక రక్షణ చర్యలు చేర్చబడ్డాయి.

భారతదేశం- యునైటెడ్ అరబ్ ఎమిరేట్స్

- భారతీయ ఎగుమతిదారులకు పల్లీమాసియా దేశాలు మరియు ఆఫ్రికాకు యుఎఈ ఒక ప్రవేశ మార్గంగా పనిచేస్తుంది.
- చైనా మరియు యూఎస్ తర్వాత యుఎఈ భారతదేశం యొక్క మూడవ-అతిపెద్ద వాణిజ్య భాగస్వామి (2022-23), మరియు రెండవ-అతిపెద్ద ఎగుమతి గమ్యస్థానం.
- డెస్టర్ట్ ఈగిల్ వంటి సాధారణ సైనిక విన్యాసాల ద్వారా ఈ ప్రాంతంలో శాంతి మరియు భద్రతను కాపాడుకోవడానికి రెండు దేశాలు సముద్ర సహకారంతో నిమగ్నమై ఉన్నాయి.

1. సెయింట్ లూసియాలో ట్యాక్స్ ఇన్ స్పెక్టర్స్ వితౌట్ బోర్డర్స్ కార్యక్రమం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఇటీవలే ట్యాక్స్ ఇన్ స్పెక్టర్స్ వితౌట్ బోర్డర్స్ సెయింట్ లూసియాలో ఒక కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించింది.
- భారతదేశం అడ్మినిస్ట్రేషన్ భాగస్వామిగా ఎంపిక చేయబడింది మరియు ఈ కార్యక్రమానికి పన్ను నిపుణులను అందిస్తుంది.

మరింత సమాచారం

- ట్యాక్స్ ఇన్ స్పెక్టర్స్ వితౌట్ బోర్డర్స్ చొరవ దేశాలు తమ పన్ను ఆడిట్ సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించుకోవడంలో మద్దతుగా రూపొందించబడింది. ఇది అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశ పన్ను పరిపాలనలకు పన్ను ఆడిట్ పరిజ్ఞానం మరియు నైపుణ్యాలను బదిలీ చేయడం, ఆచరణాత్మకంగా “చేయడం ద్వారా నేర్చుకోవడం” అనే విధానాన్ని అమలు చేసే లక్ష్యంతో పనిచేస్తుంది.
- ట్యాక్స్ ఇన్ స్పెక్టర్స్ వితౌట్ బోర్డర్స్ కార్యక్రమం ఓఈసీడి/జి20 బేస్ ఎరోషన్ మరియు ప్రాఫిట్ షిఫ్టింగ్ చర్యలతో సమలేఖనమైంది, పన్ను ఎగవేత మరియు లాభాల బదిలీకి సంబంధించిన సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి అంతర్జాతీయ సహకారం యొక్క అవసరాన్ని నొక్కి చెబుతుంది.

ట్యాక్స్ ఇన్ స్పెక్టర్స్ వితౌట్ బోర్డర్స్ ప్రోగ్రామ్ అంటే ఏమిటి?

- ట్యాక్స్ ఇన్ స్పెక్టర్స్ వితౌట్ బోర్డర్స్ అనేది ఆర్గనైజేషన్ ఫర్ ఎకనామిక్ కో-ఆపరేషన్ అండ్ డెవలప్ మెంట్ (ఓఈసీడి) మరియు ఐరాస అభివృద్ధి కార్యక్రమం (యు.ఎన్.డి.పి) ఉమ్మడి చొరవ. ఈ కార్యక్రమం అధికారికంగా 2015లో ప్రారంభించబడింది.
- ట్యాక్స్ ఇన్ స్పెక్టర్స్ వితౌట్ బోర్డర్స్ యొక్క సచివాలయం స్ట్రాస్బర్గ్ లో ఉంది మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో యు.ఎన్.డి.పి యొక్క కంట్రీ ఆఫీస్ నెట్ వర్క్ ద్వారా మద్దతు కలిగి ఉంది.
- ట్యాక్స్ ఇన్ స్పెక్టర్స్ వితౌట్ బోర్డర్స్ ప్రపంచ పన్ను సవాళ్లను పరిష్కరించడంలో సహకార ప్రయత్నాల ప్రాముఖ్యతను గుర్తిస్తూ, పన్ను విషయాలపై అంతర్జాతీయ సహకారాన్ని పెంపొందించుకోవాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- ఈ చొరవ అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల దేశీయ వనరుల సమీకరణ ప్రయత్నాలకు మద్దతు ఇస్తుంది, స్థిరమైన అభివృద్ధికి ఆదాయ ఉత్పత్తి యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తిస్తుంది.

- ట్యాక్స్ ఇన్ స్పెక్టర్స్ వితౌట్ బోర్డర్స్ ప్రపంచవ్యాప్తంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో లక్ష్య పన్ను తనిఖీ సహాయ కార్యక్రమాలకు వీలు కల్పిస్తుంది, పన్ను నిర్వహణల సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడంపై దృష్టి సారిస్తుంది.

సెయింట్ లూసియాలో ట్యాక్స్ ఇన్ స్పెక్టర్స్ వితౌట్ బోర్డర్స్ ప్రోగ్రామ్

- సెయింట్ లూసియాలో ఇటీవల ప్రారంభించబడిన ట్యాక్స్ ఇన్ స్పెక్టర్స్ వితౌట్ బోర్డర్స్ ప్రోగ్రామ్ ట్యాక్స్ ఇన్ స్పెక్టర్స్ వితౌట్ బోర్డర్స్ సెక్రటేరియట్ తో భాగస్వామ్యం కలిగి ఉంది. దీనిలో ఇక్కడ భారతదేశం భాగస్వామి అడ్మినిస్ట్రేషన్ గా ఎంపిక చేయబడింది.
- భారతదేశం, భాగస్వామి అడ్మినిస్ట్రేషన్ గా తన పాత్రలో, సెయింట్ లూసియా తన పన్ను నిర్వహణ సామర్థ్యాలను పెంపొందించుకోవడంలో సహాయం చేయడానికి పన్ను నిపుణులను అందిస్తుంది.
- సెయింట్ లూసియాలోని కార్యక్రమం పన్నుల నిర్వహణలో అత్యుత్తమ అభ్యాసాలను పంచుకోవడంతో పాటు పన్ను అధికారులకు సాంకేతిక పరిజ్ఞానం మరియు నైపుణ్యాలను అందించడాన్ని నొక్కి చెబుతుంది.
- పన్ను విషయాలలో పారదర్శకతను పెంపొందించే ప్రపంచ ప్రయత్నాలకు అనుగుణంగా, కామన్ రిపోర్టింగ్ స్టాండర్డ్ ఫ్రేమ్ వర్క్ లో స్వయంచాలక సమాచార మార్పిడిని సమర్థవంతంగా ఉపయోగించడంపై దృష్టిని కేంద్రీకరించడం ఈ కార్యక్రమం యొక్క ముఖ్యమైన అంశం.
- ఈ చొరవ భారతదేశం మద్దతుతో ఏడవ ట్యాక్స్ ఇన్ స్పెక్టర్స్ వితౌట్ బోర్డర్స్ ప్రోగ్రామ్ ను సూచిస్తుంది, అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో అంతర్జాతీయ వన్ను సహకారం మరియు సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడానికి దేశం యొక్క కొనసాగుతున్న నిబద్ధతను చూపుతుంది.

బేస్ ఎరోషన్ మరియు ప్రాఫిట్ షిఫ్టింగ్ (బిఈపిఎస్)

- బేస్ ఎరోషన్ మరియు ప్రాఫిట్ షిఫ్టింగ్ అనేది వ్యాపార సంస్థలు ఆదాయాలను తక్కువ రేట్లతో పన్ను అధికార పరిధికి సమర్పించడాన్ని కలిగి ఉంటుంది.
- ఇది పన్ను వ్యవస్థల సమగ్రతను ప్రభావితం చేస్తుంది, బహుళజాతి సంస్థలకు పోటీ ప్రయోజనాన్ని పొందేందుకు వీలు కల్పిస్తుంది.
- బిఈపిఎస్ భారతదేశంతో సహా దేశాల పన్ను ఆధారాన్ని బలహీనపరిచే సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంది. ఆచరణలో, బిఈపిఎస్ అధిక-పన్ను దేశాల నుండి ఆదాయాలను పన్ను స్వర్గధామం వంటి తక్కువ లేదా పన్ను లేని అధికార పరిధికి బదిలీ చేస్తుంది.

బిఈపిఎస్ కార్యచరణ ప్రణాళిక :

- ఓకూసీడీ మరియు జి20 ద్వారా 2013లో ప్రాఫిట్ షిప్లింగ్ మరియు బేస్ ఎరోషన్ ద్వారా ఎదురయ్యే సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి రూపొందించబడింది.
- పన్ను ఎగవేతను నిరోధించడం, న్యాయమైన పన్నుల కోసం సమగ్ర వ్యూహాలను అభివృద్ధి చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- సాధారణ ప్రమాణాలు మరియు అభ్యాసాలను నెలకొల్పడానికి ప్రపంచ సహకారాన్ని నొక్కి చెబుతుంది.
- బిఈపిఎస్ యొక్క ప్రతికూల ప్రభావాలను ఎదుర్కోవడానికి మరియు ప్రపంచ పన్ను పారదర్శకతను పెంచడానికి నిర్దిష్ట చర్యలను వివరిస్తుంది.
- కృత్రిమ లాభాల బదిలీ ద్వారా బహుళజాతి కంపెనీలను పన్నులు ఎగవేయకుండా నిరోధించడం, న్యాయమైన సహకారాన్ని అందించడం ఒక ప్రాథమిక లక్ష్యం.

2. కోల్ 2023 అనాలిసిస్ అండ్ ఫోర్ కాస్ట్ టూ 2026 నివేదిక

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఇంటర్నేషనల్ ఎనర్జీ ఏజెన్సీ ' కోల్ 2023 అనాలిసిస్ అండ్ ఫోర్ కాస్ట్ టూ 2026' నివేదికను విడుదల చేసింది.

కీలక అంశాలు

- ప్రపంచంలో అత్యధిక జనాభా కలిగిన రెండు దేశాలైన భారతదేశం మరియు చైనాలో బొగ్గు డిమాండ్లో ఊహించిన పెరుగుదలను ఈ విశ్లేషణ సూచిస్తుంది. ఈ డిమాండ్ పారిశ్రామికీకరణ, పట్టణీకరణ మరియు నిరంతర ఆర్థిక వృద్ధి ద్వారా నడవబడుతుంది.
- దీనికి విరుద్ధంగా, యూరోపియన్ యూనియన్ మరియు యునైటెడ్ స్టేట్స్ వంటి అధునాతన ఆర్థిక వ్యవస్థలు బొగ్గు డిమాండ్లో గణనీయమైన తగ్గుదలని చూస్తాయని అంచనా వేయబడింది, 2023 సంవత్సరంలో సుమారుగా 20% తగ్గుదలని అంచనా వేస్తుంది. ఈ క్షీణత శుభ్రమైన మరియు మరింత స్థిరమైన శక్తి వనరులకు ప్రపంచవ్యాప్త మార్పుకు అనుగుణంగా ఉంటుంది.
- 2026 అంచనాలు భారతదేశం మరియు ఆగ్నేయాసియాను ప్రధాన ప్రాంతాలుగా చూపుతాయి, ఈ ప్రాంతంలో బొగ్గు వినియోగం గణనీయమైన వృద్ధిని పొందగలదని భావిస్తున్నారు.

భారతదేశంలో బొగ్గు ప్రాముఖ్యత

- భారతదేశం యొక్క శక్తి రంగంలో బొగ్గు కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది, దేశం యొక్క మొత్తం శక్తి అవసరాలలో 55% వాటాను కలిగి ఉంది. భారతదేశంలో బొగ్గు నిల్వలు సమృద్ధిగా ఉండటం వలన బొగ్గుపై అధికంగా ఆధారపడటం జరుగుతోంది. బొగ్గు నిక్షేపాలలో భారత దేశం ప్రపంచంలో ఐదవ స్థానంలో ఉంది.
- బొగ్గు నుండి ప్రత్యామ్నాయ ఇంధన వనరులకు తక్షణ మార్పు భారతదేశానికి అనేక సవాళ్లను ముందుంచుతుంది. ఈ సవాళ్లలో ఈ క్రిందవి ఉన్నాయి:
- **ఇంధన భద్రతకు ముప్పు:** భారతదేశ ఆర్థిక వృద్ధికి ఇంధనంగా విద్యుత్ యొక్క డిమాండ్ పెరుగుతున్న కారణంగా బొగ్గు నుండి వేరే వనరులకు వేగవంతంగా పరివర్తన చెందడం అనేది దేశం యొక్క ఇంధన భద్రతకు ముప్పును కలిగించే అవకాశం ఉంది.

- **ఉద్యోగాలు కోల్పోయే ఆందోళన:** బొగ్గు నుండి వైదొలగడం వలన బొగ్గు సంబంధిత పరిశ్రమలలో 7.25 లక్ష (725,000) ప్రత్యక్ష ఉద్యోగాలు కోల్పోయే అవకాశం ఉంది, ఇది ఒక ముఖ్యమైన సామాజిక-ఆర్థిక సవాలుగా మారుతుంది.

బొగ్గు సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరచడానికి చర్యలు

- బొగ్గు వినియోగంతో సంబంధం ఉన్న సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి, భారతదేశంలో బొగ్గు ఆధారిత విద్యుత్ ఉత్పత్తి సామర్థ్యాన్ని పెంచడానికి అనేక కార్యక్రమాలు అమలు చేయబడ్డాయి.
- అల్ట్రా మెగా పవర్ ప్రాజెక్ట్స్ కోసం సూపర్ క్రిటికల్ టెక్నాలజీని తప్పనిసరిగా స్వీకరించడం బొగ్గు ఆధారిత విద్యుత్ ప్లాంట్ల సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరచడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- బొగ్గు మంత్రిత్వ శాఖ 2030 నాటికి 100 మిలియన్ టన్నుల బొగ్గును గ్యాస్ పై చేసే ప్రతిష్టాత్మక లక్ష్యాన్ని నిర్దేశించింది. ఈ చొరవ బొగ్గు వినియోగాన్ని వైవిధ్యపరచడం మరియు పర్యావరణ ప్రభావాలను తగ్గించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- పాత ధర్మల్ విద్యుత్ ప్లాంట్లను ఆధునీకరించడానికి, వాటి సామర్థ్యాన్ని పెంచడానికి మరియు పర్యావరణ ప్రభావాన్ని తగ్గించడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.
- నైట్రోజెన్ ఆక్సైడ్ ఉద్గారాలను తగ్గించడానికి పై యాష్ ను సంగ్రహించడం మరియు నైట్రోజెన్ ఆక్సైడ్ బర్నర్లను తగ్గించడానికి ఎలెక్ట్రోస్టాటిక్ ప్రెసిపిటేటర్స్ వంటి అధునాతన సాంకేతికతలను వ్యవస్థాపించడం.
- బ్యూరో ఆఫ్ ఎనర్జీ ఎఫిషియెన్సీ ద్వారా అమలు చేయబడిన, పెర్ఫార్మింగ్ అబివ్ ట్రేడ్ పథకం పరిశ్రమలలో ఇంధన సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరచడంపై దృష్టి పెడుతుంది. ఇంధన పొదుపులను ప్రోత్సహించడం మరియు వ్యాపారం చేయడం ద్వారా, ఈ పథకం పరోక్షంగా బొగ్గు వినియోగం తగ్గించుకు దోహదం చేస్తుంది.

3. లీడ్స్ ర్యాంకింగ్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- వాణిజ్యం మరియు పరిశ్రమల మంత్రిత్వ శాఖ వివిధ రాష్ట్రాలలో లాజిస్టిక్స్ ఈజ్ (లీడ్స్) వార్షిక వ్యాయామం యొక్క ఐదవ ఎడిషన్ ను విడుదల చేసింది.
- ప్రపంచ బ్యాంక్ యొక్క లాజిస్టిక్స్ పనితీరు సూచిక నమూనాలో ఇది రూపొందించబడింది.

లీడ్స్ గురించి :

- ప్రపంచ బ్యాంక్ యొక్క లాజిస్టిక్స్ పనితీరు సూచిక నమూనాలోనే రూపొందించబడింది.
- ఇది 2018లో ప్రారంభించబడి నిరంతరంగా అభివృద్ధి చెందుతున్నది.
- మూల్యాంకనం మూడు ప్రాథమిక స్తంభాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. అవి: మౌలిక సదుపాయాలు, సేవలు మరియు నిర్వహణ మరియు నియంత్రణ పర్యావరణం.

2023 లీడ్స్ నివేదిక యొక్క ముఖ్య ముఖ్యాంశాలు :

- వివిధ భౌగోళిక మరియు పరిపాలనా ప్రాంతాలలో లాజిస్టిక్స్ పనితీరు యొక్క సమగ్ర వీక్షణను అందిస్తూ 11 రాష్ట్రాలు మరియు 2 కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాలను కలిగి ఉంది.

లీడ్స్ 2023 నుండి పనితీరు ముఖ్యాంశాలు

వర్గం	ప్రాంతం	రాష్ట్రాలు/కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాలు
ఆచీవర్స్	తీరప్రాంత సమూహం భూపరివేష్టిత సమూహం ఈశాన్య సమూహం కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు	ఆంధ్రప్రదేశ్, గుజరాత్, కర్ణాటక, తమిళనాడు హర్యానా, పంజాబ్, తెలంగాణ, ఉత్తరప్రదేశ్ అస్సాం, సిక్కిం, త్రిపుర చండీగఢ్, ఢిల్లీ
ఫాస్ట్ మూవర్స్	తీరప్రాంత సమూహం భూపరివేష్టిత సమూహం ఈశాన్య సమూహం కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు	కేరళ, మహారాష్ట్ర మధ్యప్రదేశ్, రాజస్థాన్, ఉత్తరాఖండ్ అరుణాచల్ ప్రదేశ్, నాగాలాండ్ అండమాన్ మరియు నికోబార్, లక్షద్వీప్, పుదుచ్చేరి
ఆస్పైరర్స్	తీరప్రాంత సమూహం భూపరివేష్టిత సమూహం ఈశాన్య సమూహం కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు	గోవా, ఒడిశా, పశ్చిమ బెంగాల్ బీహార్, ఛత్తీస్ గఢ్, హిమాచల్ ప్రదేశ్, జార్ఖండ్ మణిపూర్, మేఘాలయ, మిజోరం డామన్ మరియు డయ్యూ/దాద్రా మరియు నగర్ హవేలీ, జమ్మూ మరియు కాశ్మీర్, లడఖ్

ముగింపు :

- వివిధ ప్రాంతాలలో లాజిస్టిక్స్ పనితీరును అంచనా వేయడానికి మరియు మెరుగుపరచడానికి లీడ్స్ ఒక విలువైన సాధనంగా పనిచేస్తుంది.

లాజిస్టిక్స్ పనితీరు సూచిక

- లాజిస్టిక్స్ పనితీరు సూచిక ప్రపంచ బ్యాంక్ ద్వారా విడుదల చేయబడింది. ఇది వాణిజ్య లాజిస్టిక్స్లో దేశాలు తమ పనితీరును అంచనా వేయడంలో సహాయపడేందుకు రూపొందించబడిన ఇంటరాక్టివ్ బెంచ్మార్కింగ్ సాధనంగా పనిచేస్తుంది.
- లాజిస్టిక్స్ పనితీరు సూచిక విశ్వసనీయ సరఫరా గొలుసు అనుసంధానాలను ఏర్పాటు చేసుకునే సౌలభ్యాన్ని కొలవడంపై దృష్టి సారిస్తుంది.
- ఇది లాజిస్టిక్స్ సేవల నాణ్యత, వర్తకం మరియు రవాణా సంబంధిత మౌలిక సదుపాయాలు మరియు సరిహద్దు నియంత్రణలతో సహా లాజిస్టిక్స్ సమర్థతకు దోహదపడే నిర్మాణాత్మక అంశాలను అంచనా వేస్తుంది.

4. రాష్ట్ర రుణాలపై కేంద్రం నిర్ణయం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- రాష్ట్రాలు అదనంగా రూ. 2.04 లక్షల కోట్ల రుణాలను పొందేందుకు ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ ఒక ముఖ్యమైన నిర్ణయం తీసుకుంది. ఈ నిర్ణయం ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరానికి రాష్ట్రాలకు నిర్దేశించిన సాధారణ నికర రుణ పరిమితులను మించిపోయింది.
- ఈ నిర్ణయంలో భాగంగా, రాష్ట్రాలకు రూ. 60,876.80 కోట్ల అదనపు రుణాన్ని కేంద్రం ఆమోదించింది. ఈ మొత్తం వారి నికర రుణాల

పరిమితులకు అదనంగా ఉంటుంది. సాధారణంగా నికర రుణాల పరిమితులు స్థూల రాష్ట్ర దేశీయోత్పత్తిలో 3%గా నిర్ణయించబడతాయి.

మరింత సమాచారం

- అదనపు రుణం అనేది సాధారణ భత్యం కాదు కానీ నిర్దిష్ట ప్రయోజనం కలిగి ఉంటుంది. ఈ సందర్భంలో, నేషనల్ పెన్షన్ సిస్టమ్ కింద పెన్షన్ బాధ్యతలను పరిష్కరించడానికి 22 రాష్ట్రాలు ఈ అనుబంధ రుణాన్ని మంజూరు చేస్తాయి. జాతీయ పంచను వ్యవస్థ 2004లో ప్రారంభించినప్పటి నుండి అది ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల పదవీ విరమణ పొదుపు నిర్వహణను పర్యవేక్షిస్తోంది.
- రాష్ట్రాలు సాధారణంగా స్థూల రాష్ట్ర దేశీయోత్పత్తిలో 3%గా నిర్ణయించబడిన నికర రుణ పరిమితి కింద పనిచేస్తాయి. 2023-24 ఆర్థిక సంవత్సరానికి, ఈ సీలింగ్ రూ. 8,59,988 కోట్లకు సమానం, ఇది పదిహేనవ ఆర్థిక సంఘం సిఫార్సు చేసింది.
- రుణాలు తీసుకునే సామర్థ్యంలో రాష్ట్రాలకు అదనంగా 0.5% స్థూల రాష్ట్ర దేశీయోత్పత్తి అందించబడుతుంది. ఈ ప్రోత్సాహకం విద్యుత్ రంగ సంస్కరణలకు సంబంధించిన పనితీరు ఆధారిత ప్రమాణాలతో ముడిపడి ఉంది. 2023-24 ఆర్థిక సంవత్సరానికి విద్యుత్ మంత్రిత్వ శాఖ సిఫార్సుల ప్రకారం, రాష్ట్రాలు ఈ నిబంధన కింద రూ. 1.43 లక్షల కోట్లు రుణం తీసుకోవడానికి అర్హులు.

రాజ్యాంగ నిబంధనలు

- రాష్ట్ర రుణాలకు సంబంధించిన నిర్ణయం రాజ్యాంగ నిబంధనలకు అనుగుణంగా ఉంటుంది, ముఖ్యంగా ప్రకరణ 293(3). ప్రస్తుత లేదా గత కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చిన రుణంలో ఇంకా ఏదైనా బాకీ ఉన్నట్లయితే, భారత ప్రభుత్వ అనుమతి లేకుండా రాష్ట్రం ఎటువంటి రుణాన్ని సేకరించరాదని ఈ ప్రకరణ నిర్దేశిస్తుంది.
- ఆచరణలో, ఫైనాన్స్ కమిషన్ అందించిన సిఫార్సులు మరియు మార్గదర్శకాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటూనే కేంద్రం ప్రకరణ 293(3) కింద తన అధికారాన్ని వినియోగించుకుంటుంది. ఇది ఆర్థిక వ్యవహారాల నిర్వహణలో కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్య సహకార మరియు సమన్వయ విధానాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.

5. సార్వభౌమ రుణ రేటింగ్ ప్రక్రియను సంస్కరించడం ఇప్పుడు అవసరం: ప్రధాన ఆర్థిక సలహాదారు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఆఫీస్ ఆఫ్ చీఫ్ ఎకనామిక్ అడ్వైజర్ నుండి ఇటీవలి ప్రచురణ క్రెడిట్ రేటింగ్ ఏజెన్సీలు ఉపయోగించే అపారదర్శక పద్ధతుల కారణంగా సార్వభౌమ క్రెడిట్ రేటింగ్ ప్రక్రియను సంస్కరించవలసిన అవసరాన్ని ఎత్తిచూపుతుంది.

మరింత సమాచారం :

- భారతదేశం ప్రస్తుతం మూడు ప్రధాన రుణ రేటింగ్ ఏజెన్సీలచే పెట్టుబడి గ్రేడ్ని పొందింది. అవి : స్టాండర్డ్ అండ్ పూర్స్ , మూడీస్ మరియు ఫిచ్. సార్వభౌమాధికార రేటింగ్లను అంచనా వేయడానికి వృద్ధి రేటు, రాజకీయ నష్టాలు, రుణ భారం మరియు మారకపు రేటు పాలనతో సహా వివిధ పారామితులను రేటింగ్ ఏజెన్సీలు ఉపయోగిస్తాయి.

కొన్ని ముఖ్య ఆందోళనలు:

- ఫిచ్ యొక్క పద్ధతి, బ్యాంకుల విదేశీ యాజమాన్యానికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యతనిస్తూ, ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలోని సంస్థలు పోషించే అభివృద్ధి పాత్రను విస్మరించినందుకు విమర్శించబడింది.
- ఏజెన్సీలు సంప్రదించిన నిపుణుల ఎంపిక ప్రక్రియలో పారదర్శకత లేకపోవడం.
- ప్రతి పారామీటర్ కు కేటాయించిన వెయిటేజీకి సంబంధించి అస్పష్టత.
- భారతదేశం ఆర్థికంగా పురోగమిస్తున్నప్పటికీ, దాని రేటింగ్ గత 15 సంవత్సరాలుగా బిబిబి వద్ద స్థిరంగా ఉంది.
- అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలను ప్రతికూలంగా ఉంచడం ద్వారా అభివృద్ధి చెందిన ఆర్థిక వ్యవస్థలకు అనుకూలంగా ఉండే ఆత్మాశ్రయ అంచనాల గురించి ఆందోళనలు తలెత్తాయి.
- దేశాల పాలన మరియు సంస్థాగత నాణ్యతను అంచనా వేయడానికి క్రెడిట్ రేటింగ్ ఏజెన్సీలు ప్రపంచ బ్యాంకు యొక్క ప్రపంచవ్యాప్త పాలన సూచికలపై ఎక్కువగా ఆధారపడతాయి.

భారతదేశంలో నియంత్రణ కార్యచర్యలు

- భారతదేశంలో, సెక్యూరిటీస్ అండ్ ఎక్స్చేంజ్ బోర్డ్ ఆఫ్ ఇండియా (సెబి) క్రెడిట్ రేటింగ్ సంస్థల కోసం సెబి (క్రెడిట్ రేటింగ్ ఏజెన్సీలు) నిబంధనలు, 1999 ప్రకారం రెగ్యులేటరీ ఫ్రేమ్వర్క్ను అమలు చేసింది.
- భారతదేశంలో పనిచేస్తున్న కొన్ని ప్రముఖ క్రెడిట్ రేటింగ్ ఏజెన్సీలు: క్రిసిల్, కేర్, ఇక్రా, ఆక్యూటీ రేటింగ్స్, బ్రిక్వర్క్ రేటింగ్, ఇండియా రేటింగ్ అండ్ రిస్క్ ప్రె. లిమిటెడ్, మరియు ఇన్ఫోమెరిక్స్ వాల్యుయేషన్ అండ్ రేటింగ్ ప్రైవేట్. లిమిటెడ్.

6. అంతర్జాతీయ రుణ నివేదిక 2023

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ప్రపంచ బ్యాంక్ తన వార్షిక అంతర్జాతీయ రుణ నివేదిక (ఇంటర్నేషనల్ డెవలప్ మెంట్ రిపోర్ట్ - ఐడిఆర్), 2023ని విడుదల చేసింది.

నివేదిక గురించి

- నివేదిక 122 అల్ప మరియు మధ్య ఆదాయ దేశాలకు సంబంధించిన బాహ్య రుణ గణాంకాలను విశ్లేషిస్తుంది.
- అల్ప మరియు మధ్య ఆదాయ దేశాల ద్వారా పబ్లిక్ మరియు బహిరంగంగా గ్యారెంటీ పొందిన రుణ సేవా చెల్లింపులు 2022లో 443.5 బిలియన్ డాలర్లకు చేరుకున్నాయి.
- ఈ రుణంలో 1/3వ వంతుకు మార్పు చెందే వడ్డీ రేట్లు ఉంటాయి, ఇవి ఆకస్మికంగా పెరిగే ప్రమాదం ఉంది.
- పెరుగుతున్న వడ్డీ రేట్లు మరియు అసనుకూల మారకపు రేటు కడలికల కారణంగా, బాహ్య రుణాన్ని తీర్చడం భారంగా మారవచ్చు.
- భారతదేశ రుణ సేవ 2022లో స్థూల జాతీయ ఆదాయంలో 2%గా ఉంది.
- డెబ్ సర్వీసింగ్ అనేది ఆరోగ్యం మరియు విద్య వంటి ఇతర అభివృద్ధి ప్రాధాన్యతలపై ఖర్చును తగ్గించవచ్చు.
- అధునాతన ఆర్థిక వ్యవస్థలలో కలిసే ద్రవ్య విధానాలు యూఎస్ మరియు యూరోపియన్ బ్యాంక్ మార్కెట్లలో ఆకర్షణీయమైన రాబడిని కోరుకునే పెట్టుబడిదారులకు దారితీశాయి.

- అల్ప మరియు మధ్య ఆదాయ దేశాల నుండి బయటికి 127.1 బిలియన్ డాలర్ల నికర ప్రవాహానికి దారితీసింది.

సిఫార్సులు:

- నష్టాలు మరియు ఖర్చులను గుర్తించడానికి రుణ సాధనాల నిబంధనలను నిశితంగా పరిశీలించడం.
- డిప్ డిస్కంట్ తో ట్రేడింగ్ చేస్తే, దేశం యొక్క నామమాత్రపు రుణాల స్టాక్ను తగ్గించడం.
- సగటు మెచ్యూరిటీని పెంచడానికి మరియు స్వల్పకాలిక మెచ్యూరిటీలను తగ్గించడానికి కొత్త రుణం కోసం బాకీ ఉన్న రుణాన్ని మార్పుకోవడం.
- గ్రీన్ ప్రాజెక్ట్ల కోసం విముక్తి పొందిన వనరులను పాక్షికంగా కేటాయించడంతో రుణ ఉపశమనాన్ని కలపడం.

బాహ్య రుణం

- దేశం వెలుపల ఉన్న మూలం నుండి తీసుకున్న డబ్బును సూచిస్తుంది.
- అభివృద్ధి కోసం స్థానిక ఆదాయాన్ని భర్తీ చేయడానికి కీలకమైన మూలం కానీ మారకపు రేటు హెచ్చుతగ్గుల కారణంగా దుర్బలత్వాన్ని జోడిస్తుంది.

7. స్టాగ్ ఫ్లేషన్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఆర్పిఐ అధికారులు ప్రస్తుత డేటా ఆధారంగా ఆగస్ట్లో 3% నుండి 1%కి స్టాగ్ ఫ్లేషన్ రిస్క్ తగ్గినట్లు నివేదించారు.

స్టాగ్ ఫ్లేషన్ అంటే ఏమిటి?

- ఇది ఏకకాలంలో అధిక ద్రవ్యోల్బణం, తక్కువ ఆర్థిక వృద్ధి మరియు పెరిగిన నిరుద్యోగంతో కూడిన ఆర్థిక దృశ్యం.
- 1970లలో ప్రజాదరణ పొందింది, ముఖ్యంగా యూఎస్ లో చమురు షాక్ సమయంలో గమనించబడింది, ఇది అధిక ద్రవ్యోల్బణం, ఆర్థిక మాంద్యం మరియు ప్రతికూల వృద్ధికి దారితీసింది.
- స్థూల ఆర్థిక ఫ్రేమ్వర్క్ను ఆస్థిరపరిచే, అనిశ్చిత వాతావరణాన్ని సృష్టించే అవకాశం ఉంది.

స్టాగ్ ఫ్లేషన్ను పరిష్కరించేందుకు సూచనలు

- ఆర్థిక వ్యవస్థలో సమిష్టి డిమాండ్ను పెంచడంపై దృష్టి పెట్టాలని విధాన నిర్ణేతలు సిఫార్సు చేశారు.
- సెంట్రల్ బ్యాంక్ తన పాలసీ వైఖరిని సడలించాలని సూచించబడినది.
- ఆర్థిక వృద్ధిని ఉత్తేజపరిచేందుకు, ముఖ్యంగా మౌలిక సదుపాయాలు మరియు ఇతర రంగాలపై వ్యయాన్ని పెంచాలని ప్రభుత్వం ప్రోత్సహించింది.
- కొందరు ఆర్థికవేత్తలు నిజమైన ఆర్థిక వృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి సరఫరా వైపు సంస్కరణల కోసం వాదించారు.

8. క్రూడ్ ఆయిల్ కోసం రూపాయలలో చెల్లింపు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతదేశం యుఎఈ నుండి ముడి చమురు కోసం మొట్టమొదటిసారిగా రూపాయి చెల్లింపును చేసింది. ఇది దిగుమతిదారులు రూపాయలలో చెల్లించడానికి మరియు ఎగుమతిదారులు స్థానిక కరెన్సీలో చెల్లింపులను

స్వీకరించడానికి అనుమతిస్తూ రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా యొక్క 2022 చర్యకు అనుగుణంగా ఉంది.

మరింత సమాచారం

- భారతదేశం మరియు యుఎకె 2022లో “సమగ్ర ఆర్థిక భాగస్వామ్య ఒప్పందం” (సెపా)పై సంతకం చేశాయి.
- జూలై 2023లో, రూపాయి సెటిల్మెంట్ల కోసం భారతదేశం యుఎకెతో ఒక ఒప్పందాన్ని అధికారికం చేసుకుంది.
- భారతదేశం, ప్రపంచంలోని మూడవ అతిపెద్ద ఇంధన వినియోగదారు, దాని చమురు అవసరాలలో 85% పైగా దిగుమతులపై ఆధారపడుతుంది. ప్రధాన చమురు సరఫరాదారులలో ఇరాక్, సౌదీ అరేబియా, రష్యా మరియు యుఎకె ఉన్నాయి. పశ్చిమాసియా మొత్తం సరఫరాలలో 58% వాటాను కలిగి ఉంది.
- 2022-23 ఆర్థిక సంవత్సరంలో, ముడి చమురు కొనుగోళ్లపై భారతదేశం 157.5 బిలియన్ డాలర్లు వెచ్చించింది.

రూపాయి అంతర్జాతీయీకరణ

- నివాసీతులు మరియు ప్రవాసుల ద్వారా రూపాయిని స్వేచ్ఛగా లావాదేవీలు చేయగలిగాలా చేయడం, ప్రపంచ వాణిజ్యం కోసం రిజర్వ్ కరెన్సీగా దాని వినియోగాన్ని ప్రోత్సహించడం.
- దశలవారీ అమలు, దిగుమతి మరియు ఎగుమతి వాణిజ్యం కోసం రూపాయిని ప్రోత్సహించడం ప్రారంభించి ఆపై ఇతర లావాదేవీలకు విస్తరించడం.

రూపాయిలో సెటిల్మెంట్ యంత్రాంగం

- మార్కెట్ నిర్ణయించిన మారకపు ధరల వద్ద రూపాయలలో చెల్లింపులు.
- భారతీయ దిగుమతిదారులు భాగస్వామ్య దేశం యొక్క సంబంధిత బ్యాంకు యొక్క భారతీయ బ్యాంకుల్లోని వోస్ట్రో ఖాతాకు జమ చేసి రూపాయిలలో చెల్లింపులు చేస్తారు.
- వోస్ట్రో ఖాతాలలోని మిగులు రూపాయి బ్యాలెన్స్ ను పెట్టుబడులు, ప్రాజెక్ట్ చెల్లింపులు మరియు ఎగుమతి-దిగుమతి అధునాతన ప్రవాహ నిర్వహణ కోసం ఉపయోగించవచ్చు.

రూపాయి చెల్లింపు ప్రయోజనాలు

- చమురు లావాదేవీల కోసం యూఎస్ డాలర్లపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గిస్తుంది.
- 2022లో డాలర్లతో పోలిస్తే దాదాపు 10% పడిపోయిన రూపాయి విలువ క్షీణత ప్రభావాన్ని తగ్గిస్తుంది.
- భారతదేశం నుండి డాలర్ల ప్రవాహాన్ని నెమ్మదింపజేస్తుంది.
- రష్యా మరియు ఇరాన్ వంటి ఆంక్షలు ఎదుర్కొన్న దేశాలతో వాణిజ్య అవకాశాలను పెంచుతుంది.

- డాలర్ డిమాండ్ను తగ్గిస్తుంది, లావాదేవీలను క్రమబద్ధీకరిస్తుంది మరియు ప్రపంచ కరెన్సీ కుదుపులకు భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ తక్కువ దుర్బలంగా ఉండేలా చేస్తుంది.

9. యుపిఐ ట్యాప్ అండ్ పే సౌకర్యం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- నేషనల్ పేమెంట్స్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా పేమెంట్స్ యాప్ల కోసం ‘యుపిఐ ట్యాప్ అండ్ పే’ సదుపాయాన్ని అమలు చేయడాన్ని ప్రారంభించింది.
- నియర్ ఫీల్డ్ కమ్యూనికేషన్ సామర్థ్యం ఉన్న మొబైల్లు మరియు పరికరాలు యుపిఐ ట్యాప్ అండ్ పే సేవను ఉపయోగించుకోవచ్చు.

యుపిఐ ట్యాప్ అండ్ పే మరియు ఎన్.ఎఫ్.సి గురించి

- యుపిఐ ట్యాప్ అండ్ పే సదుపాయం చెల్లింపు గ్రహీత యొక్క యుపిఐ ఐడి వివరాలను సంగ్రహించడానికి నియర్ ఫీల్డ్ కమ్యూనికేషన్ (ఎన్.ఎఫ్.సి) సాంకేతికతను ఉపయోగిస్తుంది.
- విద్యుదయస్కాంత రేడియో ఫీల్డ్లను ఉపయోగించి తక్కువ పరిధిలో (4-5 సెంటీమీటర్లు) సమాచారాన్ని పంచుకునే సామర్థ్యం కలిగిన పరికరాలను ఎన్.ఎఫ్.సి అనుమతిస్తుంది.
- ఎన్.ఎఫ్.సి -అనుకూల పరికరం తక్కువ పరిధిలో ఎన్.ఎఫ్.సి ట్యాప్తో పరస్పర చర్య చేసే రేడియో ఫ్రీక్వెన్సీ సిగ్నల్లను విడుదల చేస్తుంది.
- చెల్లింపు ప్రక్రియలో క్విక్ రెస్పాన్స్ (క్యూఆర్) కోడ్ల అవసరాన్ని ఎన్.ఎఫ్.సి తొలగిస్తుంది.
- ఎన్.ఎఫ్.సి ట్యాప్ నిష్క్రియంగా ఉంటుంది (సమాచారాన్ని మాత్రమే పంపగలదు), ఇతర పరికరం (ఉదా., స్మార్ట్ఫోన్) సక్రియంగా ఉంటుంది, సమాచారాన్ని పంపడం మరియు స్వీకరించడం రెండింటినీ చేయగలదు.

ఎన్.ఎఫ్.సి యొక్క ప్రయోజనాలు:

- సురక్షితమైన మరియు అనుకూలమైన స్పర్శరహిత చెల్లింపులను ప్రారంభిస్తుంది.
- లావాదేవీల భద్రత మరియు గోప్యతను నిర్ధారించడానికి ఎన్క్రిప్షన్లను ఉపయోగిస్తుంది.
- పీర్-టు-పీర్ షేరింగ్ ద్వారా ఎన్.ఎఫ్.సి సదుపాయం కలిగిన పరికరాలతో వేగవంతమైన సమాచారాన్ని పంచుకోవడానికి వీలు కల్పిస్తుంది.
- రోగుల సమాచారాన్ని మెరుగ్గా ట్రాక్ చేయడంలో ఆసుపత్రులకు సహాయం చేయగలదు.

ఎన్.పి.సి.ఐ గురించి

- ఎన్.పి.సి.ఐ అనేది భారతదేశంలో రిటైల్ చెల్లింపులు మరియు పరిష్కార వ్యవస్థలను నిర్వహించే ఒక సంస్థ.
- చెల్లింపు మరియు పరిష్కార వ్యవస్థల చట్టం, 2007 ప్రకారం రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఇండియన్ బ్యాంక్స్ అసోసియేషన్ యొక్క కార్యక్రమం.
- కంపెనీల చట్టం 2013లోని సెక్షన్ 8 ప్రకారం “నాట్ ఫర్ ప్రాఫిట్” కంపెనీగా చేర్చబడింది.

- **గమనిక:** రేడియో-ఫ్రీక్వెన్సీ ఐడెంటిఫికేషన్ (ఆర్ఎఫ్ఐడి) మరియు బ్లూటూత్ కూడా రేడియో ఫ్రీక్వెన్సీని ఉపయోగిస్తాయి, అయితే వాటి పరిధి చాలా ఎక్కువ (ఆర్ఎఫ్ఐడి: 100 మీటర్లు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ, బ్లూటూత్: 10-100 మీటర్లు).

10. పారిశ్రామిక కారిడార్ అభివృద్ధి కోసం భారత ప్రభుత్వం మరియు ఆసియా అభివృద్ధి బ్యాంక్ ఒప్పందం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతదేశంలో పారిశ్రామిక కారిడార్ అభివృద్ధి కోసం భారత ప్రభుత్వం మరియు ఆసియాన్ డెవలప్ మెంట్ బ్యాంక్ (ఎడిబి) 250 మిలియన్ల రుణ ఒప్పందంపై సంతకం చేశాయి.

మరింత సమాచారం

- పారిశ్రామిక కారిడార్ అభివృద్ధికి (సబ్ ప్రోగ్రామ్ 2) మద్దతునివ్వడం 250 మిలియన్ విధాన-ఆధారిత రుణం యొక్క లక్ష్యం.
- పారిశ్రామిక క్లస్టర్ అభివృద్ధికి గ్రీన్ ఫైనాన్స్ తో సహా ప్రత్యామ్నాయ పైనాన్సింగ్ పరిష్కారాలను అభివృద్ధి చేయడంపై దృష్టి సారించింది.
- పారిశ్రామిక పని ప్రదేశాల భద్రతను మెరుగుపరచడం మరియు పర్యావరణం మరియు వాతావరణ మార్పులకు సంబంధించిన పద్ధతులను ఏకీకృతం చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- ఈ రుణం సబ్ ప్రోగ్రామ్ 1పై ఆధారపడింది. దీనిలో ఎడిబి అక్టోబర్ 2021లో 250 మిలియన్ రుణాన్ని ఆమోదించింది. జాతీయ పారిశ్రామిక కారిడార్ కార్యక్రమం కోసం విధాన ఫ్రేమ్వర్క్లను బలోపేతం చేయడానికి సబ్ ప్రోగ్రామ్ 1 రూపొందించబడింది.

ఆసియాన్ డెవలప్ మెంట్ బ్యాంక్

- ఆసియాన్ డెవలప్ మెంట్ బ్యాంక్ (ఎడిబి) అనేది ఫిలిప్పీన్స్ లోని మనీలాలో ప్రధాన కార్యాలయం కలిగిన బహుపాక్షిక ఆర్థిక సంస్థ.
- ఎడిబి ఆసియా మరియు పసిఫిక్ లో (శ్రేయస్సు), చేరిక, స్థితిస్థాపకత మరియు స్థిరత్వాన్ని సాధించడానికి కట్టుబడి ఉంది.

పారిశ్రామిక కారిడార్ల ప్రాముఖ్యత

- ఇండస్ట్రియల్ కారిడార్లు ప్రపంచ విలువ గొలుసులో భారతదేశాన్ని బలమైన పోటీదారుగా ఉంచుతాయి.
- అధిక-నాణ్యత మౌలిక సదుపాయాల కల్పన ద్వారా తయారీలో భారతదేశం యొక్క పోటీతత్వాన్ని పెంచుతుంది.
- పారిశ్రామిక కారిడార్లు మెరుగైన ఉద్యోగాల కల్పనకు దోహదం చేస్తాయి.
- కారిడార్ లో ఉన్న రాష్ట్రాల్లో పేదరికాన్ని నిర్మూలించడంలో అవి ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తాయి.

నేషనల్ ఇండస్ట్రియల్ కారిడార్ ప్రోగ్రామ్ (ఎన్.ఐ.సి.పి)

- జాతీయ పారిశ్రామిక కారిడార్ కార్యక్రమం ప్రపంచవ్యాప్తంగా అత్యుత్తమ తయారీ మరియు పెట్టుబడి గమ్యస్థానాలతో పోటీపడే భారతదేశంలోని భవిష్యత్ పారిశ్రామిక నగరాల అభివృద్ధిని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- ఎన్.ఐ.సి.పిలో భాగంగా నాలుగు దశల్లో 32 ప్రాజెక్టులతో 11 ఇండస్ట్రియల్ కారిడార్ల అభివృద్ధికి ప్రభుత్వం ఆమోదం తెలిపింది.
- నేషనల్ ఇండస్ట్రియల్ కారిడార్ డెవలప్ మెంట్ అండ్ ఇంప్లిమెంటేషన్ ట్రస్ట్ ద్వారా ఇది అమలు జరుగుతుంది.

11. భారతీయ బ్యాంకుల ఆస్తుల నాణ్యతపై ఆల్టిమ యొక్క నివేదిక

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- 2024 ఆర్థిక సంవత్సరం రెండవ త్రైమాసికంలో, భారతీయ షెడ్యూల్డ్ వాణిజ్య బ్యాంకుల స్థూల నిరర్థక ఆస్తుల నిష్పత్తి నిరంతర అభివృద్ధిని చవిచూసింది, రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా యొక్క 'ట్రెండ్ అండ్ ప్రోగ్రెస్ ఆఫ్ బ్యాంకింగ్ ఇన్ ఇండియా' నివేదిక ప్రకారం, దశాబ్ద కనిష్టానికి చేరుకుంది.

ఆరీబి నివేదికలోని కీలక అంశాలు

- భారతీయ షెడ్యూల్డ్ వాణిజ్య బ్యాంకుల ఆస్తి నాణ్యత స్థూల నిరర్థక ఆస్తుల నిష్పత్తుల ద్వారా సూచించబడినట్లుగా 2018-19 ఆర్థిక సంవత్సరం నుండి 2022-23 వరకు స్థిరమైన మెరుగుదలని కనబరుస్తుంది.
- మార్చి 2023లో షెడ్యూల్డ్ వాణిజ్య బ్యాంకుల స్థూల నిరర్థక ఆస్తుల నిష్పత్తి 3.9%కి పడిపోయింది మరియు సెప్టెంబరు 2023లో 3.2%కి తగ్గింది, ఇది నిరర్థక ఆస్తులలో దశాబ్దంలోనే కనిష్టంగా ఉంది.
- 2022-23లో షెడ్యూల్డ్ వాణిజ్య బ్యాంకుల స్థూల నిరర్థక ఆస్తుల నిష్పత్తిలో దాదాపు 45% క్షీణతకు రికవరీలు మరియు అప్ గ్రేడేషన్లు కారణమయ్యాయి, ఇది ఆస్తుల రికవరీలో సానుకూల ధోరణులను ప్రతిబింబిస్తుంది.
- 2022-23 ఆర్థిక సంవత్సరంలో, షెడ్యూల్డ్ వాణిజ్య బ్యాంకుల ఏకీకృత బ్యాలెన్స్ షీట్ (ప్రాంతీయ గ్రామీణ బ్యాంకులు మినహా) గణనీయమైన 12.2% వృద్ధిని సాధించింది, ఇది తొమ్మిదేళ్లలో అత్యధికం.
- నాన్-బ్యాంకింగ్ ఫైనాన్షియల్ కంపెనీలు 2022-23 ఆర్థిక సంవత్సరంలో తమ ఏకీకృత బ్యాలెన్స్ షీట్ లో 14.8% విస్తరణను సాధించాయి, ఇది రెండంకెల క్రెడిట్ వృద్ధిని సాధించింది.
- ఆర్థిక స్థిరత్వానికి దోహదపడటంలో మెరుగైన బహిర్గతత్వం, బలమైన ప్రవర్తనా నియమావళి మరియు పారదర్శక పాలనా నిర్మాణాలతో సహా గుణాత్మక కొలమానాల పాత్రను ఆరీబి నిొక్కి చెప్పింది.

స్థూల నిరర్థక ఆస్తుల నిష్పత్తి

- స్థూల నిరర్థక ఆస్తులు అనేది బ్యాంకు కలిగి ఉన్న మొండి బకాయిలు లేదా మొండి బకాయిల మొత్తం విలువను సూచిస్తుంది.
- స్థూల నిరర్థక ఆస్తుల మొత్తం విలువను బ్యాంక్ చేసిన స్థూల అడ్వాన్సుల (రుణాలు) మొత్తం విలువతో భాగించడం ద్వారా లెక్కించబడుతుంది, ఇది శాతంగా వ్యక్తీకరించబడుతుంది.
- స్థూల నిరర్థక ఆస్తుల నిష్పత్తి అనేది బ్యాంక్ యొక్క ఆస్తి నాణ్యతకు కీలకమైన సూచిక, బ్యాంకింగ్ రంగం యొక్క ఆర్థిక ఆరోగ్యం మరియు రిస్క్ ప్రొఫైల్ ను అంచనా వేయడానికి నియంత్రకాలు మరియు పెట్టుబడిదారులచే నిశితంగా పర్యవేక్షించబడుతుంది.
- స్థూల నిరర్థక ఆస్తుల నిష్పత్తి తక్కువగా ఉండటం సాధారణంగా అనుకూలమైనదిగా పరిగణించబడుతుంది, ఇది ఆరోగ్యకరమైన రుణ పోర్ట్ ఫోలియో మరియు క్రెడిట్ రిస్క్ యొక్క మెరుగైన నిర్వహణను సూచిస్తుంది.

(గమనిక: నాన్-పెర్ఫార్మింగ్ లోన్లు (మొండిబకాయిలు) అంటే కనీసం 90 రోజుల పాటు చెల్లింపులు చేయని రుణాలు)

12. గవర్నమెంట్ సెక్యూరిటీల లెండింగ్ మరియు బారోయింగ్ కు వీలు కల్పించిన ఆర్డీబి

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా (ఆర్బీఐ) గవర్నమెంట్ సెక్యూరిటీస్ లెండింగ్ (జిఎస్ఎల్) ఆదేశాలు, 2023ని అమలు చేసింది.

మరింత సమాచారం

- గవర్నమెంట్ సెక్యూరిటీస్ లెండింగ్ అనేది యజమాని (రుణదాత) నుండి రుణగ్రహీతకు రుసుముతో అర్హత కలిగిన ప్రభుత్వ సెక్యూరిటీల రుణాన్ని సూచిస్తుంది. ఈ రుణం ఇతర ప్రభుత్వ సెక్యూరిటీల రూపంలో మరియు నిర్దిష్ట కాలానికి హామీగా చేయబడుతుంది.
- ట్రెజరీ బిల్లులు మినహాయించి, కేంద్ర ప్రభుత్వం జారీ చేసిన ప్రభుత్వ సెక్యూరిటీలు రుణాలు ఇవ్వడానికి/అరువు తీసుకోవడానికి అర్హులు.
- జిఎస్ఎల్ లావాదేవీల కింద, ట్రెజరీ బిల్లులతో సహా కేంద్ర ప్రభుత్వం జారీ చేసిన ప్రభుత్వ సెక్యూరిటీలు మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ బాండ్లు హామీలుగా ఉపయోగించడానికి అర్హత కలిగిఉంటాయి.

లక్ష్యాలు:

- ప్రభుత్వ సెక్యూరిటీల యొక్క లెండింగ్ మరియు బారోయింగ్ ను అనుమతించడం ప్రభుత్వ సెక్యూరిటీల మార్కెట్ కు లోతు మరియు ద్రవ్యతను జోడించడం, సమర్థవంతమైన ధర ఆవిష్కరణకు వీలు కల్పించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- ఈ చర్య పెట్టుబడిదారులచే సెక్యూరిటీల రుణ విఫలంలో భాగస్వామ్యాన్ని విస్తరిస్తుందని భావిస్తున్నారు.
- జిఎస్ఎల్ ప్రభుత్వ బాండ్ల యొక్క కార్యాచరణ సామర్థ్యాన్ని ప్రత్యేకించి బీమా సంస్థలకు మెరుగుపరిచేందుకు అంచనా వేయబడింది.

ప్రభుత్వ సెక్యూరిటీల గురించి (జి-సెక్ లు)

- జి-సెక్ అనేది కేంద్ర లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలచే జారీ చేయబడిన ఒక వర్తకం సాధనం, ఇది ప్రభుత్వ రుణ బాధ్యతను అంగీకరిస్తుంది.
- స్వల్పకాలికమైన ప్రభుత్వ సెక్యూరిటీలను ట్రెజరీ బిల్లులు (టి బిల్లులు) అని పిలుస్తారు, ఒక సంవత్సరం కంటే తక్కువ మెచ్యూరిటీలు లేదా దీర్ఘకాలికమైనవి, ప్రభుత్వ బాండ్లు లేదా ఒక సంవత్సరం లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కాలపరివక్షత కలిగిన డేటెడ్ సెక్యూరిటీలుగా సూచించబడతాయి.
- ప్రభుత్వ సెక్యూరిటీలు వాస్తవంగా డిఫాల్ట్ ప్రమాదాన్ని కలిగి ఉండవు, రిస్క్-ఫ్రీ గిల్డ్-ఎడ్డ్ సాధనాల హోదాను పొందుతాయి.

13. భారతమూల మొదటి దశ పాడిగింపు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఉపరితల రవాణా మరియు రహదారి మంత్రిత్వ శాఖ ఆధ్వర్యంలోని ప్రతిష్టాత్మక రహదారి అభివృద్ధి కార్యక్రమం అయిన భారతమూల మొదటి దశ కోసం గడువు 2027-28 వరకు ఆరు సంవత్సరాలు పొడిగించబడింది.

భారతమూల పరియోజన

- 2017లో ప్రారంభించబడింది, ఇది 2022 నాటికి 34,800 కి.మీ జాతీయ రహదారులను నిర్మించడం ద్వారా కీలకమైన అవస్థాపన

అంతరాలను అభివృద్ధి చేయడంపై దృష్టి సారినస్తూ, రహదారుల రంగం కోసం ఒక విస్తృత కార్యక్రమం.

- నవంబర్ 2023 నాటికి, భారతమూల ఫేజ్ 1 ప్రాజెక్ట్లో 42% పూర్తయింది.

లక్ష్యాలు:

- దేశవ్యాప్తంగా సరుకు రవాణా మరియు ప్రయాణీకుల కదలికలో సామర్థ్యాన్ని అత్యుత్తమం చేయడం.
- ఈశాస్త్ర ప్రాంతంలో అనుసంధానతని మెరుగుపరచడం.
- మల్టీమోడల్ లాజిస్టిక్స్ పార్కుల అభివృద్ధి ద్వారా ఇప్పటికే ఉన్న కారిడార్ల సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడం.

లక్ష్యాలు:

- కారిడార్ అప్ గ్రేడేషన్ అవసరాలను గుర్తించడానికి ఉపగ్రహ మ్యాపింగ్ ను ఉపయోగిస్తుంది.
- 1,500 పాయింట్లకు పైగా సాంకేతికత ఆధారిత ఆటోమేటెడ్ ట్రాఫిక్ సర్వేలను నిర్వహిస్తుంది.
- 600 జిల్లాల్లో సరుకు రవాణా యొక్క మూలం-గమ్యం అధ్యయనం.

రహదారి మౌలిక సదుపాయాలలోని లోపాలు

- వనరుల పరిమితుల కారణంగా నేషనల్ హైవే నెట్ వర్క్ మరియు రోడ్ నెట్ వర్క్ ని ఆప్టిమైజ్ చేయడంలో అసమర్థత.
- ప్రధాన కారిడార్లు మరియు పోర్టులను మారుమూల ప్రాంతాలతో అనుసంధానించడంలో సమగ్ర ప్రణాళిక లేకపోవడం.
- అభివృద్ధి చెందిన కారిడార్లలో కూడా రద్దీ కేంద్రాలు ఉండటం.
- ప్రమాద ప్రతిస్పందన మౌలిక సదుపాయాలు లేకపోవడం.

భారతమూల ఫేజ్-I యొక్క భాగాలు		
వర్గం	పొడవు (కి.మీ)	ప్రయోజనం
ఆర్థిక కారిడార్లు	9000	ఆర్థిక సామర్థ్యాన్ని వెలికితీస్తుంది
ఇంటర్ కారిడార్ మరియు ఫీడర్ రూట్	6000	సంపూర్ణ అనుసంధానతని నిర్ధారిస్తుంది
నేషనల్ కారిడార్స్ ఎఫిషియెన్సీ ఇంప్రూవ్మెంట్	5000	సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది
సరిహద్దు రోడ్లు మరియు అంతర్జాతీయ కనెక్టివిటీ	2000	సరిహద్దు కనెక్టివిటీని పెంచుతుంది
తీరప్రాంత రోడ్లు మరియు పోర్ట్ కనెక్టివిటీ	2000	పురోగతి కోసం ఓడరేవులను ప్రభావితం చేస్తుంది
గ్రీన్ ఫీల్డ్ ఎక్స్ ప్రెస్ వేలు	800	ఎక్స్ ప్రెస్ లాభాల కోసం ఎక్స్ ప్రెస్ వేగం
బ్యాలెన్స్ అభివృద్ధి ప్రాజెక్టు	10,000	ఆల్ రౌండ్ కనెక్టివిటీని పెంచుతుంది

14. ఆర్థిక స్థిరత్వ నివేదిక 2023

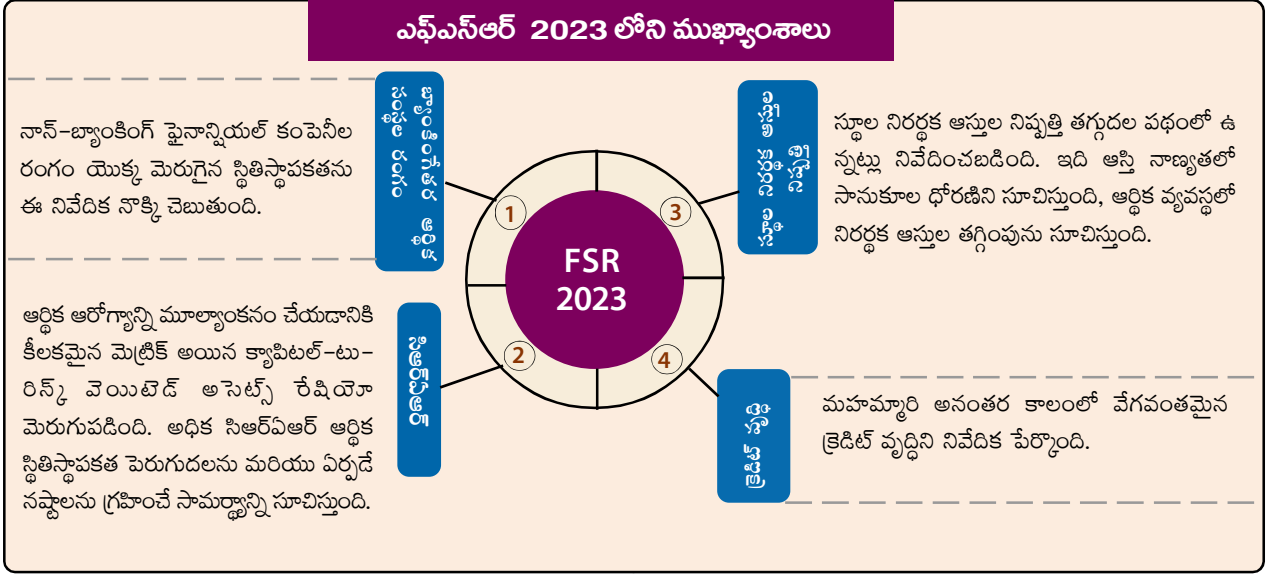
వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంకు ఆర్థిక స్థిరత్వ నివేదిక (ఫైనాన్షియల్ స్టెబిలిటీ రిపోర్ట్- ఎఫ్ఎన్ఆర్) ను ప్రతి రెండేళ్లకొకసారి విడుదల చేస్తుంది. ఇది సమగ్ర అంచనాను అందిస్తుంది.

- ఫైనాన్షియల్ స్టెబిలిటీ అండ్ డెవలప్‌మెంట్ కౌన్సిల్ సబ్-కమిటీ యొక్క మూల్యాంకనాలు మరియు ఫలితాల ఆధారంగా ఈ నివేదిక రూపొందించబడింది.

నాన్-బ్యాంకింగ్ ఫైనాన్షియల్ కంపెనీలు (ఎన్.బి.ఎఫ్.సిలు) అంటే ఏమిటి?

- బ్యాంకింగ్ తర ఆర్థిక సంస్థలు (ఎన్.బి.ఎఫ్.సిలు) కంపెనీల చట్టం, 1956 కింద నమోదు చేయబడిన కంపెనీలు. అవి రుణాలు, అడ్వాన్సులు

- మరియు సెక్యూరిటీల కొనుగోలు వంటి వివిధ ఆర్థిక కార్యకలాపాలలో పనిచేస్తాయి.
- వ్యవసాయం, పారిశ్రామిక కార్యకలాపాలు, వ్యాపారం లేదా స్థిరాస్తుల కొనుగోలు లేదా అమ్మకంలో తమ ప్రధాన వ్యాపారాన్ని కలిగి ఉన్న సంస్థలు ఎన్.బి.ఎఫ్.సిలు గా పరిగణించబడవు.
- ఎన్.బి.ఎఫ్.సిలు ప్రధానంగా భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ చే నియంత్రించబడతాయి మరియు నిర్వహించబడతాయి. అయినప్పటికీ, కొన్ని ఎన్బిఎఫ్సిలు సెక్యూరిటీస్ అండ్ ఎక్స్చేంజ్ బోర్డ్ ఆఫ్ ఇండియా (సెబి), ఇన్సూరెన్స్ రెగ్యులేటరీ అండ్ డెవలప్‌మెంట్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా (ఐఆర్డిఐఐ) మొదలైన ఇతర సంస్థల నియంత్రణ పరిధిలోకి కూడా వస్తాయి.
- ఎన్.బి.ఎఫ్.సిలు డిమాండ్ డిపాజిట్లను అంగీకరించవు.
- అవి చెల్లింపు మరియు సెటిల్మెంట్ వ్యవస్థలో భాగం కాదు మరియు వాటిపైనే డ్రా చేసుకున్న చెక్కులను జారీ చేయలేరు.
- ఎన్.బి.ఎఫ్.సిల డిపాజిట్లకు డిపాజిట్ బీమా సౌకర్యం అందుబాటులో లేదు.
- సాంప్రదాయ బ్యాంకులు మరియు కస్టమర్ల మధ్య అంతరాన్ని తగ్గించడంలో ఎన్బిఎఫ్సిలు కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి, ముఖ్యంగా సాంప్రదాయ బ్యాంకుల పరిధి పరిమితంగా ఉన్న ప్రాంతాల్లో అవి ఆర్థిక చేరికకు మరియు రుణలభ్యతకు గణనీయంగా దోహదం చేస్తాయి.

ఆర్థిక స్థిరత్వం మరియు అభివృద్ధి మండలి

- ఆర్థిక స్థిరత్వాన్ని కొనసాగించడం, అంతర్-నియంత్రణ సమన్వయాన్ని పెంపొందించడం మరియు ఆర్థిక రంగం అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడం కోసం యంత్రాంగాలను బలోపేతం చేయడం మరియు సంస్థాగతీకరించడం వంటి లక్ష్యంతో ఆర్థిక స్థిరత్వం మరియు అభివృద్ధి మండలి 2010లో స్థాపించబడింది.
- ఆర్థిక మంత్రి ఆర్థిక స్థిరత్వం మరియు అభివృద్ధి మండలి యొక్క ఎక్స్-ఆఫిషియో చైర్మన్ గా వ్యవహరిస్తారు. ఈ మండలి వ్యవస్థాగత సమన్వయను పరిష్కరించడం మరియు భారతదేశంలో ఆర్థిక రంగం యొక్క మొత్తం స్థిరత్వం మరియు వృద్ధిని నిర్ధారించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

15. చెల్లింపుల మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి నిధి పథకం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంకు చెల్లింపుల మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి నిధి (పేమెంట్స్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ డెవలప్‌మెంట్ ఫండ్ -పిఐడిఎఫ్) పథకాన్ని 2025 వరకు పొడిగించింది.

మరింత సమాచారం

- పేమెంట్స్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ డెవలప్‌మెంట్ ఫండ్ పథకం మూడేళ్ల కాలవ్యవధితో 2021లో ప్రారంభించబడింది.

- చెల్లింపు అంగీకార మౌలిక సదుపాయాల విస్తరణను ప్రోత్సహించడం పథకం యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం.
- లక్ష్య ప్రాంతాలలో టైర్-3 నుండి టైర్-6 కేంద్రాలు, ఈశాన్య రాష్ట్రాలు మరియు జమ్మూ మరియు కాశ్మీర్ మరియు లడఖ్ కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు ఉన్నాయి.
- ముఖ్యంగా, టైర్-1 మరియు టైర్-2 కేంద్రాలలో పిఎం వీధి వ్యాపారుల ఆటోనిర్బర్ నిధి (పిఎం స్వనిధి పథకం) కింద వీధి వ్యాపారులకు వర్తింపు చేయడానికి ఈ పథకం విస్తరించబడింది.
- ఒక సలహా మండలి పర్యవేక్షణలో పిబిడిఎఫ్ పనిచేస్తుంది.
- పథకం నిర్వహణ మరియు పాలన భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ చే నిర్వహించబడుతుంది.
- ఈ పథకం భౌతిక పాయింట్ ఆఫ్ సేల్ (పోస్) టెర్మినల్స్, మొబైల్ పోస్, జనరల్ ప్యాకెట్ రేడియో సర్వీస్, పబ్లిక్ స్విచ్ టెలిఫోన్ నెట్వర్క్ వంటి అనేక చెల్లింపు అంగీకార పరికరాలను కలిగి ఉంటుంది.

లబ్ధిదారుల పరిధిని మరియు అంగీకార మౌలిక సదుపాయాలను విస్తృతం చేయడానికి, అనేక మెరుగుదలలు ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి:

- పిఎం విశ్వకర్మ పథకం యొక్క లబ్ధిదారులు ఇప్పుడు పిబిడిఎఫ్ పథకం క్రింద వ్యాపారులుగా చేర్చబడ్డారు.
- సౌండ్ బాక్స్ పరికరాలు మరియు ఆధార్-ఆధారిత బయోమెట్రిక్ పరికరాలు ఈ పథకం కింద సబ్సిడీ దాఖలుకు అర్హులు.
- స్పెషల్ ఫోకస్ ప్రాంతాల కోసం ఏకరీతి సబ్సిడీ: పరికరం రకంతో సంబంధం లేకుండా, ప్రత్యేక దృష్టి కేంద్రీకృత ప్రాంతాలకు రాయితీని పరికరం ధరలో 90% ఏకరీతిగా మార్చారు. ఇది లక్షిత ప్రాంతాలు మరియు కార్యకర్మాలకు సమానమైన మద్దతును నిర్ధారిస్తుంది.

డిజిటల్ చెల్లింపులను ప్రోత్సహించడానికి ఇతర కార్యక్రమాలు

- ఆధార్ ఎనేబుల్డ్ పేమెంట్ సిస్టమ్: వ్యక్తుల ఆధార్ నంబర్లను ఉపయోగించి మైక్రో-ఎటిఎంలో ఆర్థిక లావాదేవీలకు వీలు కల్పిస్తుంది.
- ఆధార్ పేమెంట్ ట్రిప్లి వ్యవస్థ: గంపగుత్త మరియు పునరావృత ప్రభుత్వ ప్రయోజనాలు మరియు సబ్సిడీ చెల్లింపులకు వీలు కల్పిస్తుంది.
- యూనిఫైడ్ పేమెంట్స్ ఇంటర్ఫేస్ (యుపిఐ): ఒకే ప్లాట్ఫారమ్‌గా ప్రవేశ పెట్టబడినది, విభిన్న బ్యాంకింగ్ సేవలు మరియు ఫీచర్లను ఒకే గొడుగు కింద విలీనం చేస్తుంది.
- ప్రధాన్ మంత్రి- గ్రామీణ డిజిటల్ సాక్షరతా అభియాన్: గ్రామీణ ప్రజలలో డిజిటల్ అక్షరాస్యతను ప్రోత్సహించడానికి రూపొందించబడిన చొరవ.

16. అర్జెంటీనా- భారతదేశం లిథియం ఒప్పందం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- అర్జెంటీనాలో అన్వేషణ మరియు అభివృద్ధి కోసం ఐదు లిథియం బ్లాక్లను కొనుగోలు చేయడానికి భారతదేశం ఒక ఒప్పందానికి చేసుకుంది.
- ఖనిజ్ బిదేశ్ ఇండియా లిమిటెడ్ (కాబిల్) మరియు అర్జెంటీనాలోని ప్రభుత్వ యాజమాన్యంలోని మైనింగ్ మరియు ఎనర్జీ కంపెనీ అయిన కామ్యూన్ మధ్య ఈ ఒప్పందం సంతకం చేయబడుతుంది.

లిథియం గురించి

- లిథియం అనేది క్షార లోహ సమూహానికి చెందిన రసాయన మూలకం.
- ఇది మృదువైన, వెండి-తెలుపు రంగులోని లోహం మరియు అధిక క్రియాశీలత కలిగిఉంటుంది.
- **అనువర్తనాలు:** ప్రధానంగా ఎలక్ట్రానిక్ పరికరాలు (స్మార్ట్ఫోన్లు, ల్యాప్టాప్లు) మరియు ఎలక్ట్రిక్ వాహనాల్లో విస్తృతంగా వినియోగించే రీఛార్జబుల్ లిథియం-అయాన్ బ్యాటరీలలో ఉపయోగించబడుతుంది.
- **విద్యుత్ నిల్వ:** పోర్ట్బుల్ పరికరాలు, ఎలక్ట్రిక్ వాహనాలు మరియు గ్రిడ్ విద్యుచ్ఛక్తి నిల్వలో విద్యుత్ నిల్వ కోసం లిథియం-అయాన్ బ్యాటరీలు కీలకం.
- **ప్రపంచ ఉత్పత్తి:** ఆస్ట్రేలియా, చిలీ మరియు అర్జెంటీనాలు ప్రధాన లిథియం ఉత్పత్తి దేశాలు.
- **లిథియం (ట్రయాంగిల్):** దక్షిణ అమెరికాలోని (అర్జెంటీనా, బోలీవియా మరియు చిలీ) గణనీయమైన లిథియం నిల్వలు ఉన్న ప్రాంతాన్ని సూచిస్తుంది. ఈ ప్రాంతం ప్రపంచంలోని గుర్తించబడిన లిథియం నిల్వలలో 58% కలిగి ఉంది.

భారతదేశం మరియు లిథియం ట్రయాంగిల్ దేశాలు

- భారతదేశం లిథియం కొరకు లిథియం ట్రయాంగిల్ దేశాలతో దౌత్య సంబంధాన్ని పెంచుతోంది.
- లిథియం-అయాన్ బ్యాటరీ ఉత్పత్తి కోసం, ముఖ్యంగా ఎలక్ట్రిక్ వాహనాలు మరియు పునరుత్పాదక ఇంధన నిల్వ కోసం లిథియం వనరులను కోరుతుంది.
- బ్యాటరీ ఉత్పత్తిని పెంచడానికి అడ్వాన్స్డ్ కెమిస్ట్రీ సెల్ ని తయారు చేసేందుకు ఉత్పత్తి ప్రోత్సాహక పథకం క్రింద ఒక ప్రతిష్టాత్మకమైన ప్రణాళిక ఉంది.
- భారతదేశం ప్రస్తుతం 100% లిథియం లోహాన్ని ప్రధానంగా తూర్పు ఆసియా దేశాల నుండి దిగుమతి చేసుకుంటోంది.
- తెలంగాణ వంటి రాష్ట్రాలు భారతదేశం ఎలక్ట్రిక్ వాహనాల తయారీ కేంద్రంగా మారాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి.
- జమ్మూ మరియు కాశ్మీర్ వంటి ప్రదేశాలలో లిథియం నిక్షేపాలను ఏకకాలంలో అన్వేషించడం.

ముగింపు :

- లిథియం-అయాన్ బ్యాటరీ ఉత్పత్తికి అవసరమైన కీలకమైన ఖనిజాల స్థిరమైన సరఫరా గొలుసు కోసం భారతదేశం యొక్క వ్యూహంలో భాగం.
- పర్యావరణ ఆందోళనలను పరిష్కరించడానికి శిలాజ ఇంధనాలపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గించడం కొరకు ప్రభుత్వం ఎలక్ట్రిక్ వాహనాలను ప్రోత్సహిస్తున్నది.
- భారతదేశంలో ఎలక్ట్రిక్ వాహనాల పరిశ్రమ అభివృద్ధి మరియు వృద్ధికి కీలకమైన లిథియం యొక్క విశ్వసనీయ సరఫరాను పొందడం.

17. ఫైనాన్సియల్ ఇంటెలిజెన్స్ యూనిట్ ఇండియా

వార్షికోపసంహరణ ఉంది?

- ఫైనాన్సియల్ ఇంటెలిజెన్స్ యూనిట్ ఇండియా తొమ్మిది ఆఫ్షోర్ వర్చువల్ డిజిటల్ అసెట్ సర్వీస్ ప్రొవైడర్లకు అనుగుణ్యతా షోకాజ్ నోటీసులను జారీ చేసింది.

ఫైనాన్సియల్ ఇంటెలిజెన్స్ యూనిట్ - ఇండియా (ఎఫ్ఐఐ-ఇండి) గురించి

- అనుమానాస్పద ఆర్థిక లావాదేవీలకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని స్వీకరించడం, ప్రాసెస్ చేయడం, విశ్లేషించడం మరియు వ్యాప్తి చేయడం కోసం బాధ్యత వహించే కేంద్ర జాతీయ ఏజెన్సీగా ఎఫ్ఐఐ-ఇండి ని 2004లో భారత ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది.
- ఇది స్వతంత్ర సంస్థగా పనిచేస్తుంది, ఆర్థిక మంత్రి నేతృత్వంలోని ఎకనామిక్ ఇంటెలిజెన్స్ కౌన్సిల్ కి నేరుగా నివేదిస్తుంది.
- ఎఫ్ఐఐ-ఇండి అనేది కేంద్ర ప్రత్యక్ష పన్నుల బోర్డు, కేంద్ర ఎక్సైజ్ మరియు కస్టమ్స్ బోర్డు, రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా, సెబి, న్యాయ వ్యవహారాల విభాగం మరియు ఇంటెలిజెన్స్ ఏజెన్సీలతో సహా వివిధ సంస్థల నుండి తీసుకోబడిన 75 మంది సిబ్బందితో కూడిన బహుళ-క్రమశిక్షణా సంస్థ.
- ఇది చట్టాన్ని అమలు చేసే ఏజెన్సీ కాదు మరియు భారతదేశంలోని న్యూ ఢిల్లీలోని దాని కార్యాలయం వెలుపల ఏ ప్రాంతీయ కార్యాలయం లేదా ఉద్యోగులను నిర్వహించదు.

మరింత సమాచారం :

- మనీ లాండరింగ్ నిరోధక చట్టం, 2002 నిబంధనలకు కట్టుబడి లేకుండా చట్టవిరుద్ధంగా నిర్వహిస్తున్నట్లు ఆరోపించబడిన ఆఫ్షోర్ సంస్థలపై చర్య తీసుకోబడుతుంది.
- ఈ ఆఫ్షోర్ సంస్థల కార్యకలాపాలను తగ్గించే ప్రయత్నంలో, ఎఫ్ఐఐ-ఇండి ఎలక్ట్రానిక్స్ మరియు ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ మంత్రిత్వ శాఖ కార్యదర్శికి లేఖ రాసింది, వాటితో సంబంధం కలిగిన యూనిఫాం రీసోర్స్ లోకేటర్లని నిరోధించాలని కోరింది.
- మనీ లాండరింగ్ నిరోధక చట్టంలో పేర్కొన్న నియంత్రణ బాధ్యతలను పాటించకుండా ఈ సంస్థలు భారతదేశంలో తమ కార్యకలాపాలను కొనసాగించకుండా నిరోధించడమే లక్ష్యం.
- మార్చి 2023లో, భారతదేశంలోని వర్చువల్ డిజిటల్ అసెట్ సర్వీస్ ప్రొవైడర్ల మనీలాండరింగ్ నిరోధక/ఉగ్రవాద ఆర్థిక సహాయ నిరోధక నిబంధనల కిందకు తీసుకురాబడ్డారు.
- వర్చువల్ డిజిటల్ అసెట్ సర్వీస్ ప్రొవైడర్ల మనీ లాండరింగ్ నిరోధక చట్టం, 2002 కి కట్టుబడి ఉండాలి, అందులో లావాదేవీలు నిర్వహిస్తున్న ఖాతాదారుల గుర్తింపులను ధృవీకరించడం మరియు ఆర్థిక స్థితిగతులు మరియు అనుమానాస్పద లావాదేవీల రికార్డులను నిర్వహించడం వంటివి ఉంటాయి.
- వర్చువల్ డిజిటల్ ఆస్తులు మరియు ఫియట్ కరెన్సీల మధ్య మార్పిడి, వర్చువల్ డిజిటల్ ఆస్తుల బదిలీ, వర్చువల్ డిజిటల్ ఆస్తులను భద్రపరచడం లేదా నిర్వహించడం లేదా వర్చువల్ డిజిటల్ ఆస్తులపై నియంత్రణకు వీలు కల్పించే సాధనాలు వంటి కార్యకలాపాలలో నిమగ్నమై

ఉన్న వర్చువల్ డిజిటల్ అసెట్ సర్వీస్ ప్రొవైడర్లు ఎఫ్ఐఐ-ఇండి తో రిపోర్టింగ్ సంస్థలుగా నమోదు చేసుకోవాలి.

- మనీలాండరింగ్ మరియు టెర్రర్ ఫైనాన్సింగ్ను అరికట్టడానికి ఆర్థిక లావాదేవీల పర్యవేక్షణ మరియు ట్రాకింగ్ను ప్రారంభించడం మనీ లాండరింగ్ నిరోధక చట్టం మరియు దాని రిపోర్టింగ్ బాధ్యతలు దీని యొక్క లక్ష్యం. వర్చువల్ డిజిటల్ అసెట్ సర్వీస్ ప్రొవైడర్లను యాంటీ మనీ లాండరింగ్/కౌంటర్ ఫైనాన్సింగ్ ఆఫ్ టెర్రరిజం ఫ్రేమ్వర్క్ కిందకు తీసుకురావడానికి ఇటీవలి చర్య విస్తృత ప్రయత్నాలలో ఒక భాగం.
- ప్రస్తుతానికి, 31 వర్చువల్ డిజిటల్ అసెట్ సర్వీస్ ప్రొవైడర్లు ఎఫ్ఐఐ-ఇండి తో నమోదు చేసుకున్నారు. అయినప్పటికీ, అనేక ఆఫ్షోర్ సంస్థలు, భారతీయ వినియోగదారులలో గణనీయమైన భాగానికి సేవలందిస్తున్నప్పటికీ, రిజిస్టర్ చేసుకోలేదు మరియు యాంటీ మనీలాండరింగ్ మరియు కౌంటర్ ఫైనాన్సింగ్ ఆఫ్ టెర్రరిజం ఫ్రేమ్వర్క్ కిందకు రావడం లేదు.

ఇతర నియంత్రణ దశలు మరియు ప్రపంచ దృక్పథాలు :

- బ్యూరో ఫర్ ఇంటర్నేషనల్ సెటిల్మెంట్స్ వర్ధమాన ఆర్థిక వ్యవస్థలలో (ఆగస్టు 2023) క్రిప్టో ఆస్తుల నుండి ఆర్థిక స్థిరత్వం గురించి ఒక నివేదికలో మూడు ఉన్నత-స్థాయి విధాన ఎంపికలను ఎత్తిచూపింది. అవి: సంపూర్ణ నిషేధం, కట్టడి మరియు నియంత్రణ.
- క్రిప్టో మార్కెట్ల యొక్క నకిలీ-అనామక స్వభావం కారణంగా పూర్తిగా నిషేధం అమలు చేయబడకపోవచ్చని, దీని వలన మార్కెట్ పారదర్శకతను కోల్పోయే అవకాశం ఉంది అని బిబిఎస్ వాదించింది.
- క్రిప్టో మార్కెట్లు మరియు సాంప్రదాయ ఆర్థిక వ్యవస్థల మధ్య ప్రవాహాలను కట్టడి చేయడం లేదా నియంత్రించడం, క్రిప్టో మార్కెట్లలోని దుర్బలత్వాలను పరిష్కరించకపోవచ్చు మరియు ఆర్థిక స్థిరత్వ ప్రమాదాలను కలిగిస్తుంది.

ముగింపు :

- క్రిప్టోకరెన్సీ రంగం ప్రపంచవ్యాప్తంగా అభివృద్ధి చెందుతున్నందున, పెట్టుబడిదారులను రక్షించడానికి మరియు అక్రమ ఆర్థిక కార్యకలాపాలను నిరోధించడానికి నియంత్రణ జోక్యాలు అత్యవసరం.
- భారత ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు వర్చువల్ డిజిటల్ ఆస్తుల వినియోగంతో సంబంధం ఉన్న ప్రమాద అవకాశాలను పరిష్కరించడంలో చురుకైన వైఖరిని సూచిస్తాయి.

18. అయోధ్య ధామ్ జంక్షన్ రైల్వే స్టేషన్ ప్రారంభోత్సవం

వార్షికోపసంహరణ ఉంది?

- ఎలివేటర్లు, ఎస్కలేటర్లు, ఫుడ్ షాజాలు మరియు ఇతర ఆధునిక సౌకర్యాలతో కూడిన అయోధ్య ధామ్ జంక్షన్ రైల్వే స్టేషన్ యొక్క మొదటి దశను ప్రధాన మంత్రి నరేంద్ర మోడీ ప్రారంభించారు.
- ఈ స్టేషన్ 'అందరికీ అందుబాటులో ఉండేలా' రూపొందించబడింది.
- అయోధ్య ధామ్ జంక్షన్ 'భారత హరిత భవన నియమావళి'చే ధృవీకరించబడిన హరిత స్టేషన్ భవనం' హోదాను కలిగి ఉంది, ఇది పర్యావరణ సుస్థిరతకు నిబద్ధతను సూచిస్తుంది.

సూతన అమృత్ భారత్ రైళ్లు

- దర్భంగా-అయోధ్య-ఆనంద్ విహార్ టెర్మినల్ ఎక్స్ప్రెస్
- మాలా టౌన్-సర్ ఎం. విశ్వేశ్వరయ్య టెర్మినల్ (బెంగళూరు) ఎక్స్ప్రెస్

కొత్త వందే భారత్ రైళ్లు

- శ్రీ మాతా వైష్ణో దేవి కత్రా-న్యూఢిల్లీ, అమృతసర్-ఢిల్లీ, కోయంబత్తూర్-బెంగళూరు కంటోన్మెంట్, మంగళూరు-మద్రాస్, జల్పా-ముంబై, మరియు అయోధ్య-ఆనంద్ విహార్ టెర్మినల్తో సహా ఆరు కొత్త వందే భారత్ రైళ్లను ప్రధాన మంత్రి ప్రారంభించారు.

ఇతర ప్రాజెక్టులు

- ప్రాంతీయ రైలు మౌలిక సదుపాయాల బలోపేతం కోసం రూ. 2300 కోట్లు విలువ చేసే మూడు రైల్వే ప్రాజెక్టులను ప్రధానమంత్రి అంకితం చేశారు.
  1. రూమ్ చకేరి-చండేరి మూడవ లైన్
  2. జోన్పూర్-అయోధ్య-బారాబంకి డబ్లింగ్
  3. మల్తా-దాలిగంజ్ డబ్లింగ్ మరియు విద్యుదీకరణ

అమృత్ భారత్ ఎక్స్ప్రెస్ గురించి

- అమృత్ భారత్ ఎక్స్ప్రెస్, గతంలో వందే సాధారణ్ అనే పేరుతో పిలువబడేది. ఇవి భారతీయ రైల్వేలు నడుపుతున్న నాన్-ఎయిర్ కండిషన్డ్, తక్కువ ఖర్చుతో కూడిన స్టీవర్ కమ్ అన్రిజర్డ్ సర్వీస్ ఎక్స్ప్రెస్ రైళ్లు.
- రైళ్లు 800 కి.మీ దూరంలో ఉన్న లేదా ఇప్పటికే ఉన్న సర్వీసులతో పది గంటల కంటే ఎక్కువ ప్రయాణం చేయాల్సి ఉన్న నగరాలను కలుపుతాయి.
- చెన్నైలోని ఇంటిగ్రల్ కోచ్ ఫ్యాక్టరీ ద్వారా తయారు చేయబడింది.
- మొదటి సర్వీస్ డిసెంబర్ 30, 2023న ప్రారంభించబడింది.

ముఖ్య లక్షణాలు:

- మెరుగైన త్వరణం కోసం రెండు చివరల్లో లోకోమోటివ్లతో “పుష్-పుల్” సాంకేతికతపై పనిచేస్తుంది.
- గరిష్టంగా గంటకు 130 కిలోమీటర్ల వేగంతో ప్రయాణిస్తుంది.
- ప్రతి రైలు-సెట్లో 22 కోచ్లు ఉంటాయి.
- సౌకర్యవంతమైన సీట్లు, మెరుగైన లగేజీ ర్యాక్, తగిన హెల్డర్లతో మొబైల్ ఛార్జింగ్ పాయింట్లు, ఎల్ఈడి లైట్లు, సిసిటీవి, పబ్లిక్ ఇన్ఫర్మేషన్ సిస్టమ్ మొదలైన మెరుగైన సౌకర్యాలను కలిగి ఉన్నాయి.

వందే భారత్ రైళ్ల గురించి

- దేశీయంగా రూపొందించబడిన మరియు తయారు చేయబడిన సెమ్-హై-స్పీడ్, స్వీయ చోదక రైళ్లు.
- ‘మేక్ ఇన్ ఇండియా’ కార్యక్రమం కింద చెన్నైలోని ఇంటిగ్రల్ కోచ్ ఫ్యాక్టరీ చే తయారు చేయబడింది.

ముఖ్య లక్షణాలు:

- పెరిగిన వేగం మరియు సామర్థ్యం కోసం ట్రైన్ సెట్ టెక్నాలజీ అడాప్ట్ చేశా.
- రైలు సెట్లు వేగవంతమైనవి, నిర్మూలన చదం సులభం, తక్కువ శక్తిని వినియోగిస్తాయి మరియు ఎక్కువ కార్యాచరణ సౌలభ్యాన్ని అందిస్తాయి.
- మెరుగైన సామర్థ్యం మరియు బరువు తగ్గింపు కోసం అల్యూమినియం బాడీలతో 400 కొత్త రైళ్లను తయారు చేసేందుకు ప్రణాళిక చేస్తోంది.
- విస్తరించబడిన ట్రాక్షన్ పవర్ టెక్నాలజీ ఆధారంగా లోకోమోటివ్ (ఇంజన్) లేకుండా పని చేస్తాయి.
- ప్రయాణీకుల సౌకర్యాలలో ఆన్-బోర్డ్ వైఫై, వినోదం, జీపీఎస్ ఆధారిత ప్రయాణీకుల సమాచారం, సిసిటీవిలు, ఆటోమేటిక్ తలుపులు, తిరిగే కుర్చీలు మరియు బయో-వాక్యూమ్ టూయలెట్లు ఉన్నాయి.
- గరిష్ట వేగం గంటకు 160 కిలోమీటర్లు, ప్రయాణ సమయం 25% నుండి 45% వరకు తగ్గుతుంది.
- మెరుగైన శక్తి సామర్థ్యం కోసం పవర్ రీజనరేషన్తో కూడిన ఇంటెలిజెంట్ బ్రేకింగ్ సిస్టమ్ కలిగి ఉంటాయి.

19. ఆటోమొబైల్ రంగానికి ఉత్పత్తి అనుసంధానిత ప్రోత్సాహక పథకం పథకం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఆటోమొబైల్ మరియు ఆటో విడి భాగాల రంగం కొరకు ఉత్పత్తి అనుసంధానిత ప్రోత్సాహక పథకం (పిఎల్ఐ) పదవీకాలాన్ని ప్రభుత్వం పాక్షిక సవరణలతో ఒక సంవత్సరం పొడిగించింది.

పిఎల్ఐ -ఆటో పథకం గురించి

- కేంద్ర మంత్రివర్గం 2021లో పిఎల్ఐ -ఆటో పథకాన్ని ఆమోదించింది.
- ఈ పథకం బడ్జెట్ రూ. 25,938 కోట్లను కలిగి ఉంది.
- ప్రారంభంలో 5 సంవత్సరాల కాలానికి (2022-23 ఆర్థిక సంవత్సరం నుండి 2026-27 ఆర్థిక సంవత్సరం వరకు) ప్రణాళిక చేయబడింది.
- అడ్వాన్స్డ్ ఆటోమోటివ్ టెక్నాలజీ (ఎఎటి) ఉత్పత్తుల తయారీని పెంచడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- ఈ పథకం ఎఎటి ఉత్పత్తుల కోసం స్థానికీకరణకు వీలుకల్పిస్తుంది మరియు ప్రోత్సహిస్తుంది, దేశీయ మరియు ప్రపంచ సరఫరా గొలుసుల సృష్టికి దోహదం చేస్తుంది.
- పిఎల్ఐ -ఆటో పథకం ప్రాథమికంగా బ్యాటరీ ఎలక్ట్రిక్ వెహికల్స్ మరియు హైడ్రోజన్ ఫ్యూయల్ సెల్ వాహనాలతో సహా జీరో ఎమిషన్ వెహికల్స్ పై దృష్టి పెడుతుంది.

పిఎల్ఐ-ఆలో పథకానికి ఇటీవలి సవరణలు

- సవరించిన పథకం కింద ప్రోత్సాహకం 2023-24 ఆర్థిక సంవత్సరం నుండి మొత్తం ఐదు వరుస ఆర్థిక సంవత్సరాలకు వర్తిస్తుంది.
- ప్రోత్సాహకం యొక్క పంపిణీ 2024-25 ఆర్థిక సంవత్సరంలో జరుగుతుంది.
- ఆమోదించబడిన దరఖాస్తుదారు వరుసగా ఐదు ఆర్థిక సంవత్సరాల ప్రయోజనాలకు అర్హులు, కానీ మార్చి 31, 2028తో ముగిసే ఆర్థిక సంవత్సరానికి మించి కాదు.
- ఆమోదించబడిన కంపెనీ మొదటి సంవత్సరం గరిష్ట పరిమితి కంటే నిర్ణీత వికరాల విలువ పెరుగుదలలో గరిష్ట పరిమితిని చేరుకోవడంలో విఫలమైతే, అది ఆ సంవత్సరానికి ఎలాంటి ప్రోత్సాహకాన్ని పొందదు.

20. కొచ్చి-లక్షద్వీప్ దీవుల సబ్మెరైన్ ఆప్టికల్ ఫైబర్ కనెక్షన్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ లక్షద్వీప్ దీవులకు హై-స్పీడ్ ఇంటర్నెట్ కనెక్టివిటీని తీసుకువచ్చే కొచ్చి-లక్షద్వీప్ దీవుల సముద్రగర్భ ఆప్టికల్ ఫైబర్ కనెక్షన్ ప్రాజెక్టును ప్రారంభించారు.

మరింత సమాచారం

- కొచ్చి-లక్షద్వీప్ దీవుల సబ్మెరైన్ ఆప్టికల్ ఫైబర్ కనెక్షన్ ప్రాజెక్టులో కొచ్చి నుండి కవరత్తి, అగట్టి మరియు మినికాయ్తో సహా పదకొండు లక్షద్వీప్ దీవులకు సబ్మెరైన్ కేబుల్ అనుసంధానతను విస్తరించడం జరుగుతుంది.
- ఇంతకుముందు, లక్షద్వీప్ దీవులలో కమ్యూనికేషన్ కేవలం శాటిలైట్ కనెక్షన్లపై ఆధారపడింది, పరిమిత బ్యాండ్విడ్త్ సామర్థ్యం కారణంగా కనెక్టివిటీకి పెరుగుతున్న డిమాండ్ను తీర్చలేకపోయింది.
- లక్షద్వీప్ దీవుల జనాభాకు ఫైబర్ టు ది హోమ్ మరియు 5జి/4జి మొబైల్ నెట్వర్క్ల ద్వారా హై-స్పీడ్ వైర్లెస్ బ్రాడ్బ్యాండ్ కనెక్టివిటీని అందించడం ఈ ప్రాజెక్టు లక్ష్యం.
- ఈ ప్రాజెక్ట్ కు టెలికమ్యూనికేషన్ శాఖ కింద ఉన్న యూనివర్సల్ సర్వీసెస్ అబ్లిగేషన్ ఫండ్ ద్వారా నిధులు సమకూరుతాయి.
- సబ్మెరైన్ ఆప్టికల్ ఫైబర్ కనెక్షన్ మొత్తం అనుసంధాన దూరం 1,868 కిలోమీటర్లు విస్తరించి ఉంది.
- భారత్ సంచార్ నిగమ్ లిమిటెడ్ ఈ ప్రాజెక్టు యొక్క అమలు ఏజెన్సీగా పనిచేస్తుంది.
- మెసర్స్ ఎన్ఈసీ కార్పొరేషన్ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ ఈ ప్రాజెక్ట్ అమలు కోసం కాంట్రాక్టును పొందింది.
- ఈ ప్రాజెక్టులో సముద్ర మార్గ సర్వే, సబ్మెరైన్ కేబుల్ ను వేయడం, కేబుల్ ల్యాండింగ్ స్టేషన్లు, స్టేషన్ల సివిల్ నిర్మాణం, ఇన్స్టాలేషన్, టెస్టింగ్ మరియు ఎండ్ టెర్మినల్స్ కమీషనింగ్ వంటి వివిధ కార్యకలాపాలు ఉంటాయి.

ప్రాజెక్ట్ యొక్క ప్రయోజనాలు

- భారత ప్రభుత్వం యొక్క 'డిజిటల్ ఇండియా' మరియు 'నేషనల్ బ్రాడ్బ్యాండ్ మిషన్' లక్ష్యాలకు గణనీయమైన సహకారం అందిస్తుంది.
- లక్షద్వీప్ ప్రాంతంలో ఇ-గవర్నెన్స్, టూరిజం, విద్య, ఆరోగ్యం, వాణిజ్యం మరియు పరిశ్రమలను పెంచుతుందని భావించబడుతున్నది.
- ఈ ద్వీపాలలో మెరుగైన జీవన ప్రమాణాలు మరియు వేగవంతమైన సామాజిక మరియు ఆర్థిక అభివృద్ధికి దారితీస్తుందని అంచనా వేయబడింది.
- ఈ ప్రాజెక్ట్ కింద సృష్టించబడిన బ్యాండ్విడ్త్ అన్ని టెలికాం సర్వీస్ ప్రొవైడర్లకు అందుబాటులో ఉంటుంది, లక్షద్వీప్ దీవులలో వారి టెలికాం సేవలను బలోపేతం చేస్తుంది.

21. ఇనుప ఖనిజ మార్కెట్పై కాంపిటీషన్ కమిషన్ ఆఫ్ ఇండియా అధ్యయనం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- కాంపిటీషన్ కమిషన్ ఆఫ్ ఇండియా ఇనుప ఖనిజం మార్కెట్లోని పోటీ పరిస్థితిని అంచనా వేయడానికి సమగ్ర అధ్యయనాన్ని చేపట్టింది.

మరింత సమాచారం

- ఇనుప ఖనిజం, ప్రధానంగా మ్యాగ్నెటైట్ మరియు హెమటైట్లతో కూడి ఉంటుంది, ఇది భారతదేశంలోని ఖనిజ సంపదలో గణనీయమైన భాగాన్ని కలిగి ఉంది.
- ప్రపంచ ఇనుప ఖనిజం ఉత్పత్తిలో భారతదేశం 7% వాటాను కలిగి ఉందని, ప్రపంచంలోని 4వ అతిపెద్ద ఉత్పత్తిదారుగా భారతదేశం ఉందని అధ్యయనం వెల్లడించింది.

- వివిధ పరిశ్రమలకు, ప్రత్యేకించి ఉక్కు రంగానికి కీలకమైన ముడిసరుకు అయిన ఇనుప ఖనిజం ఉత్పత్తిలో భారతదేశం ప్రశంసనీయ స్థాయిలో స్వయం సమృద్ధిని ప్రదర్శిస్తోంది.
- ఇనుప ఖనిజం ఉత్పత్తిలో భారతదేశం ఆధిపత్యంలో ఉన్నప్పటికీ, ఇనుప ఖనిజం ఎగుమతుల్లో చెప్పుకోదగ్గ పెరుగుదల ఉంది. ఉక్కు వంటి తుది ఉత్పత్తులతో పోలిస్తే ముడి స్థితిలో ఉన్న ఇనుము ధాతువు తక్కువ మార్కెట్ విలువను కలిగి ఉండటం అందోళన కలిగిస్తుంది.
- నిర్దిష్ట సంస్థలకు క్యాప్టివ్ మైన్స్ (స్వయం-వినియోగం కోసం కంపెనీల యాజమాన్యంలోని గనులు) కేటాయింపును పరిశ్రమలో ప్రవేశ అడ్డంకులను సృష్టించే ప్రధాన అంశంగా ఈ అధ్యయనం ఎత్తి చూపింది.

- గనులు మరియు ఖనిజాలు (అభివృద్ధి మరియు నియంత్రణ) సవరణ చట్టం, 2021, క్యాప్టివ్ గనులు కలిగిన కంపెనీలు 50% వరకు మిగులు ఇనుము ఖనిజాన్ని బహిరంగ మార్కెట్లో విక్రయించడానికి అనుమతించే మార్పులను ప్రవేశపెట్టింది.
- వివిధ తుది వినియోగదారులకు ఇనుప ఖనిజం యొక్క వేర్వేరు ధరలపై కాంపిటీషన్ కమిషన్ ఆఫ్ ఇండియా అధ్యయనం ఆందోళన వ్యక్తం చేసింది, ఇది మార్కెట్లో పోటీ వ్యతిరేక పద్ధతులకు దారితీయవచ్చు.

ముఖ్య సిఫార్సు

- ముడి ఇనుప ఖనిజం ఎగుమతిని నిరుత్సాహపరచడం కాంపిటీషన్ కమిషన్ ఆఫ్ ఇండియా యొక్క ముఖ్య సిఫార్సు. ఇనుప ఖనిజం పునరుత్పాదక రహిత జాతీయ వనరు, వివిధ దేశీయ పరిశ్రమలకు కీలకమైనది మరియు పూర్తిస్థాయి ఉక్కు వంటి అధిక విలువ ఆధారిత ఉత్పత్తుల ఎగుమతికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం అనేది స్వయం సమృద్ధి కలిగిన భారతదేశం (ఆత్మనిర్భర్ భారత్) యొక్క దృష్టికి అనుగుణంగా ఉంటుంది. తక్కువ-గ్రేడ్ ఇనుప ఖనిజాన్ని అధిక గ్రేడ్లకు అప్గ్రేడ్ చేయడానికి అత్యాధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ఉపయోగించాలని అధ్యయనం సిఫార్సు చేస్తుంది, ఇది దాని మార్కెట్ విలువను సమర్థవంతంగా పెంచుతుంది మరియు భారతీయ ఇనుము మరియు ఉక్కు రంగం యొక్క పోటీతీత్యానికి దోహదం చేస్తుంది.
- ఉత్పత్తి ప్రక్రియలను స్థిరమైన ఖనిజ ఉత్పత్తి రీతులుగా మార్చడాన్ని ప్రోత్సహించడం ప్రపంచ పోకడలు మరియు పర్యావరణ పరిగణనలకు అనుగుణంగా ఉంటుంది.

22. హరిత డిపాజిట్ల అంగీకారం కోసం రిజర్వు బ్యాంకు ఫ్రేమ్వర్క్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా ఇటీవల హరిత డిపాజిట్ల ఫ్రేమ్వర్క్కు సంబంధించిన కీలక నిబంధనలను వివరించే నవీకరించబడిన మార్గదర్శకాలను విడుదల చేసింది.

హరిత డిపాజిట్ల గురించి

- గ్రీన్ డిపాజిట్లు సాధారణ బ్యాంకు డిపాజిట్లను పోలి ఉంటాయి, అయితే కీలకమైన వ్యత్యాసంతో ఉంటాయి.
- పర్యావరణ అనుకూల కార్యక్రమాలకు మద్దతు ఇవ్వడానికి ఈ డిపాజిట్ల నుండి నిధులను కేటాయించడానికి కట్టుబడి ఉన్న ఆర్థిక సంస్థలు వాటిని వర్గీకరిస్తాయి. ఉదాహరణకు, హరిత డిపాజిట్ల ద్వారా సమీకరించబడిన నిధులు ప్రత్యేకంగా వాతావరణ మార్పులను ఎదుర్కోవడానికి పునరుత్పాదక శక్తికి సంబంధించిన పైనాస్సింగ్ ప్రాజెక్టుల వైపు మళ్లించబడతాయి.

నవీకరించబడిన ఆర్టిబి మార్గదర్శకాలు

- బ్యాంకులు మరియు నాన్-బ్యాంకింగ్ పైనాస్సియల్ కార్పొరేషన్లు సహా ఆర్థిక సంస్థలకు హరిత డిపాజిట్లను సమీకరించడం తప్పనిసరి కాదని ఆర్టిబి నొక్కి చెప్పింది.
- గ్రీన్ డిపాజిట్లను స్వల్పకాలిక ద్రవ్య సాధనాలలో పెట్టుబడి పెట్టవచ్చు కానీ ఒక సంవత్సరం మెచ్యూరిటీకి పరిమితం చేయబడతాయి. నిధులను హరిత కార్యకలాపాలకు లేదా ప్రాజెక్టులకు సమర్థవంతంగా కేటాయించే వరకు ఈ పరిమితి కొనసాగుతుంది.

- జూన్ 1, 2023 నుండి బ్యాంకులు సేకరించిన హరిత డిపాజిట్లకు ఈ ఫ్రేమ్వర్క్ వర్తిస్తుంది. హరిత కార్యకలాపాలు/ప్రాజెక్టులకు ఆర్థిక సహాయం చేసిన తర్వాత, బ్యాంకులు అదనపు హరిత డిపాజిట్లను పొందకుండా నిరోధించబడతాయి. హరిత డిపాజిట్లపై బ్యాంకులు వడ్డీ చెల్లించాలి. ఏర్పాటు చేసిన మార్గదర్శకాలకు లోబడి, ముందస్తు ఉపసంహరణపై ఎలాంటి పరిమితి లేదు. ముందస్తు ఉపసంహరణ హరిత డిపాజిట్ల ద్వారా నిధులు సమకూర్చే కార్యకలాపాలను ప్రతికూలంగా ప్రభావితం చేయదు మరియు హరిత ప్రాజెక్టులకు కేటాయించనందుకు ఎటువంటి జరిమానా ఉండదు.
- ఏప్రిల్ 19, 2022 నాటి ఆర్టిబి సర్క్యులర్లో పేర్కొన్న మార్గదర్శకాలకు లోబడి, హరిత డిపాజిట్లపై ఓవర్ డ్రాఫ్ట్ సౌకర్యాలను అందించే నిబంధనను బ్యాంకులు కలిగి ఉన్నాయి.
- గ్రీన్ డిపాజిట్లు ప్రత్యేకంగా ఈ ఫ్రేమ్వర్క్లో భారత రూపాయిలలో డినామినేట్ చేయడానికి అనుమతించబడతాయి.
- ఈ ఫ్రేమ్వర్క్లో పొందిన డిపాజిట్లు డిపాజిట్ ఇన్సూరెన్స్ మరియు క్రెడిట్ గ్యారెంటీ కార్పొరేషన్ యొక్క రక్షిత పరిధి కిందకు వస్తాయి.
- గ్రీన్ డిపాజిట్ ఫ్రేమ్వర్క్లోని పేర్కొన్న కార్యకలాపాలు సావరిన్ గ్రీన్ బాండ్లలో వివరించిన వాటితో సమలేఖనం చేయబడతాయి. పర్యవసానంగా, సావరిన్ గ్రీన్ బాండ్లలో పెట్టుబడులు ఈ ఫ్రేమ్ వర్క్లో చేర్చబడ్డాయి.

23. భౌగోళిక సూచిక హెబాదా

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఒడిశా, అరుణాచల్ ప్రదేశ్, పశ్చిమ బెంగాల్, జమ్మూ మరియు కాశ్మీర్ మరియు గుజరాత్ వంటి రాష్ట్రాలు/కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల నుండి వివిధ ఉత్పత్తులు భౌగోళిక సూచికల (జిఐ) ట్యాగ్ను పొందాయి.

రాష్ట్రాలు/ కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు	జీఐ ట్యాగ్ చేయబడిన ఉత్పత్తులు
ఒడిశా	* లంజియా సౌర చిత్రాలు * డోంగారియా కోండ్ శాలువ * ఖజురి గూడ * ధెంకనల్ మాగ్జి * సిమిలిపాల్ కై చట్నీ * నయాగర్ కంటెముండి వంకాయ * కోరాపుట్ కలజీర రైస్
అరుణాచల్ ప్రదేశ్	* చేతితో తయారు చేసిన తివాచీలు * వాంచో వుడెన్ క్రాఫ్ట్ * ఆది కేకిర్ (అల్లం)
పశ్చిమ బెంగాల్	* టాంగైల్ చీర * గరడ్ చీర * కారియల్ చీర * కలోసునియా రైస్ * సుందర్బన్ హనీ
జమ్మూ కాశ్మీర్	* రాంబన్ అనర్లన
గుజరాత్	* కచ్చి ఖరెక్

24. భారతదేశ జీడీపీ వృద్ధి

వార్షికో ఎందుకు ఉంది?

- జాతీయ గణాంక కార్యాలయం 2023-24 ఆర్థిక సంవత్సరానికి వాస్తవ జీడీపీ వృద్ధిని 7.3%గా అంచనా వేయడంతో భారతదేశ ఆర్థిక దృశ్యం వృద్ధి పథంలోకి వెళ్లేందుకు సిద్ధంగా ఉంది, ఇది మునుపటి సంవత్సరం 7.2% నుండి స్వల్ప పెరుగుదల.

ముఖ్యాంశాలు

- వ్యవసాయ రంగం: వ్యవసాయ రంగానికి స్థూల విలువ జోడింపు వృద్ధి 4% నుండి 1.8%కి గణనీయంగా తగ్గుతుందని అంచనా వేయబడింది, ఇది వ్యవసాయ రంగంలో సవాళ్లను సూచిస్తుంది.

స్థూల విలువ జోడింపు (జీవీపి)

- ఇది ఒక నిర్దిష్ట వ్యవధిలో ఒక రంగం, పరిశ్రమ లేదా సంస్థ ద్వారా ఉత్పత్తి చేయబడిన ఆర్థిక విలువ యొక్క కొలత.
- జీవీపి అనేది ఆర్థిక యూనిట్ ద్వారా ఉత్పత్తి చేయబడిన వస్తువులు మరియు సేవల విలువ మరియు ఉత్పత్తి ప్రక్రియలో ఉపయోగించే ఇన్పుట్లను మరియు ముడి పదార్థాల ధర మధ్య వ్యత్యాసాన్ని సూచిస్తుంది.
- వాణిజ్యం, హోటళ్లు, రవాణా, కమ్యూనికేషన్ మరియు సేవలు: ఈ రంగంలో జీవీపి పెరుగుదల మునుపటి సంవత్సరంలో 14% నుండి 6.3%కి మధ్యస్థంగా ఉంటుందని అంచనా వేయబడింది.
- తయారీ మరియు మైనింగ్: ఉత్పాదక జీవీపి వృద్ధి 6.5%కి వేగవంతం అవుతుందని అంచనా వేయబడింది, ఇది మునుపటి సంవత్సరంలో 1.3% నుండి గమనించదగ్గ మెరుగుదల. మైనింగ్ జీవీపి కూడా 2022-23లో 4.6%తో పోలిస్తే 8.1%కి పెరుగుతుందని అంచనా.
- ప్రైవేట్ వినియోగ వ్యయం: జీడీపీలో ప్రైవేట్ తుది వినియోగ వ్యయం వాటా 56.9%కి పడిపోతుందని అంచనా వేయబడింది, ఇది కనీసం మూడు సంవత్సరాలలో కనిష్ట స్థాయిని సూచిస్తుంది.
- పెట్టుబడి రేటు: ప్రభుత్వ మూలధన వ్యయంతో నడిచే జీడీపీలో పెట్టుబడి రేటు దాదాపు 30%కి పెరగడానికి సిద్ధంగా ఉంది. అయితే, ఆర్థిక వ్యవస్థను ప్రోత్సహించడంలో ప్రైవేట్ పెట్టుబడులు ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించడానికి అధిక వినియోగ వృద్ధి చాలా ముఖ్యమైనదిగా పరిగణించబడుతుంది.

జీడీపీ రకాలు

- నామమాత్రపు జీడీపీ: 2024లో 3.5 ట్రిలియన్లకు మరియు 2030 నాటికి 7.3 ట్రిలియన్లకు చేరుకుంటుందని అంచనా వేయబడింది (బిఎంఎఫ్), ప్రస్తుత ధరలతో లెక్కించబడిన దేశ సరిహద్దులలోపల ఉత్పత్తి చేయబడిన అన్ని తుది వస్తువులు మరియు సేవల మొత్తం మార్కెట్ విలువను సూచిస్తుంది.
- వాస్తవ జీడీపీ: ద్రవ్యోల్బణం కోసం సర్దుబాటు చేయబడింది, ఉత్పత్తి చేయబడిన వస్తువులు మరియు సేవల వాస్తవ పరిమాణం యొక్క మరింత ఖచ్చితమైన ప్రతిబింబాన్ని అందిస్తుంది. నిజమైన ఆర్థిక విస్తరణను అర్థం చేసుకోవడానికి వాస్తవ జీడీపీ వృద్ధి కీలకం.
- సంభావ్య జీడీపీ: ఆర్థిక వ్యవస్థ సాధించగల గరిష్ట స్థిరమైన ఉత్పత్తి వనరుల వినియోగానికి సంబంధించిన అంతర్దృష్టులను మరియు మెరుగుదలకు అవకాశం కల్పిస్తుంది.

జీడీపీ వృద్ధికి సవాళ్లు:

- ప్రపంచ సవాళ్లు: ప్రపంచ వృద్ధి మందగించడం, వడ్డీ రేట్లు పెరగడం మరియు భౌగోళిక రాజకీయ ఉద్రిక్తతలు వంటి సవాళ్లు విదేశీ పెట్టుబడులు మరియు వాణిజ్యంపై ప్రభావం చూపుతాయి, ఎగుమతి ఆధారిత రంగాలను ప్రభావితం చేస్తాయి.
- దేశీయ అవరోధాలు: మౌలిక సదుపాయాల అడ్డంకులు, అధికార గణ అడ్డంకులు మరియు నైపుణ్య కొరత అనేవి సమర్థవంతమైన ఉత్పత్తి మరియు పెట్టుబడికి అడ్డంకులుగా ఉన్నాయి.
- గ్రామీణ కష్టాలు: తక్కువ వ్యవసాయ ఆదాయం మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నెమ్మదైన ఉద్యోగాల కల్పన కారణంగా మొత్తం డిమాండ్ తగ్గడానికి దోహదం చేస్తుంది, ఇది మొత్తం ఆర్థిక విస్తరణకు అటంకం కలిగిస్తుంది.
- ఆర్థిక రంగ కష్టాలు: బ్యాంకింగ్ వ్యవస్థలోని ఒత్తిడితో కూడిన ఆస్తులు రుణ లభ్యతను పరిమితం చేస్తాయి, ఇది పెట్టుబడి మరియు వినియోగం రెండింటినీ ప్రభావితం చేస్తుంది.
- పర్యావరణ అందోళనలు: పర్యావరణ సుస్థిరతతో ఆర్థిక వృద్ధిని సమతుల్యం చేయడం అనేది ఒక క్లిష్టమైన పరిశీలన, దీనికి బాధ్యతాయుతమైన వనరుల వినియోగం మరియు కాలుష్య నియంత్రణ అవసరం.

సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి చర్యలు:

- మౌలిక సదుపాయాల పెట్టుబడిని పెంచడం: అనుసంధానతని మెరుగుపరచడానికి, సరకు రవాణా ఖర్చులను తగ్గించడానికి మరియు పెట్టుబడులను ఆకర్షించడానికి రైల్వేలు, హైవేలు, పోర్టులు మరియు డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలలో వ్యూహాత్మక పెట్టుబడులు.
- ఈజ్ ఆఫ్ డూయింగ్ (వ్యాపారం చేయడంలో సౌలభ్యం): నియంత్రణ ప్రక్రియలను క్రమబద్ధీకరించడం, అధికార జాప్యాన్ని తగ్గించడం మరియు పెట్టుబడిని ప్రోత్సహించడానికి మరియు ప్రైవేట్ రంగ భాగస్వామ్యాన్ని పెంచడానికి పారదర్శకతను పెంచడం.
- నైపుణ్యాభివృద్ధి మరియు విద్య: సంబంధిత నైపుణ్యాలు, ఉత్పాదకత మరియు ఆవిష్కరణలతో శ్రామిక శక్తిని సన్నద్ధం చేయడానికి విద్య, నైపుణ్య కార్యక్రమాలు మరియు వృత్తిపరమైన శిక్షణకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం.
- వ్యవసాయాన్ని పునరుజ్జీవింపజేయడం: వ్యవసాయ ఉత్పాదకత మరియు రైతులకు ఆదాయాన్ని పెంపొందించడానికి నీటిపారుదల సౌకర్యాలను మెరుగుపరచడం, సాంకేతిక సహాయాన్ని అందించడం మరియు వ్యవసాయ సాంకేతిక ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహించడం.
- ఆర్థిక రంగ సంస్కరణలు: బ్యాంకులను బలోపేతం చేయడం, మొండి బకాయిలను పరిష్కరించడం మరియు రుణ ప్రవాహాన్ని మెరుగుపరచడానికి మరియు ఆర్థిక వృద్ధికి మద్దతు ఇవ్వడానికి ఆర్థిక సమ్మిళితత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం.

25. అంతర్గత జలమార్గాల అభివృద్ధి మండలి

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఇన్‌ల్యాండ్ వాటర్‌వేస్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా (ఐడబ్ల్యూఐఐ) జనవరి 8, 2023న కోల్‌కతాలో 'అంతర్గత జలమార్గాల అభివృద్ధి మండలి (ఇన్‌ల్యాండ్ వాటర్‌వేస్ డెవలప్‌మెంట్ కౌన్సిల్-ఐడబ్ల్యూఐఐ)' ప్రారంభ సమావేశాన్ని నిర్వహించింది.

మరింత సమాచారం :

- ఐడబ్ల్యూఐఐ సమావేశం భారతదేశంలో అంతర్గత జలమార్గాల పురోగతిలో కీలకమైన సమస్యలను పరిష్కరించడానికి రూపొందించిన సమగ్ర ఎజెండాను కలిగి ఉంటుంది.
- సమావేశం యొక్క దృష్టి ఫెయిర్వే అభివృద్ధి, ప్రైవేట్ రంగం పాల్గొనడం, మరియు అంతర్గత జల రవాణాలో కార్గో రవాణా సామర్థ్యాన్ని సమర్థవంతం చేయడం వంటి కీలకమైన అంశాలను కలిగి ఉంటుంది.
- ఎజెండాలో ప్రయాణీకుల రవాణా కోసం పర్యావరణ అనుకూల నౌకల ప్రచారం కూడా ఉంది, రివర్ క్రూయిజ్ టూరిజంలో ఆర్థిక ప్రయోజనాల అన్వేషణ, మరియు పర్యావరణవరంగా బాధ్యతాయుతమైన కార్యక్రమాలను నిర్ధారించే, అంతర్గత జలమార్గాల అభివృద్ధిలో సుస్థిర అభ్యాసాల కోసం సూచనలు ఉన్నాయి.
- “హరిత్ నౌకా - అంతర్గత నౌకాల యొక్క హరిత పరివర్తన కోసం మార్గదర్శకాలు” మరియు “రివర్ క్రూయిజ్ టూరిజం రోడ్‌మ్యాప్ 2047”తో సహా ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలను ప్రారంభించింది.

అంతర్గత జలమార్గాల అభివృద్ధి మండలి గురించి :

- ఇది అక్టోబర్ 2023లో భారత ప్రభుత్వంచే స్థాపించబడింది.
- దీని ప్రాథమిక దృష్టి అంతర్గత జలమార్గాల సమగ్ర అభివృద్ధి మరియు సంబంధిత అంతర్గత జల రవాణా పర్యావరణ వ్యవస్థపై ఉంది.
- కార్గో సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరచడం, ప్రయాణీకుల కదలికను మెరుగుపరచడం మరియు రివర్ క్రూయిజ్ టూరిజంను ప్రోత్సహించడం లక్ష్యంగా ఉంది.
- ఇది రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల నుండి క్రియాశీల భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది.

26. అభివృద్ధి కొరకు డిజిటల్ వాణిజ్యం నివేదిక

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- అంతర్జాతీయ ద్రవ్య నిధి, ప్రపంచ బ్యాంకు, ప్రపంచ వాణిజ్య సంస్థ, ఓఈసీడీ మరియు అంక్టాడ్ ద్వారా “అభివృద్ధి కొరకు డిజిటల్ వాణిజ్యం” నివేదిక డిజిటల్ వాణిజ్యం యొక్క గతిశీలతను అన్వేషిస్తుంది, అభివృద్ధి చెందుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థలపై దాని ప్రభావంపై దృష్టి సారిస్తుంది.
- డిజిటల్ వాణిజ్యం అనేది డిజిటల్ లేదా భౌతికంగా పంపిణీ చేయబడిన వస్తువులు మరియు సేవలతో కూడిన ఆన్‌లైన్ లావాదేవీలను కలిగి ఉంటుంది మరియు వినయోగదారులు, వ్యాపారాలు మరియు ప్రభుత్వాలను కలిగి ఉంటుంది.

నివేదికలోని కీలకాంశాలు

- 2005 నుండి దాదాపు నాలుగు రెట్లు పెరుగుదలను చూపుతూ, డిజిటల్ పంపిణీ చేయబడిన సేవల విలువలో చెప్పుకోదగిన వృద్ధి ధోరణిని నివేదిక ఎత్తిచూపింది.
- ఈ వృద్ధి, 2005 నుండి 2022 వరకు సంవత్సరానికి సగటున 8.1%, వస్తువుల ఎగుమతులు (5.6%) మరియు ఇతర సేవల ఎగుమతులు (4.2%) వృద్ధి రేటును అధిగమించింది.
- అభివృద్ధి చెందుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థలకు మార్కెట్ ప్రవేశానికి అడ్డంకులను తగ్గించడానికి, ఆర్థిక భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించడానికి డిజిటల్ వాణిజ్యం ఒక సాధనంగా ఉద్భవించింది.
- టోకు వ్యాపారులు మరియు చిల్లర వ్యాపారులు వంటి సాంప్రదాయ మధ్యవర్తులను దాటవేయడానికి సంస్థలకు వీలు కల్పించడం ద్వారా ప్రపంచ మార్కెట్లకు నేరుగా లభ్యతను అందించడం దీని ముఖ్యమైన ప్రయోజనాల్లో ఒకటి.
- డిజిటల్ వాణిజ్యం తక్కువ ఖర్చుతో కూడుకున్న ప్లాట్‌ఫారమ్‌గా పనిచేస్తుంది, ముఖ్యంగా అంతర్జాతీయ వాణిజ్యంలో నిమగ్నమవ్వాలని చూస్తున్న చిన్న మరియు మధ్య తరహా సంస్థలకు ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది.
- డిజిటల్ వాణిజ్య సమానాలు అందించే సౌలభ్యం మహిళా వ్యాపారవేత్తలకు శక్తినిస్తుంది, సామాజిక-సాంస్కృతిక అడ్డంకులను అధిగమించడానికి మరియు ఆర్థిక కార్యకలాపాల్లో చురుకుగా పాల్గొనేందుకు వీలు కల్పిస్తుంది.

డిజిటల్ వాణిజ్యంలో సవాళ్లు :

- ప్రపంచ జనాభాలో దాదాపు మూడింట ఒక వంతు మందికి, ప్రధానంగా అల్ప మరియు అల్ప-మధ్య-ఆదాయ ఆర్థిక వ్యవస్థలలో, ఆన్‌లైన్ లభ్యత లేదు, ఇది డిజిటల్ అంతరం సవాలును విస్తరుస్తుంది.
- సమాచార మరియు కమ్యూనికేషన్ టెక్నాలజీ పరికరాల దిగుమతులపై అధిక టారిఫ్ లు ఉండటాన్ని నివేదిక ప్రధానంగా చూపుతుంది, ఇది డిజిటల్ అవస్థాపన వృద్ధికి ఆటంకం కలిగిస్తుంది.
- సరిహద్దుల గుండా సమాచార ప్రవాహాలు, పోటీ మరియు వినయోగదారుల రక్షణకు సంబంధించిన సవాళ్లను డిజిటల్ వాణిజ్య రంగంలో జాగ్రత్తగా పరిశీలించడం అవసరం.

సిఫార్సులు :

- అభివృద్ధి చెందుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థలకు మౌలిక సదుపాయాలు, నెట్వర్క్లు మరియు నియంత్రణ ఫ్రేమ్‌వర్క్‌లతో సహా వారి డిజిటల్ వాణిజ్య సామర్థ్యాలను మెరుగుపరచడానికి అంతర్జాతీయ ఆర్థిక మరియు సాంకేతిక మద్దతు అవసరం.
- డబ్ల్యూఐఐవో నేతృత్వంలోని వాణిజ్యం కోసం సహాయం, అంక్టాడ్ నేతృత్వంలోని అందరికీ ఈ-ట్రేడ్ మరియు ప్రపంచ బ్యాంక్ నేతృత్వంలోని డిజిటల్ అడ్వెజరీ అండ్ ట్రేడ్ అసిస్టెన్స్ ఫండ్ వంటి ఇప్పటికే ఉన్న కార్యక్రమాలు అవసరమైన మద్దతును అందించడానికి సిఫార్సు చేయబడ్డాయి.
- ప్రపంచ సహకారం యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతూ, చిన్న వ్యాపారాలు, మహిళా పారిశ్రామికవేత్తలు, యువ వ్యాపారవేత్తలు మరియు ప్రపంచవ్యాప్తంగా వినయోగదారులతో సహా విభిన్న విభాగాలు డిజిటల్ వాణిజ్యం యొక్క ప్రయోజనాలను ఉపయోగించుకునేలా చూడవలసిన అవసరాన్ని నివేదిక నొక్కి చెప్పింది.

27. వరల్డ్ ఎకనామిక్ ఫోరమ్ “ట్రాన్స్ఫార్మింగ్ ఎనర్జీ డిమాండ్” శ్లేషపత్రం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ప్రపంచ ఆర్థిక వేదిక (వరల్డ్ ఎకనామిక్ ఫోరమ్) ఇటీవల “ట్రాన్స్ఫార్మింగ్ ఎనర్జీ డిమాండ్”పై ఒక శ్లేషపత్రాన్ని విడుదల చేసింది, ఇది శక్తి డిమాండ్ను పరిష్కరించడం మరియు మార్పుల ద్వారా ప్రపంచ ఇంధన పరివర్తనను వేగవంతం చేయడానికి ఆచరణాత్మక వ్యూహాలను అందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- ఈ చొరవ 2030 నాటికి ప్రపంచ వునరుత్పాదక ఇంధన సామర్థ్యాన్ని మూడు రెట్లు పెంచడానికి మరియు రెట్టింపు శక్తి సామర్థ్య మెరుగుదలలకు కావే 28 లో చేసిన నిబద్ధతకు అనుగుణంగా ఉంటుంది.

కీలకాంశాలు

- శక్తి డిమాండ్ను సమర్థవంతంగా నిర్వహించడం వలన శక్తి వినియోగంలో గణనీయమైన తగ్గింపు 31% వరకు ఉండే అవకాశం ఉంది. ఈ తగ్గింపు సంవత్సరానికి 2 ట్రిలియన్ల వరకు పొదుపుగా మారుతుంది.
- ప్రస్తుత మరియు భవిష్యత్తు కార్యకలాపాల శక్తి తీవ్రతను తగ్గించడానికి ఏకకాలంలో శక్తి డిమాండ్ మరియు సరఫరా రెండింటినీ పరిష్కరించడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతుంది.
- 2050 నాటికి ప్రపంచ జనాభా 2 బిలియన్ల పెరుగుతుందని మరియు జీడీపీ రెట్టింపు అవుతుందనే అంచనాతో, తగినంత మరియు సరసమైన ఇంధనం కోసం డిమాండ్ పెరుగుతోంది.
- అభివృద్ధి చెందుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థలకు, ప్రత్యేకించి, వృద్ధికి మద్దతు ఇవ్వడానికి మరియు అభివృద్ధి లక్ష్యాలను సాధించడానికి అందుబాటులో ఉండే శక్తి అవసరం.

సూచనలు:

- ఫ్యాక్టరీ లైన్ డిజైన్ను సమర్థవంతం చేయడానికి కృత్రిమ మేధస్సును ఉపయోగించడం. ఇంధన సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడానికి పారిశ్రామిక క్లస్టరింగ్ అమలు.
- ఇంధన-సమర్థవంతమైన ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా భవనాలను రిట్రోఫిట్టింగ్ చేయడం.
- సాంప్రదాయ ఇంధన వనరులపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గించడానికి రవాణా వ్యవస్థల విద్యుదీకరణ.
- ఎల్ఈడీ బల్బు ప్రారంభ ధరను గణనీయంగా 0.8 డాలర్లకి తగ్గించిన భారతదేశం యొక్క ఉజాలా కార్యక్రమం వంటి ఉదాహరణలు ఎత్తిచూపబడినవి.
- ఇంధన-పొదుపు చర్యలను ప్రోత్సహించే మరియు స్థిరమైన పద్ధతులను ప్రోత్సహించే విధానాల అభివృద్ధి మరియు అమలు కోసం సూచించబడినది.

28. ల్యాండ్ పోర్ట్స్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ల్యాండ్ పోర్ట్స్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా న్యూ ఢిల్లీలో ‘ఇండియాలో ల్యాండ్ పోర్ట్స్ను అభివృద్ధి చేయడం’ అనే పేరుతో ఒక నివేదికను విడుదల చేసింది, ఇది దేశాల మధ్య వాణిజ్యం మరియు పర్యాటకం కోసం లింగ సమ్మిళిత ఫ్రేమ్వర్క్ను అభివృద్ధి చేయడంపై దృష్టి సారించింది.

ల్యాండ్ పోర్ట్స్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా గురించి

- ల్యాండ్ పోర్ట్స్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా చట్టం, 2010 ప్రకారం 2012లో స్థాపించబడిన ల్యాండ్ పోర్ట్స్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా ఒక చట్టబద్ధమైన సంస్థగా పనిచేస్తుంది.
- ఇది హెంబా వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ పరిధిలోకి వచ్చే సరిహద్దు నిర్వహణ విభాగం కింద పనిచేస్తుంది.
- ల్యాండ్ పోర్ట్స్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం దేశాల మధ్య సమర్థవంతమైన వాణిజ్యానికి మరియు రాకపోకలకు వీలుకల్పించడానికి ల్యాండ్ పోర్ట్లలో అత్యాధునిక మౌలిక సదుపాయాలను అభివృద్ధి చేయడం.

భారతదేశంలోని ల్యాండ్ పోర్ట్లు (ఇంటిగ్రేటెడ్ చెక్ పోర్ట్లు - బిసిపిలు)

- ఇంటిగ్రేటెడ్ చెక్ పోర్ట్లను సాధారణంగా భారతదేశంలో ల్యాండ్ పోర్ట్లుగా పిలుస్తారు.
- బంగ్లాదేశ్, నేపాల్ మరియు పాకిస్తాన్లతో అంతర్జాతీయ సరిహద్దుల వెంబడి వ్యూహాత్మకంగా ఉన్న మొత్తం 11 కార్యచరణ ల్యాండ్ పోర్ట్లు ఉన్నాయి.
- అట్టారి, అగర్తలా, దమ్పి, పెట్రాపోల్, రకెస్, రుపైదిహా, జోగ్జాని, మోరే, సుతార్కండి, శ్రీమంతపూర్, మరియు దేరా బాబా నానక్ వద్ద ప్యాసింజర్ టెర్మినల్ బిల్డింగ్ వంటి కీలక ప్రదేశాలు ఉన్నాయి.
- ల్యాండ్ పోర్ట్లలోని మౌలిక సదుపాయాలలో కార్గో టెర్మినల్ బిల్డింగ్లు, ప్యాసింజర్ టెర్మినల్ బిల్డింగ్లు, కార్గో హ్యాండ్లింగ్ కోసం యాంత్రిక పరికరాలు, భద్రత మరియు నిఘా సౌకర్యాలు మరియు విదేశీ మారక కౌంటర్లు ఉన్నాయి.
- ఈ సౌకర్యాలు అంతర్జాతీయ సరిహద్దుల గుండా వస్తువులు మరియు ప్రయాణికుల సమర్థవంతమైన మరియు సురక్షితమైన తరలింపుకు సమర్థిగా దోహదం చేస్తాయి.

భారతదేశంలో ల్యాండ్ పోర్ట్స్ యొక్క ఆవశ్యకత

- భారతదేశం ఆఫ్ఘనిస్తాన్, బంగ్లాదేశ్, భూటాన్, చైనా, మయన్మార్, నేపాల్ మరియు పాకిస్తాన్లతో సహా ఏడు దక్షిణాసియా దేశాలతో 15,000 కి.మీల విస్తారమైన అంతర్జాతీయ భూ సరిహద్దును పంచుకుంటుంది.
- నిర్దేశించబడిన సరిహద్దు చెక్పాయింట్ల వద్ద సరిపోని మౌలిక సదుపాయాలు చారిత్రాత్మకంగా ప్రాంతీయ వాణిజ్యానికి ప్రధాన అవరోధంగా ఉన్నాయి, ఇది వస్తువులు మరియు ప్రయాణికుల సౌఖ్య కదలికపై ప్రభావం చూపుతుంది.
- ఈ సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి, సెక్రటరీల కమిటీ 2003లో అత్యాధునిక మౌలిక సదుపాయాలను కల్పించే లక్ష్యంతో ఇంటిగ్రేటెడ్ చెక్ పోర్ట్లను ఏర్పాటు చేయాలని సిఫార్సు చేసింది.

గణాంకాలు మరియు ప్రభావం (2023):

- 2023లో, ల్యాండ్ పోస్ట్ల ద్వారా రూ. 76,000 కోట్ల విలువైన వాణిజ్యం జరిగింది.
- సుమారు 24 లక్షల మంది ప్రయాణికులు ఈ ల్యాండ్ పోస్ట్ల ద్వారా సులభతరమైన ప్రయాణాల ద్వారా ప్రయోజనం పొందారు.

29. ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ రంగంలో వృద్ధి

వార్షికో ఎందుకు ఉంది?

- వాణిజ్యం మరియు పరిశ్రమల మంత్రిత్వ శాఖ ప్రకారం, ప్రాసెస్ చేయబడిన ఆహార ఎగుమతులు గత తొమ్మిదేళ్లలో 150% పెరిగాయి.

మరింత సమాచారం

- భారతదేశపు ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ రంగం గత తొమ్మిదేళ్లలో దాదాపు రూ. 50,000 కోట్ల విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులను ఆకర్షించింది.
- ప్రాసెస్ చేయబడిన ఆహార విభాగం ఇప్పుడు భారతదేశ వ్యవసాయ ఎగుమతుల్లో 23%గా ఉంది. భారతదేశం 158 ఆహార మరియు వ్యవసాయ భౌగోళిక సూచీలను (జిబి టాగ్ లను) కలిగి ఉంది, ఇది ప్రత్యేకమైన ప్రాంతీయ ఆహార ఉత్పత్తులను ప్రదర్శిస్తుంది.
- వన్ డిస్ట్రిక్ట్ వన్ ప్రాడక్ట్ కార్యక్రమం కింద, జిల్లాలవ్యాప్తంగా 708 ప్రత్యేకమైన ఆహార పదార్థాలు గుర్తించబడ్డాయి, ఇవి ప్రాంతీయ ప్రత్యేకతలకు దోహదం చేస్తాయి.
- భారతదేశంలో ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ మార్కెట్ 2025 నాటికి 535 బిలియన్ డాలర్లకు చేరుకుంటుందని అంచనా.

ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ రంగం యొక్క ప్రాముఖ్యత

- ఆహార ప్రాసెసింగ్లో విలువ జోడింపు మరియు వ్యర్థాల తగ్గడం అనేవి రైతులకు ఆదాయాన్ని పెంచడానికి దోహదం చేస్తాయి. ఉపాధి అవకాశాలను కల్పించడంలో ఈ రంగం కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది. ప్రాసెస్డ్ ఫుడ్ ఎగుమతులు విదేశీ మారక ద్రవ్యాన్ని ఆర్జించడానికి దోహదం చేస్తాయి. దేశానికి ఆహారం మరియు పోషకాహార భద్రతను నిర్ధారిస్తుంది.

ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ రంగంలో సవాళ్లు

- సరిపోని కోల్డ్ స్టోరేజీ, ప్రాసెసింగ్ సౌకర్యాలు మరియు రవాణా నెట్వర్క్లు సవాళ్లను కలిగిస్తాయి.
- శిక్షణ పొందిన మానవశక్తి మరియు సాంకేతికత లేకపోవడం ఈ రంగం వృద్ధికి అటంకం కలిగిస్తుంది.
- భారతదేశం సంవత్సరానికి సుమారుగా 74 మిలియన్ టన్నుల ఆహార వృధాను అనుభవిస్తోంది.

ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ను ప్రోత్సహించే కార్యక్రమాలు

- ప్రధాన మంత్రి కిసాన్ సంపద యోజన: ఆహార శుద్ధి (ప్రాసెసింగ్) ని ప్రోత్సహించే సమగ్ర పథకం.
- మెగా ఫుడ్ పార్క్: మౌలిక సదుపాయాలు మరియు సౌకర్యాలను కల్పించడంలో భాగంగా.
- వన్ డిస్ట్రిక్ట్ వన్ ప్రాడక్ట్ ఛారజ్: చిన్న రైతులు మరియు పరిశ్రమలకు ప్రత్యేక గుర్తింపును ఇవ్వడానికి ప్రత్యేకమైన ఆహార పదార్థాలను గుర్తించడం.
- ఉత్పత్తి అనుసంధానిత ప్రోత్సాహక పథకం: ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ పరిశ్రమను ప్రోత్సహించడానికి ప్రవేశపెట్టబడింది.

30. ఇండియా క్లబ్

వార్షికో ఎందుకు ఉంది?

- భారతదేశం ఇండియా క్లబ్ అని పిలువబడే తన రక్షణ మరియు నష్టపరిహార సంస్థను స్థాపించాలని యోచిస్తోంది. ఇది భారతీయ జలాల్లోని నౌకలకు బీమాను అందిస్తుంది.

రక్షణ మరియు నష్టపరిహార సంస్థ/క్లబ్ గురించి

- రక్షణ మరియు నష్టపరిహార (ప్రాటెక్షన్ అండ్ ఇండెమిటీ) ఎంటిటీ/క్లబ్ అనేది ఓడ యజమానులు, ఆపరేటర్లు, ఛార్టర్లు, ఫ్రైట్ ఫార్వార్డర్లు మరియు గిడ్డంగులతో సహా సభ్యులకు ప్రత్యేకంగా రిస్క్-ఫూలింగ్, సమాచారం మరియు ప్రాతినిధ్యాన్ని అందించే పరస్పర బీమా సంఘం.
- ఇది దాని సభ్యులకు మాత్రమే నివేదిస్తుంది మరియు కార్గో నష్టం, యుద్ధం మరియు చమురు ఒలికిపోవడం వంటి పర్యావరణ సమస్యల వంటి థర్డ్-పార్టీ ఓపెన్-ఎండ్ రిస్కులను కవర్ చేస్తుంది. ఇటువంటి నష్టభయాలకు సంప్రదాయ బీమా సంస్థలు కవరేజీ అందించవు.

రక్షణ మరియు నష్టపరిహార క్లబ్ అంతర్జాతీయ కూటమి

- ఇది లండన్ లో ఉన్న 13 క్లబ్లతో కూడి ఉంది, దాదాపు 90% ప్రపంచ సముద్రంలో ప్రయాణించే నౌకలను కవర్ చేస్తుంది.
- యూఎస్, యుకె, కొరియా, సింగపూర్, జపాన్, నెదర్లాండ్స్, చైనా, బెర్ముడా, నార్వే మరియు స్వీడన్లు ఇందులో ఉన్నాయి.
- ఈ క్లబ్ సభ్యులు ఫూలింగ్ ఒప్పంద నియమాల ఆధారంగా సాధారణ రిస్క్-ఫూల్కు సహకరిస్తారు.

ఇండియా క్లబ్ని స్థాపించడానికి కారణాలు

- స్థానికంగా దృష్టి సారించిన భారతీయ సంస్థ ప్రపంచ ఆంక్షలకు గురికాకుండా తగ్గించడం, ఆంక్షలు ఎదుర్కొంటున్న ప్రాంతాల్లో పనిచేసే నౌకలకు కవరేజీని అందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- రష్యా-ఉక్రెయిన్ యుద్ధం అటువంటి కవరేజీని కలిగి ఉండటం యొక్క ప్రాధాన్యతను తెలియజేస్తుంది.

ఇండియా క్లబ్కు సవాళ్లు

- ఈ చర్య ప్రధానంగా షిప్పింగ్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు కొన్ని చిన్న షిప్పింగ్ లైన్ల వంటి సంస్థలకు ప్రయోజనం చేకూరుస్తుంది, ఎందుకంటే 90% భారతీయులకు చెందిన ఓడలు విదేశీ జెండాల క్రింద పనిచేస్తాయి (ఉదా., పనామా, లైబీరియా, కజకిస్తాన్).
- ప్రపంచ వ్యాపారులు దాని కవరేజీని అంగీకరించకపోతే ఇండియా క్లబ్ సవాళ్లను ఎదుర్కోవచ్చు, అది అంతర్జాతీయ షిప్పింగ్ మార్కెట్లో దాని సమర్థతను ప్రభావితం చేస్తుంది.

ముగింపు

- ఇండియా క్లబ్ ఏర్పాటు సముద్ర బీమా రంగంలో స్వావలంబనను పెంపొందించడానికి భారతదేశం యొక్క వ్యూహాత్మక చర్యను ప్రతిబింబిస్తుంది.
- ఏది ఏమైనప్పటికీ, భారతదేశం క్లబ్ ప్రపంచ షిప్పింగ్ పరిశ్రమలో విస్తృత విజయాన్ని మరియు గుర్తింపును సాధించడానికి కవరేజీ అంగీకారానికి సంబంధించిన సవాళ్లు మరియు విదేశీ జెండాల క్రింద పనిచేస్తున్న భారతీయ యాజమాన్యంలోని నౌకలలో గణనీయమైన భాగంపై పరిమిత ప్రభావానికి సంబంధించిన సమస్యలను పరిష్కరించాలని అవసరం ఉంది.

1. జె.ఎన్.1 కోవిడ్-19 ఉపరకం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఇన్ఫ్లూకా గ్ ద్వారా సాధారణ నిధూ సమయంలో కోవిడ్-19 యొక్క జె.ఎన్.1 సబ్వేరియంట్ కేసు కేరళలో గుర్తించబడినది.

జె.ఎన్.1 గురించి

- అదనపు సైక్ ప్రోటీన్ ఉత్పరివర్తనతో ఓమిక్రాన్ (బి.ఎ.2.86 లేదా పిరోలా) సబ్వేరియంట్.
- వేగవంతమైన వ్యాప్తి మరియు రోగనిరోధకను తప్పించుకునే సామర్థ్యాన్ని చూపుతుంది, కొనసాగుతున్న పర్యవేక్షణ అవసరాన్ని నొక్కి చెబుతుంది.
- లక్షణాలలో జ్వరం, ముక్కు కారటం, గొంతు నొప్పి, తలనొప్పి మరియు తేలికపాటి జీర్ణశయాంతర లక్షణాలు ఉన్నాయి.

ఇన్ఫ్లూకాగ్(ఇండియన్ సార్స్-కొవ్-2 జెనోమిక్స్ కన్సార్టియం) గురించి

- జన్యుసంబంధమైన దృక్పథం నుండి భారతదేశంలో కోవిడ్-19ని పర్యవేక్షించడానికి అంకితమైన జన్యు ప్రయోగశాలల నెట్వర్క్.
- ఇండియన్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ మెడికల్ రీసెర్చ్ భాగస్వామ్యాన్ని కలిగి ఉంటుంది.

2. క్రిటికాలిటీని సాధించిన కాక్రపార్-4 న్యూక్లియర్ రియాక్టర్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- గుజరాత్ లోని కాక్రపార్ అటామిక్ పవర్ ప్రాజెక్ట్ (కెపిపి-4) యొక్క నాల్గవ యూనిట్ క్రిటికాలిటీని సాధించింది.

క్రిటికాలిటీ గురించి

- రియాక్టర్ లో అణు విచ్ఛిత్తి గొలుసు చర్య యొక్క స్వయం-స్థిరమైన స్థితి. ప్రతి విచ్ఛిత్తి సంఘటన తదుపరి విచ్ఛిత్తికి తగినంత న్యూట్రాన్లను ఉత్పత్తి చేస్తుంది, విచ్ఛిత్తి మరియు శక్తి విడుదల యొక్క స్థిరమైన రేటును నిర్వహిస్తుంది. ఇది అణుశక్తి ఉత్పత్తిలో ప్రారంభ దశ.

కాక్రపార్ అటామిక్ పవర్ స్టేషన్ గురించి

- ఈ అణు విద్యుత్ కేంద్రం గుజరాత్ లోని సూరత్ లో ఉంది.
- న్యూక్లియర్ పవర్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్ (ఎన్.పి.సి.ఐ.ఎల్) ద్వారా నిర్వహించబడుతుంది.
- పీడన భార జల రియాక్టర్లను ఉపయోగిస్తుంది.

- ఇంధనం: సహజ యురేనియం.
- శీతలకరణి మరియు మోడరేటర్: భారీ జలం.
- నాలుగు రియాక్టర్లు - రెండు 220 మెగావాట్ల యూనిట్లు మరియు రెండు 700 మెగావాట్ల యూనిట్లు.
- మొత్తం సామర్థ్యం: 1,840 మెగావాట్లు.
- 700 మెగావాట్ల%వ% యూనిట్లు ఎన్.పి.సి.ఐ.ఎల్ నిర్మించిన అతిపెద్ద స్వదేశీ అణు విద్యుత్ రియాక్టర్లు.
- యూనిట్-3 మరియు యూనిట్-4 రేడియోధార్మిక పదార్థం తప్పించుకోవడాన్ని నిరోధించడానికి ఉక్కుతో కప్పబడిన అంతర్గత నియంత్రణ వ్యవస్థలను కలిగి ఉన్నాయి.
- షట్డౌన్ సమయంలో కూడా సురక్షితమైన శీతలీకరణ కోసం నిష్క్రియ క్షయ వేడి తొలగింపు వ్యవస్థలు.

భారతదేశంలో అణుశక్తి స్థితిగతులు

- భారతదేశ మొత్తం శక్తి ఉత్పత్తిలో అణుశక్తి దాదాపు 2.8 శాతంగా ఉంది. ఎన్.పి.సి.ఐ.ఎల్ 23 రియాక్టర్లను నిర్వహిస్తోంది.
- మొత్తం సామర్థ్యం: 7,480 మెగావాట్లు.
- కొనసాగుతున్న నిర్మాణ ప్రాజెక్టులు మరియు మంజూరు చేయబడిన ప్రాజెక్టులు 2031 నాటికి అణు విద్యుత్ సామర్థ్యాన్ని 22,480 మెగావాట్లకు పెంచాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి.

3. నేషనల్ జియోసైన్స్ డేటా రిపోజిటరీ పోర్టల్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- గనుల మంత్రిత్వ శాఖ న్యూ ఢిల్లీలో నేషనల్ జియోసైన్స్ డేటా రిపోజిటరీ పోర్టల్ను ప్రారంభించేందుకు సిద్ధంగా ఉంది, ఇది జియోస్పీషియల్ డేటాను ఉపయోగించడం మరియు వ్యాప్తి చేయడంలో ఒక ముఖ్యమైన దశగా గుర్తించబడింది.

మరింత సమాచారం

- నేషనల్ జియోసైన్స్ డేటా రిపోజిటరీ చొరవకు జియోలాజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా మరియు భాస్కరాచార్య ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ స్పేస్ అండ్ టెక్నాలజీ అండ్ జియోఇన్ఫర్మేటిక్స్ (బిసగ్-ఎన్) సంయుక్తంగా నాయకత్వం వహిస్తున్నాయి, ఇది భౌగోళిక మరియు అంతరిక్ష సాంకేతిక సంస్థల మధ్య సహకారాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది.

- నేషనల్ జియో సైన్స్ డేటా రిపోజిటరీ పోర్టల్ దేశవ్యాప్తంగా జియోస్పేషియల్ సమాచారాన్ని అందుబాటులోకి తేవడం, భాగస్వామ్యం చేయడం మరియు విశ్లేషణ చేయడం కోసం రూపొందించబడిన సమగ్ర ఆన్లైన్ వేదికగా పనిచేస్తుంది.
- ఇది విభిన్న భౌగోళిక మరియు జియోస్పేషియల్ డేటా కొరకు కేంద్రీకృత రిపోజిటరీగా పనిచేస్తుంది, వివిధ రంగాలలో సమాచారంతో కూడిన నిర్ణయం తీసుకోవడానికి దోహదం చేస్తుంది.
- నేషనల్ జియో సైన్స్ డేటా రిపోజిటరీ పోర్టల్ క్లిష్టమైన జియో సైన్స్ డేటాను ప్రజాస్వామ్యీకరించడంలో గణనీయమైన పురోగతిని సూచిస్తుంది, పరిశ్రమలు మరియు విద్యాసంస్థల నుండి వాటాదారులకు అమూల్యమైన వనరులకు ఎనలేని లభ్యతను అందిస్తుంది.
- ఈ చొరవ జియోస్పేషియల్ డేటా వినియోగంలో పారదర్శకత, సామర్థ్యం మరియు సహకారాన్ని పెంపొందించే విస్తృత లక్ష్యంతో సమలేఖనం చేయబడింది.

జియోలాజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా (జిఎస్ఐ)

- 1851లో స్థాపించబడిన జిఎస్ఐ గనుల మంత్రిత్వ శాఖ యొక్క అనుబంధ కార్యాలయంగా గొప్ప వారసత్వాన్ని కలిగి ఉంది, భౌగోళిక పరిశోధన మరియు వనరుల అంచనాలో దాని చారిత్రక ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతుంది.
- దాని ప్రధాన కార్యాలయం కోల్కతాలో ఉంది. జిఎస్ఐ భారతదేశం మరియు దాని ఆఫ్షోర్ ప్రాంతాల యొక్క భౌగోళిక అవసరాలను పరిష్కరిస్తూ జాతీయ స్థాయిలో పనిచేస్తుంది.
- జిఎస్ఐ జాతీయ భౌగోళిక శాస్త్ర సమాచారాన్ని సృష్టించడం మరియు నవీకరించడం అనే విధులను కలిగిఉంది. ఇది ఖనిజ వనరుల అంచనాలను నిర్వహిస్తుంది, మైనింగ్ మరియు ఖనిజాల రంగానికి కీలకమైన డేటాను అందిస్తుంది.
- ఉపరితలం మరియు ఉపరితలం క్రింద, రెండింటిలోనూ భూగర్భ ప్రక్రియల యొక్క క్రమబద్ధమైన డాక్యుమెంటేషన్ భారతదేశం యొక్క భౌగోళిక ప్రకృతి దృశ్యం యొక్క సమగ్ర అవగాహనకు దోహదం చేస్తుంది.
- జిఎస్ఐ భూ-సాంకేతిక, భౌగోళిక-పర్యావరణ, హిమానీ నదాల మరియు సీస్టోటెక్టోనిక్స్ తో కూడిన భూసార సర్వేలు, గాలిలో మరియు సముద్ర సర్వేలు, ఖనిజ వనరుల అంచనా మరియు బహుళ క్రమశిక్షణా అధ్యయనాలతో సహా వివిధ పద్ధతులను ఉపయోగిస్తుంది.

భాస్కరాచార్య ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ స్పేస్ అప్లికేషన్స్ అండ్ జియోఇన్ఫర్మేటిక్స్ (బిసగ్-ఎన్)

- బిసగ్-ఎన్ అనేది సాసైటీస్ రిజిస్ట్రేషన్ యాక్ట్, 1860 కింద రిజిస్టర్ చేయబడిన ఒక స్వయం ప్రతిపత్తి శాస్త్రీయ సాసైటీగా పనిచేస్తుంది. ఇది భారత ప్రభుత్వం యొక్క ఎలక్ట్రానిక్స్ అండ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ మంత్రిత్వ శాఖతో అనుబంధంగా ఉంది.
- జియోస్పేషియల్ టెక్నాలజీ రంగంలో సాంకేతిక అభివృద్ధి, పరిశోధన మరియు అభివృద్ధిని చేపట్టడానికి బిసగ్-ఎన్ నిర్దేశించబడినది.
- ఇది జాతీయ మరియు అంతర్జాతీయ సహకారానికి వీలకల్పిస్తుంది, సహకారం మరియు జ్ఞాన మార్పిడిని నొక్కి చెబుతుంది.
- సామర్థ్య నిర్మాణం మరియు సాంకేతికత బదిలీకి మరియు వ్యవస్థాపకత అభివృద్ధికి తోడ్పాటు అందించడం అనునది జియో-స్పేషియల్ టెక్నాలజీని అభివృద్ధి చేయడంలో ఈ సంస్థ యొక్క పాత్రను మరింత మెరుగుపరుస్తుంది.

- గుజరాత్ లోని గాంధీనగర్ లో ఉన్న బిసగ్-ఎన్ సాంకేతిక పురోగతిపై దృష్టి సారించే ప్రాంతంలో వ్యూహాత్మకంగా పనిచేస్తుంది.

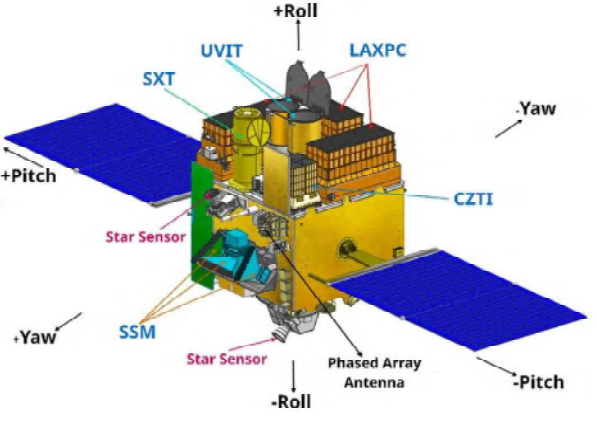
4. ఆస్ట్రోసాట్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతదేశపు మొట్టమొదటి బహుళ-తరంగదైర్ఘ్య అంతరిక్ష ఆధారిత పరిశీలనా కేంద్రం అయిన ఆస్ట్రోసాట్ ప్రకాశవంతమైన ఉప-సెకండ్ ఎక్స్-రే పేలుళ్లను గుర్తించింది.
- ఈ పేలుళ్లు మాగ్నెటార్ అని పిలువబడే కొత్తగా గుర్తించబడిన న్యూట్రాన్ నక్షత్రం నుండి ఉద్భవించాయి.

మరింత సమాచారం

- దృష్టి కేంద్రీకరించబడిన న్యూట్రాన్ నక్షత్రం, ఎస్.జి.ఆర్ జె1830-0645, అత్యధిక అయస్కాంత క్షేత్రాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది.
- మాగ్నెటార్ లు, సాధారణంగా, భూమి యొక్క అయస్కాంత క్షేత్రం కంటే చాలా బలమైన అయస్కాంత క్షేత్రాల ద్వారా వర్గీకరించబడతాయి.
- ఎస్.జి.ఆర్ జె 1830-0645 యొక్క సమగ్ర అధ్యయనం కోసం శాస్త్రవేత్తలు ఆస్ట్రోసాట్ యొక్క పరిశీలనా సామర్థ్యాలను ఉపయోగించారు.
- ఈ అధ్యయనంలో మాగ్నెటార్ నుండి ఎక్స్-రే పేలుళ్లు మరియు ఇతర ఉద్గారాలను విశ్లేషించడం ఉండవచ్చు.

మాగ్నెటార్లు :

- మాగ్నెటార్లు వాటి అత్యంత తీవ్రమైన అయస్కాంత క్షేత్రాల ద్వారా ప్రత్యేకించబడిన ఒక నిర్దిష్ట రకం న్యూట్రాన్ నక్షత్రం.
- మాగ్నెటార్ల అయస్కాంత క్షేత్రాలు భూమి యొక్క అయస్కాంత క్షేత్రం కంటే చాలా శక్తివంతమైనవి.

ఆస్ట్రోసాట్ :

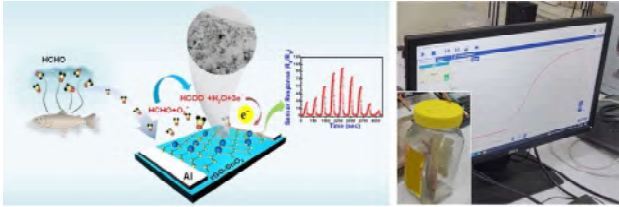
- ఆస్ట్రోసాట్ 2015లో ఇండియన్ స్పేస్ రీసెర్చ్ ఆర్గనైజేషన్ (ఇస్రో) ద్వారా ప్రయోగించబడింది.
- ఇది ఖగోళ దృగ్విషయాలుపై విలువైన అంతర్నిష్ఠలను అందించడం ద్వారా బహుళ తరంగదైర్ఘ్య అంతటా పరిశీలనలను నిర్వహించడానికి భారతదేశపు ప్రధాన అంతరిక్ష-ఆధారిత అబ్జర్వేటరీగా పనిచేస్తుంది.

5. కొత్త నాన్-ఇన్వ్యాసివ్ ఫార్మాల్డిహైడ్ సెన్సార్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- కల్తీ చేయబడిన చేపలలో ఫార్మాల్డిహైడ్ ఉనికిని గుర్తించడానికి పరిశోధకులు కొత్త, తక్కువ ఖర్చుతో కూడిన ఫార్మాల్డిన్ సెన్సార్ను అభివృద్ధి చేశారు.

ఫార్మాల్డిహైడ్

- ఫార్మాల్డిహైడ్ అనేది వివిధ పారిశ్రామిక ప్రక్రియలలో ఉపయోగించే రంగులెని, ఘటైన వాయువు, కొన్ని ఆహారాలలో, ముఖ్యంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో చేపలు చెడిపోకుండా చాలా కాలం పాటు నిల్వ ఉంచడానికి ఉపయోగించబడుతుంది.
- దీని యొక్క క్యాన్సర్ కారక స్వభావం కారణంగా అనేక దేశాల్లో నిషేధించబడింది.

గుర్తింపు కోసం ప్రస్తుత సాంకేతికతలు

- చేపల కోసం కమర్షియల్ ఫార్మాల్డిన్ సెన్సార్లు సాంప్రదాయకంగా ఎలక్ట్రోకెమికల్ లేదా కలరిమెట్రిక్ సూత్రాలపై ఆధారపడతాయి.
- ఎలక్ట్రోకెమికల్ సెన్సార్లు ప్రభావవంతంగా ఉంటాయి కానీ ఖరీదైనవి, అయితే కలరిమెట్రిక్ సెన్సార్లు బడ్జెట్ కు తగినట్లుగా ఉంటాయి.
- రెండు పద్ధతులు ఇన్వేసివ్ గా ఉంటాయి మరియు ప్రత్యేకించి ఫార్మాల్డిహైడ్ తక్కువ స్థాయిలలో ఉన్నప్పుడు ఖచ్చితంగా గుర్తించడంలో సవాళ్లను ఎదుర్కొంటాయి.

నూతన నాన్-ఇన్వ్యాసివ్ ఫార్మాల్డిహైడ్ సెన్సార్ యొక్క లక్షణాలు

- టీన్ ఆక్సైడ్ చే క్షయకరించబడిన గ్రాఫీన్ ఆక్సైడ్ కాంపోజిట్ ను ఉపయోగించి అభివృద్ధి చేయబడింది.
- క్షయకరించబడిన గ్రాఫీన్ ఆక్సైడ్ విష వాయువులను గుర్తించడంలో ప్రసిద్ధి చెందింది, అయితే టీన్ ఆక్సైడ్ ఫార్మాల్డిహైడ్ను గుర్తించే సామర్థ్యానికి ప్రసిద్ధి చెందింది.

ప్రయోజనాలు:

- కల్తీ చేయబడిన చేపల్లో ఫార్మాల్డిన్ని గుర్తించడానికి ఈ సెన్సార్ నాన్-ఇన్వ్యాసివ్ టెక్నిక్ని ఉపయోగిస్తుంది.
- స్థిరమైన పనితీరును నిర్ధారిస్తూ, దీర్ఘకాల స్థిరత్వాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది.
- తక్కువ-స్థాయి గుర్తింపు పరిమితిని కలిగి ఉంది, తక్కువ సాంద్రతలలో కూడా ఫార్మాల్డిహైడ్ను గుర్తించడానికి వీలుకల్పిస్తుంది.
- అభివృద్ధి సాపేక్షంగా తక్కువ ఖర్చుతో కూడుకున్నది, ఇది విస్తృత ఉపయోగం కోసం ఒక ఆచరణాత్మక పరిష్కారం.
- ఆహార కల్తీ రంగంలో సాంప్రదాయ గుర్తింపు పద్ధతులకు సంబంధించిన సమస్యలను పరిష్కరిస్తూ ఒక పురోగతిగా పరిగణించబడుతుంది.

6. ఫీస్ట్ సాఫ్ట్వేర్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఇస్రోలో భాగమైన విక్రమ్ సారాభాయ్ అంతరిక్ష కేంద్రం ఫీస్ట్ అనే ఒక ఫినిట్ ఎలిమెంట్ అనాలిసిస్ సాఫ్ట్వేర్ను అభివృద్ధి చేసింది.

ఫినిట్ ఎలిమెంట్ అనాలిసిస్ (ఎఫ్ఈఎ) గురించి

- ఎఫ్ఈఎ అనేది వాస్తవ ప్రపంచ శక్తులు మరియు పర్యావరణ పరిస్థితులకు ఒక ఉత్పత్తి లేదా ఒక నిర్మాణం ఎలా స్పందిస్తుందో అంచనా వేయడానికి ఉపయోగించే కంప్యూటరైజ్డ్ పద్ధతి.
- రాకెట్లు, విమానాలు, ఉపగ్రహాలు, భవనాలు మొదలైన వాటితో సహా వివిధ రకాల నిర్మాణాల ఎఫ్ఈఎ ని నిర్వహించడానికి ఫీస్ట్ ఉపయోగించబడుతుంది.
- సాఫ్ట్వేర్ విభిన్న పరిస్థితులలో నిర్మాణాత్మక ప్రవర్తన యొక్క విశ్లేషణకు వీలుకల్పిస్తుంది, విభిన్న ఇంజనీరింగ్ ప్రాజెక్టుల రూపకల్పన మరియు అభివృద్ధికి దోహదపడుతుంది.
- గతంలో, వినియోగదారులు పరిమిత మూలకం విశ్లేషణ కోసం విదేశీ సంస్థల నుండి ఖరీదైన సాఫ్ట్వేర్ వెర్షన్లపై ఆధారపడేవారు. ఫీస్ట్ ఖరీదైన విదేశీ సాఫ్ట్వేర్పై ఈ ఆధారపడటాన్ని తగ్గించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

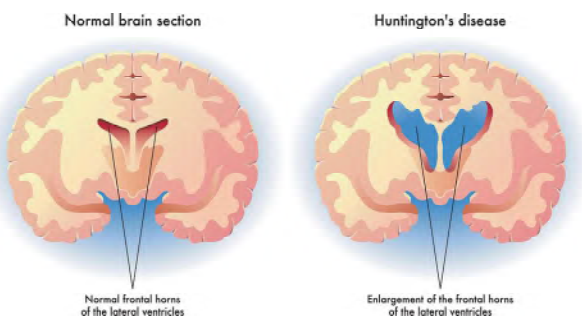
విక్రమ్ సారాభాయ్ స్పేస్ సెంటర్

- కేరళలోని తిరువనంతపురంలో ఉన్న ఇస్రో ప్రధాన కేంద్రం.
- ఇది భారత అంతరిక్ష పరిశోధనా సంస్థ (ఇస్రో)లో లాంచ్ వెహికల్ టెక్నాలజీ రూపకల్పన మరియు అభివృద్ధికి ప్రత్యేకంగా బాధ్యత వహిస్తుంది.

7. హంటింగ్టన్స్ వ్యాధి

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- శాస్త్రవేత్తలు హంటింగ్టన్స్ వ్యాధి యొక్క పురోగతికి అంతర్దీనంగా ఉన్న పరమాణు చిక్కులను పరిశోధించడానికి జన్యుపరంగా ఇంజనీరింగ్ చేసిన ప్రూట్ పై (డ్రోసోఫిలా మెలనోగార్స్టర్) ను ఉపయోగించారు.

హంటింగ్టన్స్ వ్యాధి గురించి

- హంటింగ్టన్స్ వ్యాధి అనేది మెదడుపై దాని ప్రభావంతో వర్ధించబడిన జన్యుపరమైన రుగ్గుత. ఇది మూడు లక్షణాలను కలిగి ఉంటుంది. అవి: చాలక వ్యవస్థ పనిచేయకపోవడం, అభిజ్ఞా క్షీణత మరియు మనోవిక్షేప వ్యక్తీకరణలు.

- ఇది వారసత్వం యొక్క ఆటోసోమల్ డామినెంట్ నమూనాను అనుసరిస్తుంది, అంటే ఒక పేరెంట్ దానిని కలిగి ఉన్నట్లుంటే, ఒక వ్యక్తి పరివర్తన చెందిన జన్యువును వారసత్వంగా పొందే అవకాశం 50% ఉంటుంది. ఈ వ్యాధి సాధారణంగా యుక్తవయస్సు మధ్యలో కనిపిస్తుంది.
- హంటింగ్టన్ వ్యాధికి మూల కారణం హంటింగ్టన్ జన్యువులోని ఉత్పరివర్తనంతో ఉంది. ఈ ఉత్పరివర్తనం ఫలితంగా హంటింగ్టన్ ప్రోటీన్ యొక్క అసాధారణ రూపం ఉత్పత్తి అవుతుంది.
- హంటింగ్టన్ జన్యువు 1993లో గుర్తించబడింది, ఇది హంటింగ్టన్ వ్యాధి యొక్క జన్యు ప్రాతిపదికను అర్థం చేసుకోవడంలో కీలకమైన మైలురాయిని సూచిస్తుంది.

లక్షణాలు:

- హంటింగ్టన్ వ్యాధి ఉన్న వ్యక్తులు తరచుగా అనియంత్రిత ఉలికిపాటును లేదా మెలితిప్పిన కదలికలను ప్రదర్శిస్తారు, దీనిని కొరియా అని పిలుస్తారు.
- సమన్వయం మరియు సమతుల్యతలో ఇబ్బందులు సాధారణంగా ఉంటాయి, ఇది మొత్తం చాలక వ్యవస్థ పనిచేయకపోవడానికి కారణమవుతుంది.
- వ్యాధి పురోగమిస్తుంది, మాట్లాడటం మరియు మింగడం వంటి ముఖ్యమైన విధులను ప్రభావితం చేస్తుంది.
- హంటింగ్టన్ వ్యాధి అభిజ్ఞా సామర్థ్యాలను ప్రభావితం చేస్తుంది, ఇది ఆలోచన మరియు తార్కికంలో మార్పులకు దారితీస్తుంది.
- జ్ఞాపక విధులు బలహీనపడతాయి, మొత్తం అభిజ్ఞా క్షీణతకు దోహదపడతాయి.
- వ్యక్తులు ఏకాగ్రత నిలవడంలోను మరియు నిర్ణయాలు తీసుకోవడంలోను సవాళ్లను ఎదుర్కోవచ్చు.
- ప్రస్తుతానికి, హంటింగ్టన్ వ్యాధికి చికిత్స లేదు. చికిత్సా వ్యూహాలు ఈ వ్యాధితో జీవిస్తున్న వ్యక్తుల జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరచడానికి లక్షణాలను నిర్మూలించడంపై దృష్టి పెడతాయి.

8. స్లిమ్ మిషన్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- జపాన్ యొక్క స్మార్ట్ ల్యాండర్ ఫర్ ఇన్వెస్టిగేటింగ్ మూన్ (స్లిమ్) అంతరిక్ష నౌక విజయవంతంగా చంద్రుని కక్ష్యలోకి ప్రవేశించింది మరియు జనవరి 19న చంద్రునిపై విజయవంతంగా దిగింది. జపాన్ చంద్రునిపై స్మార్ట్ ల్యాండింగ్ సాధించిన ఐదవ దేశంగా అవతరించింది.

మరింత సమాచారం

- స్మార్ట్ ల్యాండర్ ఫర్ ఇన్వెస్టిగేటింగ్ మూన్ (చంద్రుని అన్వేషించడానికి స్మార్ట్ లాండర్) మిషన్ అనేది జపాన్ యొక్క మొదటి చంద్రునిపై దిగే ప్రయత్నం, ఇది షియోలీ బిలం నుండి 100 మీటర్ల దూరంలో దిగాలి అనే నిర్దిష్ట లక్ష్యంతో చంద్రునిపై ఖచ్చితమైన ల్యాండింగ్ సామర్థ్యాలను ప్రదర్శించే లక్ష్యంతో ఉంది.
- మిషన్ ను జపాన్ ఏరోస్పేస్ ఎక్స్ ప్లోరేషన్ ఏజెన్సీ (జాకా) నిర్మించింది.
- స్లిమ్ సెప్టెంబర్ 7, 2023న ప్రయోగించబడింది, దాని ప్రయోగాన్ని ఎక్స్-రే ఇమేజింగ్ మరియు స్పెక్ట్రోస్కోపీ మిషన్ స్పేస్ టెలిస్కోప్ తో పంచుకుంది.

- స్లిమ్ బరువు కేవలం 590 కిలోలు, ఇది చంద్రయాన్-3 బరువులో దాదాపు ఏడవ వంతు, ప్రధానంగా తక్కువ ఇంధనాన్ని మోసుకెళ్లడం ద్వారా సాధించింది.
- స్మార్ట్ ల్యాండింగ్ సాధించిన తర్వాత, లూనార్ ఎక్స్ కర్వన్ వెహికల్స్ 1 మరియు 2 అని పిలువబడే రెండు చిన్న రోవర్లను మోహరించాలని స్లిమ్ యోచిస్తోంది. ఈ రోవర్లు ల్యాండింగ్ సైట్ పరిసరాల్లోని చంద్రుని ఉపరితలంపై వివరణాత్మక అధ్యయనాలు నిర్వహిస్తాయి, ఉష్ణోగ్రత మరియు రేడియేషన్ డేటాను సేకరిస్తాయి, మరియు చంద్రుని కుహరాన్ని (మ్యాంటిల్) అన్వేషించడానికి ప్రయత్నిస్తాయి.
- భారత అంతరిక్ష పరిశోధన సంస్థ (ఇస్రో) మరియు జాకా మధ్య సహకార ప్రయత్నమైన లూనార్ ఫోలార్ ఎక్స్ ప్లోరేషన్ (లూపెక్స్) మిషన్ కు స్లిమ్ విజయం అత్యంత ముఖ్యమైనది. స్లిమ్ యొక్క తక్కువ బరువు మరియు ఖచ్చితమైన ల్యాండింగ్ సామర్థ్యాల విలువైన సూచనగా ఉపయోగపడతాయి మరియు చంద్రయాన్ 4 యొక్క ప్రణాళిక మరియు అమలుకు దోహదం చేస్తాయి.

ఎక్స్ లెన్స్ స్పేస్ టెలిస్కోప్

- ఎక్స్-రే ఇమేజింగ్ మరియు స్పెక్ట్రోస్కోపీ మిషన్ అంతరిక్ష టెలిస్కోప్, స్లిమ్ తో పాటు ప్రయోగించబడింది. ఇది విశ్వంలోని ఖగోళ ఎక్స్-రే వస్తువులను పరిశోధించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- ఇది దాని శాస్త్రీయ లక్ష్యాల కోసం హై-తూపుల్ ఇమేజింగ్ మరియు హై-రిజల్యూషన్ స్పెక్ట్రోస్కోపీని ఉపయోగించుకుంటుంది.

9. అంటార్కిటిక్ సర్కంపోలార్ కరెంట్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ప్రపంచంలోని అత్యంత దృఢమైన సముద్ర ప్రవాహం అయిన అంటార్కిటిక్ సర్కంపోలార్ కరెంట్ లో దాగి ఉన్న పూతన నీటి అడుగున పర్వత శ్రేణిని శాస్త్రవేత్తలు గుర్తించారు.
- ఈ అవిష్కరణ దక్షిణ మహాసముద్రంలో జరిగింది, ఇది మొత్తం అంటార్కిటిక్ ఖండం చుట్టూ ఉండే 60 డిగ్రీల దక్షిణ అక్షాంశానికి దిగువన ఉన్న దక్షిణ జలాలను కలిగి ఉన్న విస్తారమైన ప్రాంతం.
- **దక్షిణ మహాసముద్రం:** దక్షిణ మహాసముద్రం అంటార్కిటికా చుట్టూ ఉన్న ఒక ప్రత్యేకమైన జల వనరు.

అంటార్కిటిక్ సర్కంపోలార్ కరెంట్ :

- ఇది భూగోళం చుట్టూ పూర్తిగా ప్రవహించే ఏకైక సముద్ర ప్రవాహం.
- ఇది అంటార్కిటిక్ ఖండం చుట్టూ ఉంటుంది మరియు తూర్పు వైపు ప్రవహిస్తుంది, అట్లాంటిక్, హిందూ మరియు పసిఫిక్ మహాసముద్రాల దక్షిణ భాగాలను దాటుతుంది.
- దాని బలం మరియు బహుళ సముద్ర బేసిన్లలో దాని ప్రభావం యొక్క సమగ్ర పరిధికి ప్రసిద్ధి చెందింది.
- దక్షిణ మహాసముద్ర పర్యావరణ వ్యవస్థను అనుసంధానించడంలో మరియు ప్రభావితం చేయడంలో ఈ ప్రవాహం కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది, ప్రపంచవ్యాప్తంగా వాతావరణం మరియు సముద్ర ప్రసరణ సమూహాలను ప్రభావితం చేస్తుంది.

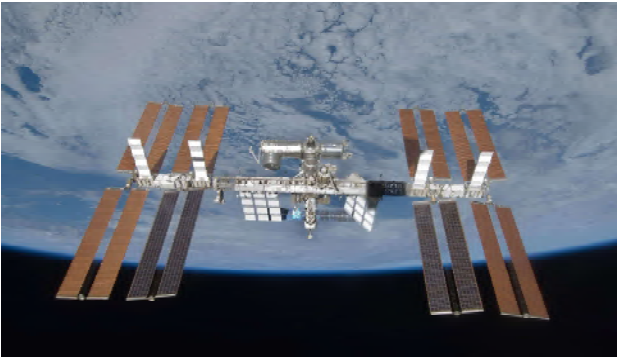
సముద్ర ప్రవాహాలు :

- సముద్ర ప్రవాహాలు సముద్రపు నీటి యొక్క నిరంతర, ఊహాజనిత, దిశాత్మక కదలిక. ఇది సముద్రపు నీటి యొక్క భారీ కదలిక, ఇది వివిధ శక్తులచే కలుగుతుంది మరియు ప్రభావితమవుతుంది. అవి మహాసముద్రాలలో ప్రవహించే నదిలా ఉంటాయి.
- సముద్రపు నీరు రెండు దిశలలో కదులుతుంది: అడ్డంగా మరియు నిలువుగా. క్షితిజ సమాంతర కదలికలను ప్రవాహాలుగా సూచిస్తారు, అయితే నిలువు మార్పులను అప్వెల్లింగ్లు లేదా డౌన్వెల్లింగ్లు అంటారు.
- సముద్ర ప్రవాహాలు వాతావరణంపై వాటి ప్రభావం కారణంగా మానవజాతి మరియు జీవగోళంపై ప్రభావం చూపుతాయి.

10. అంతర్జాతీయ అంతరిక్ష కేంద్రం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- రష్యా మరియు యునైటెడ్ స్టేట్స్ సంయుక్త అంతర్జాతీయ అంతరిక్ష కేంద్రానికి (ఐఎస్ఎస్) ప్రయాణాలను 2025 వరకు పొడిగించేందుకు అంగీకరించాయి.

అంతర్జాతీయ అంతరిక్ష కేంద్రం గురించి

- ఇంటర్నేషనల్ స్పేస్ స్టేషన్ భూమి చుట్టూ తిరుగుతున్న పెద్ద అంతరిక్ష నౌక, ఆస్ట్రోనాట్ మరియు కాస్మోనాట్ సిబ్బందికి ఆవాసంగా పనిచేస్తుంది.
- కీలక భాగస్వాములు: యూరోపియన్ స్పేస్ ఏజెన్సీ, నాసా (యునైటెడ్ స్టేట్స్), జాక్సా (జపాన్), సిఎస్ఎ (కెనడా), మరియు రోస్కోస్మోస్ (రష్యా).
- ఇది 1998లో ప్రయోగించబడింది. మొదటి మాడ్యూల్ పేరు జర్యా.
- దాదాపు 400 టన్నుల బరువు, ఫుట్ బాల్ పిచ్ అంత పెద్ద ప్రాంతాన్ని కలిగి ఉంటుంది. 40 కంటే ఎక్కువ మిషన్ల ద్వారా అంతరిక్షంలోనే ఒక్కో భాగాన్ని కలుపుతూ నిర్మించబడింది. ద్రవాలు, దహనం, లైఫ్ సపోర్ట్ సిస్టమ్లు మరియు రేడియేషన్ పరిస్థితులలో క్లిష్టమైన పరిశోధన కోసం ప్రత్యేకమైన సైన్స్ లేబోరేటరీని కలిగి ఉంది.
- ప్రతి 90 నిమిషాలకు ఒక కక్ష్యను పూర్తి చేస్తూ సగటున దాదాపు 250 మైళ్ల ఎత్తులో భూమి చుట్టూ తిరుగుతుంది.

ఐఎస్ఎస్ యొక్క ప్రాముఖ్యత

- మైక్రోగ్రావిటీ వాతావరణాన్ని అందిస్తుంది.
- ద్రవాలు, దహనం, లైఫ్ సపోర్ట్ సిస్టమ్లు మరియు రేడియేషన్ పరిసరాలలో మరెక్కడా నిర్వహించలేని కీలకమైన పరిశోధనను ప్రారంభిస్తుంది.
- మానవ అంతరిక్ష పరిశోధనను ముందుకు తీసుకెళ్లడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.

11. రేడియోకార్బన్ డేటింగ్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- రేడియోకార్బన్ డేటింగ్ అనేది సైన్స్లోని అనేక రంగాలకు సమయాన్ని కనుగొనడానికి మొదటి ధృవీకరించదగిన మార్గాన్ని తీసుకువచ్చింది, వాటిని గణనీయంగా మార్చింది.

రేడియో కార్బన్ డేటింగ్ అంటే ఏమిటి?

- రేడియోకార్బన్ డేటింగ్ అనేది కార్బన్ యొక్క ఐసోటోప్ అయిన కార్బన్-14 పరిమాణాన్ని కొలవడం ద్వారా సేంద్రీయ పదార్థాల వయస్సును నిర్ణయించడానికి ఉపయోగించే ఒక పద్ధతి.
- కాస్మిక్ కిరణాలు నైట్రోజన్-14తో సంకర్షణ చెంది కార్బన్-14ను ఉత్పత్తి చేసినప్పుడు భూమి యొక్క వాతావరణంలో కార్బన్-14 సృష్టించబడుతుంది. కాస్మిక్ కిరణాలు నిరంతరం వాతావరణం గుండా వెళుతున్నందున ఈ ప్రక్రియ నిరంతరంగా ఉంటుంది. కార్బన్-14 వాతావరణ ఆక్సిజన్తో కలిసి రేడియోధార్మిక కార్బన్ డయాక్సైడ్ను ఏర్పరుస్తుంది, ఇది కార్బన్ చక్రం ద్వారా మొక్కలు, జంతువులు మరియు ఇతర జీవపదార్థాల శరీరాల్లోకి ప్రవేశిస్తుంది.
- 1940ల ప్రారంభంలో, రసాయన శాస్త్రవేత్తలు మార్షిన్ కామెన్ మరియు సామ్ రూబెన్ ప్రయోగశాలలో కార్బన్-14ను సంశ్లేషణ చేశారు, దాదాపు 5,000 సంవత్సరాల సుదీర్ఘ అర్ధ-జీవితాన్ని కనుగొన్నారు. విల్లార్డ్ లిబ్బి సేంద్రీయ పదార్థాలు ఈ కాలం నాటివో కనుగొనడానికి కార్బన్-14 ను ఉపయోగించాలని ప్రతిపాదించారు.

రేడియోకార్బన్ డేటింగ్ ప్రక్రియ

- భూమి యొక్క వాతావరణంలో కార్బన్-14 యొక్క గాఢత వేలాది సంవత్సరాలుగా స్థిరంగా ఉంటుందని లిబ్బి భావించాడు మరియు కార్బన్-14 సమతౌల్యాన్ని కాపాడుతూ వివిధ పర్యావరణ వ్యవస్థల్లోకి వ్యాపిస్తుంది.
- ఒక జీవి చనిపోయినప్పుడు, అది శ్వాస తీసుకోవడం మరియు ఆహారాన్ని తీసుకోవడం వంటి చర్యల ద్వారా కార్బన్-14ని తిరిగి నింపదు. రేడియోధార్మిక క్షయం ద్వారా జీవిలో కార్బన్-14 గాఢత కాలక్రమేణా తగ్గుతుంది.
- రేడియోకార్బన్ డేటింగ్ ఒక నమూనాలో మిగిలిన కార్బన్-14ను కొలుస్తుంది, జీవి ఎంతకాలం క్రితం చనిపోయిందో లెక్కించేందుకు శాస్త్రవేత్తలకు వీలు కల్పిస్తుంది. తెలిసిన వయస్సు గల వస్తువులతో డేటింగ్ చేయడం ద్వారా ఈ పద్ధతి ధృవీకరించబడింది.

రేడియోకార్బన్ డేటింగ్ సాధనాలు

- రేడియోధార్మిక క్షయం గురించి అధ్యయనం చేయడానికి లిబ్బి గీగర్ కౌంటర్ను ఉపయోగించారు. ఇది క్షయం సమయంలో విడుదలయ్యే రేడియేషన్ను గుర్తిస్తుంది మరియు ఖచ్చితత్వాన్ని పెంచడానికి లిబ్బి బృందం “యాంటీ-కాన్సిడెన్స్ కౌంటర్”ను అభివృద్ధి చేసింది.
- యాక్సిలరేటర్ మాస్ స్పెక్ట్రోమెట్రీ (ఏఎంఎస్) వంటి అధునాతన పద్ధతులను ఆధునిక రేడియోకార్బన్ డేటింగ్ ఉపయోగించుకుంటుంది, ఇది చిన్న సేంద్రీయ నమూనాలను విశ్లేషించగలదు. ఏఎంఎస్ అయాన్లను వేగవంతం చేస్తూ, ఐసోటోప్లను మరింత వేరు చేయడానికి ఉపకరిస్తుంది.

ప్రాముఖ్యత :

- రేడియోకార్బన్ డేటింగ్ పురావస్తు శాస్త్రం మరియు భౌగోళిక శాస్త్రంలో విస్తృతంగా మార్పులు చేసింది, సేంద్రీయ అవశేషాల కోసం మొదటి అజైక్వివ్ డేటింగ్ పద్ధతిని అందించింది.
- ఇది పురావస్తు ప్రదేశాల కాలాన్ని కనుగొనడానికి, వస్తువుల వయస్సును పోల్చడానికి మరియు మానవ చరిత్ర, వలస విధానాలు, నాగరికతల పెరుగుదల మరియు పతనం, భాషా పరిణామం మరియు వాతావరణ మార్పులను అన్వేషించడానికి వీలుకల్పించింది.
- భారతదేశంలో, దేవాలయాలు మరియు మసీదులలోని వస్తువులు ఏ కాలం నాటివో కనిపెట్టడానికి రేడియోకార్బన్ డేటింగ్ ఉపయోగించబడింది.

ముగింపు :

- కొనసాగుతున్న పరిశోధన సాంకేతికతను మెరుగుపరచడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. 2018లో, రేడియోకార్బన్ చక్రంలో మార్పులు నివేదించబడ్డాయి. ఇవి నిర్దిష్ట కాలాల్లో డేటింగ్ యొక్క ఖచ్చితత్వాన్ని ప్రభావితం చేసే అవకాశం ఉంది. 2020లో, పరిశోధకులు రేడియోకార్బన్ డేటింగ్ యొక్క సమయ రిజల్యూషన్‌ను పెంచడానికి మెరుగుదలలను ప్రతిపాదించారు, నిర్దిష్ట కాల వ్యవధిలో దాని ఖచ్చితత్వాన్ని మెరుగుపరిచారు.

12. స్వీర్ కిలోమీటర్ అర్జె అబ్జర్వేటరీ

వార్షికో ఎందుకు ఉంది?

- భారతదేశం రూ. 1,250 కోట్ల ఆర్థిక నిబద్ధతతో స్వీర్ కిలోమీటర్ అర్జె ప్రాజెక్ట్‌లో చేరడానికి ఆమోదించింది.

మరింత సమాచారం

- స్వీర్ కిలోమీటర్ అర్జె అబ్జర్వేటరీ (ఎస్.కె.ఎ.ఓ) అనేది ఆస్ట్రేలియా, కెనడా, చైనా, ఇండియా, ఇటలీ, న్యూజిలాండ్, దక్షిణాఫ్రికా, స్వీడన్, నెదర్లాండ్స్ మరియు యుకె అనే పది దేశాల నుండి భాగస్వామ్యంతో కూడిన ఒక అంతర్ ప్రభుత్వ సంస్థ.
- ఎస్.కె.ఎ.ఓ యొక్క ప్రధాన కార్యాలయం యునైటెడ్ కింగ్‌డమ్‌లో ఉంది.
- ఎస్.కె.ఎ.ఓ యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం విశ్వం యొక్క అవగాహనను మార్చడానికి అత్యధునిక రేడియో టెలిస్కోప్‌లను నిర్మించడం మరియు నిర్వహించడం.
- అబ్జర్వేటరీ గెలాక్సీల నిర్మాణం మరియు పరిణామాన్ని అన్వేషించడం, వివరీతమైన వాతావరణాలలో ప్రాథమిక భౌతిక శాస్త్రాన్ని పరిశోధించడం మరియు జీవితం యొక్క మూలాలను పరిశోధించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- అబ్జర్వేటరీ దక్షిణాఫ్రికా మరియు ఆస్ట్రేలియాలోని రేడియో-నిశ్శబ్ద ప్రదేశాలలో రెండు టెలిస్కోప్‌లను కలిగి ఉంది.
- ఈ టెలిస్కోప్‌ల కార్యకలాపాలకు మద్దతు ఇవ్వడానికి అనుబంధ సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి.

భారతదేశ సహకారం :

- పూణేలో ఉన్న నేషనల్ సెంటర్ ఫర్ రేడియో ఆస్ట్రోఫిజిక్స్ ద్వారా భారతదేశం ఎస్.కె.ఎ.ఓకి చురుకుగా సహకరిస్తుంది.

- భారతదేశం 1990ల నుండి ఎస్.కె.ఎ అభివృద్ధిలో నిమగ్నమై ఉంది, రేడియో ఖగోళ శాస్త్ర పురోగమనాలకు నిరంతర నిబద్ధతను ప్రదర్శిస్తోంది.
- భారతదేశం యొక్క ప్రాథమిక సహకారం టెలిస్కోప్ మేనేజర్ ఎలిమెంట్ యొక్క అభివృద్ధి మరియు ఆపరేషన్‌లో ఉంది.
- టెలిస్కోప్ యొక్క పనితీరుకు వీలుకల్పించే “స్యూరల్ నెట్‌వర్క్” లేదా అవసరమైన సాఫ్ట్‌వేర్‌ను రూపొందించడంలో ప్రత్యేకంగా పాల్గొంటుంది.

జెయింట్ మెట్రివేవ్ రేడియో టెలిస్కోప్ (జి.ఎం.ఆర్.టి)

- జి.ఎం.ఆర్.టి టాటా ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఫండమెంటల్ రీసెర్చ్‌లో భాగమైన నేషనల్ సెంటర్ ఫర్ రేడియో ఆస్ట్రోఫిజిక్స్ ద్వారా నిర్వహించబడుతుంది.
- ఇది 110-1,460 మెగాహెర్ట్జ్ ఫ్రీక్వెన్సీ పరిధిలో పనిచేసే ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద మరియు అత్యంత సున్నితమైన రేడియో టెలిస్కోప్ గా గుర్తించబడింది.
- జి.ఎం.ఆర్.టి శాస్త్రీయ పురోగతిలో కీలక పాత్ర పోషించింది, మొదటిసారిగా నానో-హెర్ట్జ్ గురుత్వాకర్షణ తరంగాలను గుర్తించడంలో దోహదపడింది.
- ప్రత్యేకంగా, జి.ఎం.ఆర్.టి యొక్క ప్రమేయం భారీ కృష్ణ బిల జతల నుండి ఉద్భవించే గురుత్వాకర్షణ తరంగాల గుర్తింపుకు వీలుకల్పించింది. ఈ కృష్ణ బిలాలు ఒక్కొక్కటి సూర్యుడి కంటే అనేక మిలియన్ రెట్లు ఎక్కువ భారీగా ఉంటుంది.

13. మొబైల్ ఫోన్ల కోసం డి2 ఎం సాంకేతికత

వార్షికో ఎందుకు ఉంది?

- ప్రభుత్వం దాని వినూత్న అప్లికేషన్లు మరియు పురోగతి కోసం డైరెక్ట్ టు మొబైల్ (డి2ఎం) సాంకేతికత యొక్క సామర్థ్యాన్ని అన్వేషిస్తోంది.

మరింత సమాచారం

- డైరెక్ట్-టు-మొబైల్ సాంకేతికత బ్రాడ్ బ్యాండ్ మరియు ప్రసారాల కలయికను అన్వేషిస్తుంది, మొబైల్ ఫోన్లు భూసంబంధమైన డిజిటల్ టీవీ సిగ్నల్‌లను స్వీకరించడానికి వీలుకల్పిస్తుంది.
- ఎఫ్ఎం రేడియో మాదిరిగానే, డి2ఎం సాంకేతికత మొబైల్ పరికరంలో వివిధ రేడియో ఫ్రీక్వెన్సీలను ట్యూప్ చేయగల రిసీవర్‌ని కలిగి ఉంటుంది.
- డి2ఎం సాంకేతికత ఇంటర్నెట్ లేదా సెయిల్యూర్ నెట్‌వర్క్‌లపై ఆధారపడటాన్ని తొలగించడం ద్వారా అత్యవసర సమయంలో కమ్యూనికేషన్ యొక్క విశ్వసనీయతను పెంచుతుంది.
- సంప్రదాయ కమ్యూనికేషన్ మార్గాలు రాజీవదే పరిస్థితులలో కూడా కీలకమైన సమాచారం వినియోగదారులకు చేరుతుందని నిర్ధారిస్తుంది.
- అధిక జనాభాను నేరుగా మరియు త్వరగా చేరుకోవడానికి అధికారులకు వీలు కల్పిస్తుంది.
- వివత్తు నిర్వహణ ఆడియో కంటెంట్ లక్ష్య పద్ధతిలో పంపిణీ చేయబడుతుంది, సంబంధిత సమాచారం నిర్దిష్ట ప్రాంతాలు లేదా సంఘాలకు చేరుతుందని నిర్ధారిస్తుంది.

14. జిశాట్-20 కమ్యూనికేషన్స్ శాటిలైట్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఇస్రో యొక్క వాణిజ్య విభాగమైన న్యూ స్పేస్ ఇండియా లిమిటెడ్ (ఎన్ఎస్ఐఎల్), 2024 సంవత్సరంలో కమ్యూనికేషన్స్ ఉపగ్రహం జిశాట్-20ని ప్రయోగించడానికి స్పేస్ ఎక్స్ ఫాల్కన్-9 రాకెట్‌ను ఎంచుకుంది.

జిశాట్-20 గురించి (జిశాట్-ఎన్2 గా పేరు మార్చబడింది)

- జిశాట్-20 అధిక-త్రావర్ట్ కెఎ-బ్యాండ్ ఉపగ్రహంగా వర్గీకరించబడింది.
- ప్రత్యేకంగా, ఇది ఎన్ఎస్ఐఎల్ మార్చి యాజమాన్యంలో, నిర్వహించబడుతుంది మరియు నిధులు సమకూరుస్తుంది.
- 4700 కిలోల బరువు కలిగిన జిశాట్-20, ప్రత్యేకంగా డిజిటల్ విభజనలను తగ్గించడంలో ఉపగ్రహ సాంకేతికత యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కిచెబుతూ మారుమూల మరియు అనుసంధానించబడని ప్రాంతాల యొక్క సవాళ్లతో కూడిన సేవా అవసరాలను తీర్చడానికి అధునాతనంగా రూపొందించబడింది.
- ఇస్రో యొక్క అత్యంత శక్తివంతమైన రాకెట్, ఎల్ఎంవి-3 భూ స్థిర కక్షలోకి 4000 కిలోల బరువున్న ఉపగ్రహాన్ని ప్రవేశపెట్టగలదు. అయితే జిశాట్-20 దీని సామర్థ్యంకంటే అధికంగా బరువుంటుంది.
- జిశాట్-20 ఎన్ఎస్ఐఎల్ ద్వారా వీలుకల్పించబడిన “డిమాండ్-ఆధారిత” ఉపగ్రహ ప్రయోగానికి రెండవ ఉదాహరణ.
- మునుపటి విజయవంతమైన మిషన్లో, ఎన్ఎస్ఐఎల్ టాటాప్ డైరెక్ట్-టు-హోమ్ బ్రాడ్కాస్టింగ్ కోసం జిశాట్-24ను ప్రయోగించింది. ఇది డిమాండ్-ఆధారిత కార్యక్రమాల ఆచరణాత్మక అమలును వివరిస్తుంది.
- జిశాట్-20 యొక్క ప్రయోగం భారతదేశం యొక్క 2020 అంతరిక్ష రంగ సంస్కరణలకు అనుగుణంగా ఉంటుంది, దీనిలో ఎన్ఎస్ఐఎల్ “డిమాండ్ చోదక విధానం”లో పనిచేయాలని నిర్దేశించబడినది. ఈ విధానంలో, ఉపగ్రహ సామర్థ్యం కొరకు తుది కస్టమర్ల గుర్తింపు ఉపగ్రహ ప్రయోగానికి ముందే జరుగుతుంది, అంతరిక్ష ఆస్తుల వినియోగాన్ని క్రమబద్ధీకరిస్తుంది.

ఎన్ఎస్ఐఎల్

- న్యూ స్పేస్ ఇండియా లిమిటెడ్ (ఎన్ఎస్ఐఎల్) ఇస్రో యొక్క వాణిజ్య విభాగంగా ఒక కీలకమైన సంస్థ, ఇది మార్చి 2019లో స్థాపించబడింది.
- డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ స్పేస్ కింద కేంద్ర ప్రభుత్వ రంగ సంస్థగా పనిచేస్తున్న ఎన్ఎస్ఐఎల్ అంతరిక్ష కార్యకలాపాలను వాణిజ్యీకరించడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.
- ఎన్ఎస్ఐఎల్ అంతరిక్ష పరిశ్రమలో దాని స్థానాన్ని మరింత పటిష్టం చేసుకుంటూ, ప్రస్తుతం కక్షలో 11 కమ్యూనికేషన్స్ ఉపగ్రహాలను పర్యవేక్షిస్తుంది మరియు నిర్వహిస్తోంది.
- ఎన్ఎస్ఐఎల్ యొక్క ఆదేశం భూమి పరిశీలన మరియు కమ్యూనికేషన్స్ అనువర్తనాల కోసం ఉపగ్రహాలను సొంతం చేసుకోవడంతో సహా అంతరిక్ష కార్యకలాపాలకు సంబంధించిన అనేక కీలకమైన అంశాలను కలిగి ఉంటుంది.

- అదనంగా, ఎన్ఎస్ఐఎల్ ఉపగ్రహాల కోసం ప్రయోగ సేవలను అందిస్తుంది, భారతీయ పరిశ్రమ ద్వారా ఉపగ్రహ నిర్మాణాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది మరియు స్వదేశీ సామర్థ్యాలను మెరుగుపరచడానికి సాంకేతికత బదిలీకి వీలు కల్పిస్తుంది.
- ఎన్ఎస్ఐఎల్ ఛైర్మన్ మరియు మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ - రాధాకృష్ణన్ దుర్రాజ్

15. జొసురాబాల్పిన్: ఔషధ నిరోధక బాక్టీరియంకు వ్యతిరేకంగా నూతన యాంటీబయాటిక్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ‘జొసురాబాల్పిన్’ అనే కొత్త తరగతిని గుర్తించడం ద్వారా పరిశోధకులు యాంటీబయాటిక్ ఆవిష్కరణలో గణనీయమైన పురోగతిని సాధించారు.
- ఈ యాంటీబయాటిక్ ప్రత్యేకంగా డ్రగ్-రెసిస్టెంట్ బాక్టీరియం అయిన అసినిటోబాక్టర్ బౌమన్ని, ముఖ్యంగా సిఆర్ఏబి అని పిలువబడే కార్బుపెనేమ్-నిరోధక రకాన్ని ఎదుర్కోవడానికి రూపొందించబడింది.

మరింత సమాచారం :

- జొసురాబాల్పిన్ అనేది సిఆర్ఏబి కలుగజేసే న్యుమోనియా మరియు సెప్టిస్ వంటి పరిస్థితులకు వ్యతిరేకంగా సమర్థతను ప్రదర్శించే ప్రతిరక్షకంగా వర్గీకరించబడింది, ముఖ్యంగా ఎలుకల నమూనాలలో గమనించవచ్చు.
- ఈ యాంటీబయాటిక్ ఒక టెథర్డ్ మాక్రోసైక్లిక్ పెప్టైడ్ (ఎంసిపి) అణువుల తరగతి నుండి తీసుకోబడింది. శాస్త్రవేత్తలు ఈ ఎంసిపి అసినిటోబాక్టర్ బౌమన్ని ప్రాణాంతకంగా ఉందని గుర్తించారు.
- ఈ ఎంసిపి మరింత సమర్థవంతంగా మెరుగుపరచబడినది, ఇది జొసురాబాల్పిన్ యొక్క సృష్టికి దారితీసింది.
- జొసురాబాల్పిన్ గతంలో తెలియని చర్య విధానం ద్వారా పనిచేస్తుంది.
- ఇది బాక్టీరియం లోపల లిపోపాలిశాకరైడ్ అణువుల రవాణాను నిరోధిస్తుంది. లిపోపాలిశాకరైడ్ రవాణాకు కారణమైన ప్రోటీన్ల సముదాయాన్ని నిరోధించడం ద్వారా ఈ నిరోధం సాధించబడుతుంది.
- ఈ ఆశాజనకమైన సమర్థత అసినిటోబాక్టర్ బౌమన్ని యొక్క డ్రగ్ రెసిస్టెంట్ రకాల ద్వారా ఎదురయ్యే సవాలును పరిష్కరించే సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంది.

16. మొక్క కణాల నుండి క్యాన్సర్ ఔషధం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ, మద్రాస్ మరియు మండ్లిలోని పరిశోధకులు క్యాన్సర్ నిరోధక ఔషధం, క్యాంప్టోథెసిన్ (సిపిటి) ఉత్పత్తిని మెరుగుపరచడానికి మొక్కల కణాల జీవక్రియ ఇంజనీరింగ్‌ను సాధించారు.
- క్యాంప్టోథెసిన్ సాంప్రదాయకంగా నథాపోడైట్స్ నిమ్మొనియానా అనే ఒక స్థానిక మరియు అంతరించిపోతున్న మొక్క నుండి పొందబడింది. ఈ మొక్క గత దశాబ్దంలో 20% క్షీణతను చూసింది, ఇది ఐయుసిఎన్ రెడ్ లిస్ట్లో జాబితాకు దారితీసింది.

మరింత సమాచారం :

- ఐఐఐఐ మద్రాస్ యొక్క ప్లాంట్ సెల్ టెక్నాలజీ ల్యాబ్లోని పరిశోధకులు గణన సాధనాలను ఉపయోగించి ఎన్. నిమ్నానియానా మొక్కల కణాల కోసం జన్యు-స్థాయి జీవక్రియ నమూనాను అభివృద్ధి చేశారు. మొక్క కణాలలోని జీవక్రియ ప్రక్రియలను అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు మార్చడానికి నమూనా రూపొందించబడింది.
- మొక్కల కల్చర్లు ప్రయోగశాలలో పెంచబడ్డాయి మరియు కణాలు సంగ్రహించబడ్డాయి. ఈ మొక్కల కణాలు క్యాంప్టోథెసిస్ ఉత్పత్తిని పెంచడానికి జన్యుపరంగా ఇంజనీరింగ్ చేయబడ్డాయి.
- 2021లో, ఐఐఐఐ పరిశోధకులు ఒక సూక్ష్మజీవిని క్యాంప్టోథెసిస్ కోసం స్థిరమైన మరియు అధిక ఉత్పాదక ప్రత్యామ్నాయ వనరుగా గుర్తించారు.
- ఇంజనీరింగ్ చేయబడిన మొక్కల కణాలు క్యాంప్టోథెసిస్ కోసం ప్రత్యామ్నాయ వనరును అందిస్తాయి, కీలకమైన క్యాన్సర్-చికిత్స ఔషధాల ఉత్పత్తికి దోహదం చేస్తాయి.
- మొక్కల కణాల నమూనా-ఆధారిత హేతుబద్ధమైన జీవక్రియ ఇంజనీరింగ్ కోసం ఉపయోగించే సాంకేతికత మొక్కల నుండి ఉత్పన్నమైన వివిధ అధిక-విలువైన ఫైటోకెమికల్స్ ఉత్పత్తిని మెరుగుపరచడానికి స్వీకరించబడుతుంది.
- ఔషధ ఉత్పత్తికి ప్రయోగశాల ఆధారిత ప్రత్యామ్నాయాన్ని అందించడం ద్వారా, ఈ పరిశోధన సహజ వనరులను సంరక్షించడంలో సహాయపడుతుంది మరియు అంతరించిపోతున్న వృక్ష జాతులపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గిస్తుంది.

క్యాంప్టోథెసిస్ గురించి

- క్యాంప్టోథెసిస్ అనేది టోపోటెకాస్ మరియు ఇరినోటెకాస్ వంటి ఔషధాల ఉత్పత్తిలో ఉపయోగించే ఒక ముఖ్యమైన క్యాన్సర్ నిరోధక డ్రగ్ లీడ్ మాలిక్యుల్.
- సాంప్రదాయకంగా కాంప్టోథెకా అక్యుమినాటా (తూర్పు ఆసియాకు చెందినది) మరియు నోథాపోడైట్స్ నిమ్నానియానా (భారతదేశంలో స్థానికంగా) వంటి మొక్కల నుండి సంగ్రహించబడింది.
- ఈ మొక్క యొక్క చైనీస్ రకం చాలా ప్రమాదంలో ఉంది మరియు భారతీయ రకం గణనీయమైన సంఖ్యా క్షీణతను చూసింది.
- చైనీస్ రకంలో కేవలం 4,000 జాతులు మాత్రమే మిగిలి ఉన్నాయి మరియు పశ్చిమ కనుమలకు చెందిన భారతీయ రకం గత దశాబ్దంలో 20% క్షీణతను చవిచూసింది.

17. బెస్ సాంకేతికతతో లక్షదీప్స్ యొక్క మొదటి సోలార్ ప్రాజెక్టు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- బ్యాటరీ ఎనర్జీ స్టోరేజీ సిస్టమ్ టెక్నాలజీ (బెస్) ని ఉపయోగించే తన ప్రారంభ సోలార్ ప్రాజెక్టును లక్షదీప్స్ ప్రారంభించింది.

బ్యాటరీ ఎనర్జీ స్టోరేజీ సిస్టమ్ (బెస్) సాంకేతికత గురించి

- బెస్ అనేది పునరుత్పాదక వ్యవస్థలలో శక్తి యొక్క సమర్థవంతమైన నిల్వకు మద్దతు ఇచ్చే కీలకమైన సాంకేతికత.

- వివిధ రకాలైన విద్యుత్ నిల్వ వ్యవస్థలలో యాంత్రిక, విద్యుత్ రసాయన (బెస్), తాప, ఎలక్ట్రికల్ మరియు ఇంధన సెల్స్ ఉన్నాయి.
- బెస్ విద్యుత్ నిల్వ కోసం వివిధ ఎలెక్ట్రోకెమికల్ ప్రతిచర్యలను ఉపయోగిస్తుంది, ఉదాహరణకు లిథియం-అయోన్ మరియు సోడియం-సల్ఫర్ బ్యాటరీలు.

- బెస్ యొక్క రెండు ప్రధాన వర్గాలు సాంప్రదాయిక ఘన పునర్నియోగపరచదగిన బ్యాటరీలు మరియు ఫ్లో బ్యాటరీలు.
- పంచామృత్ వంటి కార్యక్రమాలకు అనుగుణంగా 2070 నాటికి నికర-సున్నా ఉద్గార లక్ష్యాలను సాధించడానికి బెస్ అవసరం.
- అస్థిరమైన పునరుత్పాదక ఉత్పత్తి సమయంలో గ్రిడ్ స్థిరత్వాన్ని మెరుగుపరచడంలో ఇది కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.

భారతదేశంలో బెస్ అభివృద్ధిలో సవాళ్లు:

- చైనా వంటి దేశాలతో పోలిస్తే భారతదేశంలో బెస్ అభివృద్ధి సాపేక్షంగా నెమ్మదిగా ఉంది. సవాళ్లలో తక్కువ దేశీయ ఉత్పత్తి, సరిపోని ముడిసరుకు లభ్యత (ఉదా., లిథియం, కోబాల్ట్, నికెల్), అధిక-నాణ్యత కలిగిన పరిశోధన-అభివృద్ధి మౌలిక సదుపాయాలు లేకపోవడం, సాంకేతికత బదిలీ సమస్యలు మరియు అధిక స్థాపిత ఖర్చులు ఉన్నాయి.

బెస్ లో భారతదేశం యొక్క కార్యక్రమాలు:

- విద్యుత్ మంత్రిత్వ శాఖ బెస్ అభివృద్ధి కోసం స్కీమ్ ఫర్ వయబిలిటీ గ్యూవ్ ఫండింగ్ (విజిఎఫ్) వంటి కార్యక్రమాలను ప్రారంభించింది.
- ఈ పథకం 2030-31 నాటికి 4,000 మెగావాట్ గంటల బెస్ ప్రాజెక్టులను అంచనా వేస్తుంది, విజిఎఫ్ గా మూలధన వ్యయంలో 40% వరకు ఆర్థిక సహాయాన్ని అందిస్తుంది.
- నేషనల్ ఫ్రీమ్ వర్క్ ఫర్ ప్రమోటింగ్ ఎనర్జీ స్టోరేజీ సిస్టమ్స్ 2023లో ఆవిష్కరించబడింది, ఇది విద్యుచ్ఛక్తి నిల్వ వ్యవస్థలను ప్రోత్సహించడానికి సమగ్ర విధానాన్ని అందిస్తుంది.

18. రోడ్డు నిర్మాణంలో రెజుపేవ్ సాంకేతికత

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- అరుణాచల్ ప్రదేశ్లోని ఇండో-చైనా సరిహద్దు వెంబడి ఎత్తైన తారు (బిటుమినస్) రోడ్లను నిర్మించడానికి రెజుపేవ్ సాంకేతికతని ఉపయోగించారు.

రెజుపేవ్ గురించి

- ఇది లిక్విడ్ బయో-బేస్డ్ అస్ఫాల్ట్ మాడిఫైయర్ కమ్ రిజువేనేటింగ్ ఏజెంట్ గా అభివృద్ధి చేయబడింది.

- సిఎస్ఐఆర్-సెంట్రల్ రోడ్ రీసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్ మరియు వర్మ ఇండస్ట్రీస్ మధ్య ఒక సహకార ప్రయత్నం.
- 100% బయో ఆయిల్ ఉపయోగించి బయో-ఆధారిత ఉత్పత్తిగా రూపొందించబడింది.
- పర్యావరణ స్థిరత్వం మరియు పర్యావరణ పాదముద్రను తగ్గించడం లక్ష్యంగా ఉంది.

లాభాలు:

- అత్యల్ప మరియు సున్నా కంటే తక్కువ ఉష్ణోగ్రత పరిస్థితులలో నిర్మాణ సవాళ్లను పరిష్కరిస్తుంది.
- పునరుద్ధరించడం కారణంగా రోడ్ ఎత్తు పెరిగిపోయే సమస్యలను తొలగిస్తుంది.
- సహజ వనరుల పరిరక్షణకు దోహదపడే కంకర మరియు బిటుమెన్ రీసైక్లింగ్ను ప్రారంభిస్తుంది.

19. పృథ్వీ విజ్ఞాన్ (పృథ్వీ) పథకం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- కేంద్ర మంత్రివర్గం “పృథ్వీ విజ్ఞాన్” పథకాన్ని ఆమోదించింది, దీని మొత్తం ఖర్చు రూ. 4,797 కోట్లు, అమలు కాలం 2021-26.

పథకం గురించి

- పృథ్వీ విజ్ఞాన్ (పృథ్వీ) అనేది వాతావరణం, జలావరణం, భూఆవరణం, హిమావరణం మరియు జీవావరణంతో సహా భూమి వ్యవస్థలోని మొత్తం ఐదు భాగాలను పరిష్కరించడానికి రూపొందించబడిన ఒక సమగ్ర పథకం.
- ఈ పథకం భూశాస్త్ర మంత్రిత్వ శాఖ పరిధిలోకి వస్తుంది.

లక్ష్యాలు:

- వాతావరణం, సముద్రం, భూగోళం, హిమావరణం మరియు ఘన భూమి యొక్క దీర్ఘకాలిక పరిశీలనల ద్వారా భూమి వ్యవస్థ గతిశీలతలు మరియు మార్పుల యొక్క ముఖ్యమైన సూచికలను పర్యవేక్షించడం.
- వాతావరణం, సముద్ర పరిస్థితులు మరియు వాతావరణ ప్రమాదాలను అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు అంచనా వేయడానికి సమానా వ్యవస్థలను సృష్టించడం. వాతావరణ మార్పు వెనుక ఉన్న శాస్త్రాన్ని అర్థం చేసుకోవడంపై దృష్టి పెట్టడం.
- నవీన దృగ్విషయాలు మరియు వనరులను కనుగొనడం కోసం ధ్రువ మరియు సుదూర సముద్ర ప్రాంతాలను అన్వేషించడం, ప్రపంచ వాతావరణ మార్పులపై లోతైన అవగాహనకు దోహదపడుతుంది.
- సామాజిక అనువర్తనాల కోసం సముద్ర వనరుల స్థిరమైన అన్వేషణ మరియు వినయంగా కోసం సాంకేతికతను అభివృద్ధి చేయడం.
- భూవ్యవస్థ శాస్త్రం నుండి పరిజ్ఞానం మరియు అంతర్జాతీయ సామాజిక, పర్యావరణ మరియు ఆర్థిక ప్రయోజనాల కోసం సేవలలోకి అనువదించడం.

ఈ పథకం భూ శాస్త్రాల మంత్రిత్వ శాఖ ఇప్పటికే కొనసాగిస్తున్న ఐదు పథకాలను ఉపసంహరించుకుంటుంది:

- అక్రోస్ (అట్యూస్పియర్ అండ్ క్షైమెట్ రీసెర్చ్-మోడలింగ్ అబ్జర్వింగ్ సిస్టమ్స్ అండ్ సర్వీసెస్); వాతావరణం మరియు శీతోష్ణస్థితి అంచనాల కోసం దీర్ఘకాలిక పరిశీలనలు మరియు అధునాతన మోడలింగ్ సిస్టమ్లపై దృష్టి పెడుతుంది.

- ఓ-స్టార్ట్ (ఓషన్ సర్వీసెస్, మోడలింగ్ అప్లికేషన్ రిసోర్సెస్ అండ్ టెక్నాలజీ); అత్యాధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ఉపయోగించి సముద్ర వనరుల స్థిరమైన అన్వేషణ మరియు వినయంగాన్ని లక్ష్యంగా చేసుకుంటుంది.
- పేసర్ (పోలార్ సైన్స్ అండ్ క్రియోస్పియర్ రీసెర్చ్); భూమి యొక్క ధ్రువాలు మరియు హిమనదీయ ప్రాంతాల రహస్యాలను అన్వేషించడం, ప్రపంచ వాతావరణ మార్పులపై లోతైన అవగాహనకు దోహదపడటం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- సేజ్ (సీస్టోలజీ మరియు జియోసైన్సెస్); భూకంప పర్యవేక్షణ మరియు భూమి యొక్క ఘన భాగాలపై పరిశోధనను బలోపేతం చేయడానికి కృషి చేస్తుంది.
- రీచవుట్ (పరిశోధన, విద్య, శిక్షణ మరియు ఔట్రిచ్); ప్రతిభను అభివృద్ధి చేస్తుంది మరియు సమాజానికి నేరుగా ప్రయోజనం చేకూర్చే సేవల్లోకి పరిశోధన యొక్క సమర్థవంతమైన అనువాదాన్ని నిర్ధారిస్తుంది.

20. అంగారకుని ఎగువ వాతావరణంలో ష్లాస్మా తరంగాలు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- అంగారకుని (మార్స్) వాతావరణంలోని ష్లాస్మా ప్రక్రియలపై విలువైన అంతర్జాతీయ అందించడం ద్వారా మార్స్ ఎగువ వాతావరణంలో అధిక-పౌనఃపున్య ష్లాస్మా తరంగాలను శాస్త్రవేత్తలు గుర్తించారు.

ష్లాస్మా తరంగాల గురించి

- ష్లాస్మా తరంగాలు అనేవి ష్లాస్మాలోని ఆవేళ కణాల (ఎలక్ట్రాన్లు మరియు అయాన్లు) సాంద్రతలో డోలనాలు లేదా హెచ్చుతగ్గులు. ష్లాస్మా అనేది వాయు కణాలు అయనీకరణం చెంది, ఫలితంగా ధనావేశం కలిగిన అయాన్లు మరియు స్వేచ్ఛా ఎలక్ట్రాన్ల మిశ్రమం ఏర్పడియున్న పదార్థం యొక్క స్థితి.
- ఆవేళం పొందిన కణాలు సమిష్టిగా వివిధ రకాల తరంగాలను ఏర్పరుస్తాయి.
- ష్లాస్మా తరంగాలు తక్కువ-పౌనఃపున్య తరంగాలు (ఉదా., అయాన్ శబ్ద తరంగాలు) మరియు అధిక-పౌనఃపున్య తరంగాలు (ఉదా., ఎలక్ట్రాన్ ష్లాస్మా తరంగాలు) సహా వివిధ పౌనఃపున్యాలను ప్రదర్శించగలవు.

అంగారకుని మీద పరిశీలనలు

- అంగారకుని ష్లాస్మా వాతావరణంలో అధిక-ఫ్రీక్వెన్సీ ష్లాస్మా తరంగాలను పరిశోధించడానికి పరిశోధకులు నానా యొక్క మావెన్ అంతరిక్ష నౌక నుండి అధిక-రిజల్యూషన్ విద్యుత్ క్షేత్ర డేటాను ఉపయోగించారు.
- అంగారకుని మాగ్నెటోస్పియర్లోని ఎలక్ట్రాన్ ష్లాస్మా పౌనఃపున్యానికి దిగువన మరియు అంతకంటే ఎక్కువ పౌనఃపున్యాలతో బ్రాడ్ బ్యాండ్ లేదా నారో బ్యాండ్ గా వర్గీకరించబడిన రెండు విభిన్న తరంగ రీతులు గమనించబడ్డాయి.
- ఈ తరంగాలు పౌనఃపున్య డొమైన్లో విలక్షణమైన లక్షణాలను ప్రదర్శిస్తాయి, అంగారకుని ష్లాస్మా వాతావరణంలో ఎలక్ట్రాన్లు ఎలా శక్తిని పొందుతాయి లేదా వెదజల్లుతాయో అన్వేషించడానికి ఒక సాధనాన్ని అందిస్తాయి.

గమనిక

- అంగారకునికి అంతర్గత అయస్కాంత క్షేత్రం లేదు కాబట్టి, సూర్యుడి నుండి వచ్చే అధిక-వేగ సౌర గాలి నేరుగా అంగారక వాతావరణంతో సంకర్షణ చెందుతుంది, ఇది ప్రవాహంలో ఒక అడ్డంకిని పోలి ఉంటుంది.

భూమిపై ప్లాస్మా తరంగాల పాత్రలు

- పరిశోధకులు తరచుగా భూమి యొక్క మాగ్నెటోస్ఫియర్ లో వివిధ ప్లాస్మా తరంగాలను గమనిస్తారు, ఇది గ్రహం చుట్టూ ఉన్న అయస్కాంత క్షేత్ర కుహరం. ప్లాస్మా తరంగాలు మాగ్నెటోస్ఫియర్ అంతటా ఆవేశం పొందిన కణాలను శక్తివంతం చేయడంలో మరియు రవాణా చేయడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి.
- విద్యుదయస్కాంత అయాన్ సైక్లోట్రాన్ తరంగాల వంటి నిర్దిష్ట ప్లాస్మా తరంగాలు భూమి యొక్క రేడియేషన్ బెల్ట్ కు శుభ్రపరిచే ఏజెంట్ గా పనిచేస్తాయి, ఇవి ఉపగ్రహాలకు ప్రమాదకరం.

21. పాయింట్ 3 పై పాలిమర్ ఎలక్ట్రోలైట్ మెంబ్రేన్ ఫ్యూయల్ సెల్ యొక్క ఇస్టా యొక్క విజయవంతమైన పరీక్ష

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఇస్టా జనవరి 1, 2024న పిఎన్ఎల్ఐ 518లో ప్రయోగించిన ఆర్మిటల్ ఫ్లాట్ ఫారమ్ పాయింట్ 3 పై 100 వాట్ల పాలిమర్ ఎలక్ట్రోలైట్ మెంబ్రేన్ ఫ్యూయల్ సెల్ పవర్ సిస్టమ్ ని విజయవంతంగా పరీక్షించింది.

మరింత సమాచారం

- అంతరిక్షంలో పాలిమర్ ఎలక్ట్రోలైట్ మెంబ్రేన్ ఫ్యూయల్ సెల్ పనితీరును అంచనా వేయడం మరియు భవిష్యత్ మిషన్ల కొరకు సిస్టమ్ల రూపకల్పన కోసం డేటాను సేకరించడం దీని లక్ష్యం.
- పాయింట్ 3 పై సంక్షిప్త పరీక్ష సమయంలో, ఈ వ్యవస్థ అధిక పీడన నాళాలలో నిల్వ చేయబడిన హైడ్రోజన్ మరియు ఆక్సిజన్ వాయువులను ఉపయోగించి 180 వాట్ల శక్తిని ఉత్పత్తి చేసింది.
- పవర్ సిస్టమ్ లోని స్థిర మరియు చలనశీల వ్యవస్థల పనితీరుపై విస్తృతమైన డేటా అందించబడింది. ఇది అంతర్దీన భౌతిక శాస్త్రంలో వివరాలను అందిస్తుంది.
- భారతదేశం 2035 నాటికి అంతరిక్ష కేంద్రాన్ని ప్రతిపాదిస్తున్నందున, ఫ్యూయల్ సెల్ పవర్ సిస్టమ్ పేలోడ్ కు ఈ ప్రతిష్టాత్మక అంతరిక్ష ప్రాజెక్ట్ లో అనేక అనువర్తనాలు ఉండవచ్చు.

హైడ్రోజన్ ఫ్యూయల్ సెల్ గురించి

- హైడ్రోజన్ మరియు ఆక్సిజన్ వాయువుల నుండి నేరుగా విద్యుత్తును ఉత్పత్తి చేస్తుంది, ఉపఉత్పత్తులుగా స్వచ్ఛమైన నీరు మరియు వేడిని ఉత్పత్తి చేస్తుంది.
- సంప్రదాయ జనరేటర్లలో దహన ప్రతిచర్యలకు విరుద్ధంగా, బ్యాటరీలకు సమానమైన ఎలక్ట్రోకెమికల్ సూత్రాలపై పనిచేస్తాయి.

పాలిమర్ ఎలక్ట్రోలైట్ మెంబ్రేన్ ఫ్యూయల్ సెల్ గురించి

- వీటిని ప్రోటాన్ ఎక్స్చేంజ్ మెంబ్రేన్ ఫ్యూయల్ సెల్స్ అని కూడా పిలుస్తారు.

- ప్రోటాన్ వాహక పాలిమర్ పొరను ఎలక్ట్రోలైట్ గా ఉపయోగించు కుంటుంది, సాధారణంగా హైడ్రోజన్ ను ఇంధనంగా ఉపయోగిస్తుంది.
- సాపేక్షంగా తక్కువ ఉష్ణోగ్రతల వద్ద పనిచేస్తుంది మరియు మారుతున్న విద్యుత్ డిమాండ్ లకు అనుగుణంగా అవుట్ పుట్ ను త్వరగా మార్చవచ్చు.
- ప్రధానంగా రవాణా అనువర్తనాల కోసం అభివృద్ధి చేయబడింది మరియు స్థిరమైన మరియు పోర్టబుల్ ఇంధన-సెల్ అనువర్తనాల కోసం కూడా అన్వేషించబడింది.

22. ఏఐ వాయిస్ క్లోనింగ్ యొక్క చీకటి కోణం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఏఐ వాయిస్ క్లోనింగ్ సంబంధిత స్కామ్ల పెరుగుదల కారణంగా దానిని చుట్టుముట్టే ఆందోళనలు పెరుగుతున్నాయి, ఈ సాంకేతికత దుర్వినియోగం అవుతుందనే భయాలను పెంచుతోంది.
- మార్కెట్ యూఎస్ ఏఐ వాయిస్ క్లోనింగ్ మార్కెట్ లో గణనీయమైన వృద్ధిని నివేదించింది, దాని విలువను 2022లో 1.2 బిలియన్లుగా అంచనా వేసింది మరియు 2032 నాటికి దాదాపు 5 బిలియన్ డాలర్లకు గణనీయమైన పెరుగుదలను అంచనా వేసింది, ఇది 15-40% సమ్మిళిత వార్షిక వృద్ధి రేటుని ప్రతిబింబిస్తుంది.

వాయిస్ క్లోనింగ్ అంటే ఏమిటి?

- స్పూర్లు వాయిస్ లను ఖచ్చితంగా ప్రతిరూపం చేయడానికి ఆడియో క్లిప్ లను అప్ లోడ్ చేయడం ద్వారా మర్ఫ్, రిసెంబుల్ మరియు స్పీచిఫై వంటి ఆన్ లైన్ ప్రోగ్రామ్ లను ఉపయోగిస్తారు.
- ఇటీవల, జైలులో ఉన్న మాజీ ప్రధాని ఇప్రాన్ ఖాన్ లాగా కృత్రిమ మేధతో రూపొందించిన ప్రసంగాలు రాజకీయ ప్రయోజనాల కోసం ఉపయోగించబడ్డాయి.

విభిన్న అనువర్తనాలు :

- **చారిత్రక నిల్వ:** ఏఐ వాయిస్ క్లోనింగ్ భవిష్యత్ తరాలకు ప్రియమైన వారి స్వరాలను సజీవంగా ఉంచుతుంది. ఆపిల్ యొక్క ఐ ఓఎస్ 17 క్షీణించిన వ్యాధులతో వారి మాటలను కోల్పోయే ప్రమాదం ఉన్నవారికి సహాయం చేయడానికి వాయిస్ క్లోనింగ్ ను ప్రవేశపెట్టింది.
- **వ్యక్తిగతీకరించిన అనుభవాలు:** క్లౌడ్ వర్చువల్ ఆసిస్టెంట్లు, ఇంటరాక్టివ్ స్టోరీ టెల్లింగ్ మరియు లీనమయ్యే డిజిటల్ ఇంటరాక్షన్లు.
- **గేమింగ్:** మెటా యొక్క సీమ్స్ ఎం4టి దాదాపు 100 భాషలను నిజ సమయంలో అనువదిస్తుంది, గేమింగ్ అనుభవాలను మెరుగుపరుస్తుంది.
- **యాక్సెసిబిలిటీ:** అనారోగ్యం లేదా వైకల్యం కారణంగా మాటలు కోల్పోయిన వారికి గొంతును అందిస్తుంది.
- **పాటల సృష్టి:** పాప్ స్టార్ ల అనుమతితో ఏఐ గాత్రాన్ని కలిగి ఉన్న పాటల క్లిప్ లను రూపొందించడానికి యూ ట్యూబ్ డ్రిమ్ ట్రాక్ వీలుకల్పిస్తుంది.
- **క్రియేటివ్ అప్లికేషన్లు:** స్టోరీ టెల్లింగ్, ఆడియో గేమ్లు మరియు లీనమయ్యే అనుభవాలను మెరుగుపరచడం.

ఉద్భవస్తున్న సమస్యలు

- **స్కామ్లు మరియు ముప్పులు:** దబ్బు కోసం ఏటా కోట్ల చేసిన వాయిస్ని ఉపయోగించి యూఎస్ లోని అరిజోనాలో నకిలీ కిడ్నాప్ వంటి సంఘటనలు.
- **రిపోర్టింగ్ సవాళ్ళు:** అనేక ఏటా వాయిస్ క్లౌనింగ్ కేసులు రిపోర్ట్ చేయబడవు, ఇది సమస్యను తక్కువగా అంచనా వేయడానికి దారితీస్తుంది.
- **తప్పుడు సమాచారం:** ఏటా వాయిస్ క్లౌన్లు నకిలీ వార్తల వ్యాప్తికి దోహదపడతాయి. ఎమ్మా వాట్సన్ మెయిన్ క్యాంఫస్ చదివినట్లు చెప్పుకుందని తప్పుడు ఆరోపణలు చేయడం ఒక ఉదాహరణగా చెప్పవచ్చు.
- **గోప్యత మరియు సమ్మతి అందోళనలు:** అనధికార రికార్డింగ్ మరియు సమ్మతి లేకుండా వాయిస్లను ఉపయోగించడం నైతిక మరియు గోప్యతా సమస్యలను పెంచుతుంది.
- **నైతిక పరిగణనలు:** వంచన మరియు దుర్వినియోగం ద్వారా దోపిడీ అవకాశాలు, తారుమారు చేయడం మరియు భావోద్వేగ హాని.
- **సామాజిక చిక్కలు:** డిజిటల్ యుగంలో గుర్తింపు, నమ్మకం మరియు కమ్యూనికేషన్ చలనశీలతలపై ప్రభావం.
- **ద్వేషపూరిత ప్రసంగం:** ప్రముఖుల ద్వేషపూరిత ప్రసంగాన్ని రూపొందించడానికి ఏటా వాయిస్ క్లౌనింగ్ సాధనాలను దుర్వినియోగం చేయడం. ఉదాహరణకు, డెమోక్రాట్ రాజకీయవేత్త అలెక్సాండ్రా ఒకాసియో-కోర్టెజ్ పై కస్టర్బిట్ రాజకీయవేత్త డెన్ షాపిరో ఆరోపించిన జాత్యహంకార వ్యాఖ్యలు.

తీసుకున్న చర్యలు :

- **నియంత్రణా ఫ్రేమ్వర్కులు:** బలమైన చట్టపరమైన మరియు నైతిక మార్గదర్శకాల యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతుంది. ఉదాహరణకు, యూఎస్ ఫెడరల్ ట్రేడ్ కమిషన్ మోసపూరిత వాయిస్ క్లౌనింగ్ ను అరికట్టడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని భావిస్తుంది.
- **సాంకేతిక రక్షణలు:** క్లౌన్ చేయబడిన వాయిస్లను గుర్తించడానికి మరియు ధృవీకరించడానికి వాటర్మార్కింగ్ మరియు ప్రామాణీకరణ విధానాలు.
- **ప్రజల్లో అవగాహన:** వాయిస్ క్లౌనింగ్ సాంకేతికత మరియు ప్రమాద అవకాశాల గురించి ప్రజలకు అవగాహన కల్పించడం చాలా అవసరం.
- **వాయిస్ క్లౌనింగ్ ఛాలెంజ్:** క్లౌన్ చేయబడిన పరికరాలను గుర్తించడం, మూల్యాంకనం చేయడం మరియు పర్యవేక్షించడం కోసం ఆలోచనలను సేకరించేందుకు యూఎస్ ఫెడరల్ ట్రేడ్ కమిషన్ ద్వారా ప్రారంభించబడింది.
- **బాధ్యతాయుతమైన అభివృద్ధి:** సానుకూల సామాజిక ప్రభావం కోసం వాయిస్ క్లౌనింగ్ యొక్క నైతిక మరియు పారదర్శక ఉపయోగాన్ని ప్రోత్సహించడం.

భారతదేశం: ఏటా వాయిస్ క్లౌనింగ్ స్కామ్లకు ప్రధాన లక్ష్యం

- 'ది ఆర్టిఫిషియల్ ఇంపోస్టర్' పేరుతో ఒక నివేదిక భారతదేశంలో ఏటా వాయిస్ క్లౌన్ స్కామ్ల గురించి భయంకరమైన గణాంకాలను వెల్లడించింది.
- గత సంవత్సరం మేలో ప్రచురించబడిన, సర్వేలో పాల్గొన్న భారతీయుల్లో 47% మంది ఏటా - రూపొందించిన వాయిస్ స్కామ్ల బారిన పడినట్లు లేదా వారికి తెలిసినవారు దాని బారిన పడినట్లు తెలిపారని నివేదిక వెల్లడించింది.

- ఈ శాతం ప్రపంచ సగటు 25% కంటే దాదాపు రెండింతలు, ఏటా వాయిస్ స్కామ్లకు భారతదేశాన్ని అగ్రగామిగా చేసింది.
- ఇటువంటి మోసాలకు భారతీయులు దుర్బలంగా ఉంటారని మెకాఫీ నివేదించింది: 66% మంది భారతీయులు వాయిస్ కాల్ లేదా ఫోన్ కాల్కు ప్రతిస్పందిస్తారని అంగీకరించారు, అది అత్యవసరంగా దబ్బు అవసరమైన స్నేహితుడు లేదా కుటుంబ సభ్యుల నుండి వచ్చినట్లు అనిపించింది.
- 86% మంది భారతీయులు తమ వాయిస్ డేటాను ఆన్లైన్లో లేదా కనీసం వారానికి ఒకసారి వాయిస్ నోట్స్ ద్వారా పంచుకునే అవకాశం ఉందని నివేదిక హైలైట్ చేసింది. ఈ వాయిస్ డేటాను తరచుగా పంచుకోవడం వల్ల భారతీయులు ఏటా వాయిస్ క్లౌన్ స్కామ్లకు ఎక్కువ అవకాశం ఉంది, ఎందుకంటే దాడి చేసేవారు ఈ తక్షణమే అందుబాటులో ఉన్న సమాచారాన్ని ఉపయోగించుకుంటారు.

23. క్యాస్టర్ గుర్తింపు కోసం ఏటా బయో-ఇమేజింగ్ బ్యాంక్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతదేశంలోని అతిపెద్ద క్యాస్టర్ ఆసుపత్రి అయిన ముంబయిలోని టాటా మెమోరియల్ హాస్పిటల్ ప్రారంభ దశలో క్యాస్టర్ గుర్తింపు కోసం కృత్రిమ మేధాతో కూడిన 'బయో-ఇమేజింగ్ బ్యాంక్' ను ప్రవేశపెట్టింది.

బయో-ఇమేజింగ్ బ్యాంక్ :

- క్లినికల్ వివరాలు, ఫలితం డేటా, చికిత్స ప్రత్యేకతలు మరియు అదనపు మెటాడేటాతో పాటు రేడియాలజీ మరియు పాథాలజీ చిత్రాలను కలిగి ఉంటుంది.
- ఏటా అల్లారిథమ్ల శిక్షణ, ధ్రువీకరణ మరియు కఠినమైన పరీక్ష కోసం ఉద్దేశపూర్వకంగా రూపొందించబడింది.
- ముందస్తుగా గుర్తించడం కోసం క్యాస్టర్-నిర్దిష్ట తయారీ అల్లారిథమ్ను రూపొందించడానికి లోతైన అభ్యాసాన్ని ఉపయోగిస్తుంది.
- ఇందులో 60,000 మంది రోగుల డేటా ఉంటుంది.
- ప్రధానంగా తల మరియు మెడ క్యాస్టర్లు మరియు ఊపిరితిత్తుల క్యాస్టర్లను సూచిస్తుంది, ప్రతి క్యాస్టర్ రకానికి కనీసం 1000 మంది రోగులను లక్ష్యంగా చేసుకుంది.
- లింఫ్ నోడ్ మెటాస్టేసిస్, న్యూక్లియస్ సెగ్మెంటేషన్, వర్గీకరణ మరియు బయోమార్కర్లను అంచనా వేయడం వంటి పనులను లక్ష్యంగా చేసుకుంటుంది (ఉదా., నోటి, గొంతుక కాన్సర్లో హెచ్ పివి, ఊపిరితిత్తుల క్యాస్టర్లో ఈజిఎఫ్ఆర్).
- డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ బయోటెక్నాలజీ, ఐఐఐఐ-బాంబే, రాజీవ్ గాంధీ కాన్సర్ ఇన్స్టిట్యూట్-న్యూఢిల్లీ, ఎయిమ్స్-న్యూ ఢిల్లీ మరియు పిజిఐఎంఈఆర్-చండీగఢ్ సహకారంతో నిధులు సమకూర్చారు.

ముందస్తు క్యాస్టర్ గుర్తింపు కోసం ఏటా :

- రేడియాలజీకల్ మరియు పాథాలజీకల్ చిత్రాలను విశ్లేషిస్తుంది, వివిధ క్యాస్టర్లకు సంబంధించిన ప్రత్యేక లక్షణాలను గుర్తించడానికి విస్తృతమైన డేటాసెట్ల నుండి నేర్చుకుంటుంది.

- కణజాల మార్పులు మరియు సంభావ్య ప్రాణాంతకతలను ముందస్తుగా గుర్తించడాన్ని ప్రారంభిస్తుంది.
- టాటా ఆస్పత్రి బృందాలు చిత్తాలను విభజించి, ఉల్లేఖించాయి, వాటిని బయాప్సీ ఫలితాలు, హిస్టోపాథాలజీ నివేదికలు మరియు అల్ట్రాసౌండ్లను అభివృద్ధి చేయడానికి జెనోమిక్ సీక్వెన్స్లతో పరస్పర సంబంధం కలిగి ఉంటాయి.

ప్రాముఖ్యత :

- ఏబి-ఆధారిత ప్రారంభ రోగి నిర్ధారణ, వైద్యుల క్రాస్-వెరిఫికేషన్ తర్వాత 98 శాతం సరైన గుర్తింపు రేటును ప్రదర్శించింది.
- విభిన్న రోగి ప్రొఫైల్ల ఆధారంగా చికిత్సా విధానాలను రూపొందించడంలో ఏబి యొక్క సంభావ్యత ఉంది, తద్వారా చికిత్స ఫలితాలను ఆప్టిమైజ్ చేస్తుంది.
- సిటి స్కాన్లు చేయించుకుంటున్న బాల రోగులు రేడియోథెరాపీ తర్వాత బారిన పడటాన్ని 40% తగ్గిస్తుంది.

24. డి ఆర్ డి ఓ యొక్క డ్రోన్ నిరోధక వ్యవస్థ అభివృద్ధి

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- డి ఫెన్స్ రీసెర్చ్ అండ్ డెవలప్ మెంట్ ఆర్గనైజేషన్ (డి ఆర్ డి ఓ) దాని అధునాతన డ్రోన్ నిరోధక వ్యవస్థ అభివృద్ధిని పూర్తి చేయడం ద్వారా ఒక ముఖ్యమైన మైలురాయిని సాధించింది.

డ్రోన్ నిరోధక వ్యవస్థ యొక్క ముఖ్య లక్షణాలు

- డ్రోన్ నిరోధక వ్యవస్థ అనేది డ్రోన్ ముప్పు మొత్తాన్ని గుర్తించడం నుండి దానిని రూపుమాపే వరకు పూర్తి చేసే సమగ్ర పరిష్కారం.
- సిస్టమ్లో పొందుపరిచిన సాంకేతికత డ్రోన్ దాడులను సమర్థవంతంగా ఎదుర్కోవడానికి వీలుకల్పిస్తుంది.
- సాఫ్ట్ కిల్ చర్యలు మరియు హార్డ్ కిల్ పద్ధతులను అమలు చేయవచ్చు, మైక్రో డ్రోన్లతో సహా వివిధ రకాల డ్రోన్లకు అనువైన ప్రతిస్పందనను అందిస్తుంది.
- నిర్దిష్ట సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి మరియు విభిన్న దృశ్యాలకు అనుగుణంగా సిస్టమ్ను అనుకూలీకరించడానికి వినియోగదారులు సౌలభ్యాన్ని కలిగి ఉంటారు. ఈ అనుకూలత విభిన్న కార్యచరణ వాతావరణాలలో సిస్టమ్ యొక్క ప్రభావాన్ని పెంచుతుంది.
- విస్తృత ఉత్పత్తి మరియు విస్తరణను సులభతరం చేయడానికి, డి ఆర్ డి ఓ సాంకేతికతను కీలకమైన ప్రైవేట్ పరిశ్రమలకు బదిలీ చేసింది. లబ్ధిదారులలో భారత్ ఎలక్ట్రానిక్స్ లిమిటెడ్, అదానీ, లార్సెన్ అండ్ టాటో, మరియు ఐకామ్ ఉన్నాయి.

ఇతర గుర్తించదగిన డి ఆర్ డి ఓ సాంకేతికతలు

- **తపస్ మీడియం ఆల్టిట్యూడ్ లాంగ్ ఎండ్యూరిన్స్ మానవరహిత విహంగం:** ప్రస్తుతం అధునాతన అభివృద్ధి పరీక్షలో ఉన్నాయి, ఇంటెలిజెన్స్ (నిఘా), సర్వైలెన్స్ (పర్యవేక్షణ), టార్గెట్ అక్విజిషన్ (లక్ష్య గుర్తింపు) మరియు రికనెసెన్స్ (ఇస్టాబ్) అనువర్తనాల కోసం రూపొందించబడింది.
- గమనిక: ఇస్టాబ్ అనేది సమాచారాన్ని సేకరించడం మరియు విశ్లేషించడం కోసం వివిధ సాంకేతికతలను సమగ్రపరిచే సైనిక భావనను సూచిస్తుంది, వ్యూహాత్మక నిర్ణయం తీసుకోవడానికి కీలకమైనది.

- **ఆర్పర్-షార్ట్-రేంజ్ సాయుధ మానవరహిత విహంగం:** అభివృద్ధి దశ పరీక్షలు జరుగుతున్నాయి. ప్రాథమికంగా నిఘా మరియు తక్కువ-తీవ్రత సంఘర్షణ పరిస్థితులను పరిష్కరించడం కోసం రూపొందించబడింది.

25. ఎల్ 3-99లో సూపర్ కండక్టివిటీ

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- శాస్త్రవేత్తల బృందం గది ఉష్ణోగ్రత వద్ద కూడా ఎల్ 3-99 అనే పదార్థంలో అతివాహకత్వం (సూపర్ కండక్టివిటీ) సంకేతాలను గుర్తించడం ద్వారా గణనీయమైన పురోగతిని సాధించింది.
- ఈ ఆవిష్కరణ సూపర్ కండక్టివిటీ యొక్క సాంప్రదాయక అవగాహనను నవాలు చేస్తుంది, ఇది సాధారణంగా చాలా తక్కువ ఉష్ణోగ్రతల వద్ద జరుగుతుంది.

సూపర్ కండక్టర్స్ అంటే ఏమిటి?

- అతివాహకాలు (సూపర్ కండక్టర్లు) సున్నా నిరోధకతతో విద్యుత్తును ప్రవహింపజేయగల సామర్థ్యం గల పదార్థాలు, ఇవి ఒక పరమాణువు నుండి మరొక పరమాణువుకు ఎలక్ట్రాన్ల నిరంతరాయ రవాణాను ప్రారంభిస్తాయి.
- సూపర్ కండక్టివిటీ యొక్క సంప్రదాయ పరిధి 240 కెల్విన్ మరియు 275 కెల్విన్ మధ్య ఉంటుంది, ఇది సుమారుగా మైసెన్ 33 డిగ్రీల సెల్సియస్ నుండి 2 డిగ్రీల సెల్సియస్ కు సమానం. ఈ ఉష్ణోగ్రతల వద్ద, పదార్థం నుండి ఎటువంటి వేడి, ధ్వని లేదా ఇతర రకాల శక్తి విడుదల చేయబడదు.

సూపర్ కండక్టర్ల లక్షణాలు

- **ఎలక్ట్రానిక్ ప్రభావం:** పదార్థం గుండా విద్యుచ్ఛక్తి ఎటువంటి నిరోధకత లేకుండా ప్రవాహం.
- **ఉష్ణ గతిక ప్రభావం:** అతివాహక పరివర్తన ఉష్ణోగ్రత వద్ద ఎలక్ట్రానిక్ విశిష్టోష్ణంలో విపరీతమైన తగ్గుదల. (గమనిక: విశిష్టోష్ణం పదార్థంలో ఎలక్ట్రాన్ల ఉష్ణోగ్రతను 1 డిగ్రీ సెల్సియస్ పెంచడానికి అవసరమైన వేడిని కొలుస్తుంది).
- **స్పెక్ట్రోస్కోపిక్ ప్రభావం:** ఎలక్ట్రాన్ల నిర్దిష్ట శక్తి స్థాయిలను పొందకుండా పరిమితం చేయబడ్డాయి, ఇది సూపర్ కండక్టింగ్ స్థితికి ప్రత్యేకమైనది.
- **మీసూర్ ప్రభావం:** సూపర్ కండక్టింగ్ పరివర్తనకు లోనవుతున్న పదార్థం ఏదైనా అయస్కాంత క్షేత్రాన్ని దాని లోపలి నుండి ఉపరితలం వరకు బహిష్కరిస్తుంది, దీనిని మీసూర్ ప్రభావం అని పిలుస్తారు.

సూపర్ కండక్టర్ల రకాలు

- **టైప్ I సూపర్ కండక్టర్స్:** బలమైన అయస్కాంత క్షేత్రం ప్రభావంతో సూపర్ కండక్టింగ్ స్థితిని కోల్పోవడం.
- **టైప్ II సూపర్ కండక్టర్స్:** పెరుగుతున్న అయస్కాంత క్షేత్ర బలంతో సూపర్ కండక్టివిటీలో క్రమంగా తగ్గింపు, అధిక గరిష్ట పరిమితి వద్ద పూర్తిగా కోల్పోతుంది.

సూపర్ కండక్టర్ల యొక్క అనువర్తనాలు

- సూపర్ కండక్టింగ్ అయస్కాంతాలు మాగ్నెటిక్ లెవిటేషన్ (మాగ్లేవ్) రైళ్ల అభివృద్ధిని సులభతరం చేస్తాయి, ఘర్షణ లేని, అధిక-వేగవంతమైన ప్రయాణానికి అయస్కాంత వికర్షణను ఉపయోగిస్తాయి.

- నూపర్ కండక్టర్లు వివిధ అనువర్తనాలకు కీలకమైన అతి తక్కువ నష్టంతో అత్యంత సమర్థవంతమైన విద్యుత్ శక్తి ప్రసారాన్ని ప్రారంభిస్తాయి.
- స్విడ్స్ (నూపర్ కండక్టింగ్ క్వాంటం ఇంటర్ఫెయెన్స్ పరికరాలు): గుండెలో విద్యుత్ ప్రవాహాల ద్వారా ఉత్పన్నమయ్యే అయస్కాంత క్షేత్రాలను గుర్తించడం ద్వారా మాగ్నెటిక్ కార్డియోగ్రామీల కోసం ఉపయోగిస్తారు.
- నూపర్ కండక్టర్లు పవర్ గ్రిడ్ల సామర్థ్యాన్ని పెంచుతాయి మరియు ఫాల్ట్ కరెంట్ లిమిటర్లుగా పనిచేస్తాయి, పవర్ సర్క్యూలు లేదా ఫాల్ట్ల సమయంలో నష్టాన్ని నివారిస్తాయి.

26. పివిటిజీల నివాసాలు/గ్రామాల కోసం నూతన సౌర విద్యుత్ పథకం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ప్రధాన్ మంత్రి జనజాతి ఆదివాసీ న్యాయ మహా అభియాన్ (పిఎం జన్ మన్) కింద ప్రత్యేకించి దుర్బల గిరిజన సమూహాల నివాసాలు/ గ్రామాల కోసం సౌర విద్యుత్ పథకం అమలుకు రాష్ట్రపతి ఇటీవల ఆమోదం తెలిపారు.

పిఎం జన్ మన్

- పిఎం జన్ మన్ కార్యక్రమంలో 3 సంవత్సరాల వ్యవధిలో 9 మంత్రిత్వ శాఖలలో 11 కీలకమైన పథకాలు ఉంటాయి.
- ఇది కేంద్ర ప్రాయోజిత పథకాలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు/ కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల పరిపాలనలతో మరియు లైన్ మినిస్ట్రీలు/డిపార్ట్మెంట్ల ద్వారా కేంద్ర రంగ పథకాలను మిళితం చేస్తుంది.

పథకం యొక్క ముఖ్య భాగాలు :

- లక్ష్యం: సురక్షిత గృహాలు, స్వచ్ఛమైన తాగునీరు, పారిశుధ్యం మరియు విద్యకు మెరుగైన ప్రాప్యతతో సహా అవసరమైన సౌకర్యాలతో పివిటిజీ గృహాలు మరియు నివాసాలను సంతృప్తిపరచడం లక్ష్యంగా ఒక సమగ్ర చొరవ.
- అక్కడక్కడా ఉన్న విద్యుత్ లేని గృహాల కోసం సోలార్ హోమ్ లైటింగ్ సిస్టమ్స్ తో సహా ఆఫ్-గ్రిడ్ సౌర విద్యుత్ పరిష్కారాలను అందిస్తుంది.
- పివిటిజీ నివాసం/గ్రామంలోని గృహాల సమూహాల కోసం సోలార్ మిసీ-గ్రిడ్లు.
- బ్యాటరీ బ్యాంకులతో ఆఫ్-గ్రిడ్ సోలార్ పవర్ ప్యాక్ల స్థాపన.
- పివిటిజీ ప్రాంతాల్లోని సంబంధిత పంపిణీ కంపెనీలు (డిస్కంలు) అమలును నిర్వహించడానికి నియమించబడ్డాయి.
- పథకం 2023-24 నుండి 2025-26 వరకు అమలు చేయడానికి నిర్ణయించబడింది.
- సమర్థవంతమైన అమలును నిర్ధారించడానికి నూతన మరియు పునరుత్పాదక ఇంధన మంత్రిత్వ శాఖ మరియు గిరిజన వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ పర్యవేక్షణ.
- పథకానికి బాధ్యత వహించే విక్రేతలు ఫిర్యాదులను వెంటనే పరిష్కరించడానికి స్థానిక భాషలో లేదా పివిటిజీ ప్రాంతంలోని భాషలో హెల్ప్ లైన్ నంబర్ను ఏర్పాటు చేస్తారు.

27. ఎఫ్ఎల్ 2027 బంగాళా దుంప రకం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఎఫ్ఎల్ 2027 బంగాళాదుంప రకం రిజిస్ట్రేషన్ను రద్దు చేస్తూ మొక్కల రకాలు మరియు రైతుల హక్కుల పరిరక్షణ అథారిటీ యొక్క ఉత్తర్వుకు వ్యతిరేకంగా పెప్సికో మొక్కల రకాలు మరియు రైతుల హక్కుల పరిరక్షణ చట్టం కింద ఢిల్లీ హైకోర్టులో అప్పీల్ చేసింది.

మరింత సమాచారం

- ఎఫ్ఎల్ 2027 అనేది పెప్సికో యొక్క చిప్స్ కోసం ప్రత్యేకంగా సాగు చేయబడిన ప్రత్యేకమైన బంగాళాదుంప రకం, ఇది బయట వైపు చాలా తక్కువ లోపాలతో బాగా కనిపిస్తుంది.
- ఇది స్థిరమైన చక్కెరలతో పాటు అధిక పిండి పదార్థం మరియు ఘన పదార్థాలను ప్రదర్శిస్తుంది, ఇది చిప్ తయారీకి ప్రత్యేకంగా అనుకూలంగా ఉంటుంది.

మొక్కల రకాలు మరియు రైతుల హక్కుల పరిరక్షణ చట్టం గురించి

- ప్రపంచ వాణిజ్య సంస్థ యొక్క మేథో సంపత్తి హక్కుల (టీపి) యొక్క వాణిజ్య-సంబంధిత అంశాలపై ఒప్పందం కింద తన బాధ్యతను నెరవేర్చడానికి భారతదేశం మొక్కల రకాలు మరియు రైతుల హక్కుల పరిరక్షణ చట్టాన్ని రూపొందించింది. ఈ ఒప్పందం క్రింద కొత్త మొక్కల రకాలకు రక్షణ కల్పించడం తప్పనిసరి.
- మొక్కల రకాలు మరియు రైతుల హక్కుల పరిరక్షణ చట్టం క్రింద నమోదుకు అర్హత పొందాలంటే, ఒక మొక్క రకం తప్పనిసరిగా విశిష్టత, ఏకరూపత మరియు స్థిరత్వం ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా ఉండాలి.
- కొత్త రకాలు, రైతుల రకాలు మరియు ప్రస్తుతం ఉన్న వివిధ రకాల నమోదు మరియు రక్షణను కలిగి ఉంటుంది.
- మొక్కల జన్య వనరుల పరిరక్షణకు బహుమతులు అందించబడతాయి.
- ప్రయోగాత్మక ప్రయోజనాల కోసం ఏదైనా నమోదిత రకాన్ని ఉపయోగించే హక్కు పరిశోధకులకు ఉంది.
- రిజిస్టర్డ్ రకాన్ని ఉత్పత్తి చేయడానికి, విక్రయించడానికి, దిగుమతి చేయడానికి లేదా ఎగుమతి చేయడానికి బ్రీడర్లు ప్రత్యేక హక్కులను పొందుతారు.

మొక్కల రకాలు మరియు రైతుల హక్కుల పరిరక్షణ ప్రాధికార సంస్థ :

- మొక్కల రకాలు మరియు రైతుల హక్కుల పరిరక్షణ చట్టం ప్రకారం 2005లో చట్టబద్ధమైన సంస్థగా స్థాపించబడింది.
- వ్యవసాయం మరియు రైతుల సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ కింద పనిచేస్తుంది.
- కొత్త మొక్కల రకాలను నమోదు చేయడం, మొక్కల జన్య వనరులకు సంబంధించిన పరిరక్షణ ప్రయత్నాల కోసం రైతులకు బహుమతి ఇవ్వడం మరియు మొక్కల రకాలు మరియు జాతీయ జన్య బ్యాంకు యొక్క జాతీయ రిజిస్టర్ను నిర్వహించడం వంటి విధులు ఉన్నాయి.

28. పెరెగ్రెన్ మిషన్ వన్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- పెరెగ్రెన్ మిషన్ వన్ దాని ప్రాపల్షన్ సిస్టమ్లో సాంకేతిక సమస్యను ఎదుర్కొంది, దాని ఫలితంగా ప్రొపెల్లెంట్ యొక్క కీలక సప్లయ్ జరిగింది.

మిషన్ గురించి

- ఇది ప్రైవేట్ స్పేస్ షెట్ కంపెనీ ఆస్ట్రోబోటిక్ నిర్వహించిన చంద్రునిపై ల్యాండింగ్ మిషన్.
- నాసా పాక్షికంగా ఈ మిషన్ కు నిధులు సమకూరుస్తుంది.
- ఇది పెరెగ్రెన్ ల్యాండర్ను కలిగి ఉంటుంది, ఇది వివిధ క్లయింట్ల నుండి చంద్రుని ఉపరితలంపై ఏకకాలంలో బహుళ పేలోడ్లను తీసుకువెళ్లడానికి రూపొందించబడిన కార్గో ట్రాన్స్పోర్ట్ క్రాఫ్ట్.
- పెరెగ్రెన్ మిషన్ వన్ యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం ఆర్థెమిస్ ప్రోగ్రామ్ కు మార్గం సుగమం చేయడం.
- ఆర్థెమిస్ కార్యక్రమం దశాబ్దం చివరి నాటికి మానవులను చంద్ర ఉపరితలంపై దింపాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- పెరెగ్రెన్ మిషన్ వన్ అనేక శాస్త్రీయ పేలోడ్లను చంద్రుని ఉపరితలంపైకి తీసుకువెళ్లింది, ఇది చంద్రుని అన్వేషణ మరియు పరిశోధనలకు దోహదపడింది.

ఈ క్రింది పరికరాలు పేలోడ్లలో ఉన్నాయి:

- నియర్ ఇన్ఫ్రారెడ్ వోల్టేజ్ స్పెక్ట్రోమీటర్ సిస్టమ్
- లీనియర్ ఎన్వర్సీ ట్రాన్స్పార్ స్పెక్ట్రోమీటర్
- లేజర్ రెట్రో రిఫ్లెక్టర్ ఆరే
- ప్రోస్పెక్ట్ అయాన్-ట్రాప్ మాస్ స్పెక్ట్రోమీటర్ ఫర్ లూనార్ సర్ఫేస్ వోల్టేజీ
- నావిగేషన్ డాప్లర్ లిడార్

29. ప్రోబా-3 మిషన్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతదేశం సెప్టెంబర్ 2024లో యూరోపియన్ స్పేస్ ఏజెన్సీ యొక్క సంచలనాత్మక ప్రోబా-3 మిషన్ను ప్రయోగించనుంది.
- ఈ మిషన్ భారతదేశం యొక్క సోలార్ శాటిలైట్ లాంచ్ వెహికల్ (పిఎస్ఎల్వి-ఎక్స్ఎల్) రాకెట్ ద్వారా ప్రయోగించబడుతుంది.

మరింత సమాచారం

- ప్రోబా-3 మిషన్కు యూరోపియన్ స్పేస్ ఏజెన్సీ నాయకత్వం వహిస్తుంది, ఇది అంతరిక్ష పరిశోధనలో అంతర్జాతీయ సహకారాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది.
- ప్రోబా-3 ప్రపంచంలోని మొట్టమొదటి ఖచ్చితమైన నిర్మాణ ప్లయింగ్ మిషన్గా ప్రశంసించబడింది.
- ఇది రెండు చిన్న ఉపగ్రహాల ద్వారా 144-మీటర్ల పొడవు గల సోలార్ కరోనాగ్రాఫ్ను ఏర్పాటు చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది, ఇది అంతరిక్షంలో ఎగురుతున్న ఖచ్చితమైన నిర్మాణాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది.
- ప్రోబా-3 రెండు విభిన్న భాగాలను కలిగి ఉంటుంది - సోలార్ డిస్క్ ఆకారంలో రూపొందించబడిన ఒక కరోనాగ్రాఫ్ అంతరిక్ష నౌక మరియు ఓకల్టర్ అంతరిక్ష నౌక.

- కరోనాగ్రాఫ్ పరికరం సూర్యుని కరోనాను అత్యంత సామీప్యతతో మరియు వివరంగా అధ్యయనం చేయడానికి శాస్త్రవేత్తలకు వీలు కల్పిస్తుంది.
- దాదాపు 150 మీటర్ల దూరంలో ఖచ్చితంగా ఉండటం ద్వారా, ఓకల్టర్ స్పేస్క్రాఫ్ట్ దాని నీడను కరోనాగ్రాఫ్ టెలిస్కోప్పై ఉంచుతుంది.
- ఈ వ్యూహాత్మక స్థానాలు ఒక కృత్రిమ గ్రహాన్ని సృష్టిస్తాయి, దీని వలన కరోనాగ్రాఫ్ చాలా కాలం పాటు కనిపించే, అతినీలలోహిత మరియు ధ్రువణ కాంతిలో మందమైన సౌర కరోనా యొక్క చిత్రాలను తీయడానికి వీలు కలుగుతుంది.

మిషన్ యొక్క ప్రాముఖ్యత:

- ప్రోబా-3 యొక్క ప్రత్యేకమైన పొజిషనింగ్ కరోనల్ మాస్ ఎజెక్షన్స్, భూమిపై ఉపగ్రహాలు మరియు పవర్ గ్రిడ్లకు అంతరాయం కలిగించే సౌర విస్తోటనాల మూలాలపై కొత్త అంతర్దృష్టులను అందిస్తుంది.
- మిషన్ మొత్తం సౌర వికీరణాన్ని కొలుస్తుంది, భూమి యొక్క వాతావరణాన్ని ప్రభావితం చేసే సూర్యుని శక్తి ఉత్పత్తిలో మార్పులను పర్యవేక్షిస్తుంది.
- ప్రోబా-3 యొక్క ఫార్మేషన్ ప్లయింగ్ రాబోయే బహుళ-ఉపగ్రహ మిషన్లకు పరీక్షా ఆధారంగా పనిచేస్తుంది, అంతరిక్ష పరిశోధన సామర్థ్యాలను అభివృద్ధి చేయడంలో దాని పాత్రను నొక్కి చెబుతుంది.

1. పంగోలాఖా వన్యప్రాణుల భయారణ్యం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- సిక్కింలోని పంగోలాఖా వన్యప్రాణుల అభయారణ్యంలో 3,640 మీటర్ల ఎత్తులో ఒక పులి కనిపించింది.
- ఇది అరుణాచల్ ప్రదేశ్ లో గతంలో ఉన్న 3,630 మీటర్ల రికార్డును అధిగమించి, భారతదేశంలో పులులను గమనించిన అత్యంత ఎత్తైన ప్రదేశంగా గుర్తించబడింది.

పంగోలాఖా వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం గురించి	
ముఖ్య లక్షణాలు	వివరాలు
స్థానం	సిక్కిం, బెంగాల్ మరియు భూటాన్ త్రికూటమి వద్ద ఉంది.
భౌగోళిక సరిహద్దులు	తూర్పున ఉన్న పంగోలాఖా శ్రేణి సిక్కింను భూటాన్ నుండి వేరు చేస్తుంది. పశ్చిమ బెంగాల్ లోని నియోరా వ్యాళీ నేషనల్ పార్క్ తో అనుసంధానం చేయబడింది.
అనుసంధానత	భూటాన్ లోని సంక్నే మరియు హా జిల్లా అడవులతో కలుపుతుంది.
పరిమాణం	సిక్కింలో అతిపెద్ద వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం.
వృక్షసంపద	ఆల్పైన్-సమశీతోష్ణ-ఉపఉష్ణమండల వృక్షసంపద.
బయోడైవర్సిటీ హాట్ స్పాట్	వలస పక్షుల కోసం జీవవైవిధ్య హాట్ స్పాట్ అయిన లేక్ సొంగ్మో వంటి ఎత్తులో ఉన్న సరస్సులను కలిగి ఉంది.
నదుల మూలం	రంగ్ పో మరియు జల్దకా వంటి నదులు అభయారణ్యంలోని సమీపంలోని సరస్సుల నుండి ఉద్భవించాయి.
వృక్ష సంపద	రోడోడెండ్రాస్ట్రు, సిల్వర్ ఫిర్, జునిపర్ మరియు నాచుతో కప్పబడిన ఓక్స్.
జంతు సంపద	రెడ్ పాండా (సిక్కిం రాష్ట్ర జంతువు), హిమాలయన్ బ్లాక్ ఎలుగుబంటి, కస్తూర్ జింక మొదలైన వన్యప్రాణులనివాసం.
పరిధిలోని పర్యావరణ ప్రాంతాలు	టెరాయ్-దువార్ సవన్నా, తూర్పు హిమాలయన్ వెడల్పైన ఆకులు గల అడవులు, హిమాలయ ఉపఉష్ణమండల పైన్ అడవులు వంటి వివిధ పర్యావరణ ప్రాంతాలను కలిగిఉంటుంది.

2. జాతీయంగా నిర్ణయించబడిన సహకారం లక్ష్యాలు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- వాతావరణ మార్పులను పరిష్కరించడంలో దేశం యొక్క నిబద్ధతను ప్రదర్శిస్తూ, నిర్ణీత సమయానికి చాలా ముందుగానే భారతదేశం దాని ప్రారంభ లక్ష్యాలలో రెండింటిని విజయవంతంగా చేరుకుంది.

ప్రారంభ జాతీయంగా నిర్ణయించబడిన సహకారం లక్ష్యాలు (2015):

- ఉద్గార తీవ్రత:** భారతదేశం తన జీడీపీ యొక్క ఉద్గారాల తీవ్రతను 2005 స్థాయి నుండి 2030 నాటికి 33 శాతం నుండి 35 శాతానికి తగ్గించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- శిలాజీతర ఇంధన శక్తి సామర్థ్యం:** 2030 నాటికి శిలాజీతర ఇంధన వనరుల నుండి దాదాపు 40 శాతం సంచిత విద్యుత్ శక్తి స్థాపిత సామర్థ్యాన్ని సాధించడం మరొక లక్ష్యం. భారతదేశం తన లక్ష్యాన్ని చేరుకోవడమే కాకుండా దానిని అధిగమించి, అక్టోబర్ 2023 నాటికి శిలాజీతర ఇంధన వనరుల ద్వారా 43.81% సంచిత విద్యుత్ సామర్థ్యాన్ని సాధించింది.

నవీకరించబడిన లక్ష్యాలు (ఆగస్టు 2022):

- ఉద్గార తీవ్రత (2030):** 2005 స్థాయిలో పోలిస్తే, 2030 నాటికి భారతదేశ జీడీపీ ఉద్గార తీవ్రతను 45% తగ్గించడం నవీకరించబడిన లక్ష్యం.
- శిలాజీతర ఇంధన శక్తి సామర్థ్యం (2030):** 2030 నాటికి శిలాజీతర ఇంధన-ఆధారిత శక్తి వనరుల నుండి 50% సంచిత విద్యుత్ శక్తి వ్యవస్థాపించిన సామర్థ్యాన్ని చేరుకోవడం కొత్త లక్ష్యం.

జాతీయంగా నిర్ణయించబడిన సహకారం గురించి

- జాతీయంగా నిర్ణయించబడిన సహకారం (నేషనల్ గ్రీన్ కంట్రిబ్యూషన్- ఎన్.డి.సి) అనేది గ్రీన్ హౌస్ వాయు ఉద్గారాలను తగ్గించడంలో మరియు వాతావరణ మార్పుల ప్రభావాలకు అనుగుణంగా దాని ప్రయత్నాలను వివరించడానికి ప్రతి దేశం అభివృద్ధి చేసిన వాతావరణ కార్యాచరణ ప్రణాళిక.
- పాల్గొనే ప్రతి దేశం దాని లక్ష్యాలు మరియు వాతావరణ చర్య కోసం వ్యూహాలను వివరిస్తూ దాని ఎన్.డి.సిని సమర్పించాలని పారిస్ ఒప్పందం ఆదేశిస్తుంది.
- వాతావరణ శాస్త్రం మరియు సాంకేతికతలో అభివృద్ధి చెందుతున్న కట్టుబాట్లు మరియు పురోగతిని ప్రతిబింబించేలా ప్రతి ఐదు సంవత్సరాలకు ఎన్.డి.సిలు నవీకరించబడాలని భావిస్తున్నారు.

3. భారతదేశం యొక్క మొదటి శీతాకాలపు ఆర్కిటిక్ యాత్ర

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతదేశం ఆర్కిటిక్ ప్రాంతంలో తన తొలి శీతాకాల యాత్రను ప్రారంభించింది, విపరీతమైన ప్రతికూల వాతావరణంలో శాస్త్రీయ పరిశోధనను ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి దాని నిబద్ధతను ప్రదర్శిస్తుంది.
- ఆర్కిటిక్ యొక్క ప్రత్యేక పరిస్థితులు ఖగోళ దృగ్విషయాలను కనీస జోక్యంతో అధ్యయనం చేసే అవకాశాన్ని అందిస్తాయి.

మరింత సమాచారం :

- రామన్ రీసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్ శాస్త్రవేత్తలు ఈ యాత్రలో వరుస ప్రయోగాలు చేయడానికి ప్రారంభ సమాహంగా ఎంపిక చేయబడ్డారు.
- ఈ యాత్రకు భూ శాస్త్రాల మంత్రిత్వ శాఖ నిధులు సమకూరుస్తుంది, ఇది శాస్త్రీయ అన్వేషణ మరియు పరిశోధన కార్యక్రమాలకు ప్రభుత్వ మద్దతును ప్రతిబింబిస్తుంది.
- గోవాలోని నేషనల్ సెంటర్ ఫర్ పోలార్ అండ్ ఓషన్ రీసెర్చ్ సమన్వయ ఏజెన్సీగా పనిచేస్తుంది. ఇది యాత్ర యొక్క సహకార మరియు అంతర్ అభ్యుసన (ఇంటర్ డిసిప్లినరీ) స్వభావాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది.
- పరిశోధకులు నార్వే ఆర్కిటిక్ స్పాల్బార్డ్ ప్రాంతంలో రేడియో ప్రీక్షెన్సీ వాతావరణాన్ని అంచనా వేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు. ఖచ్చితమైన ఖగోళ శాస్త్ర కొలతల కోసం ప్రాంతం యొక్క అనుకూలతను నిర్ణయించడానికి ఈ మూల్యాంకనం కీలకం.
- ఆర్కిటిక్ యొక్క ప్రత్యేక పరిస్థితులు ఖగోళ దృగ్విషయాలను బాహ్య ప్రభావాలు లేకుండా అధ్యయనం చేసే అవకాశాన్ని అందిస్తాయి.
- ఆర్కిటిక్లోని హిమాద్రి స్టేషన్లో భారతదేశం యొక్క నిరంతర ఉనికిని నెలకొల్పేందుకు ఈ యాత్ర ప్రయత్నిస్తుంది. ఈ స్టేషన్ భారతదేశం యొక్క ఆర్కిటిక్ పరిశోధన కార్యక్రమాలలో అంతర్భాగంగా ఉంది.
- రామన్ రీసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్ లోని శాస్త్రవేత్తలు సరస్ సిరిస్పై పని చేస్తున్నారు. ఇది కాస్మిక్ డాస్ నుండి ఉద్భవిస్తున్న హైడ్రోజన్ నుండి బలహీనమైన కాస్మోలాజికల్ సిగ్నల్స్ అధ్యయనం చేయడానికి రూపొందించబడింది. విశ్వంలో మొదటి నక్షత్రాలు మరియు గెలాక్సీలు ఉద్భవించిన యుగాన్ని కాస్మిక్ డాస్ సూచిస్తుంది.

History of India's Arctic Research

- ప్రయోగాల ప్రాముఖ్యత: ఆర్కిటిక్ ప్రాంతంలో తక్కువ-ప్రీక్షెన్సీ రేడియో టెలిస్కోప్లను మోహరించే అవకాశాలను ఈ ప్రయోగాలు కలిగి ఉన్నాయి, ఇది ఖగోళ పరిశోధనలో పురోగతికి దోహదం చేస్తుంది.

భారతదేశం యొక్క ఆర్కిటిక్లో పరిశోధన కార్యక్రమాలు :

హిమాద్రి

- భారతదేశపు మొట్టమొదటి శాశ్వత ఆర్కిటిక్ పరిశోధనా కేంద్రం, నార్వేలోని స్పాల్బార్డ్లోని స్పిట్స్బెర్గన్లో ఉంది.
- జూలై 1, 2008న భూ శాస్త్రాల శాఖా మంత్రిచే ప్రారంభించబడింది.

- ఉత్తర ధ్రువం నుండి 1,200 కిలోమీటర్ల దూరంలో వ్యూహాత్మకంగా స్థాపించబడింది.

ఇండార్క్ (ఇండియన్ ఆర్కిటిక్ రీసెర్చ్ ప్రోగ్రామ్)

- ఆర్కిటిక్ ప్రాంతంలో భారతదేశం యొక్క మొట్టమొదటి నీటి అడుగున కట్టివేయబడిన (మూర్డ్) అబ్జర్వేటరీ.
- జోర్డ్, స్పాల్ బార్డ్, నార్వేలో 2014లో మోహరించారు.
- ఆర్కిటిక్ వాతావరణం మరియు రుతుపవనాలపై దాని ప్రభావాన్ని అధ్యయనం చేయడం, ప్రపంచ వాతావరణ గతిశీలతను అర్థం చేసుకోవడంలో భారతదేశం యొక్క నిబద్ధతను ప్రదర్శిస్తుంది.

4. సముద్ర జాతుల పరిరక్షణ కోసం నిబంధనలు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- కేంద్ర పర్యావరణం, అటవీ మరియు వాతావరణ మార్పుల శాఖ సహాయ మంత్రి లోక్ సభకు ఒక సవీకరణను అందించారు, సముద్ర జాతులను సంరక్షించడానికి మరియు సముద్ర పరిరక్షణ కార్యక్రమాలను ప్రోత్సహించడానికి చేపట్టిన సమగ్ర చర్యలను వివరించారు.

మరింత సమాచారం

- భారతదేశం 130 సముద్ర రక్షిత ప్రాంతాలను ఏర్పాటు చేసింది.
- అదనంగా, 106 ముఖ్యమైన తీర మరియు సముద్ర జీవవైవిధ్య ప్రాంతాలు గుర్తించబడ్డాయి. విభిన్న సముద్ర పర్యావరణ వ్యవస్థలను కాపాడేందుకు ఈ ప్రాంతాలు వ్యూహాత్మకంగా ఎంపిక చేయబడ్డాయి.
- ముప్పు కలిగిన అనేక సముద్ర జాతులు భారతీయ వన్యప్రాణుల రక్షణ చట్టం 1972 ప్రకారం షెడ్యూల్డ్ జంతువులుగా జాబితా చేయబడ్డాయి. ఈ చట్టపరమైన రక్షణ పరిరక్షణ ప్రయత్నాలను మరియు ఉల్లంఘనలకు జరిమానాలను నిర్ధారిస్తుంది.
- సముద్ర తాబేళ్లు, హంప్ బ్యాక్ తిమింగలూలు మరియు డుగోంగ్లు వంటి ముప్పు కలిగిన జాతులకు ఇంటిగ్రేటెడ్ డెవలప్ మెంట్ ఆఫ్ వైల్డ్రైఫ్ హాబిటాట్ పథకం కింద ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది. ఈ పథకం ఈ ప్రాధాన్యత కలిగిన జాతులను అంచనా వేయడం మరియు పర్యవేక్షించడంపై దృష్టి సారిస్తుంది, వాటి పరిరక్షణకు దోహదపడుతుంది.
- పాక్ బేల్ డుగోంగ్ కన్సర్వేషన్ రిజర్వ్ స్థాపించబడింది, ఇది డుగోంగ్ల మరియు అనుబంధ సముద్ర జాతులను సంరక్షించడానికి నిబద్ధతను నొక్కి చెబుతుంది. ఈ రిజర్వ్లో డుగోంగ్ల మనుగడకు కీలకమైన సముద్రపు గడ్డి ఆవాసాలను రక్షించే చర్యలు ఉంటాయి.
- జాతీయ సముద్ర తాబేలు కార్యాచరణ ప్రణాళిక భారతదేశం అంతటా సముద్ర తాబేళ్లను మరియు వాటి ఆవాసాలను పరిరక్షించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. ఈ ప్రణాళిక సముద్ర తాబేళ్ల శ్రేయస్సును నిర్ధారించడానికి గూడు ప్రదేశాల రక్షణ, హేచరీ నిర్వహణ మరియు వాటికి ముప్పులను తగ్గించడం కోసం వ్యూహాలను కలిగి ఉంటుంది.
- 2021లో ప్రారంభించబడిన ప్రాజెక్ట్ డాల్ఫిన్ అనేది సముద్ర మరియు నదీతీర డాల్ఫిన్ జాతుల పరిరక్షణపై దృష్టి సారిచిన సమగ్ర ప్రభుత్వ చొరవ. విభిన్నమైన ఆవాసాలు మరియు విభిన్న డాల్ఫిన్ జాతుల లక్షణాలను పరిగణనలోకి తీసుకుని ఈ ప్రాజెక్ట్ సంపూర్ణ విధానాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.

- **కోస్టల్ రెగ్యులేషన్ జోన్ నోటిఫికేషన్, 2019:** పర్యావరణ (పరిరక్షణ) చట్టం 1986 ప్రకారం రూపొందించబడింది. సి.ఆర్.జెడ్ నోటిఫికేషన్, 2019 తీరం వెంబడి పర్యావరణవరంగా సున్నితమైన ప్రాంతాలను నిర్వహించడానికి మరియు పరిరక్షించడానికి చట్టపరమైన ఫ్రేమ్వర్క్ను అందిస్తుంది. ఇతర కీలక పర్యావరణ వ్యవస్థలలో మడ అడవులు, సముద్రపుగడ్డి, ఇసుక దిబ్బలు, పగడపు దిబ్బలు మరియు తాబేలు గూడు మైదానాలను పరిరక్షించడంపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ పెట్టబడుతుంది.
- బయోలాజికల్ డైవర్సిటీ యాక్ట్ 2002, అనుబంధ నియమాలతో పాటు, సముద్ర జాతులు మరియు సాధారణంగా జీవవైవిధ్యం యొక్క రక్షణ, పరిరక్షణ మరియు స్థిరమైన ఉపయోగం కోసం సమగ్ర చట్టపరమైన ఫ్రేమ్వర్క్గా పనిచేస్తుంది.
- **ఆర్థిక సహాయం:** పర్యావరణం, అటవీ మరియు వాతావరణ మార్పుల మంత్రిత్వ శాఖ కేంద్ర ప్రాయోజిత పథకాల కింద సముద్ర తీర రాష్ట్రాలకు నిధులను మంజూరు చేస్తుంది. కాంపెన్సేటరీ అఫారెస్టేషన్ ఫండ్ మేనేజ్మెంట్ అండ్ ప్లానింగ్ అథారిటీ (కాంపా) వంటి నిధులు ప్రత్యేకంగా దుగోంగ్ పరిరక్షణ కోసం కేటాయించబడ్డాయి.
- **సెంటర్ ఫర్ మెరైన్ లివింగ్ రిసోర్సెస్ అండ్ ఎకాలజీ:** మినిస్ట్రీ ఆఫ్ ఎర్త్ సైన్సెస్ క్రింద పనిచేస్తున్న ఈ కేంద్రం సముద్ర జీవన వనరుల కోసం నిర్వహణ వ్యూహాలను అభివృద్ధి చేయడంలో పని చేస్తుంది. కార్యకలాపాలలో పర్యావరణ వ్యవస్థ పర్యవేక్షణ మరియు నమూనాల రూపకల్పన ఉన్నాయి, సముద్ర వనరుల శాస్త్రీయ అవగాహన మరియు స్థిరమైన నిర్వహణకు దోహదపడుతుంది.
- **మెరైన్ మెగాఫౌనా** స్ట్రాండింగ్ మేనేజ్మెంట్ గైడ్లైన్స్, 2021, జలచరాలు ఒడ్డుకు కొట్టుకు రావడం మరియు వలలలో ఇరుక్కుపోవడం వంటి సంఘటనలను నిర్వహించడానికి సమగ్ర మార్గదర్శకాల సమితిగా పనిచేస్తుంది. సముద్ర జీవ జాతులపై అటువంటి సంఘటనల ప్రభావాన్ని తగ్గించడంలో ప్రతిస్పందించడంలో మరియు తగ్గించడంలో పాల్గొన్న వివిధ భాగస్వామ్య పక్షాల మధ్య సమన్వయాన్ని మెరుగుపరచడం ఈ మార్గదర్శకాల లక్ష్యం.

5. ర్యాంప్ కార్యక్రమం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- కేంద్ర సూక్ష్మ, చిన్న మరియు మధ్య తరహా పరిశ్రమల మంత్రి ర్యాంప్ (పునరుజ్జీవనం, దత్తత మరియు పెంపుదల) కార్యక్రమం కింద మూడు ఉప పథకాలను ప్రారంభించారు.

ర్యాంప్ కార్యక్రమం కింద ఉప పథకాలు

ఎంఎస్ఎంఈ గ్రీన్ ఇన్వెస్ట్మెంట్ అండ్ ఫైనాన్సింగ్ ఫర్ ట్రాన్స్ఫర్మేషన్ స్కీమ్ (ఎంఎస్ఈ గిఫ్ట్ పథకం):

- హరిత సాంకేతికతని అవలంబించడంలో సూక్ష్మ, చిన్న మరియు మధ్య తరహా పరిశ్రమలకు వీలు కల్పించడం దీని లక్ష్యం.
- హరిత సాంకేతికతని మరింత అందుబాటులోకి తీసుకురావడానికి వడ్డీ రాయితీని అందిస్తుంది.
- స్థిరమైన పద్ధతులలో పెట్టుబడి పెట్టడానికి సూక్ష్మ, చిన్న మరియు మధ్య తరహా పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించడానికి రుణ హామీ మద్దతును అందిస్తుంది.

సర్క్యులర్ ఎకానమీలో ప్రమోషన్ మరియు పెట్టుబడి కోసం ఎంఎస్ఈ పథకం (ఎంఎస్ఈ స్టైన్ స్కీమ్):

- సూక్ష్మ, చిన్న మరియు మధ్య తరహా పరిశ్రమల రంగంలో వృత్తాకార ఆర్థిక ప్రాజెక్టులను ప్రోత్సహించడం లక్ష్యంగా ఉంది.
- వృత్తాకార ఆర్థిక విధానాలను అనుసరించడానికి సూక్ష్మ, చిన్న మరియు మధ్య తరహా పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించడానికి రుణ రాయితీలను అందిస్తుంది.
- 2070 నాటికి సున్నా ఉద్గారాలను సాధించాలనే సూక్ష్మ, చిన్న మరియు మధ్య తరహా పరిశ్రమల రంగ లక్ష్యానికి దోహదం చేస్తుంది.

అలస్యమైన చెల్లింపుల కోసం ఆన్లైన్ వివాద పరిష్కారంపై ఎంఎస్ఈ పథకం:

- సూక్ష్మ, చిన్న మరియు మధ్య తరహా పరిశ్రమల కోసం అలస్య చెల్లింపుల సమస్యను పరిష్కరిస్తుంది.
- పరిష్కార ప్రక్రియలో ఆధునిక ఐటీ సాధనాలు మరియు కృత్రిమ మేధస్సును అనుసంధానిస్తుంది.
- వివాద పరిష్కారాన్ని క్రమబద్ధీకరించడం మరియు సూక్ష్మ, చిన్న మరియు మధ్య తరహా పరిశ్రమలపై అలస్యమైన చెల్లింపుల ప్రభావాన్ని తగ్గించడం లక్ష్యంగా ఉంది.

ర్యాంప్ కార్యక్రమం గురించి

- ర్యాంప్ అనేది ప్రపంచ బ్యాంక్ నుండి సహాయం పొందే కేంద్ర రంగ పథకం. అంతర్జాతీయ సహకారం ఈ కార్యక్రమం కోసం అందుబాటులో ఉన్న ఆర్థిక మరియు సాంకేతిక వనరులను మెరుగుపరుస్తుంది.
- సూక్ష్మ, చిన్న మరియు మధ్య తరహా పరిశ్రమల మంత్రిత్వ శాఖ ర్యాంప్ కార్యక్రమాన్ని పర్యవేక్షించే బాధ్యతకలిగిన నోడల్ మంత్రిత్వ శాఖ.

లక్ష్యాలు:

- సూక్ష్మ, చిన్న మరియు మధ్య తరహా పరిశ్రమలకు మార్కెట్ అవకాశాలు మరియు రుణ సౌకర్యాలకు లభ్యతను మెరుగుపరుస్తుంది.
- కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర స్థాయిలలో సంస్థలు మరియు పాలనా నిర్మాణాలను బలోపేతం చేస్తుంది.
- కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్య అనుసంధానాలు మరియు భాగస్వామ్యాలను మెరుగుపరుస్తుంది.
- అలస్యమైన చెల్లింపుల యొక్క విస్తృతమైన సమస్యను పరిష్కరిస్తుంది, సూక్ష్మ, చిన్న మరియు మధ్య తరహా పరిశ్రమలకు ఉపశమనం అందిస్తుంది.
- సూక్ష్మ, చిన్న మరియు మధ్య తరహా పరిశ్రమల రంగంలో స్థిరమైన మరియు పర్యావరణ అనుకూల పద్ధతులను ప్రోత్సహిస్తుంది.

6. హైడ్రోపోనిక్ సాగు కోసం 'ఎలక్ట్రానిక్ నేల' అభివృద్ధి

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- పరిశోధకులు హైడ్రోపోనిక్ సాగు కోసం రూపొందించిన తక్కువ-శక్తి జీవ ఎలక్ట్రానిక్ పెరుగుదల నేల 'ఎలక్ట్రానిక్ సాయిల్' (ఇ-సాయిల్)ను అభివృద్ధి చేశారు.
- ఇ-మృత్తిక మొక్కల వేరు వ్యవస్థను మరియు ఎదుగుదల వాతావరణాన్ని విద్యుత్ రూపంలో ప్రేరేపించగలదు.

హైడ్రోపోనిక్స్ గురించి

- హైడ్రోపోనిక్స్ అనేది మొక్కల పోషణ కోసం మట్టి కాకుండా పోషకాలు నిండిన నీటిని వినియోగించే వ్యవసాయ వ్యవస్థ.
- పోషక నీటి సరఫరాల పునర్నియోగం ప్రక్రియ-ప్రేరిత యూట్రోఫికేషన్ (మితిమీరిన పోషకాల కారణంగా మొక్కల పెరుగుదల) మరియు భూమి మరియు నీటి సాధారణ కాలుష్యాన్ని కలుగజేయవు, ఎందుకంటే వాతావరణ-స్వతంత్ర సౌకర్యాలలో నీటి ప్రవాహాలు ఆందోళన కలిగించవు.

హైడ్రోపోనిక్స్ యొక్క ప్రయోజనాలు :

- పోషకాల యొక్క ఖచ్చితమైన నియంత్రణను నిర్ధారిస్తుంది, ఇది వేగవంతమైన వృద్ధికి, అధిక దిగుబడులకు మరియు అత్యుత్తమ నాణ్యమైన ఉత్పత్తులకు దారి తీస్తుంది.
- పెద్ద టవర్లలో నిలుపు సాగును ప్రారంభిస్తుంది, స్థల సామర్థ్యాన్ని పెంచుతుంది.
- సాంప్రదాయకంగా పెరిగిన మొక్కలతో పోలిస్తే నీటి వినియోగాన్ని బాగా తగ్గిస్తుంది.
- హైడ్రోపోనిక్స్ ద్వారా పెరిగిన మొక్కలు గణనీయంగా తక్కువ తెగుళ్లను అనుభవిస్తాయి.

7. పాంగ్ డ్యామ్ ఎకో-సిస్టిమ్ జోన్

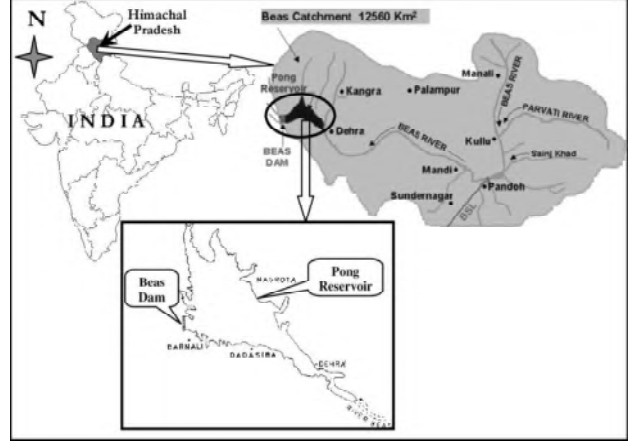
వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- హిమాచల్ ప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పాంగ్ డ్యామ్ చుట్టూ ఉన్న పర్యావరణ సున్నిత ప్రాంత సరిహద్దుల పునర్మూల్యాంకనాన్ని చేపట్టడంతోపాటు స్థానిక జనాభా ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి మరియు ముఖ్యంగా నీటి మట్టాలు తక్కువగా ఉన్న సమయంలో వ్యవసాయ కార్యకలాపాలకు మద్దతునిస్తుంది.

పర్యావరణపరంగా సున్నిత ప్రాంతాల గురించి

- పర్యావరణపరంగా సున్నితమైన లేదా దుర్బలమైన ప్రాంతాలు, జాతీయ ఉద్యానవనాలు మరియు వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం వంటి రక్షిత ప్రాంతాల చుట్టూ నెలకొని ఉన్న ప్రాంతాలు. ఇవి భారతదేశంలో పర్యావరణ మంత్రిత్వ శాఖ ద్వారా నోటిఫై చేయబడతాయి.
- ఒక ప్రాంతాన్ని పర్యావరణపరంగా సున్నిత ప్రాంతంగా ప్రకటించడం యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం “కుదుపును తట్టుకునేవిధంగా” పని చేయడం,

పర్యావరణ సమతుల్యతను కాపాడేందుకు రక్షిత ప్రాంతాల చుట్టూ మానవ కార్యకలాపాలను నియంత్రించడం మరియు నిర్వహించడం.

పాంగ్ డ్యామ్ వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం

- హిమాచల్ ప్రదేశ్ లోని కాంగ్రా జిల్లాలో ఉన్న దీనిని పాంగ్ డ్యామ్ రిజర్వాయర్ లేదా పాంగ్ డ్యామ్ సరస్సు అని కూడా అంటారు.
- ఈ అనకట్ట 1975లో నిర్మించబడింది మరియు తదనంతరం 1983లో వన్యప్రాణుల అభయారణ్యంగా ప్రకటించబడింది.
- అంతర్జాతీయంగా గుర్తించబడిన, పాంగ్ డ్యామ్ సరస్సు 2002లో రామ్ సర్ ప్రదేశంగా గుర్తించబడింది, ఇది చిత్తడి నేల సంరక్షణ పరంగా దాని ప్రాముఖ్యతను తెలియజేస్తుంది.
- ఈ సరస్సు ప్రధానంగా బియోస్ నది మరియు గజ్, నియోగల్, బిన్యా, ఉప్లా, బంగనా మరియు బానెర్తో సహా అనేక శాశ్వత ఉపనదుల ద్వారా అందించబడుతుంది.
- అభయారణ్యం ప్రాంతంలో ఉష్ణమండల మరియు ఉపఉష్ణమండల అడవులు, విభిన్న వృక్షజాలం ఉన్నాయి.
- ఈ ప్రాంతంలో అకేసియా, జామున్, షిషమ్, మామిడి, మల్బరీ, ఫిక్స్ కచ్చార్, ఉసిరి మరియు పూసన్ వంటి వివిధ రకాల వృక్షాలు ఉన్నాయి.
- జీవవైవిధ్యంతో సమృద్ధిగా ఉన్న ఈ అభయారణ్యం సాంభార్, మొరిగే జింకలు, అడవి ఎలుగుబంటి, నీల్ గాండ్, క్లావ్ లెస్ ఓటర్ మరియు చిరుతపులులు వంటి జంతువులకు నిలయంగా ఉంది.
- సరస్సు వివిధ రకాల పక్షి జాతులకు ఆతిథ్యం ఇస్తుంది, బార్ హెడ్డ్ బాతులు ప్రధాన జాతులు. ఇతర ముఖ్యమైన జాతులలో యురేసియన్ కూట్, నార్తర్న్ పిన్టైల్, కామన్ టీల్, గ్రేట్ కార్పొరెంట్, గ్రేలాక్ గూస్ మొదలైనవి ఉన్నాయి.
- పాంగ్ లోని ఒక ప్రత్యేకమైన పథకం పశువుల కళేబరాలను పడవేసే రాబందుల కేఫ్ ను కలిగి ఉంటుంది. ఇది రాబందులకు కీలకమైన ఆహారం అందించే స్థలంగా రాబందుల సంరక్షణ ప్రయత్నాలకు దోహదపడుతుంది.

8. నేషనల్ టైగర్ కన్జర్వేషన్ అథారిటీ యొక్క విజయాలు

వార్షికో ఎందుకు ఉంది?

- జాతీయ పులుల సంరక్షణ ప్రాధికార సంస్థ (నేషనల్ టైగర్ కన్జర్వేషన్ అథారిటీ) 2023లో పులుల సంరక్షణ మరియు జీవవైవిధ్యం పట్ల తన నిబద్ధతను ప్రదర్శించే ముఖ్యమైన మైలురాళ్లను సాధించింది.

మరింత సమాచారం

- భారతదేశంలో అంతరించిపోతున్న పులుల పునరుద్ధరణకు ఉద్దేశించిన కేంద్ర ప్రాయోజిత పథకం ప్రాజెక్ట్ టైగర్, దాని అమలులో 50వ విజయవంతమైన సంవత్సరాన్ని జరుపుకుంది.
- అఖిల భారత పులుల అంచనా 2022 సారాంశ నివేదిక యొక్క 5వ చక్రం ప్రకారం, భారతదేశంలోని పులుల సంఖ్య ప్రపంచ మొత్తంలో 70% మించిపోయింది, కనీసం 3,167 పులులు ఉన్నాయి.
- పెద్దపులి, సింహం, చిరుతపులి, మంచు చిరుత, చీతా, జాగ్వార్ మరియు ప్యూమా అనే ఏడు పెద్ద పిల్లి జాతుల పరిరక్షణ కోసం శ్రేణి దేశాల మధ్య సహకార ప్రయత్నాలను ప్రోత్సహించడానికి అంతర్జాతీయ పెద్ద పిల్లి కూటమిని ప్రధాన మంత్రి ప్రారంభించారు.
- దక్షిణాఫ్రికా మరియు నమీబియా నుండి మధ్యప్రదేశ్ లోని కునో నేషనల్ పార్క్ కు ట్రాన్స్లోకేషన్ ప్రాజెక్ట్ ద్వారా చీతాలను విజయవంతంగా తిరిగి ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. గాంధీ సాగర్ వన్యప్రాణుల అభయారణ్యంలో చీతా మెటా-పాపులేషన్ కోసం రెండవ గృహాన్ని ఏర్పాటు చేయడానికి పురోగతి కొనసాగుతోంది.
- పెద్ద పులి అభయారణ్యాలు ఐయూసిఎన్ ఫ్రేమ్వర్క్ ను అనుసరించి, నిర్వహణ మరియు ప్రకృతిదృశ్య అనుసంధానతని మెరుగుపరుస్తూ, జాతీయ పులుల సంరక్షణ ప్రాధికార సంస్థ ద్వారా ప్రతి నాలుగు సంవత్సరాలకు ఒకసారి నిర్వహణా ప్రభావ మూల్యాంకనం చేయబడుతుంది.
- మధ్యప్రదేశ్ లో నూతనంగా “రాణి దుర్గావతి” టైగర్ రిజర్వ్ యొక్క ప్రకటన, భారతదేశంలోని మొత్తం పులుల రిజర్వ్ల సంఖ్యను 54కి చేర్చింది, ఇది దేశం యొక్క భౌగోళిక ప్రాంతంలో 2.30% పైగా ఉంది.
- భారతదేశంలోని ఇరవై మూడు టైగర్ రిజర్వ్లు కన్జర్వేషన్ అప్యూర్డ్ టైగర్ స్టాండర్డ్స్ గుర్తింపు పొందాయి, అవి విజయవంతమైన పరిరక్షణ కోసం అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా ఉన్నాయని నిర్ధారిస్తుంది.
- మధ్యప్రదేశ్ లోని సాత్పూ టైగర్ రిజర్వ్ తో పాటు మధ్యప్రదేశ్ మరియు మహారాష్ట్రలోని పెంట్ టైగర్ రిజర్వ్లు 2022-23లో సంయుక్తంగా టిఎక్స్ 2 అవార్డును అందుకున్నాయి. ఈ అంతర్జాతీయ గుర్తింపును గ్లోబల్ ఎన్విరాన్మెంట్ ఫెసిలిటీ, యునైటెడ్ నేషన్స్ డెవలప్ మెంట్ ప్రోగ్రామ్ (యు.ఎన్.డి.పి), ఇంటర్నేషనల్ యూనియన్ ఫర్ కన్జర్వేషన్ ఆఫ్ నేచర్ (ఐయూసిఎన్), వరల్డ్ వైడ్ ఫండ్ ఫర్ నేచర్ మరియు గ్లోబల్ టైగర్ ఫోరమ్ వంటి సంస్థల కన్సర్టియం అందించింది.

నేషనల్ టైగర్ కన్జర్వేషన్ అథారిటీ గురించి

- నేషనల్ టైగర్ కన్జర్వేషన్ అథారిటీ అనేది వన్యప్రాణి (రక్షణ) చట్టం, 1972 ప్రకారం స్థాపించబడిన చట్టబద్ధమైన సంస్థ.

9. నేషనల్ ట్రాన్సిట్ పాస్ సిస్టమ్

వార్షికో ఎందుకు ఉంది?

- కేంద్ర మంత్రి నేషనల్ ట్రాన్సిట్ పాస్ వ్యవస్థ -వన్ నేషన్-వన్ పాస్ ను ప్రారంభించారు.

మరింత సమాచారం

- పర్యావరణ, అటవీ మరియు వాతావరణ మార్పు మంత్రిత్వ శాఖ ద్వారా ప్రారంభించబడింది.
- భారతదేశం అంతటా కలప, వెదురు మరియు మైనర్ అటవీ ఉత్పత్తుల యొక్క నిరంతరాయ రవాణాకు వీలు కల్పిస్తుంది.
- కలప మరియు అటవీ ఉత్పత్తుల కోసం రాష్ట్ర-నిర్దిష్ట రవాణా నియమాలను భర్తీ చేస్తుంది.

నేషనల్ ట్రాన్సిట్ పాస్ సిస్టమ్ (ఎన్ టి పి ఎస్) యొక్క ముఖ్య లక్షణాలు

- కలప, వెదురు మరియు చిన్న అటవీ ఉత్పత్తుల యొక్క అంతర్-రాష్ట్ర మరియు రాష్ట్ర-రాష్ట్ర రవాణా రెండింటికి సంబంధించిన రికార్డులను నిర్వహిస్తుంది.
- ప్రైవేట్ భూమిలో పెరిగిన కొన్ని జాతులకు మినహాయింపు, రవాణా కోసం ఎటువంటి అభ్యంతర ధృవీకరణ పత్రం అవసరం లేదు.
- రవాణా అనుమతుల కోసం ఏకీకృత ఆన్లైన్ మోడ్ తో సులభంగా వ్యాపారం చేయడానికి సహకరిస్తుంది.
- ప్రయోజనాలు: ఆగ్రోఫారెస్ట్రీ రంగాన్ని పెంచుతుంది, రవాణా ఖర్చులు మరియు సమయాన్ని ఆదా చేస్తుంది, మరియు రాష్ట్ర సరిహద్దుల్లో నిరంతరాయ రవాణాకు వీలు కల్పిస్తుంది.
- అటవీ హక్కుల చట్టం 2006 ప్రకారం, మైనర్ అటవీ ఉత్పత్తులలో వెదురు, బ్రష్వుడ్, స్టంప్ మొదలైన కలప యేతర అటవీ ఉత్పత్తులు ఉంటాయి.
- అటవీ నివాసులకు పంచాయతీ పొడిగింపు షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాల చట్టం, 1996 మరియు అటవీ హక్కుల చట్టం, 2006 ద్వారా మైనర్ అటవీ ఉత్పత్తులపై చట్టపరమైన యాజమాన్యం మరియు పాలనా హక్కులు ఉంటాయి.

అటవీ ఉత్పత్తి మరియు మైనర్ అటవీ ఉత్పత్తులని ప్రోత్సహించే ఇతర

కార్యక్రమాలు

- ప్రధాన్ మంత్రి వన్ ధన్ యోజన: అటవీ ఆధారిత ఉత్పత్తుల కోసం విలువ గొలుసులను అభివృద్ధి చేయడంపై దృష్టి సారిస్తుంది. గిరిజన వర్గాల ఆదాయాన్ని పెంచడమే లక్ష్యం.
- ఇండియన్ ఫారెస్ట్ అండ్ వుడ్ సర్టిఫికేషన్ స్కీమ్: స్థిరమైన అటవీ నిర్వహణ మరియు వ్యవసాయ అటవీ శాస్త్రాన్ని ప్రోత్సహించడానికి స్వచ్ఛంద మూడవ-పక్షం ధృవీకరణ.
- కనీస మద్దతు ధర మరియు విలువ గొలుసు అభివృద్ధి ద్వారా మైనర్ అటవీ ఉత్పత్తుల మార్కెటింగ్ కోసం యంత్రాంగం: కనీస మద్దతు ధర ద్వారా చిన్న అటవీ ఉత్పత్తులను మార్కెటింగ్ చేయడానికి ఒక యంత్రాంగాన్ని ఏర్పాటు చేస్తుంది. అటవీ వనరుల స్థిరమైన వినియోగం కోసం విలువ గొలుసులను అభివృద్ధి చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

10. యురేషియన్ ఓటర్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఇటీవల, యురేషియన్ ఓటర్ (లుట్రా లుట్రా) మొదటిసారిగా కేరళ రాష్ట్రంలో, ఇడుక్కిలోని చిన్నార్ వన్యప్రాణుల అభయారణ్యంలో కనిపించింది.

యురేషియన్ ఓటర్ గురించి

- పాక్షిక జలచర మాంసాహార క్షీరదం.
- పిరికి జంతువు మరియు రాత్రిపూట ప్రవర్తనను ప్రదర్శిస్తుంది, తరచుగా రాత్రి సమయంలో చురుకుగా ఉంటుంది.
- ఎత్తైన ప్రాంతాలు మరియు లోతట్టు ప్రాంతాల సరస్సులు, నదులు, ప్రవాహాలు, చిత్తడి నేలలు, చిత్తడి అడవులు మరియు తీర ప్రాంతాల చుట్టూ ఉన్న అనేక జల వాతావరణాలలో పెరుగుతుంది.
- బయూసిఎన్ జాబితాలో “ముప్పుకు దగ్గరగా” వర్గీకరించబడింది. ఇది అంతరించిపోయే ప్రమాదం ఉన్న జాతికి సంకేతం.
- భారత వన్యప్రాణి (రక్షణ) చట్టం 1972 యొక్క 1 వ షెడ్యూల్ క్రింద జాబితా చేయబడినందున భారతదేశంలో చట్టపరమైన రక్షణను కలిగి ఉంటుంది.
- అంతరించిపోతున్న జంతుజాలం మరియు వృక్షజాలంలో అంతర్జాతీయ వాణిజ్యంపై ఒప్పందం (సిటెస్) యొక్క 1 వ అనుబంధం కింద అంతర్జాతీయంగా గుర్తించబడింది.
- కేరళ మూడు విభిన్న ఓటర్ జాతులకు నిలయంగా ఉంది, వాటిలో యురేషియన్ ఓటర్ ఒకటి. మిగిలిన రెండు స్కూట్-కోటెడ్ ఓటర్ మరియు స్కాల్-క్లాప్ ఓటర్.

చిన్నార్ వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం గురించి

- కేరళలోని ఇడుక్కి జిల్లాలో ఉంది.
- తమిళనాడుతో సరిహద్దులను పంచుకుంటూ అన్నామలై కొండల్లోని రక్షిత అడవులలో గణనీయమైన భాగాన్ని ఆక్రమించింది.
- రాతి భూభాగాలు, కొండలు మరియు లోయలతో విభిన్నమైన ప్రకృతి దృశ్యం.
- తూర్పున కొడైకనాల్ వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం మరియు ఉత్తరాన ఇందిరా గాంధీ వన్యప్రాణుల అభయారణ్యంతో సరిహద్దులను పంచుకుంటుంది.
- పొడి ఆకురాల్చే అడవులు, తడి గడ్డి భూములు, ఎత్తైన షోలాలు, పొడి ముళ్ల పొదలు అడవులు మరియు నదీతీర అడవులతో సహా వివిధ పర్యావరణ వ్యవస్థలను కలిగి ఉంటుంది.
- అభయారణ్యం గుండా ప్రవహించే ప్రధాన నదులలో చిన్నార్ మరియు పాంబర్ ఉన్నాయి.
- ఎలియోకార్చన్ రికర్వాటస్, అరబికా, అకేసియా ల్యూకోఫ్లోయా, శాంటాలమ్ ఆల్బమ్ మరియు నీలకురింజి వంటి అరుదైన మరియు ప్రత్యేకమైన జాతులతో సహా దాదాపు 1000 రకాల పుష్పించే మొక్కలతో గొప్ప జీవవైవిధ్యాన్ని కలిగి ఉంది.
- గ్రెజ్జ్ టెయింట్ స్విరెల్, గౌర్, రస్టి-స్పాటి క్యాట్, సాంబార్, నీలగిరి తపూర్, బోనెట్ మకాక్స్, టఫ్టెడ్ గ్రే లంగూర్, స్పాటెడ్ డీర్ మరియు మరిన్ని వంటి అంతరించిపోతున్న జాతులకు ఆవాసాన్ని అందిస్తుంది.

- బ్లాక్ ఈగిల్, ఎల్లో-థ్రోటెడ్ బుల్బుల్స్, గ్రే హెరాన్, సర్పెంట్ ఈగిల్, లిటిల్ ఎగ్రెట్ మొదలైన పక్షి జాతుల వైవిధ్యం.
- సీతాకోకచిలుకలు, చేపలు, సరీసృపాలు మరియు వివిధ కీటకాలు సమృద్ధిగా జీవిస్తున్నాయి.
- ముఖ్యంగా, ఈ అభయారణ్యం భారతదేశంలోని భారతీయ నక్షత్ర తాబేళ్లకు ఏకైక పునరావాస కేంద్రంగా పనిచేస్తుంది.

11. బయోడైవర్సిటీ క్రెడిట్ అలయన్స్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- కున్మింగ్-మాంట్రియల్ ప్రపంచ జీవవైవిధ్య ఫ్రేమ్వర్క్ లో పేర్కొన్న లక్ష్యాలకు ఆర్థిక సహాయం చేయడానికి బయోడైవర్సిటీ క్రెడిట్ల (బయోక్రెడిట్లు) వినియోగం కోసం బయోడైవర్సిటీ క్రెడిట్ అలయన్స్ పనిచేస్తుంది.
- బయోక్రెడిట్లు ఆవాస క్షీణత వంటి జీవవైవిధ్య నష్టానికి సంబంధించిన కీలక చోదకాలను పరిరక్షణ, పునరుద్ధరణ మరియు కార్యక్రమాలకు నిధులు సమకూర్చడానికి ఒక సంభావ్య యంత్రాంగంగా పనిచేస్తాయి.

బయోడైవర్సిటీ క్రెడిట్ అలయన్స్ గురించి

- బయోడైవర్సిటీ క్రెడిట్ అలయన్స్ అనేది కున్మింగ్-మాంట్రియల్ గ్లోబల్ బయోడైవర్సిటీ ఫ్రేమ్వర్క్ కి మద్దతుగా ఏర్పడిన స్వచ్ఛంద అంతర్జాతీయ కూటమి.
- 2022లో జీవ వైవిధ్యంపై బాస ఒప్పందానికి సంబంధించిన 15వ కాన్ఫరెన్స్ ఆఫ్ పార్టీస్ (కాప్15)లో ప్రారంభించబడింది.
- జీవవైవిధ్య పరిరక్షణ మరియు పునరుద్ధరణకు ఆర్థిక సాధనంగా జీవవైవిధ్య క్రెడిట్ల అభివృద్ధి మరియు అమలుకు వీలు కల్పించడం దీని ప్రాథమిక లక్ష్యం.
- స్వచ్ఛంద బయోక్రెడిట్ మార్కెట్ స్థాపన మరియు పనితీరుకు మార్గనిర్దేశం చేసేందుకు ఉన్నత-స్థాయి, సైన్స్-ఆధారిత సూత్రాల ఫ్రేమ్వర్క్ను రూపొందించడంపై దృష్టి సారిస్తుంది.

12. వెల్‌ల్యాండ్ సిటీ అక్రిడిటేషన్ పథకం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఇండోర్, భోపాల్, మరియు ఉదయపూర్లు రామ్సర్ కన్వెన్షన్ కింద వెల్‌ల్యాండ్ సిటీ అక్రిడిటేషన్ పథకానికి నామినేట్ చేయబడ్డాయి.

వెల్‌ల్యాండ్ సిటీ అక్రిడిటేషన్ స్కీమ్ గురించి

- రామ్సర్ కన్వెన్షన్ (కాప్12) కు కాంట్రాక్టింగ్ పార్టీల కాన్ఫరెన్స్ యొక్క 12.10 తీర్మానం కింద 2015లో ప్రారంభించబడింది.
- చిత్తడి నేలలపై రామ్సర్ కన్వెన్షన్ ద్వారా నిర్వహించబడుతుంది.
- వారి పట్టణ చిత్తడి నేలలను రక్షించడంలో మరియు నిర్వహణలో అసాధారణమైన ప్రయత్నాలను ప్రదర్శించే నగరాలను గుర్తించి, గౌరవిస్తుంది.
- నగరాలు మరియు వాటి చిత్తడి నేలల మధ్య సానుకూల సంబంధాలను పెంపొందిస్తుంది.
- పరిరక్షణ, తెలివైన ఉపయోగం మరియు స్థిరమైన సామాజిక-ఆర్థిక ప్రయోజనాలను ప్రోత్సహిస్తుంది.

- ప్రపంచవ్యాప్తంగా మొత్తం 43 నగరాలు 2018లో 18 మరియు 2022లో 25 నగరాలతో రామ్సర్ కన్వెన్షన్ కింద చిత్తడి నేలల నగరాలుగా గుర్తింపు పొందాయి.
- ఇండోర్, భోపాల్ మరియు ఉదయపూర్ లు మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ల సహకారంతో రాష్ట్ర చిత్తడి నేలల అధికారుల నుండి వచ్చిన ప్రతిపాదనల ఆధారంగా ఈ పథకానికి నామినేట్ చేయబడిన మొదటి భారతీయ నగరాలు.

నామినేట్ నగరాలలో చిత్తడి నేలలు

ఇండోర్ - సిర్సార్ సరస్సు:

- 2017లో బాంబే నేమరల్ హిస్టరీ సొసైటీచే ప్రకటించబడిన ఒక ముఖ్యమైన పక్షి మరియు జీవవైవిధ్య ప్రాంతం.
- సాధారణంగా పక్షి విహార (పక్షి అభయారణ్యం) అని పిలుస్తారు.
- తక్కువ లోతైన, క్షారస్వభావ, పోషకాలు అధికంగా ఉండే సరస్సు.

భోపాల్ - భోజ్ చిత్తడి నేల:

- 'సరస్సుల నగరం'గా పిలువబడే భోపాల్, భోజ్ చిత్తడి నేలను 2002లో 'రామ్సర్ సైట్'గా ప్రకటించింది.
- ఎగువ మరియు దిగువ సరస్సులను కలిగి ఉంటుంది, ఎగువ సరస్సు మానవ నిర్మితమైనది మరియు 11వ శతాబ్దంలో నిర్మించబడింది.

ఉదయపూర్:

- నగరం చుట్టూ ఉన్న ఐదు ప్రధాన చిత్తడి నేలలు - పిచోలా, ఫతే సాగర్, రంగ్ సాగర్, స్వరూప్ సాగర్ మరియు దూద్ తలై.
- నగరం యొక్క సంస్కృతి మరియు గుర్తింపుకు సమగ్రమైనది, నగరం యొక్క మైక్రోకైమేట్స్ నిర్వహించడం మరియు తీవ్రమైన సంఘటనల నుండి బఫర్ పని చేయడం.

రామ్సర్ కన్వెన్షన్ గురించి

- ఇరాన్ లోని రామ్సర్ లో ఫిబ్రవరి 2, 1971న సంతకం చేయబడింది.
- అంతర్జాతీయ ప్రాముఖ్యత కలిగిన చిత్తడి నేలల పర్యావరణ స్వభావాన్ని సంరక్షించడం లక్ష్యం.
- ప్రస్తుతం, 172 దేశాలు కాంట్రాక్ట్ పార్టీలుగా ఉన్నాయి.
- రామ్సర్ ప్రదేశాల కోసం ప్రమాణాలు: దుర్బల జాతులకు మద్దతు ఇవ్వడం, ముప్పు ఎదుర్కొంటున్న పర్యావరణ సంఘాలు లేదా పెద్ద సంఖ్యలో నీటి పక్షులకు క్రమం తప్పకుండా మద్దతు ఇవ్వడం వంటి రామ్సర్ కన్వెన్షన్ ద్వారా నిర్వహించబడిన తొమ్మిది ప్రమాణాలలో కనీసం ఒకదానికి సైట్లు తప్పనిసరిగా అనుగుణంగా ఉండాలి.

ప్రపంచ రామ్సర్ సైట్లు:

- యునెస్కో కింగ్డమ్ (175) మరియు మెక్సికో (142) ప్రపంచవ్యాప్తంగా అత్యధిక రామ్సర్ సైట్లను కలిగి ఉన్నాయి.
- ఒప్పంద రక్షణలో 148,000 చ.కి.మీతో బొలీవియా అతిపెద్ద ప్రాంతాన్ని కలిగి ఉంది.

భారతదేశంలోని రామ్సర్ ప్రాంతాలు:

- భారతదేశంలో 18 రాష్ట్రాలలో 11,000 చదరపు కిలోమీటర్ల విస్తీర్ణంలో రామ్సర్ చిత్తడి నేలలు ఉన్నాయి.
- తమిళనాడు అత్యధికంగా రామ్సర్ సైట్లు (14) కలిగిఉండగా, తర్వాత స్థానంలో 10 రామ్సర్ సైట్లతో ఉత్తర ప్రదేశ్ ఉంది.

13. రవాణాను ఆకర్షణీకరణ చేయడంలో ఈ-ఇంధనాల పాత్ర

వార్షికో ఎందుకు ఉంది?

- రవాణా రంగంలో కర్బన ఉద్గారాలను తగ్గించేందుకు ఈ-ఇంధనాలను ఉపయోగించడం వల్ల కలిగే సంభావ్యత మరియు సవాళ్లను అన్వేషిస్తూ అంతర్జాతీయ శక్తి ఏజెన్సీ ఇటీవలే "ది రోల్ ఆఫ్ ఈ-ఫ్యూయల్స్ ఇన్ డికార్బోనైజింగ్ ట్రాన్స్పోర్ట్" అనే పేరుతో సమగ్ర నివేదికను విడుదల చేసింది.

నివేదికలోని కీలకాంశాలు

- ఇంధన సామర్థ్యం మెరుగుదలలు మరియు ఎలక్ట్రిక్ వాహనాల పెరుగుతున్న స్వీకరణ ద్వారా శిలాజ ఇంధన డిమాండ్ లో గణనీయమైన తగ్గింపు ఉండే అవకాశాన్ని నొక్కి చెబుతుంది.
- 2030 నాటికి అధిక డీకార్బోనైజేషన్ ను సాధించడంలో ఎలక్ట్రోలైటిక్ హైడ్రోజన్ నుండి తీసుకోబడిన ఈ-ఇంధనాల యొక్క కీలక పాత్రను ఎత్తిచూపుతుంది.
- ఏవియేషన్ మరియు షిప్పింగ్ వంటి రంగాలలో విద్యుదీకరణ పరిమితులను గుర్తిస్తుంది, దీనిలో దాదాపు సున్నా కార్బన్ పాదముద్రతో ఈ-ఇంధనాలు అవసరం.
- ఈ-ఇంధనాల యొక్క ప్రస్తుత అధిక ధరను గుర్తిస్తుంది, అయితే సాంకేతికత మరియు ఆర్థిక స్థాయిలో పురోగతితో గణనీయమైన ఖర్చు తగ్గింపులను అంచనా వేస్తుంది.
- నిర్దిష్ట రంగాలలో విద్యుదీకరణ ద్వారా అవసరమైన విస్తృతమైన అప్ గ్రేడ్ అవసరాన్ని తొలగిస్తూ, ఇప్పటికే ఉన్న మౌలిక సదుపాయాలు మరియు ఇంజనీరింగ్ ఈ-ఇంధనాలను సులభంగా ఉపయోగించవచ్చని సూచించింది.
- ఈ-ఇంధనాల భారీ-స్థాయి ఉత్పత్తికి కీలకమైన పునరుత్పాదక శక్తి, నీరు మరియు సంగ్రహించిన బొగ్గుపులుసు వాయువు వంటి వనరుల స్థిరమైన నిర్వహణ యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతుంది.
- ఈ-ఇంధనాల ఉత్పత్తి మరియు స్వీకరణకు అనుకూలమైన వాతావరణాన్ని సృష్టించేందుకు కార్బన్ ధర మరియు పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి నిధులతో సహా సహాయక విధానాలను అమలు చేయాలని ప్రభుత్వాలను కోరింది.

ఈ-ఇంధనాల గురించి

- ఈ-ఇంధనాలను ఎలక్ట్రోఫ్యూయల్స్ లేదా సింథటిక్ ఇంధనాలు అని కూడా పిలుస్తారు, ఇవి సౌర లేదా వనన శక్తి, నీరు మరియు సంగ్రహించబడిన కార్బన్ డయాక్సైడ్ వంటి పునరుత్పాదక శక్తి వనరుల నుండి ఉత్పత్తి చేయబడిన తక్కువ-ఉద్గార ద్రవ లేదా వాయు ఇంధనాలు.
- ఉదాహరణలలో ఈ-గ్యాసోలిన్, ఈ- డీజిల్, ఈ- కిరోసిన్, ఈ- మీథేన్, ఈ- హీటింగ్ ఆయిల్ మరియు ఈ- మిథనాల్ ఉన్నాయి.
- శిలాజ ఇంధనాలతో పోలిస్తే దాదాపు శూన్య కర్బన వాయు ఉద్గారాలను వెలువరిస్తాయి.
- బహుముఖ మరియు ఇప్పటికే ఉన్న ఇంజన్లు మరియు మౌలిక సదుపాయాలలో సంప్రదాయ ఇంధనాల స్థానాన్ని భర్తీ చేయవచ్చు.
- బ్యాటరీ సాంకేతికత పరిమితులను కలిగి ఉన్న ఏవియేషన్ మరియు షిప్పింగ్ వంటి రంగాలకు ప్రత్యేకించి ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది.

ఈ-ఇంధన ఉత్పత్తి :

- హైడ్రోజన్ వెలికితీత: నీటిని హైడ్రోజన్ మరియు ఆక్సిజన్ గా విభజించే విద్యుద్విశ్లేషణ ప్రక్రియను కలిగి ఉంటుంది. ఈ-ఇంధనాలను ఉత్పత్తి చేయడానికి ఫిషర్-ట్రోష్ సంశ్లేషణ వంటి ప్రక్రియల ద్వారా హైడ్రోజన్ కార్బన్ డయాక్సైడ్ తో కలపబడుతుంది.

లాభాలు :

- శుద్ధి కర్మాగారాల్లో ప్రాసెస్ చేసిన తర్వాత ఈ-ఇంధనాలు సంప్రదాయ ఇంధనాల స్థానాన్ని భర్తీ చేయగలవు,
- డ్రాప్-ఇన్ సామర్థ్యం ఏ నిష్పత్తిలోనైనా సంప్రదాయ ఇంధనాలతో కలపడానికి అనుమతిస్తుంది.

సవాళ్లు :

- ఈ-ఇంధనాలు ప్రస్తుతం శిలాజ ఇంధనాల కంటే ఉత్పత్తి చేయడానికి ఖరీదైనవి. ఉత్పత్తి స్థాయిలు పెరగడం మరియు సాంకేతికత అభివృద్ధి చెందడం వల్ల 2030 నాటికి గణనీయమైన ఖర్చు తగ్గింపు అంచనాలు.
- నీరు మరియు కార్బన్ డయాక్సైడ్ సంగ్రహణ కోసం పునరుత్పాదక శక్తి మరియు మౌలిక సదుపాయాల లభ్యత ద్వారా పరిమితం చేయబడింది.
- ఈ-ఇంధనాలపై ఆధారపడటం పెరగడం చమురు ఉత్పత్తి చేసే దేశాల నుండి పుష్కలంగా పునరుత్పాదక వనరులు ఉన్న దేశాలపై ఆధారపడటానికి మార్చవచ్చు.

సామర్థ్యాన్ని వెలికితీసే చర్యలు

- కార్బన్ ప్రైసింగ్ యంత్రాంగాలు, పన్ను మినహాయింపులు మరియు సబ్సిడీల ద్వారా విధానపరమైన మద్దతు.
- సాంకేతిక పురోగతులు మరియు ఆర్థిక వ్యవస్థల స్థాయి పెంపుదలపై దృష్టి.
- ఈ-ఇంధన ఉత్పత్తిలో అవసరమైన స్వచ్ఛమైన విద్యుత్ కోసం పునరుత్పాదక శక్తి సామర్థ్యాన్ని విస్తరించడం.
- కార్బన్ డయాక్సైడ్ ను సంగ్రహించడం మరియు ఉపయోగించడం కోసం స్థిరమైన నీటి నిర్వహణ మరియు మౌలిక సదుపాయాలు.
- పబ్లిక్ ప్రాక్యూర్మెంట్ ఆదేశాలు, కార్పొరేట్ కట్టుబాట్లు మరియు ప్రతిష్టాత్మక లక్ష్యాలు మార్కెట్ డిమాండ్ ను పెంచుతాయి.
- జీవిత-చక్ర గ్రీన్ హౌస్ వాయు ఉద్గారాలను కొలిచేందుకు ఈ-ఇంధనాలు అంతర్జాతీయంగా అంగీకరించబడిన ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా ఉండాలి.

14. ఐరోపా సమాఖ్య యొక్క కార్బన్ బోర్డర్ అడ్జస్ట్ మెంట్ మెకానిజం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- యూరోపియన్ యూనియన్ యొక్క కార్బన్ బోర్డర్ అడ్జస్ట్ మెంట్ మెకానిజం స్వదేశీ కార్బన్ టాక్సేషన్ చర్యలను రూపొందించవలసిన అవసరం కారణంగా భారతదేశానికి ఆందోళనలను లేవనెత్తింది.

కార్బన్ బోర్డర్ అడ్జస్ట్ మెంట్ మెకానిజం అంటే ఏమిటి?

- ఈయంలోకి ప్రవేశించే కార్బన్-సాంద్ర వస్తువుల ఉత్పత్తి సమయంలో విడుదలయ్యే కార్బన్ ను ధర నిర్ణయించడానికి ఈయం యొక్క సాధనం.
- సిమెంట్, ఇనుము మరియు ఉక్కు అల్యూమినియం, ఎరువులు, విద్యుత్

మరియు హైడ్రోజన్ వంటి కార్బన్ లీకేజీ ప్రమాదం ఉన్న వస్తువులను లక్ష్యంగా చేసుకుంటుంది.

- ఈ మెకానిజం జనవరి 1, 2026 నుండి అమలులోకి వచ్చే ఐరోపా సమాఖ్యలోకి ఎంపిక చేసిన దిగుమతులపై 20-35% పన్ను విధించింది.
- యూరోపియన్ గ్రీన్ డీల్ ప్రకారం 2030 నాటికి కర్బన వాయు ఉద్గారాలను 55% తగ్గించాలనే ఐరోపా సమాఖ్య లక్ష్యంతో సరిపెట్టుకుంది.

ప్రాముఖ్యత:

- ఉత్పత్తి ప్రక్రియలో ఉద్గారాలను నిరుత్సాహపరిచే కార్బన్ ధరల విధానంగా పనిచేస్తుంది.
- ఉత్పత్తి మరియు ఎగుమతులను ప్రభావితం చేసే వాణిజ్య-సంబంధిత కొలత, దేశీయ మరియు దిగుమతి చేసుకున్న ఉత్పత్తుల మధ్య కార్బన్ ధరను సమం చేస్తుంది.

సమస్యలు (అంక్వెస్ట్ ప్రకారం)

- రష్యా, చైనా మరియు టర్కీలు కార్బన్ బోర్డర్ అడ్జస్ట్ మెంట్ మెకానిజంకి ఎక్కువగా బహిర్గతం అయినట్లు గుర్తించబడ్డాయి.
- అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో భారతదేశం, బ్రెజిల్ మరియు దక్షిణాఫ్రికా ఎక్కువగా ప్రభావితమయ్యాయి.
- మొజాంబిక్ అత్యంత బహిర్గతం అయిన తక్కువ-అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశంగా పేర్కొనబడింది.

కార్బన్ బోర్డర్ అడ్జస్ట్ మెంట్ మెకానిజంతో భారతదేశానికి సవాళ్లు

- భారతదేశం యొక్క కార్బన్-ఇంటెన్సివ్ ఉత్పత్తుల ఎగుమతులు (ప్రధానంగా అల్యూమినియం మరియు ఇనుము మరియు ఉక్కు) భారాన్ని ఎదుర్కొంటాయి-కొన్ని గ్రీన్ రిపోర్టింగ్ నియమాలు, వాణిజ్య అవరోధంగా పనిచేస్తాయి.
- ఐరోపా సమాఖ్యకి 2023లో 7.4 బిలియన్ల విలువైన భారతదేశ ఎగుమతులు (ఇనుమ ఖనిజం, ఇనుము, ఉక్కు మరియు అల్యూమినియం ఉత్పత్తులు) 26.6% ప్రభావితమయ్యాయి.
- ఉక్కు మరియు అల్యూమినియం ఎగుమతులు, భారతదేశం యొక్క ఎగుమతి మిశ్రమంలో దాదాపు 14% వాటాను కలిగి ఉండి, గణనీయమైన పోటీతత్వాన్ని ఎదుర్కొంటున్నాయి.
- కార్బన్ బోర్డర్ అడ్జస్ట్ మెంట్ మెకానిజం మరియు అంతర్జాతీయ వాతావరణ విధానాలు భారతదేశ వాణిజ్య సంబంధాలు మరియు చెల్లింపుల అవశేషంపై గణనీయమైన ప్రభావాన్ని చూపవచ్చు.

భారతదేశానికి అందుబాటులో ఉన్న ఎంపికలు

- కార్బన్ క్రెడిట్ మరియు ట్రేడింగ్ స్కీమ్: దేశంలో మొట్టమొదటి దేశీయ కార్బన్ మార్కెట్ ను అభివృద్ధి చేయడానికి, ఇంధన పరిరక్షణ చట్టం, 2001 కింద కేంద్ర ప్రభుత్వం నోటిఫై చేయబడింది. ఇది భారతీయ కార్బన్ మార్కెట్ కోసం నియంత్రణ ఫ్రేమ్ వర్క్ గా ఏర్పాటు చేయబడింది, బిటూఈ దీని అడ్మినిస్ట్రేటర్ గా ఉంది.
- ఇది ఇండియన్ కార్బన్ మార్కెట్ పాలన మరియు ప్రత్యక్ష పర్యవేక్షణ కోసం ఇండియన్ కార్బన్ మార్కెట్ కోసం నేషనల్ స్టీరింగ్ కమిటీని ఏర్పాటు చేయాలని భావించింది. కమిటీకి కార్యదర్శి (విద్యుత్ మంత్రిత్వ శాఖ) అధ్యక్షత వహిస్తారు, మరియు కార్యదర్శి (పర్యావరణ, అటవీ మరియు వాతావరణ మార్పు మంత్రిత్వ శాఖ) సహ-అధ్యక్షుడు.

- బిఈఈ భారత కార్బన్ మార్కెట్ కు అడ్వీనిస్ట్రేటర్ గా ఉంటుంది మరియు కర్చనవాయు ఉద్గారాల పథం అభివృద్ధికి మరియు నోటిఫికేషన్ కింద బాధ్యత వహించాల్సిన సంస్థల లక్ష్యాలకు బాధ్యత వహిస్తుంది.
- సెంట్రల్ ఎలక్ట్రిసిటీ రెగ్యులేటరీ కమిషన్ కార్బన్ క్రెడిట్ సర్టిఫికేట్ల వ్యాపారానికి నియంత్రకంగా ఉంటుంది.

కార్బన్ మార్కెట్ల రకాలు:

- **వర్తింపు మార్కెట్లు:** ఇవి ఏదైనా జాతీయ, ప్రాంతీయ మరియు/లేదా అంతర్జాతీయ విధానం లేదా నియంత్రణ అవసరాల ఫలితంగా సృష్టించబడతాయి.
- **స్వచ్ఛంద కార్బన్ మార్కెట్లు (జాతీయ మరియు అంతర్జాతీయ):** ఇవి స్వచ్ఛంద ప్రాతిపదికన కార్బన్ క్రెడిట్ల జారీ, కొనుగోలు మరియు అమ్మకాలను సూచిస్తాయి.
- ఇది దేశీయ మరియు విదేశీ మార్కెట్ల ద్వారా ఉత్పత్తి చేయబడాలి మరియు కొనుగోలు చేయాలి మరియు స్వచ్ఛంద కార్బన్ మార్కెట్ కు వర్తింపదు. 2015 పారిస్ ఒప్పందం ప్రకారం, భారతదేశం తన జీడిపీ యొక్క ఉద్గారాల తీవ్రతను 2005 స్థాయి నుండి 2030 నాటికి 45% తగ్గించాలని ప్రతిజ్ఞ చేసింది.

ముందుకు మార్గం

- కార్బన్ పన్నును అమలు చేయడం వల్ల ప్రభుత్వానికి ఆదాయ వనరు లభిస్తుంది, జాతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థకు దోహదపడుతుంది.
- బాగా నిర్మాణాత్మకమైన కార్బన్ పన్ను పరిశ్రమలు పరిశుభ్రమైన మరియు మరింత స్థిరమైన సాంకేతికతలను అవలంబించడానికి, కార్బన్ ఉద్గారాలను తగ్గించడానికి ఆర్థిక ప్రోత్సాహాన్ని సృష్టిస్తుంది.
- కార్బన్ పన్ను ద్వారా ప్రపంచ పర్యావరణ ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా, భారతదేశం తన అంతర్జాతీయ పోటీతత్వాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది మరియు పర్యావరణ స్పృహతో కూడిన పెట్టుబడులను ఆకర్షించగలదు.

15. పర్యవేక్షిత పక్షులపై ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్స్ అధ్యయనం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- బెంగుళూరులోని ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్స్ పర్యవేక్షిత పక్షులపై కలప సేకరణ మరియు వాతావరణ మార్పుల యొక్క పరిణామాలను అర్థం చేసుకోవడంపై దృష్టి సారించి ఒక అధ్యయనాన్ని నిర్వహించింది.

అధ్యయనం గురించి :

- విభిన్న పక్షి జాతులు మరియు గొప్ప జీవవైవిధ్యానికి ప్రసిద్ధి చెందిన అరుణాచల్ ప్రదేశ్ లోని ఈగల్ నెస్ట్ వన్యప్రాణుల అభయారణ్యంలో ఈ అధ్యయనం జరిగింది.
- పరిశోధకులు మిస్ట్ నెట్టింగ్ మరియు బర్డ్ రింగింగ్ పద్ధతులను ఉపయోగించి ఈగల్ నెస్ట్ వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం నుండి 10 సంవత్సరాల వ్యవధిలో డేటాను సేకరించారు.
- అడవిలో అత్యంత ఎత్తులో చిటారు కొమ్మన కాకుండా క్రింది వరుసలో గూడు కట్టుకొని ఉన్న పక్షులపై నిర్దిష్ట దృష్టితో, పక్షి సమూహాలపై కలప కొరక చెట్లను కొట్టివేయడం మరియు వాతావరణ మార్పు రెండింటి ప్రభావాలను ఈ అధ్యయనం పరిశీలించింది.

అధ్యయనం యొక్క కీలక ఫలితాలు

- ఉష్ణమండల పర్వత ప్రాంతాల అటవీ పర్యావరణ వ్యవస్థకు, ముఖ్యంగా పర్వత ప్రాంతాలలో అటవీ నష్టం మరియు వాతావరణ మార్పు ప్రధాన ముప్పుగా గుర్తించబడింది.
- పెరుగుతున్న ఉష్ణోగ్రతల కారణంగా అనేక పక్షి జాతుల నివాస ఎత్తు విస్తరణలో మార్పులు గమనించబడ్డాయి.
- చెట్లను కొట్టివేయడం వలన పెద్ద-శరీరం కలిగిన, వృద్ధ, పెరుగుదల-ఆధారిత పక్షి జాతులు నష్టపోతున్నట్లు కనుగొనబడింది, మొత్తానికి జీవవైవిధ్యంలో క్షీణతకు దారితీసింది.
- పర్యావరణ వ్యవస్థలోని నిర్దిష్ట స్థాయిలకు పరిమితమై, తక్కువ ఎత్తులో నివసించే, కీటకాలను భక్షించే పక్షుల సమూహంపై గణనీయంగా హానికరమైన ప్రభావాలు కనిపించాయి.
- అటవీ నష్టం కారణంగా పక్షులకు కీలకమైన ఆహార వనరు అయిన ఆకులపై నివసించే కీటకాల సంఖ్య తగ్గిపోయింది. అందుబాటులో ఉన్న వనరులలో ఈ తగ్గుదల పక్షి సమూహాలను ప్రతికూలంగా ప్రభావితం చేసింది.
- వాతావరణ మార్పులకు ప్రతిస్పందనగా అనేక పక్షి జాతులు మరింత అనుకూలమైన పరిస్థితులను వెతుక్కుంటూ ఎత్తైన ప్రాంతాలకు మారిన ఒక దృగ్విషయాన్ని గుర్తించారు.
- పక్షుల సమూహాలపై వాతావరణ మార్పుల యొక్క ప్రతికూల ప్రభావాలను తగ్గించడానికి ప్రాథమిక (కల్లోలం లేని) అడవులను సంరక్షించడం అనే కీలక ప్రాముఖ్యతను ఈ అధ్యయనం వెల్లడించింది.

ఈగల్ నెస్ట్ వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం

- అరుణాచల్ ప్రదేశ్ లో ఉంది.
- తూర్పు హిమాలయాల జీవవైవిధ్య హోటిస్పాట్ లో భాగం.
- సెన్సా ఆర్కిడ్ అభయారణ్యం మరియు పఖుయ్ టైగర్ రిజర్వ్ కి అనుకొని ఉంది.
- అగ్రశ్రేణి ప్రపంచ స్థాయి పక్షుల గమ్యస్థానంగా గుర్తించబడింది.
- ఎత్తైన ప్రాంతంలో దట్టమైన వెదురు మరియు విశాలమైన ఆకులతో కూడిన సతత హరిత అడవులు చెదురుచదురుగా ఉంటాయి.
- బుగున్ లియోసిచ్చా పక్షి వంటి అంతరించిపోతున్న జాతులతో సహా విభిన్న ఉభయచరాలు, పాములు, బల్లులు మరియు క్షీరద జాతులకు నిలయం.
- 160 కంటే ఎక్కువ జాతుల సీతాకోక చిలుకలు నమోదు చేయబడినవి.
- సాంస్కృతిక ప్రాముఖ్యతను జోడిస్తూ, ఈ అభయారణ్యంలో బుగున్ మరియు షెర్డూక్వెన్ అనే రెండు తెగలు నివసిస్తాయి.

16. ట్రెకోలైమ్ అభివృద్ధి

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- కోజికోడ్ లోని ఐసీఎఆర్-ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్స్ రీసెర్చ్, ట్రెకోలైమ్ అని పిలువబడే కొత్త పలుకుల రూపంలోని సున్నం ఆధారిత ట్రెకోడెర్మా ఫార్ములేషన్ ను ప్రవేశపెట్టింది.
- ట్రెకోడెర్మా అనేది శిలీంధ్రాల జాతికి చెందిన అన్ని నేలల్లో కనిపించే సహజంగా లభించే శిలీంధ్ర జీవనియంత్రణ ఏజెంట్.

- ట్రైకోలైమ్ అనేది ట్రైకోడెర్మాను సున్నంతో కలిపిన ఒకే ఉత్పత్తి. ఇది రైతులకు ఉపయోగించే ప్రక్రియను సులభతరం చేస్తుంది.

ట్రైకోలైమ్ యొక్క ప్రాముఖ్యత

- ట్రైకోలైమ్ పంట ఉత్పత్తిలో జీవ-పురుగుమందు మరియు జీవ-ఎరువుగా పనిచేస్తుంది.
- ఇది మొక్కల పెరుగుదలను పెంపొందిస్తుంది మరియు మట్టి ద్వారా సంక్రమించే వ్యాధికారక కారకాల నుండి పంటలను రక్షిస్తుంది, ఒక్కసారి వేసినా సమగ్ర పరిష్కారాన్ని అందిస్తుంది.
- ట్రైకోలైమ్ నేల యొక్క భౌతిక స్థితిని మెరుగుపరుస్తుంది, ద్వితీయ పోషక లభ్యతను మెరుగుపరుస్తుంది మరియు నేలలో నూక్లజీవుల కార్యకలాపాలను ప్రేరేపిస్తుంది.
- ట్రైకోడెర్మా మరియు సున్నాన్ని ఒకే ఉత్పత్తిగా ఏకీకృతం చేయడం వల్ల ట్రైకోలైమ్ యూజర్ ఫ్రెండ్లీగా మరియు రైతులకు సౌకర్యవంతంగా ఉంటుంది.

వ్యవసాయంపై మొత్తం ప్రభావం

- ట్రైకోలైమ్ యొక్క ద్వంద్వ కార్యచరణ ఆరోగ్యకరమైన మొక్కల పెరుగుదలకు దోహదం చేస్తుంది, పంటలను కాపాడుతుంది, నేల పరిస్థితులను మెరుగుపరుస్తుంది మరియు నేల ఆరోగ్యాన్ని సంపూర్ణంగా మెరుగుపరుస్తుంది.
- ట్రైకోలైమ్ అభివృద్ధి ఒకే వాడకంలో తెగులు నియంత్రణ మరియు ఫలదీకరణాన్ని క్రమబద్ధీకరించడం అనే ఒక విసూత్న విధానాన్ని సూచిస్తుంది.
- అనేకసార్లు ఉపయోగించవలసిన అవసరాన్ని తగ్గించే సమగ్ర పరిష్కారాన్ని అందించడం ద్వారా ట్రైకోలైమ్ సుస్థిర వ్యవసాయ పద్ధతులతో సమలేఖనం చేస్తుంది.
- రైతులు వాడుకలో సౌలభ్యం, సంక్లిష్టత తగ్గడం మరియు వారి పంటలలో తెగులు నియంత్రణ మరియు నేల సంతానోత్పత్తి రెండింటిని నిర్వహించడంలో మెరుగైన సామర్థ్యం నుండి ప్రయోజనం పొందుతారు.

17. డెన్యార్క్ యొక్క గ్రీన్ ఫ్యూయల్స్ అలయన్స్ ఇండియా కార్యక్రమం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారతదేశం మరియు డెన్యార్క్ మధ్య 2020లో స్థాపించబడిన హరిత వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యం (గ్రీన్ స్ట్రాటజీక్ పార్టనర్షిప్) ఆధారంగా హరిత ఇంధనాల కూటమి ఇండియా (గ్రీన్ ఫ్యూయల్స్ అలయన్స్ ఇండియా-జిఎఫ్ఎఐ) కార్యక్రమాన్ని డెన్యార్క్ ప్రకటించింది.

జిఎఫ్ఎఐ గురించి

- జిఎఫ్ఎఐ రెండు దేశాల నుండి వ్యాపారాలు, ప్రభుత్వ సంస్థలు, పరిశోధనా సంస్థలు మరియు ఇతర వాటాదారుల మధ్య భాగస్వామ్యాల ద్వారా భారతదేశంలో సుస్థిర ఇంధన వృద్ధిని పెంపొందించే లక్ష్యంతో ఒక ముఖ్యమైన సహకార ప్రయత్నాన్ని సూచిస్తుంది.
- భారత్-డెన్యార్క్ ఎనర్జీ పార్టనర్ షిప్ వంటి విజయవంతమైన కార్యక్రమాల నుండి జిఎఫ్ఎఐ ప్రేరణ పొందింది. ఇది హరిత ఇంధనాలపై ఉమ్మడి పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి ప్రయత్నాలను

ప్రతిబింబిస్తుంది, సుస్థిర ఇంధన పరిష్కారాలను అభివృద్ధి చేయడంలో రెండు దేశాల నిబద్ధతను నొక్కి చెబుతుంది.

జిఎఫ్ఎఐ యొక్క లక్ష్యాలు బహుముఖంగా ఉన్నాయి:

- విభిన్న వాటాదారులను ఏకతాటిపైకి తీసుకురావడం ద్వారా సుస్థిర ఇంధన పరిష్కారాలలో సహకారానికి వీలుకల్పించడం.
- కార్బన్ న్యూట్రాలిటీని సాధించడం, వాతావరణ మార్పులను ఎదుర్కోవడానికి ప్రపంచ ప్రయత్నాలకు అనుగుణంగా భాగస్వామ్య లక్ష్యాల కోసం సహకారం అందించడం.
- భారతదేశంలో పునరుత్పాదక ఇంధన ఉత్పత్తిని ప్రారంభించడం, గ్రీన్ ఎనర్జీ వాల్యూ చెన్లో ప్రపంచ ఆగ్రాగామిగా ఉండాలనే దేశం యొక్క ఆశయానికి మద్దతు ఇవ్వడం.
- ప్రపంచ సుస్థిరత లక్ష్యాలకు అనుగుణంగా, 2070 నాటికి నికర-సున్నా ఉద్గారాల సాధనను వేగవంతం చేయడంలో పాత్ర పోషిస్తోంది.
- వ్యాపారాలు, ప్రభుత్వ సంస్థలు మరియు పరిశోధనా సంస్థల మధ్య ఆవిష్కరణ, సహకారం మరియు భాగస్వామ్యాలను ప్రోత్సహించే పర్యావరణ వ్యవస్థను సృష్టించడం.

భారతదేశం ద్వారా ఇలాంటి భాగస్వామ్య కార్యక్రమాలు:

- యు.ఎస్-ఇండియా వ్యూహాత్మక శుద్ధ శక్తి భాగస్వామ్యం: క్లీన్ ఎనర్జీ సొల్యూషన్స్ పై దృష్టి సారించే యునైటెడ్ స్టేట్స్ తో వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యం.
- సౌదీ అరేబియాతో గ్రీన్/క్లీన్ హైడ్రోజన్ ఇనిషియేటివ్: గ్రీన్ అండ్ క్లీన్ హైడ్రోజన్ ఉత్పత్తికి సౌదీ అరేబియాతో సహకార ప్రయత్నాలు.
- భారతదేశం-ఆస్ట్రేలియా గ్రీన్ హైడ్రోజన్ టాస్కోఫోర్స్: గ్రీన్ హైడ్రోజన్ అభివృద్ధికి అంకితం చేయబడిన భారతదేశం మరియు ఆస్ట్రేలియా మధ్య ఉమ్మడి టాస్కోఫోర్స్.
- గ్లోబల్ బయో ఫ్యూయల్స్ అలయన్స్: ప్రపంచవ్యాప్తంగా జీవ ఇంధనాల వినియోగాన్ని మరియు అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి బ్రెజిల్, భారతదేశం మరియు యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఏర్పాటు చేశాయి.
- క్యాన్ కైమేట్ వర్కింగ్ గ్రూప్: క్లీన్ ఎనర్జీ మరియు సుస్థిరత కోసం క్యాన్ ఫ్రేమ్వర్క్లో ఒక సహకార ప్రయత్నం.

హరిత ఇంధనాల గురించి

- హరిత ఇంధనాలు, ప్రత్యామ్నాయంగా గ్రీన్ హైడ్రోకార్బన్లు లేదా జీవ ఇంధనాలు అని పిలుస్తారు, బయోమాస్ మూలాల నుండి ఉత్పత్తి చేయబడిన ఇంధనం యొక్క వర్గం.
- ఈ ఇంధనాలు వాటి ఉత్పత్తి కోసం వివిధ జీవ మరియు ఉష్ణ రసాయన ప్రక్రియలకు లోనవుతాయి, వాటి పర్యావరణ అనుకూలమైన మరియు స్థిరమైన స్వభావాన్ని నొక్కి చెబుతాయి.

18. హరిత హైడ్రోజన్ పై ప్రపంచ ఆర్థిక వేదిక నివేదిక

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- వరల్డ్ ఎకనామిక్ ఫోరమ్ 'గ్రీన్ హైడ్రోజన్: ఎనర్జీంగ్ మెజర్స్ రోడ్ మ్యాప్ ఫర్ అడాప్షన్ ఇన్ ఇండియా' అనే పేరుతో ఒక సమగ్ర నివేదికను విడుదల చేసింది.

20. నేషనల్ మిషన్ ఫర్ క్లీన్ గంగా

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- గంగా నది మరియు దాని ఉపనదులలో సమర్థవంతమైన కాలుష్య నివారణ కోసం నేషనల్ మిషన్ ఫర్ క్లీన్ గంగా (ఎన్ఎంసిజి)కి మెరుగైన అధికారాలు మంజూరు చేయబడ్డాయి.

మరింత సమాచారం

- ఎన్ఎంసిజి గంగా నది (పునరుజ్జీవనం, రక్షణ మరియు నిర్వహణ) అథారిటీస్ ఆర్డర్, 2016ను సవరిస్తూ నోటిఫికేషన్ జారీ చేసింది.
- ఎన్ఎంసిజికి కొత్త అధికారాలు మంజూరు చేయబడ్డాయి, పర్యావరణ (రక్షణ) చట్టం, 1986 ప్రకారం నిబంధనలకు అనుగుణంగా శుద్ధి చేయబడిన మురుగునీటిని విడుదల చేయడానికి అనుమతిస్తాయి.
- నీటి విడుదలను అనుమతించే ముందు వ్యవసాయ మరియు పారిశ్రామిక వినియోగం వంటి శుద్ధి చేయబడిన మురుగునీటి కోసం ప్రత్యక్ష పునర్వినియోగం ఎంపికలను అన్వేషించడంపై దృష్టిపెట్టాలి.
- నదుల్లోకి ఎక్కువ నీరు చేరేలా ఈ చర్య రూపొందించబడింది. ఉదాహరణకు, ఢిల్లీలోని ఓఖ్లా మురుగునీటి శుద్ధి కర్మాగారం నుండి శుద్ధి చేయబడిన మురుగు నీటిని యమునాలోకి విడుదల చేయవచ్చు, ఇది నది ప్రవాహాన్ని పెంచుతుంది.

నేషనల్ మిషన్ ఫర్ క్లీన్ గంగా (ఎన్ఎంసిజి) గురించి

- సొసైటీస్ రిజిస్ట్రేషన్ యాక్ట్ 1860 ప్రకారం ఆగస్టు 12, 2011న సొసైటీగా రిజిస్టర్ చేయబడింది.
- ప్రారంభంలో నేషనల్ గంగా రివర్ బేసిన్ అథారిటీ యొక్క అమలు విభాగంగా పనిచేసింది.
- నేషనల్ గంగా రివర్ బేసిన్ అథారిటీ 2016లో రద్దు చేయబడింది, ఇది జాతీయ గంగా కౌన్సిల్ యొక్క ఏర్పాటుకు దారితీసింది.
- జల శక్తి మంత్రిత్వ శాఖ కింద అమలు చేయబడుతుంది.
- నదీ పరీవాహక విధానాన్ని అవలంబిస్తూ, కాలుష్యాన్ని సమర్థవంతంగా తగ్గించడం మరియు గంగా నది పునరుజ్జీవనంపై దృష్టి పెట్టడం.
- నీటి నాణ్యత మరియు పర్యావరణపరంగా సుస్థిరాభివృద్ధిని నిర్ధారించడానికి గంగా నదిలో కనీస పర్యావరణ ప్రవాహాలను నిర్వహించడం దీని లక్ష్యం.

బదులించే నిర్మాణం

- జాతీయ గంగా కౌన్సిల్ (ప్రధాన మంత్రి అధ్యక్షతన).
- గంగా నదిపై సాధికార టాస్టో ఫోర్స్ (కేంద్ర జలశక్తి మంత్రి అధ్యక్షతన).
- నేషనల్ మిషన్ ఫర్ క్లీన్ గంగా (ఎన్ఎంసిజి).
- రాష్ట్ర గంగా కమిటీలు.
- జిల్లా గంగా కమిటీలు.

నిర్వహణ నిర్మాణం

- ఎన్ఎంసిజి డైరెక్టర్ జనరల్ నేతృత్వంలోని పాలక మండలి మరియు కార్యనిర్వాహక కమిటీతో కూడిన రెండు-స్థాయిల నిర్మాణం.

ఎన్ఎంసిజి ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్లు

- రూ. 20,000 కోట్ల మిషన్ అయినప్పటికీ నిధుల కేటాయింపు సరిపోలేదు. రాష్ట్రాలు తరచుగా కేంద్ర నిధులపై ఆధారపడతాయి, దీనివల్ల ప్రాజెక్ట్ అమలులో జాప్యం మరియు అనిశ్చితి ఏర్పడుతున్నది.
- అప్ గ్రేడ్లు అవసరమయ్యే కాలం చెల్లిన మురుగునీటి శుద్ధి కర్మాగారాలు, శుద్ధి చేయని మురుగు నదిలోకి ప్రవహింపజేస్తాయి.
- రియల్ టైమ్ వాటర్ క్వాలిటీ మానిటరింగ్ సిస్టమ్ల తగినంత కవరేజీతో పరిమిత పర్యవేక్షణ మరియు డేటా సేకరణ.
- నదిలో విగ్రహ నిమజ్జనం మరియు బట్టలు ఉతకడం వంటి సాంస్కృతిక పద్ధతులు కాలుష్యానికి దోహదం చేస్తాయి.
- కర్మాగారాల నుండి శుద్ధి చేయని పారిశ్రామిక వ్యర్థాలు నదిని కలుషితం చేస్తూనే ఉన్నాయి.
- నిలకడలేని నదీగర్భ ఇసుక మైనింగ్ పద్ధతులు నదీగర్భాన్ని దెబ్బతీస్తున్నాయి మరియు పర్యావరణ సమతుల్యతను దెబ్బతీస్తున్నాయి.
- కేంద్ర, రాష్ట్ర మరియు స్థానిక స్థాయిలలో బహుళ ఏజెన్సీలతో ఉన్న వేర్వేరు సంస్థాగత ఫ్రేమ్వర్క్ సమన్వయం మరియు జవాబుదారీతనం సమన్వయం దారితీస్తున్నది.

తీసుకోవాల్సిన చర్యలు

- ప్రారంభించడంలో జాప్యాన్ని పరిష్కరించడానికి మురుగునీటి శుద్ధి కేంద్రాల కోసం భూసేకరణను క్రమబద్ధీకరించడం.
- వివిధ వాటాదారులు మరియు బాధ్యతల పాత్రలను స్పష్టం చేయడానికి వివరణాత్మక ప్రాజెక్ట్ నివేదికల పునర్విమర్శ.
- నది-నీటి నాణ్యత గురించి సమర్థవంతమైన కమ్యూనికేషన్ కోసం నీటి నాణ్యత సూచిక అభివృద్ధి.

ముందుకు మార్గం

- సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి అవసరమైన నిరంతర ప్రయత్నాలు, వినూత్న పరిష్కారాలు మరియు ప్రజల భాగస్వామ్యం పెరగడం ఈ మిషన్ యొక్క దీర్ఘకాలిక విజయానికి కీలకం.
- ఎన్ఎంసిజి మురుగునీటి శుద్ధి కర్మాగారాల ఏర్పాటు, ప్రజలకు అవగాహన పెంచడం మరియు నదీతీర అభివృద్ధిని పెంపొందించడంలో పురోగతిని సాధించింది.

1. కీలక మంత్రిత్వ శాఖల కొరకు సురక్షితమైన ఇమెయిల్ నెట్వర్క్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- పెరుగుతున్న సైబర్-దాడుల ముప్పుకు ప్రతిస్పందనగా, కీలకమైన మంత్రిత్వ శాఖలు మరియు విభాగాలలో 10,000 మంది వినియోగదారుల కోసం సురక్షితమైన ఇమెయిల్ వ్యవస్థను అమలు చేయడం ద్వారా సైబర్ భద్రతను బలోపేతం చేయడానికి కేంద్రం ముఖ్యమైన చర్యలు తీసుకుంది.

మరింత సమాచారం

- ఇమెయిల్ వ్యవస్థను నేషనల్ ఇన్ఫర్మేటిక్స్ సెంటర్ రూపొందించింది. ఇది ఎలక్ట్రానిక్స్ అండ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ మంత్రిత్వ శాఖ క్రింద పనిచేస్తుంది.
- ఇది జీరో ట్రస్ట్ అథెంటికేషన్ విధానంపై ఆధారపడి ఉంటుంది, అన్ని సిస్టమ్లు, నెట్వర్క్లు మరియు వినియోగదారులను అవిశ్వసనీయమైనవిగా పరిగణిస్తుంది. దీనికి కొనసాగుతున్న ప్రమాణీకరణ అవసరం.
- జీరో ట్రస్ట్ అథెంటికేషన్ అనేది పరికరాలు, వినియోగదారులు మరియు అప్లికేషన్ల కోసం నిరంతర ఆథెంటికేషన్ అవసరమయ్యే భద్రతా విధానం. ఈ వ్యూహం లొకేషన్ లేదా యూజర్ క్రెడిన్షియల్స్ పై మాత్రమే ఆధారపడి విశ్వసనీయతను ఊహించకుండా భద్రతను నిరంతరం కొనసాగిస్తుంది.
- ఈ వ్యవస్థ రెండు-కారకాల ప్రమాణీకరణ యంత్రాంగాలను కలిగి ఉంటుంది. పాస్వర్డ్లతో పాటు, దీనికి ఫేషియల్ రికగ్నిషన్ లేదా బయోమెట్రిక్స్ అవసరం. ఇది అదనపు సెక్యూరిటీ లేయర్ని జోడిస్తుంది.
- సిస్టమ్ లాగిన్-ఇన్ మరియు లాగిన్-అవుట్ సమయాలను రికార్డ్ చేస్తుంది, మెరుగైన భద్రతా చర్యలకు దోహదపడుతుంది. ఈ ఫీచర్ యూజర్ యాక్టివిటీని పర్యవేక్షించడంలో మరియు ఏదైనా అసాధారణ లాగిన్ విధానాలను గుర్తించడంలో సహాయపడుతుంది.

ప్రభుత్వంచే ఇతర సైబర్ భద్రతా చర్యలు

1) డిజిటల్ ఇండియా కార్పొరేషన్

- ఇది ఎలక్ట్రానిక్స్ అండ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ మంత్రిత్వ శాఖ క్రింద లాభాపేక్ష లేని సంస్థ. ఇది క్లౌడ్ సర్వీస్ ప్రొవైడర్ల కోసం ప్రైవేట్ సంస్థల నుండి బిడ్లను ఆహ్వానించింది.
- బిడ్ యొక్క పరిధిలో ఇప్పటికే ఉన్న మరియు భవిష్యత్తు ప్రాజెక్టులను

నిర్వహించడం, కొనసాగించడం మరియు తరలించడం వంటివి ఉంటాయి.

- డిజిటల్ ఇండియా కార్పొరేషన్ ద్వారా నిర్వహించబడే ప్రాజెక్టులలో డిజిటలైజేషన్, పోషన్ ట్రాకర్, మైస్కీమ్, ఉమంగ్, ఎపిఐసేతు, ఎన్సిబి, కిసాన్ సారథి, అకడమిక్ బ్యాంక్ ఆఫ్ క్రెడిట్స్ మొదలైనవి ఉన్నాయి.

డిజిటల్ ఇండియా కార్పొరేషన్ యొక్క లక్ష్యాలు:

- ఇ-గవర్నెన్స్ ప్రాజెక్టుల కోసం సామర్థ్య నిర్మాణం.
- డౌమైన్లో ఉత్తమ అభ్యాసాల ప్రచారం.
- పబ్లిక్-ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యాల ప్రోత్సాహం.
- ఆవిష్కరణ మరియు సాంకేతికతను పెంపొందించడం.

2) ఇమెయిల్ సర్వీసెస్ మైగ్రేషన్

- బిడ్లలో ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల ఇమెయిల్ సేవలను ప్రైవేట్ సంస్థలకు తరలించడం కూడా ఉంటుంది.
- ప్రస్తుతం, ఈ సేవలు ఎన్ఐసి ద్వారా నిర్వహించబడుతున్నాయి.

నేషనల్ ఇన్ఫర్మేటిక్స్ సెంటర్ (ఎన్ఐసి) గురించి

- ఎన్ఐసి ఎలక్ట్రానిక్స్ అండ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ మంత్రిత్వ శాఖ క్రింద పనిచేస్తుంది. 1976లో స్థాపించబడింది.
- ఎన్ఐసి భారత ప్రభుత్వానికి సాంకేతిక భాగస్వామిగా పనిచేస్తుంది.
- సాంకేతికతతో నడిచే పరిష్కారాలను కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు అందించడమే ప్రాథమిక లక్ష్యం.

2. సల్యా జుడుం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- జాతీయ మానవ హక్కుల కమిషన్ సల్యాజుడుం బాధితుల సమాచారాన్ని అందించాలని హెచ్చరిక మంత్రిత్వ శాఖను మరియు ఆరు రాష్ట్రాలను ఆదేశించింది.

సల్యా జుడుం గురించి

- స్థానిక గోండి భాషలో “శుద్ధీకరణ వేట”గా అనువదించబడుతుంది.
- ఇది ఛత్తీస్ గఢ్ లో మావోయిస్టు వ్యతిరేక కార్యకలాపాలలో భాగంగా మోచారించిన సాయుధ బృందం.
- ఇది 2005 మరియు 2011 మధ్య క్రియాశీలకంగా ఉండేది.
- నందిని సుందర్ వర్మన్ స్టేట్ ఆఫ్ ఛత్తీస్ గఢ్ కేసులో సుప్రీంకోర్టు దీన్ని నిషేధించింది.

- ఇది పనిచేసిన కాలంలో అనేక రకాల మానవ హక్కుల ఉల్లంఘనల కారణంగా విమర్శలను ఎదుర్కొంది.
- స్థానిక ప్రజలు బలవంతంగా వలసపోయేలా చేసినందుకు విమర్శించబడినది.
- ఏకపక్ష అరెస్టులు మరియు వ్యక్తుల నిర్బంధానికి సంబంధించి ఆరోపణలు.

3. రాన్సమ్ వేర్ దాడులు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఐటీ సేవల కంపెనీ హెచ్ సి ఎల్ టెక్నాలజీస్ ఇటీవల రాన్సమ్ వేర్ సంఘటనను నివేదించింది, ఇది సైబర్ సెక్యూరిటీలో సంస్థలు ఎదుర్కొంటున్న నిరంతర ముప్పును ఎత్తిచూపింది.

మరింత సమాచారం

రాన్సమ్ వేర్

- ఇది డేటాను లాక్ చేయడానికి లేదా ఎన్క్రిప్ట్ చేయడానికి రూపొందించబడిన దోపిడీ సాఫ్ట్వేర్, విడుదల కోసం విమోచన ధనాన్ని డిమాండ్ చేస్తుంది.
- దాడి చేసేవారు పరికరాలు లేదా క్లౌడ్ డేటాకు వాటిని లాక్ చేయడం లేదా గుప్తీకరించడం కొరకు యాక్సెస్ పొందుతారు.

భారతదేశంలో ఇటీవల రాన్సమ్ వేర్ దాడులు

- ఎయిమ్స్ (2022): రోగుల డేటా ఎన్క్రిప్ట్ చేయబడింది, 1 మిలియన్ డాలర్లు డిమాండ్ చేయబడింది.
- సోలార్ ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్ (2023): రాన్సమ్ వేర్ దాడిలో 2 టెరాబైట్ల డేటా చోరీకి గురైంది.
- ఫుల్లెర్స్ ఇండియా (2023): ఈ బ్యాంకింగేతర ఆర్థిక సంస్థను లాక్బిట్ 3.0 రాన్సమ్ వేర్ సమాహం లక్ష్యంగా చేసుకుంది.

అంధోళనలు

- సోఫోస్ అధ్యయనం (2023) ప్రకారం 57% నుండి 73% సంస్థలు రాన్సమ్ వేర్ దాడులను ఎదుర్కొన్నాయి.
- 77% మంది విజయవంతమైన డేటా ఎన్క్రిప్షన్ ను నివేదించారు, 44% మంది విమోచన క్రయధనాన్ని చెల్లించారు.
- బ్యాకప్లపై ఆధారపడే వారితో పోలిస్తే విమోచన క్రయధనం చెల్లించే వ్యాపారాలు రికవరీ ఖర్చులను రెట్టింపు చేశాయి.

రాన్సమ్ వేర్ ను ఎదుర్కోవడంలో సవాళ్లు

- రాన్సమ్ వేర్ వేరగాళ్ళు ఎప్పటికప్పుడు పరిస్థితికి తగినట్లుగా మారడం.
- దుర్బలత్వాన్ని ఉపయోగించుకునే అవకాశవాద దాడులు.
- వేగవంతమైన ఎన్క్రిప్షన్ రికవరీని కష్టతరం చేస్తుంది.
- సమయ వృధా మరియు ఆర్థిక నష్టాలను తగ్గించడానికి అత్యవసరం.
- సామాజిక ఇంజనీరింగ్ మానవ దుర్బలత్వాలను దోపిడీ చేయడం.
- బలహీనమైన సైబర్ చట్టాలు ఉన్న దేశాల నుండి ఉద్భవిస్తాయి.
- నైపుణ్యం కలిగిన సిబ్బంది మరియు అధునాతన సాధనాలు అవసరం.

నివారణ చర్యలు

- ఆపరేటింగ్ సిస్టమ్ లు , అప్లికేషన్లు మరియు ఫర్మ్వేర్లను క్రమం తప్పకుండా అప్ డేట్ చేయాలి.
- నిజ-సమయ రక్షణతో మంచి సాఫ్ట్వేర్ ను ఉపయోగించాలి.

- సురక్షితమైన ఆఫ్ సైట్ స్థానానికి డేటాను క్రమం తప్పకుండా బ్యాకప్ చేయాలి.
- ఇమెయిల్ అటాచ్ మెంట్లు మరియు లింక్లతో జాగ్రత్తగా ఉండాలి.
- రాన్సమ్ వేర్ బెదిరింపులు మరియు ఫిషింగ్ స్కామ్ల గురించి ఉద్యోగులకు అవగాహన కల్పించాలి.
- సిస్టమ్ బలహీనతలను క్రమం తప్పకుండా గుర్తించి పరిష్కరించాలి.
- నియంత్రణ, నోటిఫికేషన్, పునరుద్ధరణ మరియు రిపోర్టింగ్ కోసం ఒక ప్రణాళికను అభివృద్ధి చేయాలి.
- సైబర్ బీమాలో పెట్టుబడి పెట్టడాన్ని పరిగణించాలి.

ముగింపు

- సవాళ్లను ఎదుర్కోవడానికి సాంకేతిక పరిష్కారాలు, ఉద్యోగుల శిక్షణ, అంతర్జాతీయ సహకారం మరియు నిరంతర దుర్బలత్వ అంచనాలతో సహా బహుళ-స్థాయిల విధానం అవసరం.
- నివారణ చర్యలను శ్రద్ధగా అమలు చేయడం రాన్సమ్ వేర్ కి వ్యతిరేకంగా రక్షణను మెరుగుపరుస్తుంది.

4. పెగాసస్ స్పైవేర్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- వాషింగ్టన్ పోస్ట్ మరియు ఆమ్నెస్టీ ఇంటర్నేషనల్ నివేదిక పెగాసస్ స్పైవేర్ ద్వారా భారతదేశంలోని జర్నలిస్టులను లక్ష్యంగా చేసుకున్నట్లు వెల్లడించింది.
- స్పైవేర్ పరికర యజమాని సమ్మతి లేదా చర్య లేకుండా ఇన్స్టాలేషన్ ను ప్రారంభించే 'జీరో-క్లిక్ ఎక్స్ ప్లోయిట్'ని ఉపయోగించింది.

Decoding Pegasus

Pegasus is a spyware, developed and licensed by an Israeli company, NSO Group. It can be used to infiltrate smartphones that run on both iOS and Android operating systems, and turn them into surveillance devices. A low down:

- Pegasus's method of attack is called zero-click attacks, which do not require any action by the user. The spyware can hack a device simply by giving a missed WhatsApp call
- It will alter call logs so that the user has no knowledge of what happened
- Once the spyware enters the device, it installs a module to track call logs, read messages, emails, calendars, Internet history, and gather location data to send the information to the attacker
- It can also be installed manually on a device or over a wireless transceiver
- If it fails to connect with its command-and-control server for more than 60 days, it self-destructs and removes all traces
- If it detects that it was installed on the wrong device or SIM card, it will self-destruct
- Amnesty International noted that despite issuing security updates, Android and iOS devices were breached
- To stay safe, users need to ensure that software in devices is updated and all apps are installed directly through the official stores. No suspicious email or text should be clicked

పెగాసస్ స్పైవేర్ అంటే ఏమిటి?

- ఇజ్రాయెల్ కంపెనీ ఎన్ఎస్ఓ గ్రూప్ ద్వారా అభివృద్ధి చేయబడింది, మార్కెట్ చేయబడింది మరియు లైసెన్స్ చేయబడింది.
- సామాజిక నిఘా కాకుండా ఒక లక్ష్యానికి సంబంధించిన గూఢచర్యం కోసం ఒక సాధనంగా మార్కెట్ చేయబడింది.
- ఐఓఎస్ లేదా ఆండ్రాయిడ్ తో పనిచేస్తున్న కోట్లాది ఫోన్లకు హాని కలిగించగల సామర్థ్యం.
- ఈజిప్ట్, సౌదీ అరేబియా, మడగాస్కార్ మరియు ఒమన్తో సహా మానవ హక్కుల ఉల్లంఘన ఉన్న దేశాల్లో పని చేస్తుంది.

భారతీయ దేశంలో పరిస్థితి

- ప్రజల ఆమోదం లేనప్పటికీ, పెగాసస్ జర్నలిస్టులు, విద్యావేత్తలు మరియు ప్రతిపక్ష నాయకుల ఫోన్లలో కనుగొనబడింది, ఇది రాజకీయ సంక్షోభానికి దారితీసింది.
- ఫోన్లను నిఘా పరికరాలుగా మార్చగల సామర్థ్యం, వాట్సాప్ మరియు సిగ్నల్ వంటి ప్లాట్‌ఫారమ్ల నుండి ట్రాన్స్ క్రిప్టెడ్ సందేశాలను అడ్డగించడం.
- ఇటీవల, కార్యకర్తలు పెగాసస్ ద్వారా ప్రభుత్వం సామూహిక నిఘాను ఆరోపిస్తూ పిటిషన్లు దాఖలు చేశారు. ఇంకా, సుప్రీంకోర్టు కేంద్రాన్ని వివరణాత్మక అభిదేవీలను కోరింది, అయితే జాతీయ భద్రతా సమస్యలను పేర్కొంటూ కేంద్రం తిరస్కరించింది.

5. జాతీయ దర్యాప్తు సంస్థ

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- 2023లో, జాతీయ దర్యాప్తు సంస్థ (నేషనల్ ఇన్వెస్టిగేషన్ ఏజెన్సీ-ఎన్ఐఐ) అకట్టుకునే 94.70% నేరారోపణ రేటును సాధించింది.

నేషనల్ ఇన్వెస్టిగేటింగ్ ఏజెన్సీ (ఎన్ఐఐ) గురించి

- నవంబర్ 2008లో 26/11 ముంబై ఉగ్రదాడి తర్వాత అమలులోకి వచ్చింది.
- ప్రస్తుతం భారతదేశంలో కేంద్ర తీవ్రవాద వ్యతిరేక చట్ట అమలు ఏజెన్సీగా పని చేస్తున్నది.

లక్ష్యాలు

- అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో సరితూగే పూర్తి ప్రొఫెషనల్ దర్యాప్తు సంస్థ. తీవ్రవాద వ్యతిరేకత మరియు జాతీయ భద్రతా పరిశోధనలలో శ్రేష్ఠతను నిర్ణయిస్తుంది.
- అత్యంత శిక్షణ పొందిన, భాగస్వామ్య ఆధారిత వర్క్‌ఫోర్స్‌ను అభివృద్ధి చేయడం. సమర్థవంతమైన మరియు వేగవంతమైన విచారణ జరిగేలా చూసుకోవడం.
- ఇప్పటికే ఉన్న మరియు పుట్టుకొచ్చే తీవ్రవాద గ్రూపులు/వ్యక్తుల కోసం నిరోధాన్ని సృష్టించడం. తీవ్రవాద-సంబంధిత సమాచారం యొక్క స్టోర్‌హౌస్‌గా అభివృద్ధి చెందడం.

అధికార పరిధి

- భారతదేశం అంతటా పనిచేస్తుంది.
- దేశం వెలుపల ఉన్న భారతీయ పౌరులకు వర్తిస్తుంది.
- ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రభుత్వ సేవలో ఉన్న వ్యక్తులకు వర్తిస్తుంది.
- భారతీయ-నమోదిత నౌకలు మరియు విమానాలలోని వ్యక్తులకు వర్తిస్తుంది. భారతీయ పౌరులను లేదా భారతదేశ ప్రయోజనాలను ప్రభావితం చేసే భారతదేశం దాటి షెడ్యూల్డ్ నేరాలకు పాల్పడే వ్యక్తులకు సంబంధించినది.

ఎన్ఐఐ (సవరణ) చట్టం 2019

- విదేశాలలో భారతీయులు మరియు భారతీయ ప్రయోజనాలను లక్ష్యంగా చేసుకుని జరిగిన ఉగ్రవాద దాడులపై దర్యాప్తు చేయడానికి ఎన్ఐఐకి అధికారం ఇస్తుంది.
- మానవ అక్రమ రవాణా, నకిలీ కరెన్సీ, నిషేధిత ఆయుధాలు మరియు సైబర్-టెర్రరిజం వంటి నేరాలపై దర్యాప్తుకు వీలు కల్పిస్తుంది.

- షెడ్యూల్డ్ లో ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ చట్టంలోని సెక్షన్ 66-ఎఫ్, సైబర్ టెర్రరిజాన్ని జీవిత ఖైదు వరకు పొడిగించే శిక్షను కలిగి ఉంటుంది.

ఎన్ఐఐ ప్రత్యేక కోర్టులు :

- భారత యూనియన్‌లోని వివిధ రాష్ట్రాలలో జరిగిన నేరాల నుండి ఉత్పన్నమయ్యే కేసుల విచారణ కోసం భారత ప్రభుత్వంచే నోటిఫై చేయబడిన వివిధ ప్రత్యేక కోర్టులు.
- ప్రత్యేక కోర్టు తీర్పులు, శిక్షలు లేదా ఉత్తర్వులు వాస్తవాలు మరియు చట్టంపై ఆధారపడి హైకోర్టుకు అప్పీలుకు వెళ్తాయి.
- ప్రతి అప్పీల్ ను హైకోర్టు ఇద్దరు న్యాయమూర్తుల ధర్యాసనం విచారిస్తుంది.
- అప్పీల్ అడ్మిషన్ తేదీ నుండి మూడు నెలల్లోపు ముగించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- షెడ్యూల్డ్ లో పేర్కొన్న నేరాల విచారణ కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒకటి లేదా అంతకంటే ఎక్కువ ప్రత్యేక కోర్టులను ఏర్పాటు చేయవచ్చు.

6. తెహ్రిక్-ఎ-హరియత్, జమ్మూ మరియు కాశ్మీర్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- చట్టవ్యతిరేక కార్యకలాపాల (నివారణ) చట్టం, 1967లోని సెక్షన్ 3(1) ప్రకారం ప్రభుత్వం 'తెహ్రిక్-ఎ-హరియత్, జమ్మూ మరియు కాశ్మీర్' 'ని బందేళ్లపాటు 'చట్టవిరుద్ధమైన సంఘం'గా ప్రకటించింది.

మరింత సమాచారం

- జమ్మూ కాశ్మీర్ లో వేర్పాటువాద రాజకీయ పార్టీ. దీనిని సయ్యద్ అలీ షా గిలానీ స్థాపించారు.
- దేశ-వ్యతిరేక, వేర్పాటువాద కార్యకలాపాలలో పాలుపంచుకున్నారని, ఉగ్రవాదానికి మద్దతు ఇస్తున్నారని మరియు జమ్మూ మరియు కాశ్మీర్ లో ఇస్లామిక్ పాలనను స్థాపించడానికి ప్రజలను ప్రేరేపించారని ప్రభుత్వం ఆరోపించింది.

7. కెమెలియాన్ ట్రోజన్ మాల్వేర్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- సైబర్ సెక్యూరిటీ పరిశోధకులు 'కెమెలియాన్ ట్రోజన్' మాల్వేర్ యొక్క శక్తివంతమైన వేరియంట్‌ను గుర్తించారు, ఇది అండ్రాయిడ్ పరికర వినియోగదారులకు గణనీయమైన ముప్పును కలిగిస్తుంది.

కెమెలియాన్ ట్రోజన్ మాల్వేర్ గురించి

- కనిష్ట గుర్తింపుతో పరికరాలలోకి చొరబడగల సామర్థ్యం, ప్రత్యేకించి వేలిముద్ర భద్రత మరియు ఫేస్ అన్‌లాక్ వంటి బయోమెట్రిక్ ప్రామాణీకరణ లక్షణాలను లక్ష్యంగా చేసుకుంటుంది.
- ఈ మాల్వేర్ సాధారణ మాల్వేర్ స్కానింగ్ అప్లికేషన్ల ద్వారా గుర్తించకుండా తప్పించుకునే సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంటుంది.
- గుర్తించకుండా ఉండటానికి గూగుల్ క్రోమ్ వంటి చట్టబద్ధమైన అండ్రాయిడ్ యాప్‌లకు జతపడుతుంది, తెరవెనుక పనులు నిర్వహిస్తుంది.

- కెమెలియాన్ బ్రోజన్ బండిల్లు రన్టైమ్లో దొంగతనంగా పనిచేస్తాయి, పరికరంలో గూగుల్ ప్రొటెక్ట్ హెచ్చరికలు మరియు భద్రతా సాఫ్ట్వేర్లను దాటవేస్తాయి.
- ఆన్-స్క్రీన్ కంటెంట్ను దొంగిలిస్తుంది, అదనపు అనుమతులను పొందుతుంది మరియు వినియోగదారులు వారి పరికరాలను అన్లాక్ చేయడానికి నమోదు చేసిన పిన్ లు మరియు పాస్వర్డ్లను క్యాప్చర్ చేస్తుంది.

- నేపథ్యంలో పరికరాలను అన్లాక్ చేయడానికి దొంగిలించబడిన పిన్లను ఉపయోగిస్తుంది, క్రెడిట్ కార్డ్ పాస్వర్డ్లు మరియు లాగిన్ ఆధారాలు వంటి సున్నితమైన సమాచారాన్ని దొంగిలించడానికి వీలు కల్పిస్తుంది.

తీసుకోవాల్సిన చర్యలు :

- అనధికారిక మూలాల నుండి ఆండ్రాయిడ్ యాప్లను ఇన్స్టాల్ చేయకుండా ఉండటం చాలా కీలకం.
- వినియోగదారులు జాగ్రత్త వహించాలి మరియు తెలియని లేదా అవిశ్వసనీయ యాప్ల కోసం 'యాక్సెసిబిలిటీ సర్వీస్'ని ఎనేబుల్ చేయకుండా నివారించాలి.
- భద్రతా స్కాన్లను నిర్వహించడానికి మరియు సంభాష్య ముప్పులను గుర్తించడానికి విశ్వసనీయ యాంటీ-వైరస్ సాఫ్ట్వేర్ను ఇన్స్టాల్ చేయాలి మరియు క్రమం తప్పకుండా ఉపయోగించాలి.

AMIGOS IAS

AMIGOS IAS

Scan Code to Join

JOIN OUR
TELEGRAM CHANNEL

<https://t.me/amigosiashyd>

FOR DAILY MCQ'S,
LATEST UPDATES,
VIDEOS ON UPSC - CSE,
GROUP-1 (AP & TS),
GROUP-2 (AP & TS)
AND CURRENT AFFAIRS

Ph: 9000230734, 04035052121

7

సమాజం మరియు సామాజిక న్యాయం

1. నోమా వ్యాధి

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ ఇటీవల 'నోమా'ని నిర్లక్ష్యం చేయబడిన ఉష్ణమండల వ్యాధుల అధికారిక జాబితాలో చేర్చింది.

నోమా గురించి

- కాన్గం ఓరిస్ లేదా గ్యాంగ్రేనస్ స్టోమాటిటిస్ అని కూడా పిలుస్తారు.
- ఇది నోరు మరియు ముఖాన్ని ప్రభావితం చేసే తీవ్రమైన గ్యాంగ్రేనస్ వ్యాధి. సాధారణంగా నోటిలో కనిపించే సర్పిలాకారపు బ్యాక్టీరియా 'బొర్రెలియా విస్సెంటి' వల్ల వస్తుంది.
- చిగుళ్ల వాపుతో ప్రారంభమవుతుంది కానీ వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతుంది, ఇది విస్తృతమైన కణజాల నాశనానికి దారితీస్తుంది.
- ముఖ ఎముకలు బహిర్గతం కావచ్చు. నోమా అధిక మరణాల రేటును కలిగి ఉంది, దాదాపు 90%గా అంచనా వేయబడింది.
- ప్రాథమికంగా 2 నుండి 6 సంవత్సరాల వయస్సు గల పిల్లలను ప్రభావితం చేస్తుంది, పోషకాహార లోపం ఉన్న, ఇతర వ్యాధుల బారిన పడిన, నోటి ఆరోగ్యం సరిగా లేని లేదా బలహీనమైన రోగనిరోధక వ్యవస్థలతో అత్యంత పేదరికంలో జీవించే పిల్లలలో సర్వసాధారణం.
- చికిత్స: యాంటిబయాటిక్స్ తక్షణ చర్య, రీహైడ్రేషన్, ఎలక్ట్రోలైట్ అసమతుల్యత యొక్క దిద్దుబాటు, మరియు వ్యాధి పురోగతిని ఆపడానికి పోషక పదార్థాలు.
- నివారణ చర్యలు: దుర్బల జనాభా కోసం జీవన పరిస్థితులు మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ లభ్యతను మెరుగుపరచడం, సరైన పోషణను నిర్ధారించడం, రోగనిరోధక పద్ధతులను అమలు చేయడం, నోటి పరిశుభ్రతను ప్రోత్సహించడం మరియు పారిశుద్ధ్య పద్ధతులను మెరుగుపరచడం.

2. మానవ అక్రమ రవాణా

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- అనుమానిత మానవ అక్రమ రవాణా అనుమానంతో భారతీయ ప్రయాణికులతో నికరాగ్వాకు వెళ్లే విమానం ఫ్రాన్స్ లో నిలిపివేయబడినది. అనంతరం విమానం భారత్ కు తిరిగి వచ్చింది.
- ఆరోపించిన మానవ అక్రమ రవాణా స్కామ్ తో సంబంధం ఉన్న వ్యవస్థీకృత నేర కార్యకలాపాల అవకాశంపై ఈ సంఘటన దర్శాప్తను ప్రేరేపిస్తుంది.

- మానవ అక్రమ రవాణాలో వ్యవస్థీకృత నేర సమూహాల ప్రమేయం వారి జాతీయ స్వభావం కారణంగా సవాళ్లను కలిగిస్తుంది.

మానవ అక్రమ రవాణా గురించి

- బలవంతం, అపహరణ లేదా మోసం ద్వారా ఒక వ్యక్తిని నియమించడం, రవాణా చేయడం, ఆశ్రయం కల్పించడం లేదా స్వీకరించడం.
- దీని వివిధ రూపాలలో సెక్స్, వినోదం, ఆతిథ్యం, ఇంటి పని మరియు బలవంతపు వివాహాలు వంటివి ఉన్నాయి.
- వ్యక్తుల అక్రమ రవాణాపై 2022 ప్రపంచ నివేదిక 141 దేశాలలో గుర్తించబడిన, నివేదించిన 50,000 మంది మానవ అక్రమ రవాణా బాధితులను వెల్లడిస్తున్నాయి.

మానవ అక్రమ రవాణాను ఎదుర్కోవడానికి చర్యలు :

ప్రపంచ స్థాయి:

- భూమి, సముద్రం మరియు వాయుమార్గం ద్వారా వలసదారుల అక్రమ రవాణాకు వ్యతిరేకంగా ప్రోటోకాల్ ద్వారా అనుబంధించబడిన అంతర్జాతీయ వ్యవస్థీకృత నేరానికి వ్యతిరేకంగా ఐరాస ఒప్పందం (భారతదేశం ఆమోదించింది).

భారతదేశం:

- వ్యభిచారం కోసం మహిళలు మరియు పిల్లల అక్రమ రవాణాను నిరోధించడం మరియు ఎదుర్కోవడంపై సార్క్ సమావేశం.
- రాజ్యాంగంలోని ప్రకరణ 23 మనుషుల అక్రమ రవాణాను నిషేధించింది. అనైతిక వ్యాపార నిరోధక చట్టం, 1956, భారతదేశంలో అక్రమ రవాణాను సూచిస్తుంది.
- మనుషులలో అక్రమ రవాణాకు వ్యతిరేకంగా ప్రపంచదినం - 30 జూలై.

3. మెడ్ టెక్ మిత్ర

వార్షికో ఎందుకు ఉంది?

- మెడ్ టెక్ మిత్రను ఇటీవల కేంద్ర ఆరోగ్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమం మరియు రసాయనాలు మరియు ఎరువుల శాఖ మంత్రి వర్చువల్ గా ప్రారంభించారు.

కీలకాంశాలు

- సరసమైన మరియు అందుబాటులో ఉండే స్వదేశీ వైద్య పరికరాలు మరియు ఇన్-విట్రో డయాగ్నోస్టిక్స్ అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో అంకితమైన వెబ్ ప్లాట్ ఫారమ్.
- మెడ్ టెక్ అవిష్కరణకు పూర్వోత్సాహ తోడ్పాటు మద్దతును అందించడానికి రూపొందించబడింది, క్లినికల్ సాధ్యతను అంచనా వేయడంలో సహాయం అందించడం, నియంత్రణ సదుపాయం మరియు నూతన ఉత్పత్తులను స్వీకరించడం.
- మెడ్ టెక్ మిత్ర అవిష్కరణ సందేశాలను పరిష్కరిస్తుంది మరియు నియంత్రణ సంస్థలు మరియు ఇతర సంబంధిత వాటాదారులతో సంప్రదింపుల ద్వారా వ్యక్తిగతీకరించిన మార్గదర్శకత్వాన్ని అందిస్తుంది.
- నీతి ఆయోగ్ యొక్క అటల్ ఇన్స్పైషన్ మిషన్ మార్గదర్శకత్వంలో ఇండియన్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ మెడికల్ రీసెర్చ్ (ఐసిఎంఆర్) మరియు సెంట్రల్ డ్రగ్స్ స్టాండర్డ్ కంట్రోల్ ఆర్గనైజేషన్ (సిడిఎస్సిఓ) సహకారంతో సమన్వయం చేయబడింది.

ప్రాముఖ్యత

- చౌకైన మరియు అధిక-నాణ్యత కలిగిన మెడ్ టెక్ పరికరాలు మరియు డయాగ్నోస్టిక్ల స్వదేశీ అభివృద్ధిని ప్రారంభించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది, తద్వారా మెడ్ టెక్ రంగంలో దిగుమతులపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గిస్తుంది, ఇది దాదాపు 80% వద్ద ఉంది.
- అవిష్కరణ మరియు పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి కార్యకలాపాలకు వీలు కల్పిస్తుంది, ముఖ్యంగా మెడికల్ టెక్నాలజీ రంగంలో అభివృద్ధి చెందుతున్న స్టార్టప్లకు.
- దేశం యొక్క మొత్తం సాంకేతిక మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ సామర్థ్యాలకు సహకరిస్తూ, ఆరోగ్య సంరక్షణ రంగంలో స్వీయ-విశ్వాసం మరియు అవిష్కరణలను ప్రోత్సహించే పెద్ద లక్ష్యంతో సమలేఖనం చేయబడింది.

4. భారతదేశంలో బాల్య వివాహాలు

వార్షికో ఎందుకు ఉంది?

- లాస్యెట్ అధ్యయనం నిర్దిష్ట రాష్ట్రాల్లో బాల్య వివాహాల ప్రాబల్యాన్ని ఎత్తిచూపింది మరియు లక్షిత కార్యక్రమాల అవశ్యకతను నొక్కి చెప్పింది.
- బీహార్, పశ్చిమ బెంగాల్, ఉత్తరప్రదేశ్ మరియు మహారాష్ట్ర రాష్ట్రాలు సమిష్టిగా బాలికలలో బాల్య వివాహాల మొత్తం కేసులలో సగానికి పైగా ఉన్నాయి.

జాతీయ కుటుంబ ఆరోగ్య సర్వే-5 2019-21:

- 20-24 సంవత్సరాల వయస్సు వారిలో, పట్టణ ప్రాంతాల్లో 14.7% మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో గణనీయంగా అధికంగా, అనగా 27% మహిళలు 18 ఏళ్లు నిండకముందే వివాహం చేసుకున్నారు.

- సర్వే సమయంలో 15-19 సంవత్సరాల వయస్సు గల మహిళల్లో, పట్టణ ప్రాంతాల్లో 3.8% మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 7.9% ఇప్పటికే తల్లులు లేదా గర్భవతిగా ఉన్నారు.
- పశ్చిమ బెంగాల్ బాల్య వివాహాల సంఖ్య అత్యధికంగా పెరిగింది.

బాల్య వివాహాలు వ్యక్తులు మరియు సమాజంపై బహుముఖ ప్రభావాలను కలిగి ఉంటాయి:

- బాల్య వధువులు తరచుగా గర్భధారణ సమయంలో మరియు ప్రసవ సమయంలో వారి అపరివక్ష్య శరీరాల కారణంగా సమస్యలను ఎదుర్కొంటారు, ఇది మాతా మరియు శిశు మరణాల ప్రమాదాలను పెంచుతుంది.
- ఒకసారి వివాహం చేసుకున్న తర్వాత, బాలికలు వారి విద్యను కొనసాగించే అవకాశం తక్కువగా ఉంటుంది, వ్యక్తిగత మరియు ఆర్థిక అభివృద్ధికి వారి అవకాశాలను పరిమితం చేస్తుంది.
- లింగ అసమానతతో పాతుకుపోయిన బాల్య వివాహం సాంప్రదాయ లింగ ప్రాధాన్యత మరియు నిబంధనలను బలపరుస్తుంది.
- చట్టపరమైన రక్షణ మరియు సామాజిక మద్దతు లేకపోవడం వల్ల బాల వధువులు అవమానకరమైన పరిస్థితుల్లో చిక్కకోవచ్చు.
- పిల్లల వధువులకు కుటుంబ నియంత్రణ మరియు వారి పిల్లల సంఖ్య మరియు అంతరంతో సహా వారి పునరుత్పత్తి హక్కులపై పరిమిత నియంత్రణ ఉండవచ్చు.
- బాల్య వివాహాలు తరచుగా పేదరికంతో ముడిపడి ఉంటాయి, పేదరికం బాల్య వివాహాలకు దారితీసే చక్రాన్ని సృష్టిస్తుంది మరియు బాల్య వివాహం విద్య మరియు ఆర్థిక అవకాశాలను పరిమితం చేయడం ద్వారా పేదరికాన్ని శాశ్వతం చేస్తుంది.

బాల్య వివాహాలను పరిష్కరించడానికి మరియు నిర్మూలించడానికి భారత ప్రభుత్వం అనేక చర్యలను అమలు చేస్తున్నది:

- బాల్య వివాహాల నిషేధ చట్టం, 2006, బాల్య వివాహాలను నిరోధించడానికి మరియు నిషేధించడానికి ఉద్దేశించిన ప్రత్యేక చట్టపరమైన ఫ్రేమ్వర్క్ గా పనిచేస్తుంది. ఇది వివాహానికి చట్టబద్ధమైన వయస్సును బాలికలకు 18 సంవత్సరాలు మరియు అబ్బాయిలకు 21 సంవత్సరాలుగా నిర్ణయించింది.
- నేషనల్ కమిషన్ ఫర్ ప్రొటెక్షన్ ఆఫ్ చైల్డ్ రైట్స్: బాల్య వివాహాలను పరిష్కరించడానికి చైల్డ్ వెల్ఫేర్ కమిటీలు, పోలీస్ మరియు మహిళా మరియు శిశు అభివృద్ధి శాఖ వంటి వాటాదారులతో వివిధ కార్యకలాపాలు మరియు కార్యక్రమాలను చేపడుతుంది.

- చైల్డ్లైన్ 1098: 24 గంటల టెలిఫోన్ ఎమర్జెన్సీ ఔట్ రీచ్ సర్వీస్ గా ప్రవేశపెట్టబడింది, ఇది బాల్య వివాహాల నిరోధంతో సహా పిల్లలకు అవసరమైన ఏ విధమైన సహాయం కోసం చేసిన కాలేలకు ప్రతిస్పందిస్తుంది.
- బేటీ బచావో బేటీ పఢావో పథకం: 2015లో ప్రారంభించబడిన ఈ జాతీయ కార్యక్రమం బాలికల స్థితిగతులను మెరుగుపరచడం మరియు ఆడ భ్రూణహత్యలు, బాల్య వివాహాలు మరియు లింగ ఆధారిత వివక్ష వంటి సమస్యలను పరిష్కరించడంపై దృష్టి సారిస్తుంది. ఇది విద్య యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతుంది మరియు బాలికల రక్షణ మరియు సాధికారతను ప్రోత్సహిస్తుంది.
- ఇంటిగ్రేటెడ్ చైల్డ్ డెవలప్ మెంట్ సర్వీసెస్: ఆరోగ్య పరీక్షలు, వ్యాధి నిరోధక టీకాలు మరియు పోషకాహార సహాయాన్ని అందించడం ద్వారా బాల్య వివాహాలు జరిగే ప్రమాదం ఉన్న వారితో సహా పిల్లల పోషకాహార మరియు ఆరోగ్య స్థితిని మెరుగుపరచడం ఈ కార్యక్రమం లక్ష్యం.
- పిల్లల కోసం జాతీయ కార్యచరణ ప్రణాళిక 2016: పిల్లల సంక్షేమానికి ప్రభుత్వ నిబద్ధతను వివరిస్తుంది మరియు బాల్య వివాహాలను నిరోధించే వ్యూహాలను కలిగి ఉంటుంది.
- సర్వ శిక్షా అభియాన్: నాణ్యమైన ప్రాథమిక విద్యకు సార్వత్రిక ప్రాప్యతను అందించడం, బాలికలతో సహా పిల్లలందరికీ విద్యను ప్రోత్సహించడం ద్వారా బాల్య వివాహాలకు మూలకారణాన్ని పరిష్కరించడం లక్ష్యంగా కొనసాగుతున్న కార్యక్రమం.
- కౌమార బాలికల సాధికారత కోసం రాజీవ్ గాంధీ పథకం (సబల): యుక్తవయస్సులో ఉన్న బాలికలను (11-18 సంవత్సరాలు) లక్ష్యంగా చేసుకుంటుంది మరియు విద్య, జీవన నైపుణ్యాల శిక్షణ మరియు పోషకాహార మద్దతు ద్వారా వారిని సాధికారత కల్పించడం, తద్వారా బాల్య వివాహాలను నిరోధించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- అవగాహన ప్రచారాలు: ప్రభుత్వం, ప్రభుత్వేతర సంస్థల సహకారంతో, బాల్య వివాహాల వల్ల కలిగే దుష్పరిణామాల గురించి సమాజాలకు అవగాహన కల్పించేందుకు అవగాహన ప్రచారాలను నిర్వహిస్తుంది.

ముగింపు

- బాల్య వివాహాలలో జాతీయ క్షీణత ఉన్నప్పటికీ, ముఖ్యంగా కొన్ని ప్రాంతాలలో దీని ప్రాబల్యం ఆందోళనకరంగానే ఉంది.
- ముఖ్యంగా, ప్రాబల్యంలో గణనీయమైన తగ్గుదల ఉంది, 1993లో 49% ఉన్న బాలికల వివాహాలు 2021లో 22%కి తగ్గాయి మరియు 2006లో 7% ఉన్న బాల్య వివాహాలు 2021లో 2%కి తగ్గాయి. అయినప్పటికీ, నిరంతర ప్రయత్నాలు మరియు నిరంతర పురోగతికి సమగ్ర విధానం అవసరం.

5. ప్రసాదం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- మధ్యప్రదేశ్ లోని ఉజ్జయినిలోని మహాకల్ లోక్ లోని నీలకంఠ్ వాన్ లో భారతదేశపు మొట్టమొదటి ఆరోగ్యకరమైన మరియు పరిశుభ్రమైన ఆహార వీధి 'ప్రసాదం' ను కేంద్ర ఆరోగ్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమ మంత్రి ప్రారంభించారు.

ప్రసాదం పథకం గురించి

- ప్రసాదం దేశవ్యాప్తంగా ప్రజలను స్వచ్ఛమైన మరియు సురక్షితమైన స్థానిక మరియు సాంప్రదాయ ఆహారంతో అనుసంధానం చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- 'వికసిత్ భారత్ 2047' దార్శనికతకు అనుగుణంగా, 2047లో స్వాతంత్ర్యం పొందిన 100వ సంవత్సరం నాటికి భారతదేశాన్ని అభివృద్ధి చెందిన దేశంగా మార్చేందుకు కృషి చేస్తోంది.
- ఫుడ్ స్ట్రీట్ పిల్లల ఆట స్థలం, తాగునీటి సౌకర్యం, సిసిటీవీ నిఘా, పార్కింగ్, పబ్లిక్ సౌకర్యాలు మరియు సీటింగ్ స్థలాలతో సహా వివిధ సౌకర్యాలను అందిస్తుంది.
- ఇది ఉజ్జయిని పర్యాటక ఆకర్షణను పెంపొందించడం, దాని పాకశాస్త్ర వారసత్వాన్ని కాపాడడం మరియు ఆర్థికాభివృద్ధిని పెంపొందించడంలో దోహదపడుతుంది.
- ఈ చొరవ జాతీయ ఆరోగ్య మిషన్ కింద రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాలకు ఆర్థిక సహాయాన్ని అందుకుంటుంది, నిధుల పంపిణీ నిపుత్తులు 60:40 లేదా 90:10.
- ఈ ఆహార వీధుల ప్రామాణిక బ్రాండింగ్ ఎఫ్ ఎన్ ఎన్ ఏఐ మార్గదర్శకాలకు అనుగుణంగా చేయబడుతుంది.

గమనిక:

- ఉజ్జయినిలోని మహాకల్ లోక్ లోని నీలకంఠ్ వాన్ లోని ఫుడ్ స్ట్రీట్ దేశవ్యాప్తంగా ప్లాన్ చేయబడిన 100 ఫుడ్ స్ట్రీట్ లలో మొదటిది.

6. ప్రపంచ ఉపాధి మరియు సామాజిక ముఖచిత్రం నివేదిక

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- అంతర్జాతీయ కార్మిక సంస్థ (ఇంటర్నేషనల్ లేబర్ ఆర్గనైజేషన్ - ఐఎల్ఓ) వరల్డ్ ఎంప్లాయిమెంట్ అండ్ సోషల్ ఔట్ లుక్: ట్రెండ్స్ 2024 నివేదికను విడుదల చేసింది.

ఐఎల్ఓ గురించి

- ఇంటర్నేషనల్ లేబర్ ఆర్గనైజేషన్ (ఐఎల్ఓ) అనేది 1919లో స్థాపించబడిన ఐరాస యొక్క ఒక ఏజెన్సీ.
- ఇది 1946లో ఐరాస యొక్క మొదటి ప్రత్యేక ఏజెన్సీగా అవతరించింది.
- ఇది 187 నభ్య దేశాలను కలిగి ఉంది మరియు ప్రభుత్వాలు, యజమానులు మరియు కార్మికులను ఒకచోట చేర్చే ఏకైక త్రైపాక్షిక ఐరాస ఏజెన్సీగా పనిచేస్తుంది.
- ఐఎల్ఓ కార్మిక ప్రమాణాలను నిర్దేశిస్తుంది, విధానాలను అభివృద్ధి చేస్తుంది మరియు స్త్రీలు మరియు పురుషులందరికీ మంచి పనిని ప్రోత్సహిస్తుంది.
- ఇది వరల్డ్ ఎంప్లాయిమెంట్ అండ్ సోషల్ ఔట్ లుక్, గ్లోబల్ వేజ్ రిపోర్ట్, వరల్డ్ సోషల్ ప్రొటెక్షన్ రిపోర్ట్, వరల్డ్ ఎంప్లాయిమెంట్ అండ్ సోషల్ అవుట్ లుక్ ఫర్ యూత్ మరియు వరల్డ్ ఆఫ్ వర్క్ రిపోర్ట్ వంటి ప్రధాన నివేదికలను విడుదల చేస్తుంది.

నివేదికలోని ప్రధాన అంశాలు

- ఐఎల్ఓ యొక్క వరల్డ్ ఎంప్లాయిమెంట్ అండ్ సోషల్ ఔట్ లుక్: ట్రెండ్స్ 2024 నివేదిక 2023లో స్థూల ఆర్థిక క్షీణతను ఎత్తిచూపుతుంది.

- నివేదిక ప్రకారం, భౌగోళిక రాజకీయ ఉద్దిక్తలు మరియు విస్తృతమైన ద్రవ్యోల్బణం ప్రపంచవ్యాప్తంగా సెంట్రల్ బ్యాంకుల ద్వారా దూకుడు కదలికలను ప్రేరేపించాయి.
- 1980ల నుండి వడ్డీ రేట్లలో వేగవంతమైన పెరుగుదలను అభివృద్ధి చెందిన మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థల్లో ద్రవ్య అధికారులు అమలు చేశారు.
- చైనా, తుర్కీ మరియు బ్రెజిల్ గణనీయమైన ఆర్థిక మందగమనాన్ని చవిచూశాయి, ప్రపంచ పారిశ్రామిక కార్యకలాపాలు, పెట్టుబడులు మరియు వాణిజ్యంపై ప్రభావం చూపింది.

కార్మిక మార్కెట్ గణాంకాలు (2023):

- నిరుద్యోగం మరియు ఉద్యోగాల అంతరం మహమ్మారి ముందు స్థాయిల కంటే తక్కువగా ఉన్నాయి.
- ఆర్థిక మందగమనం ఉన్నప్పటికీ, 2023లో ప్రపంచ వృద్ధి అంచనాలను మించిపోయింది మరియు కార్మిక మార్కెట్లు ఆశ్చర్యకరమైన స్థితిస్థాపకతను ప్రదర్శించాయి.
- 2023లో ప్రపంచ నిరుద్యోగం రేటు 5.1%, 2022 నుండి స్వల్ప మెరుగుదల.
- లేబర్ మార్కెట్ పార్టిసిపేషన్ రేట్లు ఎక్కువగా మహమ్మారి కనిష్ట స్థాయిల నుండి కోలుకున్నాయి.

ఆందోళనలు మరియు సవాళ్లు:

- లేబర్ మార్కెట్లో నిర్మాణాత్మక అసమతుల్యతలు పెరుగుతున్న ఆందోళనగా ఉన్నాయి, ఇది చక్రీయ కంటే ఎక్కువగా ఉంటుంది.
- ద్రవ్యోల్బణానికి అనుగుణంగా మెజారిటీ జి20 దేశాలలో వాస్తవ వేతనాలు క్షీణించాయి.
- 2023లో, అత్యంత పేదరికంలో నివసిస్తున్న కార్మికుల సంఖ్య ప్రపంచవ్యాప్తంగా సుమారు ఒక మిలియన్ పెరిగింది, కొన్ని దేశాల మాత్రమే సానుకూల వాస్తవ వేతన వృద్ధిని అనుభవిస్తున్నాయి.

నివేదిక నుండి సూచనలు

- వేగవంతమైన వృద్ధాప్య దేశాల్లోని విధాన నిర్ణేతలు యువత, మహిళలు మరియు వృద్ధ కార్మికులతో సహా బలహీనమైన లేబర్ మార్కెట్ అనుబంధాన్ని కలిగి ఉన్న సమూహాల భాగస్వామ్యానికి మద్దతు ఇవ్వాలి.
- ఉత్పాదకతను పెంచడానికి, సాంకేతిక పురోగతికి వీలుకల్పించడానికి మరియు సంభావ్య వృద్ధిని పెంచడానికి పెట్టుబడి మరియు నైపుణ్యాల విధానాలు కీలకమైనవి.
- తక్కువ జీతం మరియు కష్టతరమైన రంగాలను విడిచిపెట్టిన కార్మికులను ప్రేరేపించడం పని పరిస్థితులను మెరుగుపరచడం ద్వారా సాధించవచ్చు.
- అంతర్జాతీయంగా సంచార కార్మికులు తగిన ఉద్యోగాలకు సరిపోతారని నిర్ధారించుకోవడం వల్ల కొరతను తగ్గించవచ్చు.
- నిర్మాణాత్మక సవాళ్లు స్వల్పకాలంలో అదృశ్యం కావని గుర్తించి, ప్రభుత్వాలు మరియు సామాజిక భాగస్వాములు ఈ లేబర్ మార్కెట్ సమస్యలను పరిష్కరించేందుకు అనుబంధ ప్రయత్నాలలో నిమగ్నమై ఉండాలి.

AMIGOS IAS

APPSC

GROUP-I & II

PRELIMS CUM MAINS

ENGLISH MEDIUM

**OFFLINE /
ONLINE**

**Admissions
Open**

**TEST SERIES
(EM/TM)**

**Ph : 04035052121,
9000230734**

AMIGOS IAS

www.amigosias.com

1. రైల్వే భద్రతను మెరుగుపరచడం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఒడిశా రైలు దుర్ఘటన విచారణ మెరుగైన విపత్తు ప్రతిస్పందన అవసరాన్ని నొక్కిచెప్పిన తర్వాత రైల్వే మంత్రిత్వ శాఖ రైల్వే అధికారులకు విపత్తు నిర్వహణ శిక్షణను తప్పనిసరి చేసింది.

మరింత సమాచారం

- వృత్తి ప్రవేశ కోర్సులు మరియు మిడ్-కెరీర్ శిక్షణా కార్యక్రమాలు రెండింటికి సంబంధించి, రైల్వే అధికారుల శిక్షణలో విపత్తు నిర్వహణ ఏకీకృతం చేయబడింది.
- సమగ్ర శిక్షణ కోసం వడోదరలోని నేషనల్ అకాడమీ ఆఫ్ ఇండియన్ రైల్వేస్ (ఎన్ఐఐఆర్) మరియు బెంగళూరులోని ఇండియన్ రైల్వే ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ డిజాస్టర్ మేనేజ్మెంట్ మధ్య సహకారం.
- అయితే, భవనాలు మరియు మౌలిక సదుపాయాలతో సహా ఆస్తులను గతి శక్తి విశ్వవిద్యాలయ కి బదిలీ చేయాలని ఎన్ఐఐఆర్ ను రైల్వే బోర్డు ఆదేశించడం కారణంగా గందరగోళం ఏర్పడింది. శిక్షణా కార్యక్రమాలకు ఇప్పుడు విశ్వవిద్యాలయ వైస్-ఛాన్సలర్ నుండి అనుమతి అవసరం మరియు వేదిక మరియు షెడ్యూల్ పై స్పష్టత అవసరం.

నేషనల్ అకాడమీ ఆఫ్ ఇండియన్ రైల్వేస్ (ఎన్ఐఐఆర్)

- రవాణా పాఠశాలగా 1925లో స్థాపించబడింది, ఇది భారతీయ రైల్వేలకు అత్యుత్తమ శిక్షణా సంస్థ.
- జనవరి 31, 1952 నుండి గుజరాత్ లోని వడోదరలోని ప్రతాప్ విలాస్ ప్యాలెస్ లో ఉంది.
- ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలు, విదేశీ పౌరులు మరియు ప్రైవేట్ సంస్థల కార్యనిర్వాహకులతో సహా రైల్వేయేతర సిబ్బందికి అనుకూలీకరించిన శిక్షణా కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తుంది.

గతి శక్తి విశ్వవిద్యాలయ

- గతి శక్తి విశ్వవిద్యాలయ అనేది 2022లో పార్లమెంటు చట్టం ద్వారా స్థాపించబడిన కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం.
- ఇది గతంలో ఉన్న జాతీయ రైలు మరియు రవాణా సంస్థని ఉపసంహరించుకుంటుంది.
- విశ్వవిద్యాలయం యొక్క ఆదేశం మొత్తం రవాణా మరియు లాజిస్టిక్స్ రంగాలకు అత్యుత్తమ మానవశక్తి మరియు ప్రతిభను సృష్టించడం.
- గతి శక్తి విశ్వవిద్యాలయని రైల్వే మంత్రిత్వ శాఖ, భారత ప్రభుత్వం స్వాగతం చేస్తుంది.

- గతి శక్తి విశ్వవిద్యాలయ ఛాన్సలర్ గా కేంద్ర రైల్వే మంత్రి వ్యవహరిస్తాడు.
- ఈ విశ్వవిద్యాలయం గుజరాత్ లోని వడోదరలో ఉంది.
- గతి శక్తి విశ్వవిద్యాలయ అనేది పిఎం గతి శక్తి నేషనల్ మాస్టర్ ప్లాన్ 2021 మరియు నేషనల్ లాజిస్టిక్స్ పాలసీ 2022తో సహా జాతీయ అభివృద్ధి ప్రణాళికల ఆదేశాన్ని నెరవేర్చడానికి ఉద్దేశించిన “ఈ రకమైన మొదటి” విశ్వవిద్యాలయం. రైల్వేలు, షిప్పింగ్, పోర్టులు, రోడ్లు, జలమార్గాలు మరియు విమానయానం వంటి వివిధ రంగాలు దీని క్రిందకి వస్తాయి.

2. కురిల్ దీవులు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఇటీవల జపాన్ లోని కురిల్ దీవుల్లో 6.3 తీవ్రతతో భూకంపం సంభవించింది.

కురిల్ దీవులు

- ఓఖోట్స్కు సముద్రం మరియు పసిఫిక్ మహాసముద్రం మధ్య ఉన్న నాలుగు ద్వీపాల సమితి, జపాన్ యొక్క ఉత్తరాన ఉన్న ప్రిఫెక్చర్ హక్కైడోకు ఉత్తరాన ఉంది.
- రష్యన్ ఫార్ ఈస్ట్ లోని సఖాలిన్ ఒబ్లాస్ట్ లో అగ్నిపర్వత ద్వీపసమూహం భాగం.
- 56 ద్వీపాలు మరియు అనేక చిన్న రాక్షసు కలిగి ఉంటుంది.
- పసిఫిక్ మహాసముద్రం చుట్టూ ఉన్న భూకంప అస్థిరత జోన్ అయిన రింగ్ ఆఫ్ ఫైర్ లో భాగం.
- ఈ ప్రాంతం యొక్క భూచలనశీల స్వభావం కారణంగా భూకంపాలతో సహా తరచుగా భూకంప కార్యకలాపాలు సంభవిస్తాయి.
- మత్స్య మరియు ఖనిజ నిక్షేపాల కారణంగా వ్యూహాత్మక మరియు ఆర్థిక ప్రాముఖ్యత, పైరేట్, సల్ఫర్ మరియు వివిధ పాలిమెటాలిక్ ఖనిజాల వంటి వనరులతో సమృద్ధిగా ఉంటుంది.
- రష్యా మరియు జపాన్ రెండూ కురిల్ దీవులపై సార్వభౌమాధికారాన్ని ప్రకటించాయి, రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం ముగిసినప్పటి నుండి రష్యా నియంత్రణలో ఉంది, ఇది రెండు దేశాల మధ్య చారిత్రక ఉద్రిక్తతకు మూలం.

3. కర్ణాటకలోని కేఆర్ఎస్ డ్యామ్ దగ్గర మైనింగ్ పై నిషేధం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ధన్ బాద్ లోని సెంట్రల్ ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మైనింగ్ అండ్ ఫ్యూయల్ రీసెర్చ్ డ్వారా డ్యామ్ సురక్షిత సర్వే నిర్వహించే వరకు కృష్ణ రాజ సాగర్ డ్యామ్ కు 20-కిమీ పరిధిలో మైనింగ్ పై కర్ణాటక హైకోర్టు నిషేధం విధించింది.

కృష్ణ రాజ సాగర్ డ్యామ్ గురించి

- కర్ణాటకలోని మాండ్య జిల్లాలో ఉన్న కృష్ణ రాజ సాగర్ ఆనకట్ట కావేరీ నదిపై ఉంది.
- వడయూర్ రాజవంశ పాలనలో సర్ మోక్షగుండం విశ్వేశ్వరయ్య నేతృత్వంలో 1932లో నిర్మించబడింది.

భారతదేశంలో ఆనకట్టలు:

- యూఎస్ మరియు చైనాల తర్వాత భారతదేశం ప్రపంచంలోని మూడవ అతిపెద్ద ఆనకట్టలను కలిగి ఉన్న దేశంగా ర్యాంక్ పొందింది.
- 6000కి పైగా పూర్తయిన మరియు పని చేస్తున్న నిర్దేశిత డ్యామ్లు, 143 నిర్మాణంలో ఉన్నాయి.
- డ్యామ్ భద్రతా నిబంధనలు వ్యక్తిగత రాష్ట్రాల బాధ్యత.

ఆనకట్టలకు సంబంధించిన ఆందోళనలు:

- ఆనకట్టలు సాధారణ వరదలను తగ్గించగలవు, ఆనకట్ట వైఫల్యం సంభవించినప్పుడు తీవ్ర వరదలు వచ్చే ప్రమాదం ఉంది.
- భారతదేశంలోని 293 పెద్ద ఆనకట్టలు 100 సంవత్సరాలకు పైగా పాతవి, మరమ్మతులు మరియు నిర్వహణ కోసం నిధుల సవాళ్లను ఎదుర్కొంటున్నాయి.
- పూడిక పేరుకుపోవడం నీటి నిల్వ సామర్థ్యాన్ని తగ్గిస్తుంది మరియు వివిధ పర్యావరణ వ్యవస్థలకు హాని కలిగిస్తుంది.

డ్యామ్ భద్రతను పెంచే కార్యక్రమాలు:

- డ్యామ్ సేఫ్టీ యాక్ట్, 2021: పేర్కొన్న డ్యామ్ల నిఘా, తనిఖీ మరియు నిర్వహణపై దృష్టి సారీస్తుంది.
- నేషనల్ కమిటీ ఆన్ డ్యామ్ సేఫ్టీ: డ్యామ్ భద్రతా విధానాలను రూపొందించడానికి కేంద్రం ద్వారా డ్యామ్ సేఫ్టీ యాక్ట్ కింద ఏర్పాటు చేయబడింది.
- డ్యామ్ రిహాబిలిటేషన్ అండ్ ఇంప్రోవ్ మెంట్ ప్రాజెక్ట్ రెండవ దశ: ప్రపంచ బ్యాంక్ మరియు ఆసియన్ ఇన్ ఫ్రాస్ట్రక్చర్ అండ్ ఇన్ వెస్ట్ మెంట్ బ్యాంక్ సహ-ఫైనాన్స్.

1. పాంపీ యొక్క పురాతన వస్త్ర అద్దకం కళ పునరుద్ధరణ

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- క్రీ.శ 79లో పాంపీ నగరం యొక్క విధ్వంసానికి ముందు రోజువారీ జీవితంలోని మరొక కోణాన్ని బహిర్గతం చేయడానికి పాంపీ పురావస్తు ప్రదేశంలో ఒక నూతన ప్రాజెక్ట్ పురాతన వస్త్ర అద్దకం పద్ధతులను ప్రదర్శిస్తోంది.

పాంపీ ఆర్కియాలజికల్ సైట్ గురించి

- ఇది ఇటలీలోని నేపుల్స్ సమీపంలోని పురాతన రోమన్ నగరంలో ఉంది. క్రీ.శ 79లో వెసువియస్ పర్వతం విస్ఫోటనం సమయంలో అగ్నిపర్వత బూడిద కింద కూరుకుపోయింది.
- అసాధారణంగా భద్రపరచబడింది, రోమన్ సామ్రాజ్యం రోజువారీ జీవన వివరాలను జీవితంలో అంతర్భుష్టలను అందిస్తుంది.
- అగ్నిపర్వత విస్ఫోటనం కారణంగా నిర్మాణాలు, కళాఖండాలు మరియు మానవ అవశేషాలు కాలక్రమేణా గట్టిపడిపోయాయి. ఇది యునెస్కో ప్రపంచ వారసత్వ ప్రదేశం, పురాతన రోమన్ చరిత్ర మరియు పురావస్తు శాస్త్రంలో దాని ప్రాముఖ్యత కారణంగా గుర్తింపు పొందింది.
- పర్యాటకులు మరియు పరిశోధకులకు ప్రసిద్ధ గమ్యస్థానం.

ప్రాజెక్ట్ గురించి

- పాంపీలో మొక్కల నుండి రంగుల తయారీకి సంబంధించిన పురాతన కళ అయిన వస్త్ర అద్దకాన్ని ప్రదర్శించడం.
- స్కాల్ప్చులకు రంగు వేయడానికి పాంపీయన్ కలర్ ప్యాలెట్ ని ఉపయోగించడం.

- స్కాల్ప్చుల హాస్ ఆఫ్ వెట్టి కుడ్యచిత్రాల మూలాంశాలను కలిగి ఉంటాయి. ఈ స్కాల్ప్చుల విక్రయం ద్వారా వచ్చే లాభాలు పోంపీని మరింత పునరుద్ధరించడానికి దోహదం చేస్తాయి.

ప్రైసాకిలు

- ఫ్రెస్కోలు తడి ప్లాస్టర్ పై చిత్రించిన కళాత్మక సృష్టి, సాధారణంగా గోడలు లేదా పైకప్పులపై కనిపిస్తాయి.
- ప్రకాశవంతమైన రంగులు మరియు శాశ్వత మన్నికకు ప్రసిద్ధి.

ప్రాముఖ్యత :

- దాని విధ్వంసం ముందు పాంపీలో రోజువారీ జీవితంపై ఒక ప్రత్యేక దృక్పథాన్ని అందిస్తుంది. హాస్ ఆఫ్ వెట్టి యొక్క ప్రకాశవంతమైన ఫ్రెస్కోలతో పురాతన వస్త్ర అద్దకం పద్ధతులను అనుసంధానం చేస్తుంది.

2. యునెస్కో ఆసియా-పసిఫిక్ అవార్డ్స్ ఫర్ కల్చరల్ హెరిటేజ్ కన్జర్వేషన్ 2023

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- సాంస్కృతిక వారసత్వ పరిరక్షణ కోసం యునెస్కో ఆసియా-పసిఫిక్ అవార్డులలో పంజాబ్ మరియు హర్యానా నుండి మూడు వారసత్వ ప్రాజెక్టులు గుర్తించబడ్డాయి.

అవార్డు విభాగాలు:

అవార్డ్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్: రాంబాగ్ గేట్, అమ్బత్సర్, పంజాబ్

- అత్యుత్తమ సంరక్షణ ప్రయత్నాలకు గుర్తింపు.
- మహారాజా రంజిత్ సింగ్ యొక్క నగర గోడ మరియు అమ్బత్సర్ కొత్త నగరం కలిసేచోట ఉంది.
- సాంప్రదాయ మార్కెట్, ప్రభుత్వ పాఠశాల మరియు మునిసిపల్ ఫ్రెండ్లీగా రూపాంతరం చెందింది.

అవార్డ్ ఆఫ్ మెరిట్: చర్ట్ ఆఫ్ ఎవిఫనీ, గురుగ్రామ్, హర్యానా

- చారిత్రాత్మక మరియు నిర్మాణ ప్రాముఖ్యత కారణంగా గుర్తించబడింది.
- నిజానికి గుర్గావ్ లో బ్రిటీష్ సివిల్ మరియు మిలిటరీ అధికారులకు సేవ చేయడానికి 1860లలో నిర్మించబడింది.

సుస్థిర అభివృద్ధికి ప్రత్యేక గుర్తింపు: పిపాల్ హవేలీ, గురుదాస్ పూర్, పంజాబ్:

- స్థిరమైన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు గౌరవం.
- సమకాలీన, సమాజ-కేంద్రీకృత, బహుళ వినియోగ విద్యా భవనాన్ని సూచిస్తుంది.

- స్థానికంగా లభించే పదార్థాలను ఉపయోగించి పర్యావరణ మరియు సాంప్రదాయ నిర్మాణ పద్ధతులను నొక్కి చెబుతుంది.
- బారి సామాహిక కార్యక్రమం ద్వారా మహిళా సాధికారతకు మద్దతు ఇస్తుంది.

ఇతర గుర్తింపులు

విశిష్ట పురస్కారం:

- ఫాల్లింగ్ గోల్డ్ కోర్స్, హాంగ్ కాంగ్ ఎస్ఎఆర్ , చైనా
- డాంగ్వాన్ గార్డెన్ నివాసాలు, యాంఝౌ, చైనా
- భారతదేశంలోని కేరళలోని కున్నమంగళం భగవతి ఆలయం వద్ద కర్ణికార మండపం

Pipal Haveli, a heritage rural homestay nestled in the Nawan Pind Sardaran village of Gurdaspur district in Punjab, was honoured for its sustainable development.

మెరిట్ అవార్డు:

- పెకింగ్ యూనివర్సిటీ లోని యాన్ నాన్ యువాన్, బీజింగ్, చైనా
- పాన్ ఫ్యామిలీ రెసిడెన్స్, సుజౌ, చైనా
- చర్చ్ ఆఫ్ ఎపిఫనీ, హర్యానా, భారతదేశం
- డేవిడ్ సాసూన్ లైబ్రరీ మరియు రీడింగ్ రూమ్, ముంబై, భారతదేశం
- బికనీర్ హౌస్, న్యూఢిల్లీ, భారతదేశం

సాంస్కృతిక వారసత్వ పరిరక్షణకు యునెస్కో ఆసియా-పసిఫిక్ అవార్డులు

- 2000 నుండి స్థాపించబడింది
- వారసత్వ-చయస్సు నిర్మాణాలను పునరుద్ధరించడం, పరిరక్షించడం మరియు మార్చడం కోసం ప్రైవేట్ వ్యక్తులు మరియు సంస్థలను గుర్తించడం.
- సమాజ ఆధారిత పరిరక్షణ ప్రాజెక్టులను ప్రోత్సహించడం.

- 2020లో 'సుస్థిర అభివృద్ధి కోసం ప్రత్యేక గుర్తింపు'ను ప్రవేశపెట్టింది.
- స్థిరమైన అభివృద్ధి కోసం ఐరాస 2030 ఎజెండాతో సమలేఖనం చేయడానికి అవార్డుల ప్రమాణాలు నవీకరించబడ్డాయి.
- అవార్డు పొందిన ప్రాజెక్టులు స్థానిక అభివృద్ధి వ్యూహాలలో ఏకీకృతం చేస్తూ సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని విజయవంతంగా సంరక్షించడానికి ఉదాహరణలుగా ఉపయోగపడతాయి.

3. పండిట్ మదన్ మోహన్ మాలవీయ (25 డిసెంబర్ 1861 - 12 నవంబర్ 1946)

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- పండిట్ మదన్ మోహన్ మాలవీయ జయంతి సందర్భంగా, గౌరవనీయ నాయకుని సాహిత్య మరియు మేధో-బోధనలను ప్రధానంగా చూపుతూ 'పండిట్ మదన్ మోహన్ మాలవీయ యొక్క సేకరణ రచనలు'ను ప్రధాన మంత్రి విడుదల చేశారు.

మాలవీయ రచనల గురించి

- అభ్యుదయ (హిందీ వారపత్రిక, 1907) మరియు మర్యాద (హిందీ మాసపత్రిక, 1910) సహా అనేక ప్రచురణలను ప్రారంభించారు.
- 1909లో లీడర్ వారపత్రిక (ఆంగ్ల దినపత్రిక)ని స్థాపించారు.
- 1909, 1918, 1932, మరియు 1933లో భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడిగా పనిచేశారు.
- 1907లో హిందూ మహాసభను స్థాపించారు మరియు ఇంపీరియల్ లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ సభ్యునిగా సహకరించారు.
- విద్య మరియు సాంస్కృతిక విలువలకు ప్రాధాన్యతనిస్తూ 1916లో బనారస్ హిందూ విశ్వవిద్యాలయంని స్థాపించారు.
- భారతదేశ అత్యున్నత పౌర గౌరవం భారతరత్నతో మరణానంతరం గౌరవించబడ్డారు.
- భారత జాతీయ కాంగ్రెస్లో చురుకైన పాత్ర మరియు స్వాతంత్ర్య ఉద్యమానికి చేసిన కృషి ద్వారా ప్రసిద్ధులయ్యారు.
- సమాజంలోని వివిధ వర్గాలకు ప్రాతినిధ్యం వహించారు.

4. వీర్ బాల్ దివస్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- వీర్ బాల్ దివస్ ను ప్రతి ఏటా డిసెంబర్ 26న జరుపుకుంటారు.
- ఇది గురు గోవింద్ సింగ్ యొక్క చిన్న కుమారులు, సాహిబ్జాదా బాబా జోరావర్ సింగ్ జీ మరియు సాహిబ్జాదా బాబా ఘతే సింగ్ జీ యొక్క బలిదానం జ్ఞాపకార్థం నిర్వహించబడుతుంది.

మరింత సమాచారం

- సాహిబ్జాదా బాబా జోరావర్ సింగ్ జీ మరియు సాహిబ్జాదా బాబా ఫతే సింగ్ జీ మరణించే సమయంలో వారి వయస్సు కేవలం 7 మరియు 9 సంవత్సరాలు.
- చామ్కొర్ యుద్ధం (1704) సమయంలో సిక్కులు మరియు మొఘల్లల మధ్య జరిగిన ముఖ్యమైన సంఘర్షణలో బలిదానం జరిగింది.
- చమ్కొర్ యుద్ధంలో, గురు గోవింద్ సింగ్ యొక్క ఇద్దరు చిన్న కుమారులు, సాహిబ్జాదా బాబా జోరావర్ సింగ్ జీ మరియు సాహిబ్జాదా బాబా ఫతే సింగ్ జీ, మొఘలులచే బంధించబడ్డారు.
- మతం మారడం లేదా వజీర్ ఖాన్ కు నమస్కరించడం వంటి ఎంపికను ఎదుర్కొన్న గురు గోవింద్ సింగ్ యొక్క యువ కుమారులు తమ విశ్వాసాన్ని త్యజించడానికి మొండిగా నిరాకరించారు.
- మతం మారడానికి వారు నిరాకరించిన పర్యవసానంగా, సాహిబ్జాదా బాబా జోరావర్ సింగ్ జీ మరియు సాహిబ్జాదా బాబా ఫతే సింగ్ జీకి మరణశిక్ష విధించబడింది.
- గురు గోవింద్ సింగ్ యొక్క ఇద్దరు చిన్న కుమారులు ఉరిశిక్ష ద్వారా అమరులయ్యారు, వారి సూత్రాలు మరియు విశ్వాసం పట్ల వారి అచంచలమైన నిబద్ధతను నొక్కిచెప్పారు.
- గురుగోవింద్ సింగ్ తల్లి మాతా గుజారి మరియు అతని ఇద్దరు పెద్ద కుమారులు సాహిబ్జాదా అజిత్ సింగ్ (18) మరియు సాహిబ్జాదా జుజార్ సింగ్ (14) కూడా ఒక వారంలోపే చంపబడటంతో, విషాద సంఘటనలు చిన్న కుమారులను దాటి విస్తరించాయి.
- చాలా సంవత్సరాల తర్వాత, బాబా బందా సింగ్ బహదూర్ సాహిబ్జాదా బాబా జోరావర్ సింగ్ జీ మరియు సాహిబ్జాదా బాబా ఫతే సింగ్ జీలను ఉరితీసినందుకు స్టిండ్ పై దాడి చేయడం, పట్టుకోవడం మరియు వజీర్ ఖాన్ ను ఉరితీయడం ద్వారా ప్రతీకారం తీర్చుకున్నాడు. ఈ చట్టం దౌర్జన్యానికి వ్యతిరేకంగా సిక్కు ప్రతిఘటన చరిత్రలో ఒక ముఖ్యమైన అధ్యాయాన్ని గుర్తించింది.

5. తాన్ సేన్ సమారోహ్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- తాన్ సేన్ సమారోహ్ సమయంలో దాదాపు 1,300 మంది తబల వాద్యకారులు ప్రదర్శననిచ్చారు మరియు “అతిపెద్ద సమిష్టి తబలా”ని ప్రదర్శించినందుకు గిన్నిస్ వరల్డ్ రికార్డ్ లో చోటు సాధించారు.

తాన్ సేన్ సమారోహ్ గురించి

- మధ్యప్రదేశ్ లోని గ్వాలియర్ జిల్లాలో ఏటా డిసెంబర్ లో జరుపుకుంటారు.
- ఇది 4-రోజుల సంగీత మహోత్సవం.
- భారతదేశం అంతటా ఉన్న కళాకారులు గాత్ర మరియు వాయిద్య ప్రదర్శనలను అందించడానికి ఆహ్వానించబడ్డారు.
- ఈ కార్యక్రమం ప్రసిద్ధ భారతీయ సంగీత కళాకారుడు తాన్ సేన్ కు నివాళులర్పిస్తుంది.

తాన్ సేన్

- ఉత్తర భారత సంగీత వ్యవస్థ యొక్క ప్రసిద్ధులలో ఒకరిగా పరిగణించబడతారు.
- మొఘల్ చక్రవర్తి అక్బర్ ఆస్థానంలోని తొమ్మిది రత్నాలలో ఒకరు.

- సూరి రాజవంశానికి చెందిన మహ్మద్ షా ఆదిల్ మరియు రీవాన్ యొక్క రామచంద్ర వాఘేలా అధ్యక్ష్యంలో పోషణను పొందారు.
- మియాన్ కి మల్లార్, మియాన్ కి తోడి మరియు దర్బారు వంటి ప్రసిద్ధ రాగాలను పరిచయం చేసినందుకు ఘనత పొందారు.

6. 11వ శతాబ్దపు జైన శిల్పాలు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఇటీవల, మైసూరు జిల్లా, వరుణ గ్రామంలో ద్రైనేజీ పనిలో మూడు 11వ శతాబ్దానికి చెందిన జైన శిల్పాలు బయటపడ్డాయి.

మరింత సమాచారం

- మూడు శిల్పాలలో, ఒకటి గుర్తించలేని విధంగా తీవ్రంగా దెబ్బతింది, మిగిలిన రెండు కొంతమేరకు మంచి స్థితిలోనే ఉన్నాయి.
- శిల్పాలలో ఒకటి జైన తీర్థంకరుడిని వర్ణిస్తుంది, అయితే ఎటువంటి ప్రత్యేక చిహ్నాలు లేకపోవడంతో ఖచ్చితమైన గుర్తింపును గుర్తించడం సవాలంగా ఉంది.
- కనుగొనబడిన శిల్పాలు మధ్యప్రదేశ్ లోని ఇందిరా గాంధీ రాష్ట్రీయ మానవ్ సంగ్రహాలయ్ లోని ఆర్కియాలజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా మ్యూజియంలోకి మార్చబడ్డాయి.

జైన తీర్థంకరులు

- జైనమతంలో, ఒక తీర్థంకరుడు ఆధ్యాత్మిక గురువుగా మరియు ధర్మమార్గంలో (ధర్మం) మార్గదర్శకుడిగా పనిచేస్తాడు.
- తీర్థంకరులు ధర్మం యొక్క అత్యున్నత బోధకులుగా పరిగణించబడతారు, మరణం మరియు పునర్జన్మ (సంసారం) యొక్క చక్రాన్ని విజయవంతంగా జయించి, ఇతరులు అనుసరించడానికి దారి తీస్తారు.
- స్వీయ లేదా ఆత్మ యొక్క నిజమైన స్వభావాన్ని గ్రహించడం ద్వారా కేవల జ్ఞానాన్ని (సర్వజ్ఞానం) పొందిన తరువాత, తీర్థంకరుడు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానోదయాన్ని సాధిస్తాడు.
- జైన మతం అభివృద్ధికి గణనీయంగా సహకరించిన మొత్తం 24 మంది తీర్థంకరులను జైన సంప్రదాయం గుర్తిస్తుంది.
- మొదటి తీర్థంకరుడు రిషభనాథుడు, అయితే 24వ మరియు చివరి తీర్థంకరుడు మహావీరుడు.

7. సావిత్రి బాయి పూలే మరియు రాణి వేలు నాచియార్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భారత ప్రధాని సంఘ సంస్కర్త సావిత్రి బాయి పూలే మరియు రాణి వేలు నాచియార్ జయంతిని పురస్కరించుకుని, వారి సేవలకు నివాళులు అర్పించారు.

సావిత్రిబాయి పూలే (3 జనవరి 1831 - 10 మార్చి 1897)

- మాలి సామాజిక వర్గానికి చెందిన మహిళ, సంఘ సంస్కర్త మరియు రచయిత.

- చిన్న వయసులోనే జ్యోతిరావు పూలేను వివాహం చేసుకున్నారు.
- సామాజిక నిబంధనలను సవాలు చేస్తూ 1848లో పూణేలో మొదటి బాలికల పాఠశాలను స్థాపించారు.
- బాలికలు, శూద్రులు మరియు అతి-శూద్రుల కోసం పాఠశాలలు తెరిచారు, ఇది బాలగంగాధర్ తిలక్ వంటి జాతీయవాదులలో అసంతృప్తిని కలిగించింది.
- జ్యోతిరావుతో కలిసి బాలహత్య ప్రతిబంధక గృహ (శిశుహత్యల నివారణకు నిలయం) స్థాపించారు.
- కులాంతర వివాహాలు, వితంతు పునర్వివాహాలు మరియు బాల్య వివాహాలు, సతి మరియు వరకట్న నిర్మూలన కోసం వాదించారు.
- 1873లో సత్యశోధక్ సమాజ్‌ను స్థాపించారు, కులం, మతం లేదా తరగతితో సంబంధం లేకుండా సామాజిక సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది.
- బ్రాహ్మణ ఆచారాలను తిరస్కరించడానికి మరియు విద్య మరియు సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడానికి సత్యశోధక్ వివాహాన్ని ప్రారంభించింది.
- 1896 మహారాష్ట్ర కరువు మరియు 1897 బుబోనిక్ ప్లేగు సమయంలో సహాయ పనిలో నిమగ్నమయ్యారు.
- “కావ్య పూలే” (1854) మరియు “బవన్ కాశీ సుబోధ్ రత్నాకర్” (1892) వంటి కవితా సంకలనాలను ప్రచురించారు.

రాణి వేలు నాచియార్ (3 జనవరి 1730 - 25 డిసెంబర్ 1796)

- భారతదేశంలో బ్రిటీష్ వలస పాలనను ప్రతిఘటించిన మొదటి రాణి, తమిళంలో వీరమంగై అని పిలుస్తారు.
- రామనాథపురం యువరాణి, రాజా చెల్లముత్తు విజయగుణనాథ సేతుపతి మరియు రాణి సకంధిముత్యాల ఏకైక సంతానం.
- యుద్ధం, మార్షల్ ఆర్ట్స్ (వలరి, సిలబం), గుర్రపు స్వారి మరియు విలువిద్యలో శిక్షణ పొందారు.
- ఫ్రెంచ్, ఇంగ్లీష్ మరియు ఉర్దూ వంటి భాషలలో ప్రావీణ్యం సంపాదించారు.
- శివగంగై రాజును వివాహం చేసుకున్నారు.
- 1780లో తన భర్త తర్వాత మరుడు సోదరులకు పరిపాలన కోసం అధికారాలను అప్పగించింది.

8. వార్లీ తెగ

వార్లీలో ఎందుకు ఉంది?

- మహారాష్ట్ర ప్రాంతంలోని అతిపెద్ద తెగలలో ఒకటైన వార్లీ తెగ, చిరుతపులితో శాంతియుత సహజీవనానికి ఒక ప్రత్యేక ఉదాహరణగా నిలిచింది.
- వారి నివాసాలు ముంబై శివార్లలో, ముఖ్యంగా ఉత్తర సహ్యాద్రి ప్రాంతంలో ఉన్నాయి.
- వార్లీ తెగ వారు చిరుతపులులను పూజించే విలక్షణమైన సాంస్కృతిక ఆచారాన్ని కలిగి ఉన్నారు, వాటిని “వాఘోబా” అని సూచిస్తారు. ఈ పెద్ద పిల్లలను వారు దేవతలుగా భావిస్తారు.
- ఈ సాంస్కృతిక విశ్వాస వ్యవస్థ మహారాష్ట్రలోని సంజయ్ గాంధీ నేషనల్ పార్క్ సమీపంలోని చిరుతపులి జనాభాతో ఈ తెగ యొక్క సామరస్యపూర్వక సంబంధానికి ఆధారం.

వార్లీ తెగల గురించి

- వార్లీ వాల్ పెయింటింగ్స్కు ప్రసిద్ధి చెందిన ఈ తెగ సంప్రదాయ వ్యక్తికరణ రూపంలో తమ కళాత్మక నైపుణ్యాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది.
- తెగల సాంస్కృతిక వారసత్వంలో పాతుకుపోయిన ఈ పెయింటింగ్స్ క్రీ.శ.10వ శతాబ్దం నాటివి.
- వార్లీ వాల్ పెయింటింగ్లు ఈ తెగ యొక్క దైనందిన జీవన విధానాలు మరియు వారి పరిసరాల నుండి ప్రేరణ పొందాయి.
- వారు గిరిజన జీవితం, ప్రకృతి, ఆచారాలు మరియు సాంస్కృతిక పద్ధతుల నుండి వార్లీ వారసత్వం యొక్క సారాంశాన్ని సందర్శించే దృశ్యాలను చిత్రీకరిస్తారు.
- సహజ పదార్థాలు మరియు రంగులను ఉపయోగించి, కళాకారులు క్లిష్టమైన మరియు సాంస్కృతికంగా గొప్ప కళాకృతులను రూపొందించడానికి వెదురు బ్రష్లను ఉపయోగిస్తారు.

9. గోవాలో కనుగొనబడిన కదంబ శాసనం

వార్లీలో ఎందుకు ఉంది?

- 10వ శతాబ్దానికి చెందిన కదంబ శాసనం దక్షిణ గోవాలోని కాకోడాలోని మహాదేవ ఆలయంలో ఇటీవల కనుగొనబడింది.

మరింత సమాచారం

- ఈ శాసనం కన్నడ మరియు నగరి రెండు అక్షరాలలోనూ వ్రాయబడింది.
- ఇది గోవాలోని కదంబ కాలంపై వెలుగునిస్తుంది, ‘స్వస్తి శ్రీ’ అనే శుభ పదంతో ప్రారంభమవుతుంది. కాకోడా వద్ద మహాదేవ్ మరియు సతేరి-బేతాల్ ఆలయాల మధ్య ఈ రాతి శాసనం కనుగొనబడింది.
- తలర నీవయ్య కొడుకు గుండయ్య గోవా రేవులోని ఒక గోవురాన్ని స్వాధీనం చేసుకోవడం ద్వారా తన తండ్రి కోరికను నెరవేర్చాడని, ఆ ప్రక్రియలో పోరాడి మరణించాడని శాసనం సమాధి చేసింది.
- గుండయ్య యొక్క వీరోచిత చర్య అతని తండ్రి కాకోడాలోని మహాదేవ్ ఆలయంలో నెలకొల్పిన శాసనంతో జ్ఞాపకం చేయబడింది.
- ఈ శాసనం అదే కాలానికి చెందిన మొదటి జయసింహుని యొక్క తలంగ్రీ శాసనం యొక్క సాహిత్య శైలిలో ఉంది.

చారిత్రక కథనం

- గోవాలోని కదంబులు కళ్యాణ చాళుక్యుల సామంతులుగా ఉన్నారు.
- చాళుక్య చక్రవర్తి రెండవ తైలపుని చేత మహామండలేశ్వరుడిగా నియమించబడిన కదంబ షష్టదేవుడు, రాష్ట్రకూటులను పడగొట్టడంలో కీలక పాత్ర పోషించాడు.
- క్రీ.శ 960 లో షష్టదేవుడు చందవర నగరాన్ని మరియు గోపకపట్టణ ఓడరేవును (ప్రస్తుత గోవా) స్వాధీనం చేసుకున్నాడు.
- తలర నీవయ్య కొడుకు గుండయ్య గోవా రేవు కోసం జరిగిన యుద్ధంలో పాల్గొని తన ప్రాణాలను ఫణంగా పెట్టి గెలిచాడు.

సామాజిక-సాంస్కృతిక ప్రాముఖ్యత

- శాసనం కనుగొనబడిన కాకోడా గ్రామం, పురాతన డిగ్గీ ఫూట్ మార్గం ద్వారా ఎగువ ఫూట్ ప్రాంతానికి వెళ్లే నౌకాయాన జలమార్గాలకు అనుసంధానించబడి ఉంది.
- ప్రస్తుతం గోవాలోని జనాభా గణన పట్టణం కాకోడా, మహాదేవుని మరియు ఇతర దేవతల ఆలయాలను కలిగి ఉంది, ఇది దాని సాంస్కృతిక ప్రాముఖ్యతను ప్రతిబింబిస్తుంది.

1. స్వదేశీ హై-స్పీడ్ ఫ్లయింగ్-వింగ్ మానవరహిత విమానం యొక్క విజయవంతమైన పరీక్ష

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- డి.ఆర్.డి.ఓ అటానమస్ ఫ్లయింగ్ వింగ్ టెక్నాలజీ డెమోన్స్ట్రేటర్ ని విజయవంతంగా పరీక్షించింది, ఇది స్వదేశీ హై-స్పీడ్ ఫ్లయింగ్-వింగ్ అన్మ్యాన్డ్ ఏరియల్ వెహికల్.

మరింత సమాచారం

- తోకలేని ఈ ఫిక్స్డ్-వింగ్ ఎయిర్క్రాఫ్ట్ యొక్క పేలోడ్ మరియు ఇంధనం దాని ప్రధాన రెక్కలలో ఉంచబడుతుంది. భవిష్యత్ మానవరహిత యుద్ధ వైమానిక వాహనం యొక్క ఒక చిన్న రకం.

- రక్షణ పరిశోధన అభివృద్ధి సంస్థ యొక్క ఏరోనాటికల్ డెవలప్ మెంట్ ఎస్టాబ్లిష్ మెంట్ ద్వారా రూపొందించబడింది మరియు అభివృద్ధి చేయబడింది.
- జీపీఎస్ ఎయిడెడ్ జియో అగ్నెయిటెడ్ నావిగేషన్ (గగన్) ని ఉపయోగించి సర్వే చేయబడిన కోఆర్డినేట్లతో ఏదైనా రన్ వే నుండి టేకాఫ్ మరియు ల్యాండింగ్ కు వీలు కల్పిస్తుంది.
- ఎలైట్ క్లబ్ మాస్టర్స్ ఫ్లయింగ్ వింగ్ టెక్నాలజీలో భారతదేశానికి స్థానం కల్పించింది.
- రహస్య స్టేట్ ఫోరాటం డ్రోన్ గా ఉపయోగించగల అవకాశం ఉంది.

రక్షణ రంగంలో డ్రోన్ల అనువర్తనాలు

- శత్రు స్థానాలను గుర్తించడానికి, భూభాగాన్ని అంచనా వేయడానికి మరియు కదలికలను నిరంతరం గమనించడానికి ఉపయోగిస్తారు.

- శత్రు స్థానాలను లక్ష్యంగా చేసుకోవడానికి ఖచ్చితత్వంతో కూడిన మార్గనిర్దేశక ఆయుధాలను అమర్చారు.
- ప్రమాదకర లేదా చేరుకోలేని ప్రాంతాల్లో సిబ్బందిని గుర్తించి, రక్షిస్తుంది.
- వేగవంతమైన మరియు సులభమైన విస్తరణ, కార్యాచరణ సౌలభ్యాన్ని అందిస్తుంది.

భారతదేశం యొక్క డ్రోన్ సామర్థ్యానికి సవాళ్లు

- చట్టసభ సభ్యులు మరియు డ్రోన్ తయారీదారుల మధ్య ఇప్పటికే ఉన్న సమాచార అంతరం.
- దిగుమతి చేసుకున్న డ్రోన్లకు అవసరమైన పదార్థాలు మరియు కీలక భాగాల కొరకు దిగుమతుల పైనే ఆధారపడవలసి ఉండటం.
- డ్రోన్ సాంకేతికతలో తగినంత పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి లేదు.
- భాగాలు మరియు భారీ ఉత్పత్తి యొక్క ప్రామాణీకరణకు సంబంధించిన సరఫరా వైపు సమస్యలు.

డ్రోన్లను ప్రోత్సహించడానికి ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు

- డ్రోన్ శక్తి పథకం: సంస్థాగతీకరించడానికి మరియు బహుళ వాటాదారులు సహకరించడానికి ఒక ఫ్రేమ్ వర్క్ ను రూపొందించడానికి ఒక పథకం.
- ఉత్పత్తి అనుసంధానిత ప్రోత్సాహక పథకం: డ్రోన్లు మరియు డ్రోన్ భాగాల కోసం ఉత్పత్తి అనుసంధానిత ప్రోత్సాహక పథకం.
- డ్రోన్ రూల్స్ 2021: డ్రోన్ రంగంలో స్టార్ట్ అప్ మరియు చిన్న మరియు మధ్య తరహా సంస్థలకు అవకాశాలను అందించడానికి కొత్త నియమాలు.

2. సాహిత్య అకాడమీ అవార్డులు 2023

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- సాహిత్య అకాడమీ 2023 సంవత్సరానికి పురస్కారాలను ప్రకటించింది.
- జనవరి 2017 మరియు డిసెంబర్ 31, 2021 మధ్య ప్రచురించబడిన అసాధారణమైన పుస్తకాలను గుర్తిస్తుంది.

సాహిత్య అకాడమీ అవార్డుల గురించి

- 1954లో స్థాపించబడింది.
- ఇవి సాహిత్య అకాడమీ ఏటా ప్రధానం చేసే సాహిత్య గౌరవం.
- 24 ప్రధాన భారతీయ భాషలలో సాహిత్య యోగ్యత కలిగిన అత్యుత్తమ పుస్తకాలను గుర్తిస్తుంది.
- అవార్డు సంవత్సరానికి ముందు ఐదు సంవత్సరాలలో మొదటిసారిగా ప్రచురించబడిన పుస్తకాలకు అవార్డులు అందించబడతాయి.

- అభివృద్ధి చెందుతున్న సాహిత్య ధోరణులను అంగీకరిస్తూనే భారతీయ రచనలో శ్రేష్ఠతను గుర్తించడం మరియు ప్రోత్సహించడం లక్ష్యం.
- జ్ఞానపీఠ్ అవార్డు తర్వాత భారత ప్రభుత్వంచే రెండవ-అత్యున్నత సాహిత్య గౌరవం.

ఇతర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డులు

- సాహిత్య అకాడమీ బాల సాహిత్య పురస్కారం: బాలల సాహిత్యానికి రచయిత యొక్క మొత్తం తోడ్పాటును గుర్తించడం.
- సాహిత్య అకాడమీ యువ పురస్కారం: 35 ఏళ్లు మరియు అంతకంటే తక్కువ వయస్సు ఉన్న రచయితలు ప్రచురించిన పుస్తకాలకు వర్తిస్తుంది.

అవార్డు గ్రహీతకు ప్రమాణాలు

- రచయిత తప్పనిసరిగా భారత జాతీయుడై ఉండాలి.
- ఈ అవార్డు జీవించి ఉన్న రచయితలకు ప్రధానం చేయబడుతుంది మరియు మరణానంతరం ఇవ్వబడదు.
- అర్హత కలిగిన రచనలు తప్పనిసరిగా వాటి సంబంధిత భాష మరియు సాహిత్యానికి అత్యున్నత రచనలను సూచించాలి.
- సమాన అర్హత ఉన్నట్లయితే, మొత్తం సాహిత్య సహకారం మరియు రచయితల స్థితి వంటి ప్రమాణాలు పరిగణించబడతాయి.

జ్ఞానపీఠ్ అవార్డు

- భారతీయ జ్ఞానపీఠ్ ద్వారా ఏటా ప్రధానం చేసే ప్రతిష్ఠాత్మక భారతీయ సాహిత్య పురస్కారం.
- సాహిత్యానికి చేయబడిన విశిష్ట సేవలను గుర్తిస్తుంది.
- 1961లో స్థాపించబడింది.
- భారత రాజ్యాంగం మరియు ఆంగ్లంలోని ఎనిమిదవ షెడ్యూల్లో జాబితా చేయబడిన భాషలలోని భారతీయ రచయితలకు ప్రత్యేకంగా ప్రధానం చేయబడుతుంది.
- మరణానంతరం అవార్డులు ఇవ్వబడవు.

3. ఐఎన్ఎస్ ఇంఫాల్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ప్రాజెక్ట్ 15బి స్టెల్త్ గైడెడ్ మిస్సైల్ డిస్ట్రోయర్ల శ్రేణిలో ఐఎన్ఎస్ ఇంఫాల్ మూడవది.
- విశాఖపట్నం తరగతిలో భాగంగా, ఈ డిస్ట్రోయర్లు వారి అధునాతన సామర్థ్యాల మరియు అత్యాధునిక సాంకేతికతకు ప్రసిద్ధి చెందాయి.

మరింత సమాచారం

- నౌకాదళ నిర్మాణంలో దేశం యొక్క నైపుణ్యాన్ని ప్రదర్శిస్తూ భారత నావికాదళానికి చెందిన అంతర్గత సంస్థ అయిన వార్షిప్ డిజైన్ బ్యూరో ఈ నౌకను రూపొందించింది మరియు నిర్మించింది.
- ఇది స్టేట్ ఆఫ్ ది ఆర్ట్ స్టెల్త్ టెక్నాలజీని కలిగి ఉంది, దాని రాడార్ క్రాస్-సెక్షన్ ను తగ్గించడం ద్వారా దాని మనుగడను మెరుగుపరుస్తుంది మరియు శత్రు దళాలచే గుర్తించే అవకాశం తక్కువగా ఉంటుంది.
- ఐఎన్ఎస్ ఇంఫాల్ యొక్క గుర్తించదగిన అంశం ఏమిటంటే ఇది ఈశాన్య ప్రాంతంలోని ఒక నగరం, ప్రత్యేకంగా ఇంఫాల్ నగరం పేరు పెట్టబడిన మొదటి యుద్ధనౌక. ఈ నామకరణ సంప్రదాయం నౌకకు ప్రాంతీయ మరియు సాంస్కృతిక ప్రాముఖ్యతను జోడిస్తుంది.

- సుమారుగా 75 శాతం స్వదేశీ పరికరాలతో, రక్షణ ఉత్పత్తిలో స్వావలంబన దిశగా భారతదేశం చేస్తున్న ప్రయత్నాలలో ఐఎన్ఎస్ ఇంఫాల్ గణనీయమైన పురోగతిని సూచిస్తుంది.
- నౌక లోని ఆయుధ సంపత్తిలో బ్రహ్మోస్ ఉపరితలం నుండి ఉపరితల క్షిపణులు, మధ్యస్థ-శ్రేణి ఉపరితలం నుండి గగనతలానికి ప్రయోగించే క్షిపణులు, స్వదేశీ జలాంతర్గామి నిరోధక రాకెట్ లాంచర్లు మరియు 76ఎంఎం సూపర్ రాపిడ్ గన్ మౌంట్ వంటి అధునాతన ఆయుధాలు ఉన్నాయి, దాని బహుముఖ ప్రజ్ఞ మరియు మందుగుండు సామగ్రిని ప్రదర్శిస్తాయి.
- ఈ డిస్ట్రోయర్ అణు, జీవ మరియు రసాయన యుద్ధ పరిస్థితుల్లో ప్రభావవంతంగా పనిచేసేలా రూపొందించబడింది, వివిధ పోరాట దృశ్యాలలో దాని వ్యూహాత్మక ప్రాముఖ్యతను తెలియజేస్తుంది.
- అధిక స్థాయి ఆటోమేషన్ కార్యచరణ సామర్థ్యానికి దోహదపడుతుంది మరియు స్టెల్త్ లక్షణాలను పొందుపరచడం వలన శత్రువులచే గుర్తించబడకుండా, తెలివిగా పనిచేసే సామర్థ్యాన్ని పెంచుతుంది.
- ఐఎన్ఎస్ ఇంఫాల్ 30 నాట్స్ (56 కిమీ/గంట) కంటే ఎక్కువ వేగాన్ని అందుకోగలదు, నౌకాదళ కార్యకలాపాల సమయంలో దాని చురుకుదనం మరియు వేగవంతమైన ప్రతిస్పందన సామర్థ్యాలను ప్రదర్శిస్తుంది.

ప్రాజెక్ట్ 15బి

- ప్రాజెక్ట్ 15బి భారత నౌకాదళం కోసం తదుపరి తరం స్టెల్త్ గైడెడ్-క్షిపణి విధ్వంసక నౌకలను సూచిస్తుంది.
- ఈ డిస్ట్రోయర్లు మజాగాన్ డాక్ షిప్ బిల్డర్స్ లిమిటెడ్ లో నిర్మించబడుతున్నాయి మరియు పి15ఏ (కోల్కతా క్లాస్) డిస్ట్రోయర్లకు అనుసరణ క్లాస్ లుగా పరిగణించబడుతున్నాయి.
- ప్రాజెక్ట్ లోని నాలుగు నౌకలకు దేశంలోని నాలుగు మూలల్లోని ప్రధాన నగరాల పేర్లు పెట్టారు: విశాఖపట్నం, మోర్చుగావ్, ఇంఫాల్ మరియు సూరత్. ఈ పేర్లు భారతదేశ నావికా సామర్థ్యాలలో ఈ ప్రాంతాల యొక్క విభిన్న ప్రాతినిధ్యం మరియు వ్యూహాత్మక ప్రాముఖ్యతను సూచిస్తాయి.

4. సెంట్రల్ ఇండస్ట్రియల్ సెక్యూరిటీ ఫోర్స్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- సెంట్రల్ ఇండస్ట్రియల్ సెక్యూరిటీ ఫోర్స్ (సిఐఎస్ఎఫ్) కు మొదటి మహిళా డైరెక్టర్ జనరల్ గా నీనా సింగ్ నియమితులయ్యారు.

సెంట్రల్ ఇండస్ట్రియల్ సెక్యూరిటీ ఫోర్స్ గురించి

- హెరాం వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ కింద ఉన్న ఏడు కేంద్ర సాయుధ పోలీసు బలగాలలో కేంద్ర పారిశ్రామిక భద్రతా దళం ఒకటి.
- ఇది 1969లో స్థాపించబడింది.
- ప్రస్తుతం 1,73,355 మంది సిబ్బందితో కూడిన ప్రతిష్టాత్మక బహుళ నైపుణ్యాలు గల సంస్థ.
- సున్నితమైన ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలకు సమగ్ర భద్రతను అందిస్తుంది.
- ప్రస్తుతం, అణుశక్తి కేంద్రాలు, విమానాశ్రయాలు మరియు పవర్ ప్లాంట్లు వంటి కీలకమైన మౌలిక సదుపాయాలతో సహా దేశవ్యాప్తంగా 358 స్థాపనలను సురక్షితం చేస్తుంది.
- ప్రభుత్వ భవనాలు, తాజ్ మహల్ మరియు ఢిల్లీ మెట్రో వంటి స్మారక చిహ్నాలను కూడా సంరక్షిస్తుంది.

అదనపు పాత్రలు:

- 112 సంస్థలకు సేవలందించే ఫైర్ వింగ్ ను నిర్వహిస్తోంది.
- ప్రత్యేక విఐపి సెక్యూరిటీ విభాగం ముఖ్యమైన ప్రముఖులకు ఎల్లవేళలా భద్రతను అందిస్తోంది.

ఇతర కేంద్ర సాయుధ పోలీసు బలగాలు

- సెంట్రల్ రిజర్వ్ పోలీస్ ఫోర్స్ (సి ఆర్ పి ఎఫ్), బోర్డర్ సెక్యూరిటీ ఫోర్స్ (బి ఎస్ ఎఫ్), ఇండో-టిబెటన్ బోర్డర్ పోలీస్ (ఐటిబిపి), అస్సాం రైఫిల్స్, నేషనల్ సెక్యూరిటీ గార్డ్ (ఎన్ ఎస్ జీ), మరియు సశాస్త్ర సీమా బల్ (ఎస్ ఎస్ బి).

5. ఆర్ఎన్ఐక్ మరియు ఫ్లోరైడ్ కాలుష్యం

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- భూగర్భ జలాల్లో ఆర్ఎన్ఐక్ మరియు ఫ్లోరైడ్ ఉనికిపై ఆందోళనల కారణంగా నేషనల్ గ్రీన్ ట్రిబ్యూనల్ 24 రాష్ట్రాలు మరియు నాలుగు కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాలకు నోటీసులు జారీ చేసింది.

కాలుష్యానికి కారణమయ్యే కారకాలు:

- కొన్ని భౌగోళిక నిర్మాణాలు, ముఖ్యంగా గంగా మైదానం, సహజంగా ఏర్పడే ఆర్ఎన్ఐక్ యొక్క అధిక స్థాయిలకు ప్రసిద్ధి చెందాయి, ఇవి రాళ్ళ మరియు అవక్షేపాల నుండి భూగర్భ జలాల్లోకి కలుస్తాయి.
- ఫ్లోరైట్ వంటి ఫ్లోరైడ్ అధికంగా ఉండే ఖనిజాల ఉనికితో సహా భూగర్భ పరిస్థితులు ఫ్లోరైడ్తో భూగర్భ జలాలను కలుషితం చేస్తాయి.
- నీటిపారుదల కొరకు భూగర్భ జలాలను అధికంగా ఉపయోగించడం ఆర్ఎన్ఐక్ మరియు ఫ్లోరైడ్ సమీకరణకు దోహదం చేస్తుంది.
- భూగర్భ జలాలను అధికంగా తోడివేయడం భూ రసాయన పరిస్థితులను మార్చవచ్చు. అది ఈ తరహా కాలుష్య కారకాల విడుదలకు దారితీస్తుంది.
- అవపాతంలో మార్పులు భౌగోళిక నిర్మాణాల నుండి ఆర్ఎన్ఐక్ మరియు ఫ్లోరైడ్ లీచింగ్ ను ప్రభావితం చేస్తాయి.

- మైనింగ్ మరియు పారిశ్రామిక ప్రక్రియల వంటి కొన్ని మానవ కార్యకలాపాలు భూగర్భ జలాల్లో ఆర్ఎన్ఐక్ స్థాయిలను పెంచుతాయి. ఆర్ఎన్ఐక్-కలిగిన పురుగుమందులు మరియు ఎరువుల వాడకం కూడా దోహదపడవచ్చు.
- పారిశ్రామిక వ్యర్థాల విడుదల, ముఖ్యంగా అల్యూమినియం, సిరామిక్ మరియు ఫాస్ఫేట్ పరిశ్రమలు, ఫ్లోరైడ్ కాలుష్యానికి దోహదం చేస్తాయి.

ఆరోగ్య ఆందోళనలు

- ఆర్ఎన్ఐక్ కు దీర్ఘకాలికంగా గురికావడం వల్ల చర్మ, ప్రసరణ, నాడీ-వ్యవస్థ రుగ్మతలు లేదా క్యాన్సర్ కు దారితీయవచ్చు.
- అధిక ఫ్లోరైడ్ దంతాలపై మచ్చలు ఏర్పరుస్తుంది, ఇది ఎక్కువగా సౌందర్య సమస్య, మరియు అధిక సాంద్రతలలో, అస్థిపంజర ఫ్లోరోసిస్, కీళ్లను బలహీనపరుస్తుంది.

కాలుష్యాన్ని అరికట్టేందుకు ప్రభుత్వ చర్యలు

- పర్యవేక్షణ కార్యక్రమాలు మరియు శాస్త్రీయ అధ్యయనాల ద్వారా భూగర్భ జల నాణ్యత డేటాను రూపొందించడంలో సెంట్రల్ గ్రౌండ్ వాటర్ బోర్డ్ కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.
- కేంద్ర భూగర్భ జల మండలి ప్రభావిత ప్రాంతాల్లో ఆర్ఎన్ఐక్ రహిత బావులను నిర్మించడానికి సిమెంట్ సీలింగ్ సాంకేతికతను ఉపయోగిస్తుంది.
- భారత ప్రభుత్వం, రాష్ట్రాల సహకారంతో, ప్రతి గ్రామీణ ఇంటికి కుళాయి నీటి సరఫరాను అందించడానికి జల్ జీవన్ మిషన్ ని అమలు చేస్తోంది. ఈ చొరవ నీటి నాణ్యత సమస్యలను పరిష్కరిస్తుంది.
- నిధుల కేటాయింపులో, రసాయన కలుషితాల వల్ల ప్రభావితమైన ఆవాసాలలో నివసించే జనాభాకు 10% వెయిటేజీ ఇవ్వబడుతుంది.
- నేషనల్ రూరల్ డ్రింకింగ్ వాటర్ ప్రోగ్రామ్ లో భాగంగా 2017లో ప్రారంభించబడిన నేషనల్ వాటర్ క్వాలిటీ సబ్ మిషన్, ఆర్ఎన్ఐక్/ఫ్లోరైడ్ ప్రభావిత గ్రామీణ నివాసాలకు సురక్షితమైన తాగునీటిని అందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- అటల్ మిషన్ ఫర్ రిజువేషన్ అండ్ అర్బన్ ట్రాన్స్ఫర్మేషన్ (అమృత్) ఎంపిక చేయబడిన నగరాలు మరియు పట్టణాలలో నీటి సరఫరా మరియు మురుగునీటి నిర్వహణతో సహా ప్రాథమిక పట్టణ మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధిపై దృష్టి సారిస్తుంది.

6. డెజర్ట్ సైక్లోన్

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- 'డెజర్ట్ సైక్లోన్' అని పిలువబడే సంయుక్త సైనిక వ్యాయామం యొక్క ప్రారంభ ఎడిషన్ కోసం యుఎఈ క్షేత్ర దళాల నుండి 45 మంది సభ్యుల బృందం భారతదేశానికి చేరుకుంది.
- ఇది ఉమ్మడి సైనిక వ్యాయామం, ఇది భారతదేశం మరియు యుఎఈ యొక్క సాయుధ దళాల మధ్య సహకారం మరియు ఉమ్మడి శిక్షణను సూచిస్తుంది.

మరింత సమాచారం :

- ఉప-సంప్రదాయ కార్యకలాపాలలో పరస్పర చర్యను మెరుగుపరచడం వ్యాయామం యొక్క ప్రాథమిక దృష్టి. ఇందులో ఫైటింగ్ ఇన్ బిల్డ్-అప్ ఏరియా, ప్రత్యేకంగా ఎడారి మరియు పాక్షిక ఎడారి భూభాగాల కోసం రూపొందించబడిన ప్రత్యేక శిక్షణ ఉంటుంది.

- ఈ వ్యాయామం శాంతి పరిరక్షక కార్యకలాపాలపై ఐరాస చార్టర్ యొక్క 7 వ అధ్యాయం క్రింద నిర్వహించబడింది, ఇది శాంతి పరిరక్షక ప్రయత్నాలకు దాని ఔచిత్యాన్ని సూచిస్తుంది.
- ఈ వ్యాయామం భారతదేశం మరియు యువకుల మధ్య భాగస్వామ్య భద్రతా లక్ష్యాలను సాధించడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

7. ఇరాన్ లోని కెర్మాన్ లో జంట పేలుళ్లు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఇరాన్ లోని కెర్మాన్ నగరంలో జరిగిన జంట పేలుళ్లను భారతదేశం ఖండించింది.

రాజకీయ లక్షణాలు	
స్థానం	మధ్యప్రాచ్యం లేదా పశ్చిమ ఆసియా
సరిహద్దు దేశాలు	ఆఫ్ఘనిస్తాన్, పాకిస్తాన్, తుర్కమెనిస్తాన్, అజర్బైజాన్, ఆర్మేనియా, టర్కీ ఇరాక్
సరిహద్దు జల వనరులు	కాస్పియన్ సముద్రం, ఒమన్ సింధుశాఖ, పర్షియన్ సింధుశాఖ
భౌగోళిక విశేషాలు	
ప్రధాన పర్వత శ్రేణులు	జాగ్రోస్, ఎల్బర్జ్, కాకసస్
అతి ఎత్తైన ప్రదేశం	హూట్ దమవాండ్ (నిద్రమైన స్ట్రాటోవోల్కానో)
ప్రధాన ఎడారులు	దష్ట్-ఎ-కబీర్, దష్ట్-ఎ-లాట్
ప్రధాన సరస్సులు	ఉర్మియా సరస్సు, గహర్ సరస్సు

8. ఒడిశా నుండి ఏడు ఉత్పత్తులకు జిబ ట్యాగ్ లు

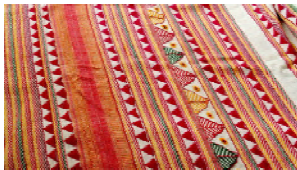
వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఒడిశా నుండి ఏడు ఉత్పత్తులకు భౌగోళిక సూచిక (జిబ) ట్యాగ్ లు మంజూరు చేయబడ్డాయి. ఇవి వాటి ప్రత్యేక సాంస్కృతిక మరియు ఆర్థిక ప్రాముఖ్యతను తెలియజేస్తాయి.

ఉత్పత్తుల జాబితా

1) కప్పగండ శాలువా

- డోంగ్రియా కోండ్ తెగ స్త్రీలచే నేయబడుతుంది మరియు ఎంబ్రాయిడరీ చేయబడుతుంది.

- ఎరువు, పసుపు మరియు అకువచ్చు దారాలతో కూడిన తెల్లటి ముతక వస్త్రం. మూలాంశాలు వారి సమాజానికి పర్వతాల యొక్క ప్రాముఖ్యతను ప్రతిబింబించే పంక్తులు మరియు త్రిభుజాలను కలిగి ఉంటాయి.

2) లాంజియా సారా పెయింటింగ్ (ఇడిటల్)

- ఇది లంజియా సారా సామాజిక వర్గానికి చెందినది.
- ముదురు ఎరుపు బ్యాక్ గ్రౌండ్ పై తెల్లటి పెయింటింగ్ లు.
- అంశాలలో గిరిజన మానవులు, చెట్లు, జంతువులు, పక్షులు, సూర్యుడు మరియు చంద్రుడు ఉన్నారు.

3) కోరాపుట్ కాలా జీర రైస్

- వాసన, రుచి, ఆకృతి మరియు పోషక విలువల కారణంగా 'ప్రిన్స్ ఆఫ్ రైస్' అని పిలుస్తారు.
- హిమోగ్లబిన్ స్థాయిలను పెంచడంలో సహాయపడుతుంది మరియు జీవక్రియను మెరుగుపరుస్తుంది.

4) సిమిలిపల్ కై చట్నీ

- సిమిలిపల్ అడవులలో కనిపించే ఎర్ర వీవర్ చీమలతో తయారు చేయబడుతుంది.
- ఔషధ మరియు పోషక విలువలు సమృద్ధిగా ఉంటాయి. ప్రోటీన్, కార్బియం, జింక్, విటమిన్ బి-12, ఐరన్, మెగ్నీషియం, పొటాషియం మొదలైన వాటికి మంచి వనరు.

5) నయాగర్ కంబైముండి వంకాయ

- కాండం మరియు మొక్కలపై ఉండే ముళ్లకు ప్రసిద్ధి.
- ఎక్కువ గింజలతో కూడిన ఆకుపచ్చని, గుండ్రని పండ్లు.
- ప్రధాన కీటకాలకు నిరోధకత కలిగి ఉంటాయి. చాలా తక్కువ పరిమాణంలో పురుగుమందులు అవసరం.

6) ఖజూరి గూడ

- గజపతి జిల్లాలో ఖర్జూర చెట్ల నుండి తీసే ముదురు గోధుమ రంగు బెల్లం.
- సాంప్రదాయకంగా ట్రాపెజోయిడల్ రూపంలో తయారు చేస్తారు 'పాటాలి గుర్' అని పిలువబడుతుంది.
- సేంద్రీయ లక్షణం కలిగినది.

7) థెంకనల్ మర్చి

- గేదె పాల నుండి తీసిన జున్నుతో తయారు చేసిన తీపివంటకం.
- తేమను పోగొట్టి, వేయించి, బంతుల రూపంలో తయారుచేయబడుతుంది.
- ఆవిర్భావ కేంద్రం గోండియా బ్లాక్ లోని మందర్-సదాంగి ప్రాంతంగా విశ్వసించబడింది.

9. స్వచ్ఛ సర్వేక్షణ అవార్డులు 2023

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఇటీవల, స్వచ్ఛ సర్వేక్షణ అవార్డులు 2023 ప్రధానం చేయబడింది.
- దీనిని 2016 నుండి స్వచ్ఛ భారత్ అర్బన్ మిషన్ 2.0 కింద కేంద్ర గృహ మరియు పట్టణ వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ నిర్వహిస్తోంది.
- ఇది ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద పట్టణ పాఠశుద్ధం మరియు పరిశుభ్రత సర్వే.

అవార్డుల గురించి మరింత (కేటగిరీలు):

- ఇండోర్ మరియు సూరత్ పరిశుభ్ర నగర అవార్డులో ఉమ్మడి విజేతలుగా నిలిచాయి.
- 1 లక్ష కంటే తక్కువ జనాభా కలిగిన పట్టణ కేంద్రాలు: మహారాష్ట్రలోని నస్వాద్.
- ఉత్తమ పనితీరు కనబరుస్తున్న రాష్ట్రం: మహారాష్ట్ర, మధ్యప్రదేశ్ మరియు ఛత్తీస్ గఢ్.
- ఉత్తమ సఫాయిమిత్ర సురక్షిత నగరం: చండీగఢ్.
- పరిశుభ్రమైన గంగా పట్టణాలు: వారణాసి మరియు ప్రయాగ్ రాజ్.

స్వచ్ఛ సర్వేక్షన్ 2023 గురించి

- ఢీమ్: వేస్ట్ టు వెల్త్ (చెత్త నుండి సంపద).
- నగరాల్లోని వార్డుల ర్యాంకింగ్ పై దృష్టి.
- వ్యర్థాల విభజన, వ్యర్థాల ప్రాసెసింగ్ సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడం మొదలైన సూచికలకు అదనపు వెయిటేజీ ఇవ్వబడుతుంది.
- ప్లాస్టిక్ మరియు ప్లాస్టిక్ వ్యర్థాల ప్రాసెసింగ్ యొక్క దశలవారీ తగ్గింపుతో సహా కొత్త సూచికలు ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి.

స్వచ్ఛ భారత్ అర్బన్ మిషన్ 2.0 గురించి

- 2026 నాటికి అన్ని నగరాలను చెత్త రహిత (గార్బేజ్ ఫ్రీ సిటీస్) చేసే లక్ష్యంతో 2021లో ప్రారంభించబడింది.
- ఇది ఒక కేంద్ర ప్రాయోజిత పథకం.
- అన్ని చట్టబద్ధమైన పట్టణాలను కలిగి ఉంటుంది.

ఇతర కార్యక్రమాలు

- ప్రత్యేక స్వచ్ఛత ప్రచారం 3.0: ప్రభుత్వంలో పెండింగ్ ను తగ్గించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- స్వచ్ఛతా పబ్లిసిటీ: వివిధ మంత్రత్వ శాఖలు పరిశుభ్రత ప్రచారాలలో పాల్గొంటాయి.

10. అటల్ సేతు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- ఇటీవలే ప్రధాని మోదీ ప్రారంభించిన ముంబై ట్రాన్స్ హార్బర్ లింక్ ను, అటల్ సేతు అని కూడా పిలుస్తారు, ఇది మహారాష్ట్రలో ఒక రూపాంతర మౌలిక సదుపాయాల ప్రాజెక్ట్.

ముఖ్యాంశాలు

- వంతెన మొత్తం పొడవు 21.8 కిలోమీటర్లు.
- ఇది సముద్రం మీదుగా 16.5 కిలోమీటర్లు మరియు భూమిపై అదనంగా 5.5 కిలోమీటర్లు కలిగి ఉంది.
- సుమారు రూ. 17,840 కోట్ల వ్యయంతో నిర్మించబడింది.
- అత్యాధునిక, తుప్పు-నిరోధక పదార్థాలతో నిర్మించబడింది.
- భూకంపాలు, తుఫానులు, అధిక గాలి ఒత్తిడి మరియు అలల శక్తులతో సహా అనేక రకాల సవాళ్లను తట్టుకునేలా రూపొందించబడింది.
- సౌకర్యవంతమైన ప్రయాణ అనుభవాన్ని నిర్ధారించడానికి అత్యాధునిక సాంకేతికతను కలిగి ఉంది.
- సమర్థవంతమైన ట్రాఫిక్ ప్రవాహం కోసం ఇంటెలిజెంట్ ట్రాఫిక్ మేనేజ్మెంట్ సిస్టమ్ ను కల్గి ఉంది.

- నిజ-సమయ పర్యవేక్షణ మరియు సంఘటన గుర్తింపు కోసం వీడియో ఇన్సిడెంట్ డిటెక్షన్ సిస్టమ్ ను పొందుపరచబడి ఉంది.
- వంతెనపై సురక్షితమైన వేగాన్ని నిర్వహించడానికి స్పీడ్ ఎన్ ఫోర్స్ మెంట్ సిస్టమ్ ను అమలు చేస్తుంది. అత్యవసర సమయంలో తక్షణ కమ్యూనికేషన్ కోసం ఎమర్జెన్సీ కాల బాక్స్ లు వ్యూహాత్మకంగా ఉంచబడ్డాయి.

ప్రాముఖ్యత

- అటల్ సేతు దేశంలోనే అతి పొడవైన వంతెనగా గుర్తింపు పొందింది.
- ఇది భారతదేశంలోని పొడవైన సముద్ర వంతెనగా ఖ్యాతి పొందింది.
- ఈ వంతెన అనుసంధానతపై మంచి ప్రభావం చూపుతుంది, ముంబై మరియు నవీ ముంబై మధ్య ప్రయాణ సమయాన్ని 2 గంటల నుండి కేవలం 20 నిమిషాలకు తగ్గిస్తుంది.

10. నృత్య కళానిధి అవార్డు

వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

- సంగీతం అకాడమీ యొక్క 17వ డ్యాన్స్ ఫెస్టివల్ లో శాస్త్రీయ నృత్య కళాకారిణి మరియు కొరియోగ్రాఫర్ వసంతలక్ష్మి నరసింహాచారి ప్రతిష్టాత్మక 'నృత్య కళానిధి' అవార్డును అందుకున్నారు.
- వసంతలక్ష్మి నరసింహాచారి భరతనాట్యం మరియు కూచిపూడి రెండింటిలోనూ తన నైపుణ్యానికి ప్రసిద్ధి చెందింది, శాస్త్రీయ నృత్య రూపాల్లో విశేషమైన బహుముఖ ప్రజ్ఞను ప్రదర్శిస్తుంది.

నృత్య కళానిధి అవార్డు గురించి

- 'నృత్య కళానిధి' అవార్డు అనేది ప్రఖ్యాత మద్రాసు మ్యూజిక్ అకాడమీ అందించే నృత్య రంగంలో వార్షిక గుర్తింపు.
- మద్రాస్ సంగీత అకాడమీ లలిత కళల చరిత్రలో ఒక కీలక సంస్థగా ఒక విశిష్ట స్థానాన్ని కలిగి ఉంది.
- ఇది డిసెంబరు 1927లో మద్రాసులో జరిగిన అఖిల భారత కాంగ్రెస్ సమావేశం ఫలితంగా ఉద్భవించింది.
- ఈ సంస్థ కర్ణాటక సంగీతానికి ఉన్నత ప్రమాణాలను నెలకొల్పడం మరియు సమర్ధించడం అనే ప్రతిష్టాత్మక లక్ష్యంతో రూపొందించబడింది.

- ఈ మ్యూజిక్ అకాడమీ నిర్వహించే ఒక ముఖ్యమైన కార్యక్రమం దాని వార్షిక సంగీత మరియు నృత్య ఉత్సవం, దేశవ్యాప్తంగా కళాకారులు మరియు కళాభిమానులను ఆకర్షిస్తుంది.
- ఈ మ్యూజిక్ అకాడమీ సంగీతం మరియు నృత్య రంగంలో నైపుణ్యాన్ని గుర్తించి గౌరవించడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.
- నృత్య కళానిధితో పాటు, సంగీత కళానిధి, సంగీత కళా ఆచార్య, టిటికె, మరియు సంగీత విద్వాంస అవార్డులు వంటి అనేక ఇతర అవార్డులు వార్షిక ఉత్సవంలో అందించబడతాయి.

1. ఎన్టీఆర్ రంగస్థల అవార్డు-2022

- ఎన్టీఆర్ రంగస్థల అవార్డు-2022ని మీగడ రామలింగ స్వామికి మరియు డాక్టర్ వైఎస్ఆర్ అవార్డు -2023ని యంగ్ మెన్స్ హ్యాపీ క్లబ్ ఆఫ్ కాకినాడకు ప్రధానం చేయనున్నట్లు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. వ్యక్తిగత ప్రతిభకు గుర్తింపుగా ఎన్టీఆర్ అవార్డు ఇవ్వబడుతుంది, అయితే వైఎస్ఆర్ అవార్డు ఒక సంస్థ యొక్క జట్టుకృషిని గుర్తిస్తుంది.
- రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 1998 నుండి వ్యక్తులకు రూ. 1.5 లక్షల నగదు బహుమతితో పాటు ఎన్టీఆర్ అవార్డును అందిస్తోంది, అయితే వైఎస్ఆర్ అవార్డు, రూ. 5 లక్షల నగదు బహుమతితో పాటు 2023లో ప్రవేశపెట్టబడింది.

2. ప్రవాసాంధ్ర భరోసా బీమా

- ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, ఏపీ నాన్-రెసిడెంట్ తెలుగు సొసైటీ ద్వారా, ప్రవాసాంధ్ర భరోసా బీమా (పిబిబి) పథకం కోసం తమను తాము నమోదు చేసుకున్న విదేశాలలో నివసిస్తున్న తెలుగు వారి కోసం 50% ప్రీమియం సబ్సిడీని అందిస్తోంది. ప్రవాస తెలుగువారు మరియు వారి కుటుంబ సభ్యులు డిసెంబర్ 26, 2023 నుండి జనవరి 15, 2024 వరకు ఈ పథకంలో నమోదు జరిగింది.
- ఉద్యోగులు, వలస కార్మికులు, డ్రైవర్లు, హౌస్ మెయిన్స్, హెల్పర్లు మరియు ఇతర వర్కింగ్ సెక్షన్లు మూడు సంవత్సరాల కవరేజీకి కేవలం రూ. 275కే ఈ పథకాన్ని పొందవచ్చు, విదేశాలలో చదువుతున్న విద్యార్థులు ఒక సంవత్సరం కవరేజీకి ఉచితంగా నమోదు చేసుకోవచ్చు.
- రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ ఉద్యోగుల కోసం పిబిబి ప్రీమియంలో 50% (గతంలో మూడు సంవత్సరాలకు రూ. 550) మరియు విద్యార్థుల ప్రీమియం 100% స్పాన్సర్ చేస్తుంది.

ప్రయోజనాలు

- ఈ పథకం ప్రయోజనాలలో ప్రమాదపశాత్తు మరణం లేదా శాశ్వత వైకల్యం సంభవించినప్పుడు రూ. 10 లక్షల ఆర్థిక సహాయం, గాయాలు లేదా అనారోగ్యంతో బాధపడేవారికి వైద్య ఖర్చులు రూ. 1 లక్ష వరకు మరియు ప్రసూతి ఖర్చులు రూ. 50,000 వరకు మహిళా ఉద్యోగులకు అందించబడతాయి.

- వలస కార్మికులను, ముఖ్యంగా గల్ఫ్ సహకార మండలి దేశాలలో వని చేస్తున్న వారిని పెద్దమొత్తంలో నమోదు చేసుకునేలా ప్రోత్సహించాలని ఏపీ ఎన్ ఆర్ టి కోఆర్డినేటర్లకు సూచించబడింది.
- ఇన్సూరెన్స్ ప్రొవైడర్ అయిన న్యూ ఇండియా అస్యూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్తో ఇప్పటికే ఉన్న అవగాహన ఒప్పందం జనవరి 15, 2024న ముగుస్తుంది మరియు కొత్త ఎంఓయూలో పిబిబి ప్రీమియం పెరిగే అవకాశం ఉన్నందున, వివిధ విభాగాలకు చెందిన తెలుగువారు ఈ అవకాశాన్ని ఉపయోగించుకోవాలని సూచించబడినది.

3. జిందాల్ స్టీల్ తో విశాఖ స్టీల్ ప్లాంట్ అవగాహనా ఒప్పందం

- విశాఖ స్టీల్ ప్లాంట్లో బ్లాస్ట్ ఫర్నేస్-3ని పునఃప్రారంభించేందుకు జిందాల్ స్టీల్ అండ్ పవర్ లిమిటెడ్తో ఆర్ఐఎన్ఎల్-వి ఎస్ పి యాజమాన్యం ఇటీవల అవగాహన ఒప్పందాన్ని ప్రకటించింది. 2021 నుండి సేవలను నిలిపివేసిన ఫర్నేస్ యొక్క పునఃప్రారంభ కార్యచరణలో జిందాల్ దాదాపు రూ. 800-రూ. 900 కోట్ల పెట్టుబడి పెట్టాలని భావిస్తున్నది. రాష్ట్రీయ ఇస్పాట్ నిగమ్ లిమిటెడ్ యొక్క అధికారిక ప్రకటన ప్రకారం, హాట్ మెటల్ ఉత్పత్తిని సంవత్సరానికి 2 మిలియన్ టన్నులు పెంచడానికి దాని బ్లాస్ట్ ఫర్నేస్-3ని డిసెంబర్ 30, 2023 నుండి పునఃప్రారంభించింది. ముడిసరుకు కొరత కారణంగా జనవరి 2022 నుండి బ్లాస్ట్ ఫర్నేస్-3 నిలిపివేయబడినది. బ్లాస్ట్ ఫర్నేస్-3 పునః ప్రారంభం వలన పెరిగే అదనపు సామర్థ్యం వలన ఉక్కు కర్మాగారానికి నెలకు రూ. 500 కోట్ల అమ్మకాల టర్నోవర్ను పెంచడానికి వీలు కల్పిస్తుంది. ఈ బ్లాస్ట్ ఫర్నేస్ కి 'అన్నపూర్ణ' గా నామకరణం చేశారు.

4. వరల్డ్ కెటిల్బెల్ ఛాంపియన్ షిప్

- ముంబైలో జరిగిన వరల్డ్ కెటిల్బెల్ స్పార్ట్స్ ఫెడరేషన్ ఆసియా/ ఓషియానియా ఛాంపియన్ షిప్లో ఆంధ్రప్రదేశ్కు చెందిన ముగ్గురు అథ్లెట్లు వేర్వేరు ఈవెంట్లలో పతకాలు సాధించారు.
- అందర్-18 'వన్ ఆర్మ్ లాంగ్ సైకిల్-24 కేజీల కెటిల్బెల్-30 నిమిషాల హాఫ్ మారథాన్'లో ఎండ్. అనాస్ స్వర్ణం సాధించగా, 'వన్ ఆర్మ్ లాంగ్ సైకిల్-24 కేజీల కెటిల్బెల్-10 నిమిషాల క్లాసిక్'లో ఎండ్. జావీద్ అహ్మద్ స్వర్ణం మరియు 'వన్ ఆర్మ్ లాంగ్ సైకిల్-24 కేజీల కెటిల్బెల్-30 నిమిషాల హాఫ్ మారథాన్' లో కాంస్యం

సాధించాడు. సిపావ్. నీలిమ 'టూ ఆర్ట్ లాంగ్ సైకిల్-2x16 కేజీల కెటిల్బెల్స్' మరియు 'పన్ ఆర్ట్ లాంగ్ సైకిల్-16 కేజీ కెటిల్బెల్స్'లో రజతం సాధించింది.

5. వాడ్సగర్ కు ఆహ్వానం

- గుజరాత్ టూరిజం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నుండి పర్యాటకులను చారిత్రక వాడ్సగర్ కు ఆహ్వానించింది. వాడ్సగర్ పట్టణం గుజరాత్ లోని మెహసానా జిల్లాలో ఉంది. ఇది చారిత్రాత్మకంగా ముఖ్యమైన పట్టణం. ఇక్కడి మానవ నివాసాల చరిత్ర, మూడు మరియు నాల్గవ శతాబ్దాల నాటిది. ఈ పురాతన పట్టణం వారసత్వం, సంస్కృతితో సమ్మిద్ధిగా ఉంది మరియు అనేక ముఖ్యమైన పురావస్తు సంపదను కలిగి ఉంది. వాడ్సగర్ ను గతంలో అనతపుర మరియు ఆనందపుర అని పిలిచేవారు.

6. ఐఎన్ఎస్ సుమేధ

- భారత నౌకాదళం యొక్క గస్టీ నౌక ఐఎన్ఎస్ సుమేధ 134 రోజుల పాటు 22,000 నాటికల్ మైళ్లకు పైగా సుదీర్ఘ మోహరింపు తర్వాత విశాఖపట్నంకు తిరిగి వచ్చింది. ఈ యాత్రలో భాగంగా, ఐఎన్ఎస్ సుమేధ 12 దేశాలను సందర్శించింది, అఫ్రికాలోని నేవీ యొక్క సముద్ర భాగస్వాములతో సహా, సముద్ర భద్రతకు దేశం యొక్క నిబద్ధతను ప్రదర్శిస్తుంది. గతంలో ఐఎన్ఎస్ సుమేధ సహాయక చర్యల్లో కీలక పాత్ర పోషించింది. ఏప్రిల్ 2023లో, ఈ ప్రాంతంలో పెరిగిన సంఘర్షణల మధ్య సుడాన్ నుండి భారతీయ పౌరులను తరలించడంలో సహాయపడిన 'అపరేషన్ కావేరీ' లో ఈ నౌక కీలక పాత్ర పోషించింది. నిర్వాసితులను భారతదేశానికి వారి తదుపరి విమానాలకు చేర్చే ముందు పోర్ట్ సుడాన్ నుండి జెడ్డాకు తీసుకువెళ్లారు.

7. జగనన్న విద్యా దీవెన

- జగనన్న విద్యా దీవెన కింద రూ. 584 కోట్లు విడుదల చేయబడినది. పశ్చిమగోదావరి జిల్లా భీమవరంలో నిర్వహించిన కార్యక్రమంలో 2023 జూలై-సెప్టెంబర్ త్రిమాసికానికి సంబంధించి 8,09,039 మంది తల్లులు మరియు విద్యార్థుల ఉమ్మడి ఖాతాల్లోకి నేరుగా ముఖ్యమంత్రి జగన్ మోహన్ రెడ్డి ఈ మొత్తాన్ని విడుదల చేశారు.

- ఈ విడతతో, జగనన్న విద్యా దీవెన మరియు జగనన్న వసతి దీవెన కింద ఇప్పటివరకు పంపిణీ చేయబడిన మొత్తం రూ. 18,576 కోట్లు. ఇది గత ప్రభుత్వం చేసిన వ్యయం కంటే రూ. 6,435 కోట్లు ఎక్కువ.

8. ఏపీలో పెరిగిన తలసరి విద్యుత్ వినియోగం

- ఆంధ్రప్రదేశ్ లో తలసరి విద్యుత్ వినియోగం 2019 ఆర్థిక సంవత్సరంలో 1,234 కిలోవాట్ అవర్ (యూనిట్) నుండి 2023 ఆర్థిక సంవత్సరంలో 1,357 యూనిట్లకి పెరిగింది.
- 2023 ఫిబ్రవరిలో విశాఖపట్నంలో జరిగిన గ్లోబల్ ఇన్వెస్టర్ సమ్మిట్ లో ఇంధన రంగంలో రూ. 9.57 లక్షల కోట్ల పెట్టుబడులు రావడం ఈ సంవత్సరంలో చెప్పుకోదగ్గ పరిణామం, ఇందులో గణనీయమైన భాగం పునరుత్పాదక శక్తి రంగంలోకి ప్రవహిస్తోంది.
- 2023 నాటికి 500 గిగావాట్ల పునరుత్పాదక శక్తి ఉత్పత్తి చేయాలనే భారతదేశ లక్ష్యానికి ఇది ప్రధాన సహకారం అందించడంలో సహాయపడుతుంది. ఏపీకి 38 గిగావాట్ల సోలార్, 44 గిగావాట్ల పవన విద్యుత్తుతో పెద్దఎత్తున ఉపయోగించని పునరుత్పాదక శక్తి సామర్థ్యం ఉంది. 10 గిగావాట్ల కెపాసిటీ ఉన్న పునరుత్పాదక శక్తి ప్రాజెక్టులు ఇప్పటికే అమలులోకి తేబడుతున్నాయి.
- ఏపీ ఇప్పటికే ఉన్న రిజర్వాయర్లు మరియు ఆఫ్ రివర్ స్టానాలకు సమీపంలో 42 గిగావాట్ల సామర్థ్యంతో 39 పంప్డ్ స్టోరేజీ హైడ్రో పవర్ ప్రాజెక్టులను గుర్తించింది. హెచ్ పి సి ఎల్ తో దాదాపు రూ. 10,000 కోట్ల విలువైన పునరుత్పాదక విద్యుత్ ప్రాజెక్టుల అభివృద్ధి కోసం ప్రభుత్వం అవగాహన ఒప్పందాలను కుదుర్చుకుంది.
- వ్యవసాయం, ఆక్వా మరియు పశుసంవర్ధక రంగాలలో 39.64 లక్షల మంది లబ్ధిదారులకు, ఎస్సీలు, ఎస్టీలు, బీసీలు మరియు ఇతర వినియోగదారులకు సవరణలు పథకాల ద్వారా మద్దతునిచ్చింది, ఇందులో మొత్తం రూ. 46,581 కోట్ల టారిఫ్ సబ్సిడీలు ఇవ్వబడ్డాయి. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా జగనన్న హౌసింగ్ కాలనీలు, వ్యక్తిగత స్థలాల్లో ఐదు లక్షల ఇళ్లకు విద్యుత్ సౌకర్యం కల్పించారు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వ్యవసాయ వినియోగదారులకు 10,324 మిలియన్ యూనిట్ల ఉచిత విద్యుత్ ను సరఫరా చేసింది మరియు పెరుగుతున్న డిమాండ్ ను పరిగణనలోకి తీసుకుని, సరఫరాను దాదాపు 13,185 మిలియన్ యూనిట్లకి పెంచడానికి ప్రణాళిక చేయబడింది.

9. కళా దిశ ప్రాజెక్ట్

- కళా దిశ ప్రాజెక్ట్ కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని కాకినాడకు చెందిన తోలు బొమ్మల కళాకారుడు తోట బాలకృష్ణతో సంగీత నాటక అకాడమీ జట్టుకట్టింది. తోలుబొమ్మలాటలో బాలకృష్ణ ఆధ్వర్యంలో శిక్షణ పొందేందుకు నలుగురు మహిళలతో సహా పది మంది యువకులు ఎంపికయ్యారు, త్వరలో కాకినాడ సమీపంలోని జమున నగర్ లో శిక్షణ ప్రారంభం కానుంది.

10. జగనన్న ఆరోగ్య సురక్ష రెండవ దశ

- ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం జనవరి 2, 2024న రాష్ట్రవ్యాప్తంగా జగనన్న ఆరోగ్య సురక్ష రెండవ దశను ప్రారంభించింది. ఈ కార్యక్రమంలో భాగంగా, జనవరి 2న గ్రామాలలో మరియు మరుసటి రోజు పట్టణ ప్రాంతాల్లో ప్రారంభించి ఆరు నెలల్లో 13,954 ఆరోగ్య శిబిరాలను నిర్వహించనున్నారు.

- జగనన్న ఆరోగ్య సురక్ష రెండవ దశ గర్భిణీ మరియు పాలిచ్చే తల్లులు, నవజాత శిశువులు మరియు శిశు సంరక్షణ, కౌమార ఆరోగ్యం మరియు దీర్ఘకాలిక వ్యాధులతో బాధపడుతున్న వ్యక్తులపై దృష్టి సారించి అన్ని గృహాలకు వర్తిస్తుంది.
- ఈ కార్యక్రమం యొక్క మొదటి దశలో 12,423 ఆరోగ్య శిబిరాలు నిర్వహించబడ్డాయి మరియు 1,64,982 మంది రోగులను డాక్టర్ వైఎస్ఆర్ ఆరోగ్యశ్రీ పథకం కింద ఎంపానెల్ చేయబడిన ఆసుపత్రులకు రిఫర్ చేసినట్లు అధికారిక ప్రకటన తెలిపింది.

11. ఒక జిల్లా ఒక ఉత్పత్తి అవార్డును గెలుచుకున్న అరకు కాఫీ

- ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని తూర్పు కనుమలలో పండించే ప్రత్యేకమైన మరియు సువాసనగల కాఫీ అయిన అరకు కాఫీ, 2023 సంవత్సరానికి ప్రతిష్టాత్మకమైన వన్ డిస్టిక్ట్ వన్ ప్రాడక్ట్ అవార్డును పొందింది.

12. జాతీయ యువజన అవార్డు 2024

- కేంద్ర యువజన వ్యవహారాలు మరియు క్రీడల మంత్రిత్వ శాఖ అనంతపురం జిల్లాకు చెందిన బీసాతి భరత్ ని జాతీయ యువజన అవార్డు 2024కి ఎంపిక చేసింది. సింగనమల నియోజకవర్గంలోని కందికాపుల గ్రామానికి చెందిన భరత్ ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ మరియు కర్ణాటకలతో కూడిన మండలానికి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నారు. 'ఆజాదీ కా అమృత్ మహోత్సవ' సందర్భంగా 1,250 యూనిట్ల రక్తాన్ని సేకరించడం ద్వారా 125 సామాజిక సాధికారత కార్యక్రమాలను నిర్వహించాడు, విద్య మరియు పంచాయత్ రాజ్ శాఖల సహకారంతో గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని 2,800 మంది యువతకు కెరీర్ గైడ్స్ శిక్షణను అందించాడు.
- స్వామి వివేకానంద జయంతిని పురస్కరించుకుని జనవరి 12న నిర్వహించిన 27వ జాతీయ యువజన దినోత్సవం సందర్భంగా మహారాష్ట్రలోని నాసిక్ లో ఈ అవార్డును ప్రధానం చేశారు.
- భారత ప్రభుత్వంలోని యువజన వ్యవహారాలు మరియు క్రీడల మంత్రిత్వ శాఖ ద్వారా 1979లో జాతీయ యువజన అవార్డులను ఏర్పాటు చేశారు.

13. ఆసియా నీటి పక్షుల గణన 2024

- ఆసియా వాటర్బర్డ్ సెన్సస్-2024 జనవరి 5న ప్రారంభమైంది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని గోదావరి ముఖద్వారం మరియు దాని పరిసర ప్రాంతాలలో చిత్తడి నేలలు, మడ అడవులు, మడుగులతో సహా 12 వలస పక్షుల ఆవాసాలలో ఈ గణన చేపట్టబడినది. రెండు రోజుల గణనలో ఎక్కువ భాగం కోరింగ వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం పరిధిలోకి వస్తుంది.

14. నాగార్జున సాగర్ - శ్రీశైలం టైగర్ రిజర్వ్ లో సింగిల్ యూజ్ ప్లాస్టిక్ పై నిషేధం

- నాగార్జున సాగర్ - శ్రీశైలం టైగర్ రిజర్వ్ పరిధిలో ప్లాస్టిక్ కాలుష్యానికి వ్యతిరేకంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ అటవీ శాఖ క్రియాశీలక నిర్ణయాన్ని తీసుకుంది.

జనవరి 1, 2024 నుండి, రిజర్వ్ సరిహద్దుల్లో అన్ని సింగిల్ యూజ్ ప్లాస్టిక్ ఉత్పత్తులపై సమగ్ర నిషేధం అమలు చేయబడింది. ఈ నిషేధం ప్లాస్టిక్ క్యారీ బ్యాగ్లు మరియు వాటర్ బాటిల్స్ వంటి వస్తువులకు వర్తిస్తుంది. ఈ చర్య పులుల అభయారణ్యం యొక్క దుర్బలమైన పర్యావరణ వ్యవస్థను రక్షించడం మరియు వన్యప్రాణులు మరియు సందర్శకుల కోసం మరింత సుస్థిర వాతావరణాన్ని ప్రోత్సహించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

15. ఆంధ్రప్రదేశ్ కు ఒక జిల్లా ఒక ఉత్పత్తిలో 50% అవార్డులు

- ఒక జిల్లా, ఒక ఉత్పత్తి అవార్డులు-2023లో అందించబడిన మొత్తం అవార్డులలో సగం కైవసం చేసుకోవడం ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్ అద్భుతమైన విజయాన్ని సాధించింది. ఒక జిల్లా - ఒక ఉత్పత్తి - 2023 యొక్క 12 జిల్లా అవార్డులలో ఏపీ ఆరింటిని గెలుచుకుంది ఇందులో మొదటి రెండు బంగారు బహుమతులు ఉన్నాయి - ఒకటి కాకినాడ జిల్లాకు చెందిన ఉప్పాడ జమ్మానీ చీరలకు రాగా మరొకటి అల్లూరి సీతారామ రాజు జిల్లాకు చెందిన అరకు కాఫీకి వచ్చింది.
- శ్రీకాకుళం జిల్లా పొందూరు కాటన్ చీరలు, కర్నూలు జిల్లాకు చెందిన కోడుమూరు గద్దాల్ చీరలు కాంస్య బహుమతులను గెలుచుకోగా, అన్నమయ్య జిల్లాకు చెందిన మదనపల్లె పట్టుచీరలు, గుంటూరు జిల్లా మంగళగిరి చీరలు ప్రత్యేక అవార్డులను గెలుచుకున్నాయి.

16. జాతీయ పక్షుల దినోత్సవం

- జనవరి 5న జాతీయ పక్షుల దినోత్సవం పర్యావరణ వ్యవస్థలో చిన్న పక్షుల ప్రాముఖ్యతను తెలియజేస్తుంది. ఏవియన్ వెల్చర్ కోయలిషన్ నేతృత్వంలో, ఈ రోజున బందిఖానాలో ఉన్న పక్షుల గురించి అవగాహన పెంపొందించడంపై దృష్టి సారిస్తుంది, లాభం లేదా వినోదం కోసం దోపిడీ నుండి వాటిని రక్షించాల్సిన అవసరాన్ని నొక్కి చెబుతుంది.
- జాతీయ పక్షుల దినోత్సవం 2024 యొక్క థీమ్ 'రైట్ టు షైట్'.

17. వీధి దీపాల ప్రాజెక్టులో ఏపీకి మొదటి స్థానం

- ట్రీట్ లైటింగ్ నేషనల్ ప్రోగ్రామ్ పథకం కింద 29.5 లక్షల ఎల్ఈడీ వీధిలైట్లను విజయవంతంగా ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా భారతదేశంలోని వీధి దీపాల ప్రాజెక్టులో ఆంధ్రప్రదేశ్ అగ్రగామిగా నిలిచింది.
- ఉన్నత జ్యోతి అందరికీ అందుబాటులో ఉండే ఎల్ఈడీల కింద (ఉజాలా) ఏపీలో ఇప్పటి వరకు 2.2 కోట్లకు పైగా ఎల్ఈడీ బల్బులు పంపిణీ చేయబడ్డాయి.

18. కృష్ణా-గోదావరి బేసిన్ లోని డీప్ వాటర్ బ్లాక్ నుండి చమురు ఉత్పత్తి

- భారతదేశ దేశీయ ఇంధన ఉత్పత్తికి గణనీయమైన ప్రోత్సాహాన్ని అందించడంలో, ఆయిల్ అండ్ నేచురల్ గ్యాస్ కార్పొరేషన్ (ఓఎన్ఐసీ) బంగాళాఖాతంలోని కృష్ణా-గోదావరి బేసిన్ లోని డీప్ వాటర్ కెజి-డిడబ్ల్యూఎన్-98/2 బ్లాక్ నుండి "మొదటి చమురు ఉత్పత్తి"ని ప్రారంభించింది.

19. జల్ జీవన్ మిషన్ క్రింద ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని 72.6% ఇళ్ళు

- జల్ జీవన్ మిషన్ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో గణనీయమైన ప్రగతిని సాధించింది. జనవరి 8, 2024 నాటికి, రాష్ట్రంలోని 72.6% గ్రామీణ గృహాలకు కుళాయి కనెక్షన్ల ద్వారా స్వచ్ఛమైన తాగునీరు అందుబాటులో ఉంది. 95,53,908 గ్రామీణ కుటుంబాలలో 69,38,086 ఇప్పుడు కుళాయి కనెక్షన్లను కలిగి ఉన్నారు. 5,931 గ్రామాలు 100% కవరేజీని సాధించాయి.

20. గుంటూరు రైతుకు ప్రపంచ ప్రశంసలు

- కె. మీరాబీ యొక్క సహజ వ్యవసాయ పద్ధతులు రాష్ట్ర మరియు అంతర్జాతీయ స్థాయిలో ప్రశంసలు పొందాయి. వాటిని ఆక్స్ ఫర్డ్ యూనివర్సిటీ యొక్క రియల్ ఫార్మింగ్ కాన్ఫరెన్స్-2024లో ప్రదర్శించారు. గుంటూరు జిల్లా పొన్నూరుకు చెందిన ఈమె కుటుంబ ఆర్థిక సమస్యల కారణంగా ఆరో తరగతిలోనే చదువు మానేసింది. ఆమె 2009లో పురుగుమందు రహిత పంట నిర్వహణ గురించి తెలుసుకున్నారు. రతుపవనానికి ముందు పొడి కాల విత్తన నాట్లు (పిఎండిఎస్) మరియు డ్రిప్లింగ్ పద్ధతులు (విత్తనాన్ని భూమిలో చిన్నరంధ్రం చేసి నాటి పద్ధతి) అమలు చేయబడ్డాయి. ఏడాదికి 30 పంటలు పండించి అధిక లాభాలు గడించారు. సంవత్సరానికి రూ. 19,000 పెట్టుబడి ఖర్చు తగ్గింది, రూ. 1.5 లక్షల ఆదాయం లభించింది. పిఎండిఎస్ యొక్క నిరంతర అమలు మరియు బహుళ పంటలను పండించడం ద్వారా నేల ఆరోగ్యం మెరుగుపడింది.
- 'మీరాబీ మోడల్'గా గుర్తింపు- రైతు సాధికార సంస్థ అధికారులు ఆమె సేంద్రియ వ్యవసాయ పద్ధతికి 'మీరాబీ మోడల్' అని పేరు పెట్టారు. 30 రకాల పంటలను పండించి ఇతర రైతుల జీవితాలను మార్చినందుకు ప్రశంసించారు.

21. తమన్యు సిరంగిని కి సత్కారం

- మధ్యప్రదేశ్ లోని భోపాల్ లో నిర్వహించిన 67వ జాతీయ సూల్ గేమ్స్ ఛాంపియన్ షిప్ లో షూటింగ్ లో బంగారు పతకం సాధించిన వన్నెండేళ్ల తమన్యు సిరంగిని ని సత్కరించారు. విజయవాడకు చెందిన ఈ బాలిక అందర్-14 టీమ్ ఈవెంట్ లో 1229.9 పాయింట్లు సాధించి బంగారు పతకాన్ని ఖాయం చేసుకుంది.

22. ఎస్వీ యూనివర్సిటీ క్యాంపస్ లో ఐటీ కేంద్రం

- తిరుపతిలోని శ్రీ వెంకటేశ్వర యూనివర్సిటీ (ఎస్వీయూ) క్యాంపస్ లో నేషనల్ ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఎలక్ట్రానిక్స్ అండ్ ఇన్ ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేయడంతో ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఐటీ విద్యా రంగంలో గణనీయమైన అభివృద్ధి జరుగుతోంది. ఈ సహకారం విద్యార్థులకు మరియు నిపుణులకు అత్యధునిక ఐటీ శిక్షణ మరియు నైపుణ్యాల అభివృద్ధి అవకాశాలని అందించడానికి హామీ ఇస్తుంది. ఐటీ రంగంలో నైపుణ్యాల అంతరాన్ని తగ్గించడం మరియు పరిశ్రమకు సంబంధించిన పరిజ్ఞానం మరియు నైపుణ్యంతో వ్యక్తులను సన్నద్ధం చేయడం ఈ కేంద్రం యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం.

23. జగనన్న తోడు పథకం

- జగనన్న తోడు పథకం క్రింద ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం రూ. 431.58 కోట్లు విడుదల చేసింది. ఈ పథకం చిన్న వీధి వ్యాపారులు మరియు చేతివృత్తుల వారికి ప్రతి ఒక్కరికి రూ. 10,000 వడ్డీ రహిత బ్యాంకు రుణాలను అందించడం ద్వారా వారిని బలోపేతం చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. ప్రభుత్వం ఆ మొత్తాన్ని నేరుగా లబ్ధిదారుల ఖాతాల్లో జమ చేస్తుంది.

24. రైతు సాధికార సంస్థకు అవార్డులు

- సేంద్రియ మరియు సహజ వ్యవసాయ కార్యక్రమాలకు గాను ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రైతు సాధికార సంస్థ రెండు అంతర్జాతీయ అవార్డులను పొందింది. బెంగళూరులో జరిగిన 'మిల్లెట్స్ అండ్ ఆర్గానిక్స్' పై మూడు రోజుల అంతర్జాతీయ సేంద్రియ వాణిజ్య ప్రదర్శనలో రైతు సాధికార సంస్థకి రెండు అదనపు అంతర్జాతీయ అవార్డులు లభించాయి. ఇతర రాష్ట్రాల విభాగంలో రైతు సాధికార సంస్థ 'ఉత్తమ రాష్ట్ర పెవిలియన్' మరియు 'ఉత్తమ స్టాల్ అవార్డు'లను కైవసం చేసుకుంది. ఈ సంస్థ సేంద్రియ వ్యవసాయ ఉత్పత్తులను ప్రదర్శించినందుకు నిలకడగా ప్రశంసలు పొందుతోంది.

25. స్వచ్ఛ సర్వేక్షణ్ అవార్డులు-2023 లో ఆంధ్ర ప్రదేశ్

- జాతీయ ర్యాంక్ పడిపోయినా మళ్లీ టాప్-10లో విజయవాడ నిలిచింది. స్వచ్ఛ సర్వేక్షణ్ అవార్డులు-2023లో టాప్-10 ఆల్ ఇండియా క్లీన్ సిటీస్ లో విజయవాడ తన స్థానాన్ని నిలబెట్టుకుంది. ఇది జాతీయ స్థాయిలో 6వ స్థానంలో మరియు రాష్ట్రంలో 2వ స్థానంలో ఉంది (మొదటిది విశాఖపట్నం). చెత్తను వదిలించుకోవడంలో చేసిన కృషికి నగరం ఫైవ్ స్టార్ రేటింగ్ ను కూడా పొందింది. నగరం 2021లో మూడవ పరిశుభ్రమైన నగరంగా అత్యుత్తమ ర్యాంక్ ను పొందింది.
- పరిశుభ్రత సర్వే 2023లో మొదటి 10 స్థానాల్లో మూడు ఆంధ్ర నగరాలు:
- ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని విశాఖపట్నం, విజయవాడ మరియు తిరుపతి స్వచ్ఛ సర్వేక్షణ్-2023లో భారతదేశంలోని టాప్ 10 క్లీన్ సిటీలలో ర్యాంక్ పొందాయి. విశాఖపట్నం 4వ ర్యాంక్ సాధించింది. విజయవాడ 6వ స్థానానికి పడిపోయింది మరియు తగ్గించడం-పునర్వినియోగం-రీసైకిల్ కాన్సెప్ట్ పై దృష్టి సారించింది. తిరుపతి 8వ స్థానానికి పడిపోయింది.

26. బాపనపల్లిలో 8వ శతాబ్దపు తెలుగు శాసనాలు

- రాతి పలకలపై చెక్కుబడిన శ్రీ.శ. 8-9వ శతాబ్దానికి చెందిన కొన్ని తొలి తెలుగు శాసనాలు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని ప్రకాశం జిల్లాలోని బాపనపల్లి గ్రామంలోని వ్యవసాయ పొలాల్లో కనుగొనబడ్డాయి. ఇది తెలుగులో వ్రాయబడిందని మరియు అక్షరాలు 8వ-9వ శతాబ్దానికి సంబంధించినవి అని ఎపిగ్రఫీ నిపుణులు ధృవీకరించారు.

27. నాసిన్ కేంద్రాన్ని సందర్శించిన ప్రధాని

- ప్రధాని మోదీ జనవరి 16న శ్రీ నత్యసాయి జిల్లాలోని పాలసముద్రంలోని నేషనల్ అకాడమీ ఆఫ్ కస్టమ్స్, ఇన్ డైరెక్ట్ టాక్సెస్ అండ్ నార్మోటిక్స్ (నాసిన్) కేంద్రాన్ని సందర్శించారు.
- ఈ సందర్భంగా లేపాక్షిలోని వీరభద్ర ఆలయంలో కూడా ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ పూజలు చేశారు. ఈ ఆలయం శివుని వీరరూపమైన వీరభద్ర స్వామికి అంకితం చేయబడింది. లేపాక్షి ఆలయానికి రామాయణంతో దగ్గరి సంబంధం ఉంది. జటాయు పక్షి రావణుడి చేతిలో తీవ్రంగా గాయపడిన తర్వాత ఆ ప్రదేశంలో పడిపోయిందని నమ్ముతారు. ఆలయ సముదాయంలో, విష్ణువు, పాపనేశ్వరుడు, లక్ష్మి, వినాయకుడు మరియు దుర్గాదేవి విగ్రహాలు కూడా ఉన్నాయి.

28. ఏపీలో పరిశ్రమలు, మౌలిక సదుపాయాల్లో అద్భుత వృద్ధి

- ఉపాధి కల్పనతో పాటు పరిశ్రమలు మరియు మౌలిక సదుపాయాల రంగాలలో ఆంధ్రప్రదేశ్ అద్భుతమైన వృద్ధిని సాధించింది. గత 55 నెలల్లో, రాష్ట్రంలో 311కి పైగా ప్రధాన పరిశ్రమలు స్థాపించబడ్డాయి, దీని ద్వారా 1.3 లక్షల ఉద్యోగావకాశాలు సృష్టించబడ్డాయి. విశాఖలో జరిగిన గ్లోబల్ ఇన్వెస్టర్స్ సమ్మిట్ లో రూ. 13.11 లక్షల కోట్ల విలువైన పెట్టుబడులకు సంబంధించి 386 అవగాహన ఒప్పందాలు సంతకాలు చేయబడ్డాయి. ఈ అవగాహన ఒప్పందాలు మరో 6 లక్షల ఉద్యోగాలను సృష్టించే అవకాశం ఉంది.

29. సెజ్ యూనిట్లకు జీఎస్టీ కింద పరిహారం సెన్ నుండి మినహాయింపు లేదు

- దిగుమతి చేసుకున్న వస్తువులపై వస్తువులు మరియు సేవల పన్ను కింద పరిహారం సెన్ చెల్లించడం నుండి ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలాలలోని యూనిట్లకు మినహాయింపు లేదని ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు తీర్పు చెప్పింది. 2005 సెజ్ చట్టం మినహాయింపులను అందించే స్వయం-సమగ్ర చట్టం అని మరియు సెక్షన్ 7 వర్తింపజేయడానికి, పన్ను లేదా సెన్ తప్పనిసరిగా సెజ్ చట్టంలోని మొదటి షెడ్యూల్లో సూచించబడాలని కోర్టు నొక్కి చెప్పింది. జీఎస్టీ పరిహారం సెన్ గురించి ప్రస్తావించనందున, సెజ్ యూనిట్లకు మినహాయింపు లేదని కోర్టు పేర్కొంది.

30. స్టేమ్ వైపే మజ్జన ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నత విద్య

- వార్షిక విద్యా స్థితి నివేదిక-2023 మరోసారి ఉన్నత విద్యలో స్టేమ్ (సైన్స్, టెక్నాలజీ, ఇంజనీరింగ్ మరియు మ్యాథ్స్) కోర్సుల వల్ల ఆంధ్ర ప్రదేశ్ యొక్క భారీ మొగ్గును ప్రధానంగా చూపింది. జాతీయ సగటు 32%తో పోలిస్తే, దాదాపు 70% రాష్ట్ర విద్యార్థులు స్టేమ్ ప్రోగ్రామ్లలో నమోదు చేసుకున్నారు. స్టేమ్ లో నమోదు పరంగా సర్వే చేయబడిన మొత్తం 26 రాష్ట్రాల్లో ఏపీ రెండవ స్థానంలో నిలిచింది. తమిళనాడు మొదటి స్థానంలో ఉంది.

AMIGOS IAS

The Journey To Achievement Starts Here

1st Ranker

Congratulations

To Our
APPSC GROUP-I RANKERS 2023

BHANU SRI Deputy Collector
HT.NO : 281002478

www.amigosias.com

DSP

Municipal Commissioner

Asst. Commissioner of State Tax

MPDO

Administrative Officer

Asst. Treasury / Accounts Officer

Asst. Audit Officer

Ph : 04035052121, 9000230734

Admissions Open

AMIGOS IAS

1. ఐటీఐల కొరకు టాటా టెక్నాలజీస్ తో భాగస్వామ్యం

- ప్రముఖ ఇంజనీరింగ్ మరియు టెక్నాలజీ సేవల సంస్థ టాటా టెక్నాలజీస్ తో భాగస్వామ్యం ఏర్పరచుకోవడం ద్వారా యువత నైపుణ్యాలు మరియు ఉపాధిని పెంపొందించే దిశగా తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఒక ముఖ్యమైన అడుగు వేసింది. ఈ సహకారం రాష్ట్రవ్యాప్తంగా 50 ప్రభుత్వ పారిశ్రామిక శిక్షణా సంస్థ (ఐటీఐ) లను ఆధునికీకరించడం మరియు అప్ గ్రేడ్ చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

2. జాతీయ లోక్ అదాలత్

- డిసెంబర్ 30న జరిగిన జాతీయ లోక్ అదాలత్ తెలంగాణ రాష్ట్రవ్యాప్తంగా 3,49,512 కేసులను పరిష్కరించింది. హైదరాబాద్ లో అత్యధికంగా 89,909 కేసులు పరిష్కరించబడినవి.

3. హైదరాబాద్ లో కార్ టి సెల్ థెరపీ సెంటర్ ప్రారంభం

- బసవతారకం ఇండో అమెరికన్ క్యాన్సర్ హాస్పిటల్ మరియు రీసెర్చ్ ఇన్ స్టిట్యూట్ కార్ టి సెల్ థెరపీ సెంటర్ ను ప్రారంభించింది. నిరోధక క్యాన్సర్ కణాలతో కూడా పోరాడేందుకు శరీరం యొక్క సొంత టి కణాలకు శిక్షణనిచ్చేందుకు ఈ చికిత్స అత్యధునిక జన్యు ఇంజనీరింగ్ సాంకేతికతను ఉపయోగిస్తుంది. ఇది లింఫోమాస్ వంటి కొన్ని రకాల రక్త క్యాన్సర్లు ఉన్న రోగులకు దీర్ఘకాలిక మనుగడను కూడా అందిస్తుంది.

4. అవయవదానాల్లో తెలంగాణ అగ్రస్థానం

- 2023లో అత్యధిక అవయవ దానాలకు వీలు కల్పించడం ద్వారా తెలంగాణ భారతదేశంలోనే అవయవ దానంలో అగ్రగామిగా నిలిచింది. 2023లో (జనవరి-డిసెంబర్ మధ్య), చనిపోయిన 200 మంది క్రైయిన్ డెడ్ల నుండి 728 అవయవాలను సంగ్రహించడం ద్వారా గత ఏడాది కంటే ఎక్కువ అవయవ దానాలను నిర్వహించగలిగింది.

5. టి ఎస్ న్యూట్ మరింత బలోపేతం

- తెలంగాణ రాష్ట్రంలో మాదకద్రవ్యాల ముప్పును అరికట్టడానికి యాంటీ నక్నల్ స్వాడ్ తరహాలో తెలంగాణ స్టేట్ యాంటీ నార్కోటిక్స్ బ్యూరో (టీఎస్ఎన్ఎబీ)ని పటిష్టం చేస్తామని, డ్రగ్స్ కేసుల విచారణకు ప్రత్యేక

కోర్టును ఏర్పాటు చేస్తామని ముఖ్యమంత్రి పేర్కొన్నారు. ఒక అదనపు డీజీ స్టాయి అధికారి టి ఎస్ న్యూట్ పనితీరును పర్యవేక్షిస్తారు. దీంతో పాటు బ్యూరోకు 301 మంది సిబ్బందిని నియమించనున్నారు. మాదక ద్రవ్యాల మహమ్మారిపై దేశవ్యాప్త పోరులో తెలంగాణను అగ్రగామిగా నిలపడమే ఈ సవరణల లక్ష్యం.

6. తెలంగాణ నూతన అడ్వకేట్ జనరల్

- తెలంగాణ రాష్ట్ర అడ్వకేట్ జనరల్ గా నియమితులైన సుదర్శన్ రెడ్డి తెలంగాణ హైకోర్టులోని తన కార్యాలయంలో అధికారికంగా బాధ్యతలు స్వీకరించారు. సీనియర్ అడ్వకేట్ ఇమ్రాన్ ఖాన్ ను అదనపు అడ్వకేట్ జనరల్ గా నియమిస్తున్నట్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించింది.

7. గృహ లక్ష్మి పథకం రద్దు

- గత ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన గృహలక్ష్మి పథకాన్ని రద్దు చేయాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

8. ఐఐటీ హైదరాబాద్ చే వ్యర్థాల నుంచి ఇటుకలు, సేంద్రియ ఎరువులు

- సంగారెడ్డి జిల్లా యంత్రాంగం నుండి కంది మండలంలో ఉత్పత్తి చేయబడిన వ్యర్థాలను సేంద్రియ ఎరువులుగా మార్చడానికి మరియు మిగిలిన వాటితో ఇటుకలను తయారు చేయడానికి ఇండియన్ ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ-హైదరాబాద్ (ఐఐటీ-హెచ్) డైరెక్టర్ మద్దతు కోరారు.

9. డేటా సెంటర్, ఏరోస్పేస్ పార్క్ ఏర్పాటు చేయనున్న అదానీ గ్రూప్

- తెలంగాణలో పెట్టుబడులు పెట్టేందుకు అదానీ గ్రూప్ ముందుకు వచ్చి డేటా సెంటర్, ఏరోస్పేస్ పార్క్ ను ఏర్పాటు చేసేందుకు ఆసక్తి చూపుతోంది. పారిశ్రామిక వృద్ధి మరియు మరిన్ని ఉపాధి అవకాశాలను సృష్టించడం కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కొత్త పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించడానికి అవసరమైన సౌకర్యాలు, మౌలిక సదుపాయాలు మరియు రాయితీలను కూడా అందిస్తోంది.

10. సంగారెడ్డి జిల్లాలో విప్లవ ఇరిగేషన్ పథకాల రీడిజైన్

- కొత్తగా ఎన్నికైన డి.ఎస్ ప్రభుత్వం సంగమేశ్వర, బసవేశ్వర ఎత్తిపోతల పథకాలను రీడిజైన్ చేయాలని నిర్ణయించింది. రూ. 4,500 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో జిల్లాలో 3.5 లక్షల ఎకరాలకు సాగునీరు అందించడమే ఈ ప్రాజెక్టుల లక్ష్యం. అలాగే, దాదాపు 3.5 లక్షల ఎకరాలకు నీరందించేందుకు రూ.4,500 కోట్ల వ్యయంతో ప్రత్యామ్నాయంగా మంజీరా నది వెంబడి చిన్న నీటి పారుదల పథకాల ద్వారా ఎక్కువ విస్తీర్ణంలో పంటలు సాగు చేసేందుకు సాధ్యాసాధ్యాలను అన్వేషించాలని ఆదేశించబడినది.

11. సమయపాలనలో ప్రపంచవ్యాప్తంగా రెండవ స్థానంలో నిలిచిన హైదరాబాద్ విమానాశ్రయం

- సిరియమ్ వార్షిక నివేదిక ప్రకారం, హైదరాబాద్లోని రాజీవ్ గాంధీ అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం అత్యధిక ఆన్-టైమ్ పనితీరు కలిగిన ప్రపంచ అగ్రగామి 20 విమానాశ్రయాలలో రెండవ స్థానంలో నిలిచింది. ఇది సమయపాలన పరంగా కూడా అత్యుత్తమ పనితీరును కనబరుస్తుంది. సిరియమ్ ఒక ఏవియేషన్ అనలిటిక్స్ సంస్థ.

12. ప్రజావాణి కార్యక్రమాన్ని పునరుద్ధరించేందుకు జీహెచ్ఎంసీ ప్రణాళికలు

- గ్రేటర్ హైదరాబాద్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ ప్రజావాణి కార్యక్రమం పునరుద్ధరణతో మెరుగైన ప్రజాసంబంధాల దిశగా అడుగులు వేస్తోంది. పౌరులు తమ ఫిర్యాదులను ప్రభుత్వ అధికారులతో పరిష్కరించడానికి ప్రత్యక్ష వేదికను అందించడం ఈ చొరవ లక్ష్యం.

13. తెలంగాణలో క్షిపణులను తయారుచేయనున్న అదానీ గ్రూప్

- తెలంగాణలో పంప్ డి.ఎస్ స్టోరేజీ పవర్ మరియు విండ్ ఎనర్జీ ప్రాజెక్టును ఏర్పాటు చేయడంతో పాటు క్షిపణులు మరియు డ్రోన్ వ్యతిరేక వ్యవస్థలను తయారు చేయాలని అదానీ గ్రూప్ యోచిస్తోంది. ఈ ప్రాజెక్టు వల్ల వేలాది మందికి ఉపాధి కల్పించడం ద్వారా తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థ పుంజుకుంటుంది. ఇది పెట్టుబడులను కూడా ఆకర్షిస్తుంది మరియు తెలంగాణ పారిశ్రామిక అభివృద్ధికి దోహదపడుతుంది.

14. భారతదేశంలో మహిళల కోసం హైదరాబాద్ ఐదవ స్థానంలో ఉంది

- “భారతదేశంలో మహిళల కోసం అగ్ర నగరాలు 2023” సూచికలో హైదరాబాద్ ఐదవ స్థానాన్ని సంపాదించింది. ఈ గుర్తింపు మహిళలకు సురక్షితమైన మరియు సహాయక వాతావరణాన్ని సృష్టించడంలో నగరం యొక్క పురోగతిని తెలియజేస్తుంది. సమ్మిళితత్వం, వైవిధ్యం మరియు సమానతపై దృష్టి సారించే అవతార్ గ్రూప్ ద్వారా ఈ సూచిక తయారు చేయబడింది. అయితే నగరం చెన్నై మరియు బెంగళూరు వంటి దక్షిణ ప్రత్యర్థుల కంటే వెనుకబడి ఉంది. 5 వ స్థానంలో నిలిచిన నగరం యొక్క సమ్మిళిత స్కోరు 39.58. ముంబై, పూణే, చెన్నై మరియు బెంగళూరు మొదటి 4 స్థానాలలో నిలిచాయి.

15. అసిస్టివ్ టెక్నాలజీ సమ్మిట్ ముగింపు

- తెలంగాణ స్టేట్ ఇన్స్టిట్యూట్ సెల్ నాల్గవ ఎడిషన్ అసిస్టివ్ టెక్నాలజీ సమ్మిట్ (ఎటిఎస్ 4.0)ని 2024 జనవరి 4న ప్రపంచ బ్రెయిలీ దినోత్సవం సందర్భంగా విజయవంతంగా ముగించింది. హైదరాబాద్లోని డి-హబ్ 2.0లో ఈ కార్యక్రమం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం శిఖరాగ్ర సమావేశం సాంకేతికత ద్వారా వైకల్యం ఉన్న వ్యక్తులకు సాధికారత కల్పించే లక్ష్యంతో చేరికపై చర్చలను నొక్కి చెప్పింది.

16. ఇన్వెంటీవ్-2024

- ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ హైదరాబాద్ (ఐఐటీ హైదరాబాద్) జనవరి 19 మరియు 20, 2024 తేదీలలో విద్యా మంత్రిత్వ శాఖ యొక్క ప్రధాన ఈవెంట్ ఇన్వెంటీవ్-2024 యొక్క రెండవ ఎడిషన్‌ను నిర్వహించింది.

17. నూతన మొక్కజొన్న విత్తన రకం విడుదల

- ప్రాఫెసర్ జయశంకర్ తెలంగాణ స్టేట్ అగ్రికల్చరల్ యూనివర్సిటీకి అనుబంధంగా ఉన్న వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానం, కరీంనగర్, వాలు వ్యాధికి మెరుగైన నిరోధక శక్తితో కొత్త మొక్కజొన్న విత్తన రకాన్ని విడుదల చేయడానికి సన్నాహాలు చేస్తోంది. వారు గతంలో విడుదల చేసిన మొక్కజొన్న విత్తన రకాలు, “మక్క” మరియు “మక్క-1” విజయవంతమైన నేపథ్యంలో మరిన్ని నూతన రకాలను విడుదల చేస్తుంది.

18. తెలంగాణ ఐటీ రంగంలో వెల్స్ఫన్ గ్రూప్ పెట్టుబడులు

- వెల్స్ఫన్ గ్రూప్ తెలంగాణ ఐటీ రంగంలో రూ. 250 కోట్లు (32 మిలియన్ డాలర్లు) పెట్టుబడి పెట్టాలని యోచిస్తోంది. ఈ పెట్టుబడి రాష్ట్రం యొక్క అభివృద్ధి చెందుతున్న సాంకేతిక పర్యావరణ వ్యవస్థకు ప్రధాన ప్రోత్సాహాన్ని ఇస్తుంది.
- ఇది ప్రధానంగా హైదరాబాద్ సమీపంలోని హబ్ అయిన చందన్ వ్యాళి ఇండస్ట్రియల్ సెక్టార్లో ఐటీ/ఐటీఐఐ ఆధారిత సేవల కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేయడానికి నిర్దేశించబడుతుంది.

19. గిట్టే కార్టిక్ కు భీష్మ వశిష్ట పురస్కారం

- వందేభారత్ సంస్థ ఏర్పాటు చేసిన భీష్మ వశిష్ట పురస్కారం లో చెన్నూరులోని తెలంగాణ స్టేట్ మైనారిటీ రెసిడెన్షియల్ జూనియర్ కాలేజీ కి చెందిన గిట్టే కార్టిక్ అనే విద్యార్థి విజేతగా నిలిచాడు. ట్రెక్కింగ్ మరియు పర్వతారోహణలో అత్యుత్తమ ప్రదర్శన కనబరిచినందుకు అతనికి ఈ అవార్డు లభించింది

20. బీబీనగర్ ఎయిమ్స్ మరియు నిట్-వరంగల్ మధ్య అవగాహన ఒప్పందం

- ఆల్ ఇండియా ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ సైన్సెస్ (ఎయిమ్స్)-బీబీనగర్) మరియు నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ (నిట్-వరంగల్) సహకార భాగస్వామ్యాన్ని నెలకొల్పేందుకు అవగాహన ఒప్పందంపై సంతకం చేశాయి. ఈ రెండు ప్రతిష్టాత్మక సంస్థల మధ్య విజ్ఞానం, వనరులు మరియు వైపుణ్యం పరస్పర మార్పిడికి ఎమ్ఐఐఎం మార్గం సుగమం చేస్తుంది.

21. 2023లో హైదరాబాద్ రెండో అతిపెద్ద రియల్ ఎస్టేట్ హబ్

- ప్రాప్ బైగర్ విడుదల చేసిన 'రియల్ ఇన్సైట్ రెసిడెన్షియల్ - యాన్యువల్ రౌండ్ అప్ 2023 (జనవరి-డిసెంబర్)' నివేదిక ప్రకారం, గృహ విక్రయాలలో సంవత్సరానికి 49% వృద్ధిని సాధిస్తూ, భారతదేశంలో రెండవ అతిపెద్ద రియల్ ఎస్టేట్ హబ్ గా హైదరాబాద్ ఉద్భవించింది. ఈ నివేదిక ప్రకారం, అహ్మదాబాద్ 51% వృద్ధితో అగ్రగామిగా ఉంది, హైదరాబాద్ 49% తో రెండో స్థానంలో మరియు బెంగళూరు 44%తో మూడో స్థానంలో ఉంది.

22. "రీడిజైన్ ది వరల్డ్" పుస్తకం తెలుగు వెర్షన్ విడుదల

- శామ్ పిట్రోడా రచించిన ప్రపంచ సమస్యలతో కూడిన పుస్తకం "రీడిజైన్ ది వరల్డ్" తెలుగు వెర్షన్ ను డిప్యూటీ సీఎం భట్టి విక్రమార్క విడుదల చేశారు. తెలుగు వెర్షన్ "ప్రపంచానికి కొత్త రూపం ఇద్దాం కదిలిరండి" ని పోలుదాసు నర్సింహారావు అనువదించారు.

23. బ్రిటి అగర్వాల్

- 67వ జాతీయ స్కూల్ గేమ్స్ స్విమ్మింగ్ ఛాంపియన్ షిప్ లో అందర్-19 మహిళల 200 మీటర్ల బటర్ ఫై ఈవెంట్ లో హైదరాబాద్ స్విమ్మింగ్ సంఘం ద్వారా బ్రిటి అగర్వాల్ స్వర్ణ పతకాన్ని కైవసం చేసుకుంది. ఢిల్లీలోని టాలూటోరాలోని డాక్టర్ శ్యామ ప్రసాద్ ముఖర్జీ స్విమ్మింగ్ పూల్ కాంప్లెక్స్ లో ఇది జరిగింది. ఎ జదిదా మరియు ఇషా ఘోసల్ కంటే ముందు ఆమె 2.26.59 సెకన్లతో అగ్రస్థానాన్ని సాధించింది.

24. ఫార్మా మరియు బయోటెక్ కోసం కృత్రిమ మేధ పై వర్క్ షాప్

- ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఏషియన్ బయోటెక్ అసోసియేషన్స్ (ఫాబా) సైన్స్ గురున్ మరియు యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హైదరాబాద్ సహకారంతో డిసెంబర్ 11 నుండి 16 వరకు 'ఆర్థిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ ఫర్ ఫార్మా అండ్ బయోటెక్' అనే అంశంపై వర్క్ షాప్ ను నిర్వహించింది. ఈ వర్క్ షాప్ కృత్రిమ మేధస్సులో ఇటీవలి పురోగతులు, కీలకమైన సాంకేతికతలు మరియు వాటి అనువర్తనాలను ప్రదర్శిస్తుంది.

25. స్వచ్ఛ సర్వేక్షన్ లో నగరానికి ఐదు అవార్డులు

- గ్రేటర్ హైదరాబాద్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ 2023 సంవత్సరానికి స్వచ్ఛ సర్వేక్షన్ లో ఐదు అవార్డులను అందుకుంది.
- నగరం తొమ్మిదవ పరిశుభ్రమైన నగరం, ఫైవ్-స్టార్ రేటెడ్ చెత్త రహిత నగరం, తెలంగాణలో క్లీన్ సిటీ, తెలంగాణలో లక్షకు పైగా జనాభా ఉన్న ఐదు నక్షత్రాల రేటింగ్ పొందిన నగరం మరియు వాటర్-ఫ్రస్ సిటీగా అవార్డులను అందుకుంది.

26. తెలంగాణ జీఎస్టీ వసూళ్లు ఆరేళ్లలో 63 శాతం పెరుగుదల

- తెలంగాణ జీఎస్టీ వసూళ్లు కేవలం ఆరేళ్ల కాలంలోనే 63 శాతం పెరిగాయి. ఇది రాష్ట్రం యొక్క బలమైన ఆర్థిక వృద్ధిని మరియు సమర్థవంతమైన పన్ను పరిపాలనను ప్రదర్శిస్తుంది. ఈ పెరుగుదల తెలంగాణ ఆర్థిక ఆరోగ్యానికి సానుకూల ధోరణిని సూచిస్తుంది మరియు మరింత అభివృద్ధికి మార్గం సుగమం చేస్తుంది.

27. ఆసియా మెడ్ టెక్ ఇన్నోవేషన్ సమ్మిట్ 2024

- ఆసియా మెడ్ టెక్ ఇన్నోవేషన్ సమ్మిట్ 2024లో ఖండంలోని 30కి పైగా ప్రముఖ సాంకేతిక సంస్థలు తమ సంఘనాత్యక్త పరిష్కారాలను ప్రదర్శించాయి.
- కృత్రిమ మేధ-ఆధారిత దయాగోస్టిక్స్ నుండి రిమోట్ పేషెంట్ మానిటరింగ్ టూల్స్ వరకు, ఈ శిఖరాగ్ర సమావేశం ఆసియా వ్యాప్తంగా ఆరోగ్య సంరక్షణలో విప్లవాత్మక మార్పులు చేయడంలో మెడ్ టెక్ యొక్క అపారమైన సామర్థ్యాన్ని ఎత్తిచూపింది.

28. నిక్కార్, హైదరాబాద్

- నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ కన్స్ట్రక్షన్ మేనేజ్మెంట్ అండ్ రీసెర్చ్ (నిక్కార్) హైదరాబాద్ కు ఇండియన్ గ్రీన్ బిల్డింగ్ కౌన్సిల్ గ్రీన్ క్యాంపస్ రేటింగ్ కింద ప్లాటినం సర్టిఫికేషన్ లభించింది. ఈ విజయం నిక్కార్ హైదరాబాద్ తన క్యాంపస్ లో సుస్థిరత కార్యకలాపాలు మరియు మౌలిక సదుపాయాలు మరియు పర్యావరణ అనుకూల పద్ధతుల పట్ల అంకితభావాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది.

29. దక్షిణాదిలో పరిశుభ్రమైన మున్సిపాలిటీగా సిద్దిపేట

- దక్షిణ భారతదేశంలోనే ప్రతిష్టాత్మకమైన పరిశుభ్రమైన మున్సిపాలిటీగా సిద్దిపేట (యాభై వేల నుండి లక్ష జనాభా విభాగంలో) నిలిచింది. స్వచ్ఛ సర్వేక్షన్ అవార్డ్స్ 2023 ద్వారా ఈ గుర్తింపు పొందడం, పరిశుభ్రత మరియు పారిశుధ్యం పట్ల పట్టణం యొక్క తిరుగులేని నిబద్ధతకు నిదర్శనం.

30. తెలంగాణ శాసన వ్యవస్థకు సలహాదారుగా సూర్యదేవర పి. కుమార్

- రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రసన్నకుమార్ సూర్యదేవరను శాసన వ్యవస్థ సలహాదారుగా నియమించింది. శాసనసభ మరియు దాని వివిధ విభాగాలు సజావుగా సాగేందుకు ఈ స్థానం కీలకం. శాసనసభ పనితీరులో మరింత నైపుణ్యాన్ని నింపేందుకు ఈ నియామకం జరిగింది.

31. నూతన సంక్షేమ పథకం కిందకు తెలంగాణలో 468 గిరిజన గ్రామాలు

- పిఎం జన్ జాతి ఆదివాసీ న్యాయ మహా అభియాన్ (పిఎం జన్ మన్) కింద ఆదిలాబాద్, కొమరం-భీం ఆసిఫాబాద్, నాగర్ కర్నూల్, రంగారెడ్డి, వికారాబాద్ జిల్లాల్లో 468 గ్రామాలను ప్రత్యేకించి దుర్బల గిరిజన వర్గాల సర్వతోముఖాభివృద్ధికి కేంద్రం గుర్తించింది.

32. అస్త్ర క్షిపణులు

- హైదరాబాద్ లోని భారత్ డైనమిక్స్ లో భారత వైమానిక దళానికి సరఫరా చేయడానికి స్వదేశీంగా అభివృద్ధి చేసిన అస్త్ర క్షిపణులను రక్షణ శాఖ సహాయ మంత్రి అజయ్ భట్ జెండా ఊపి ప్రారంభించారు. అస్త్ర క్షిపణి అనేది డి ఆర్ డి ఓ చే అభివృద్ధి చేయబడిన మరియు బిడిఎల్ చేత తయారు చేయబడిన బియాస్ విజువల్ రేంజ్ గాలిలో నుండి గాలిలోకి ప్రయోగించే క్షిపణి.

33. సి4బిఆర్ కోసం తెలంగాణతో ప్రపంచ ఆర్థిక వేదిక ఒప్పందం

- స్విట్జర్లాండ్ లోని దావోస్ లో జరుగుతున్న డబ్ల్యూఈఎఫ్ వార్షిక సదస్సులో తెలంగాణ ముఖ్య మంత్రి మరియు వరల్డ్ ఎకనామిక్ ఫోరమ్ (డబ్ల్యూఈఎఫ్) అధ్యక్షుడు బోర్గ్ బ్రెండే మధ్య హైదరాబాద్ లో సెంటర్ ఫర్ ఫోర్ట్ ఇండస్ట్రియల్ రివల్యూషన్ స్థాపన కొరకు ఒక ఒప్పందం కుదిరింది. సి4బిఆర్ వచ్చే ఏడాది ఫిబ్రవరిలో నగరంలో షెడ్యూల్ చేయబడిన బయో ఆసియా-2025 సందర్భంగా ప్రారంభించబడుతుంది మరియు రాష్ట్రంలో ఆరోగ్య సంరక్షణను మెరుగుపరచే లక్ష్యంతో రాష్ట్ర హెల్త్ టెక్ రంగ రూపకల్పనలో ఈ కేంద్రం ఏర్పాటు చాలా దోహదపడుతుంది.

34. తెలంగాణలో గణనీయంగా తగ్గిన బహుమితీయ పేదరికం

- నీతి ఆయోగ్ జాతీయ బహుమితీయ పేదరిక సూచికను విడుదల చేసింది మరియు గత దశాబ్దంలో తెలంగాణలో తీవ్రమైన పేదరికం గణనీయంగా తగ్గుముఖం పట్టిందని చూపిస్తుంది. 2022-23 నాటికి తీవ్రమైన పేదరికంలో నివసించే వారి సంఖ్య 3.76%కి పడిపోయింది. కొత్త రాష్ట్రం ఏర్పడే నాటికి ఇది 13.18% గా ఉంది.
- భారతదేశంలో బహుమితీయ పేదరికం 2013-14లో 29.17% నుండి 2022-23లో 11.28%కి తగ్గింది.

35. పాలమూరు రంగారెడ్డి ఎత్తిపోతల పథకం

- పాలమూరు రంగారెడ్డి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్ కు యాక్సిలరేటెడ్ ఇరిగేషన్ బెనిఫిట్స్ ప్రోగ్రాం (ఏబిపి) ద్వారా నిధులు సమకూర్చడాన్ని భారత ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తోంది. ఏబిపి కింద, ప్రాజెక్ట్ వ్యయంలో కేంద్రం 60% వాటాను అందిస్తుంది, మిగిలిన 40% తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భరిస్తుంది.

36. తెలంగాణ మూడు కొత్త విమానాశ్రయాల కోసం ప్రణాళికలు

- తెలంగాణ ప్రభుత్వం మూడు గ్రీన్ ఫీల్డ్ విమానాశ్రయాలు మరియు మూడు బ్రౌన్ ఫీల్డ్ విమానాశ్రయాల వునరుద్ధరణపై పని చేస్తోంది. భద్రాద్రి కొత్తగూడెం, నిజామాబాద్ జిల్లాలోని జక్రాన్ పల్లి, మరియు మహబూబ్ నగర్ (అడ్డాకల్ మండలంలోని గుడిబండ గ్రామం) లో కొత్త విమానాశ్రయాల కోసం ప్రణాళికలు రచించబడుతున్నాయి.

37. వింగ్స్ ఇండియా 2024

- వింగ్స్ ఇండియా 2024 హైదరాబాద్ లో భారత వైమానిక దళానికి చెందిన సారంగ్ హెలికాప్టర్ బృందం బేగంపేట ప్రాంతంలో మరియు హుస్సేన్ సాగర్ సరస్సు మీదుగా వివిధ విన్యాసాలు చేయడంతో ప్రారంభమైంది. ఈ ఈవెంట్ 4 రోజుల పాటు, అనగా వ్యాపార సందర్శకుల కోసం రెండు రోజులు మరియు సాధారణ సందర్శకుల కోసం రెండు రోజులు కేటాయించబడుతుంది.

38. 40,000 కోట్ల పెట్టుబడుల ఒప్పందాలతో దావోస్ సదస్సు ముగించిన తెలంగాణ

- ముఖ్యమంత్రి ఎ రేవంత్ రెడ్డి నేతృత్వంలోని టీఎం తెలంగాణ, దావోస్ లో జరిగిన వరల్డ్ ఎకనామిక్ ఫోరమ్ (డబ్ల్యూఈఎఫ్) సదస్సును మూడు రోజుల వ్యవధిలో 200 కి పైగా ప్రముఖ కార్పొరేట్ సంస్థలతో సమావేశాలు, 40,000 కోట్ల పెట్టుబడుల ఒప్పందాలతో ముగించింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 40,232 కోట్ల విలువైన ఒప్పందాలను కుదుర్చుకున్నట్లు తెలిపింది. ఇది రాష్ట్రం గత సంవత్సరం దావోస్ సదస్సులో సాధించిన దానికంటే దాదాపు రెట్టింపు.

39. లండన్ లోని థేమ్స్ తరహాలో మూసీ వునరుద్ధరణ

- హైదరాబాద్ లోని మూసీ నదిని లండన్ లోని చారిత్రాత్మక థేమ్స్ నది తరహాలో వునరుద్ధరించాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వం భావిస్తోంది. థేమ్స్ నది ప్రధాన పాలకమండలి - పోర్ట్ ఆఫ్ లండన్ అథారిటీ అధికారులు మరియు నిపుణులతో తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి చర్చలు జరిపారు.

40. దేశీయంగా అభివృద్ధి చేసిన హెపటైటిస్ ఎ వ్యాక్సిన్

- వ్యాక్సిన్ తయారీ సంస్థ ఇండియన్ ఇమ్యూనోలాజికల్స్ లిమిటెడ్ దేశంలోనే తొలిసారిగా దేశీయంగా అభివృద్ధి చేసిన హెపటైటిస్ ఎ వ్యాక్సిన్ ను విడుదల చేసింది. హెపటైటిస్ ఎ కి వ్యతిరేకంగా భారతదేశం చేస్తున్న పోరాటంలో 'హావిష్యూర్' వ్యాక్సిన్ ఒక ముఖ్యమైన ముందడుగును సూచిస్తుంది మరియు ప్రజారోగ్యానికి గణనీయమైన సహకారం అందించడానికి సిద్ధంగా ఉంది. హెపటైటిస్ ఎ అనేది హెపటైటిస్ ఎ వైరస్ (హెచ్ఎవి) వల్ల కాలేయానికి సోకే అత్యంత అంటువ్యాధి. ఇది సాధారణంగా కలుషితమైన ఆహారం లేదా నీరు లేదా సోకిన వ్యక్తితో సంబంధంగా ఉండటం ద్వారా వ్యాపిస్తుంది.

AMIGOS IAS

... Journey To Achievement Starts Here

PRELIMS NAVIGATOR 2024

ONLINE / OFFLINE

1

PRELIMS TEST SERIES

- ◆ On Par with UPSC Latest Trends
- ◆ Starts From 7th January, 2024

2

CSAT :

- ◆ Conquer CSAT with ease.
- ◆ 22nd January, 2024 (40 Hours)

3

GENERAL STUDIES CRASH COURSE :

- ◆ Thorough interlinking of CA + Static Topics
- ◆ 4th February, 2024 (200 Hours)

4

CURRENT AFFAIRS QUICK REVISION

- ◆ 360° Coverage of CA
- ◆ 13th April, 2024 (30 Hours)

FEE
Rs.4999/-

Contact :
9000230735